

අැඹ්ලිඡිවිඡ නඟර ඡංචර්ඨන ඡැලැඡ්ම 2019 - 2030

ඡළඹ චෙඡ්ම

නාඟරික ඡංචර්ඨන අධිකාරිඡ
2019 ඡුති

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම 2019–2030

වෙළුම I

මහානගර හා ඛණ්ඩාංක සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම 2019 - 2030 පළමු වෙළුම

© නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - ශ්‍රී ලංකාව - 2019

සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

මෙම ප්‍රකාශනය නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ. මෙම ප්‍රකාශනය, සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ කොටසක් මෙම අධිකාරියේ පූර්ව අනුමැතියකින් තොරව ප්‍රතිප්‍රකාශනය කිරීම, විකිණීම, බෙදා හැරීම, ලිඛිත අවසරයකින් තොරව පිටපත් කිරීම හෝ නවීන තාක්ෂණික ක්‍රම භරණා නැවත කිරීම, බෙදාහැරීම හෝ වෙළඳ අරමුණක් සඳහා යොදා ගැනීම සිදු නොකළ යුතුය.

ප්‍රකාශනය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - ශ්‍රී ලංකාව
6 වන, 7 වන හා 9 වන මහල, "සෙත්සිරිපාය",
බත්තරමුල්ල, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකාව

වෙබ්අඩවිය- www.uda.gov.lk
විද්‍යුත් තැපෑල- info@uda.gov.lk
දුරකථන අංක- + 94112 873 637

ප්‍රකාශනය 2019 - ජූනි

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම 2019 - 2030 ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකින් සමන්විත වන අතර එය පළමු වෙළුම හා දෙවැනි වෙළුම වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ. මෙහි පළමු වෙළුම අනු කොටස් දෙකකින් සමන්විත වන අතර එය පළමුවන කොටස සහ දෙවන කොටස වශයෙන් සඳහන් කර ඇත. මෙහි එන පළමු වෙළුමේ පළමුවන කොටස මඟින් සංවර්ධන සැලැස්ම හැඳින්වීම, මූලික අධ්‍යයනය සහ සංවර්ධන සැලැස්මේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ සඳහන් කරන අතර එහි දෙවන කොටස මඟින් සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම, අරමුණු සහ පරමාර්ථ, සංකල්පිත සැලැස්ම, සංවර්ධන උපාය මාර්ගික සැලසුම් යනාදිය අන්තර්ගත කර ඇත. සංවර්ධන සැලැස්මේ දෙවැනි වෙළුම වෙනම ප්‍රකාශනයක් ලෙස සකස් කර ඇති අතර එහි 2019 - 2030 කාල පරිච්ඡේදය සඳහා බල පත්වන සැලසුම් හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධනය කිරීමේ රෙගුලාසි සහ කලාපිකරණ රෙගුලාසි අන්තර්ගත කර ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම 2019 - 2030 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සබරගමුව පළාත් අංශයේ සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය විසින් සකස් කර ඇති අතර ඒ සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ විවිධ අංශයන්ගේ හා සම්පත් දායකයන්ගේ උපදෙස් හා මගපෙන්වීම පෙරදැරි කරගෙන සිදුකර ඇත.

අධීක්ෂණ කටයුතු

ආචාර්ය ජගත් මුණසිංහ සභාපති - නා.සං.අධි., ඉංජිනේරු එස්. එස්. පී. රත්නාසක අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - නා.සං.අධි., නගර නිර්මාණ ශිල්පී කේ. ඒ. ඩී. වන්දනා සිටිපු අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - නා.සං.අධි., නගර නිර්මාණ ශිල්පී ඩී.එම්. ඩී. රණතුංග අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - නා.සං.අධි., එම්. පී. රණතුංග නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (සැලසුම්) - නා.සං.අධි., නගර නිර්මාණ ශිල්පී ජනක් රණවීර අධ්‍යක්ෂ (සංවර්ධන සැලසුම් හා පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය) - නා.සං.අධි., නගර නිර්මාණ ශිල්පී ලලිත් විජේරත්න සිටිපු අධ්‍යක්ෂ (සංවර්ධන සැලසුම් අංශය) - නා.සං.අධි., නගර නිර්මාණ සේනානි සේමසේකර අධ්‍යක්ෂ (භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය) - නා.සං.අධි.

සැලසුම් කණ්ඩායම

නගර නිර්මාණ ශිල්පී සිසිර එම්. දිසානායක - අධ්‍යක්ෂ, සබරගමුව පළාත, නා.සං.අධි., නගර නිර්මාණ ශිල්පී ඩී. ඒ. ඩී. අනුකෝරල - නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නා.සං.අධි., යු. පී. ඩී. උදේසිකා, උපායමාර්ගික සැලසුම් නිලධාරී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නා.සං.අධි., කේ. එම්. අයි. සමන් රූපසිංහ, සැලසුම් නිලධාරී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නා.සං.අධි., එච්. කේ. නිලිකා, සැලසුම් නිලධාරී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නා.සං.අධි., කේ. එස්. මහේස් පීනදාස, සැලසුම් සහකාර, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නා.සං.අධි., එම්. එන්. ගුණවර්ධන, සැලසුම් ශිල්පී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නා.සං.අධි., ඩබ්ලිව්. එම්. ඩබ්ලිව්. මෑණිකේ, සැලසුම් ශිල්පී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සහය කණ්ඩායම්

සංවර්ධන සැලසුම් අංශය - නා.සං.අධි.
පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ඒකකය - නා.සං.අධි.
භූගෝලීය සහ තොරතුරු පද්ධති අංශය - නා.සං.අධි.
පරිසර හා දැරියාක අංශය - නා.සං.අධි.

ප්‍රභාමය

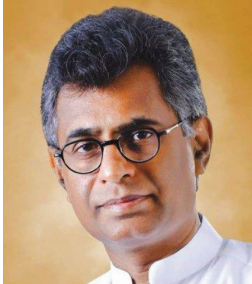
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ අනාගත සංවර්ධන දිශානතිය හඳුනාගනිමින්, 2019 - 2030 කාල පරාසය සඳහා භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය සහ පාරිසරික අංශයන් ඒකාබද්ධ වූ නගර සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කරලීම උදෙසා සෘජුව මෙන්ම වක්‍රාකාරව සහය දැක්වූ පාර්ශවයන් රාශියක් ඇත. එම සියලු පාර්ශවයන් ගෞරවයෙන් සහ ස්තුති පුර්වකව සිහි ගන්වමු.

පළමුකොටම මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සාර්වක කරගැනීම උදෙසා නොමසුරු සහයෝගයක් ලබාදුන් ඇඹිලිපිටිය නගර සභාවේ සභාපති ලලිත් ගමගේ මහතා හා ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපති සුරන්ත විරසිංහ මහතා ඇතුළු නගර සභාවේ හා ප්‍රාදේශීය සභාවේ සියළු මහජන නියෝජිතයන් හා කාර්ය මණ්ඩලයට අපගේ ගෞරව පුර්වක ස්තුතිය පුද කළ යුතුය.

ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ටාශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් තුමා, සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම් තුමිය සහ සැලසුම් අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලයට ද මෙහිදී විශේෂයෙන් ස්තුති කළ යුතුය. මීට අමතරව මෙම ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීමේ ආරම්භයේ සිටම මේ හා සම්බන්ධ වූ සියලුම ආයතනයන් නියෝජනය කරන ආයතන ප්‍රධානීන් ඇතුළු සියලු දෙනාටත් ප්‍රදේශයේ මහජනතාවටත් ගෞරවනීය ස්තුතිය පුද කරන්නෙමු.

එමෙන්ම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ ඉහළ කළමනාකරණ මණ්ඩලය වන සභාපතිතුමා, අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්තුමා, අතිරේක අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්තුමා, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්තුමා (සැලසුම්) සහ සංවර්ධන සැලසුම් අංශය, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ඒකකය, භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය සහ පරිසර සහ භූ දර්ශන අංශයද ඇතුළු සහයෝගය දැක්වූ සියලුම අංශ වෙනද අපගේ ගෞරව පුර්වක ස්තුතිය හිමි විය යුතුය. එසේම සබරගමුව පළාත් අධ්‍යක්ෂකතුමන් සහ සබරගමුව පළාත් කාර්යාලයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක තුමිය ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයද මෙහිදී ස්තුති පුර්වකව සිහිපත් කළ යුතුය.

අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රකාශය

1978 හි අංක 41 දරණ නාගර සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ නාගර සංවර්ධන අධිකාරිය පිහිටුවනු ලැබූ අතර පසුගිය වසර 40 පුරාවටම නාගර සංවර්ධන අධිකාරිය නාගර ප්‍රදේශවල සැලසුම් සහන නාගර සංවර්ධනයක් සඳහා දායකත්වය සපයනු ලබයි. මෙම මොහොත වන විට නාගර සංවර්ධන අධිකාරිය තම ගමන් මගෙහි තවත් එක් සන්ධිස්ථානයක් පසුකරමින් පුළුල් සංවර්ධන සැලසුම් සබරගමුව කලාපයේ සෑම නාගර සංවර්ධන ප්‍රදේශයක් සඳහාම සකස් කිරීම සඳහා කටයුතු කොට ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ ඇමුණුමේ නාගර බල ප්‍රදේශය (නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව) සඳහා ඒකාබද්ධ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමටයි. ඇමුණුමේ නගරය කෘෂිකාර්මික සේවා සැපයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ හා ඇමුණුමේ නගරය ආශ්‍රිත විශාල ජන සංඛ්‍යාවකට සේවා සපයනු ලබයි. නවදුරටත් ඇමුණුමේ නගරයේ පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ඵලදායී ලෙස භාවිතා කරමින් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්ත ඇති කිරීමටත්, නගරය ආශ්‍රිත පවතින සංවර්ධන විභවතාවයන් (දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය, හම්බන්තොට වරාය, මන්නල ගුවන්තොටුපොළ) භාවිතා කරමින් අමුද්‍රව්‍ය හා නිෂ්පාදන බෙදාහැරීම් ආශ්‍රිත ආනයන හා අපනයන සේවා පුළුල් වූ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට හදුනාගෙන ඇත. නවදුර උඩවලව සංචාරක කලාපය ආශ්‍රිත සංචාරක පහසුකම් විධිමත් කරමින් ආකර්ෂණීය සංචාරයට හා ජනාවාසයට හිතකර වාසස්ථානයක් ලෙස මෙම නගරයේ සංවර්ධනය ඉදිරියට ගෙන යාමට කටයුතු කර ඇත.

අපගේ උත්සාහය ඇමුණුමේ නගරයට දිවයිනේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ හා සමගාමීව සුදුසු ලෙස භෞතික සංවර්ධනයකට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීමයි.

මාගේ අවබෝධය අනුව සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා වෘත්තීයවේදීන්, විශේෂඥයන්, පාර්ශවකරුවන් හා ප්‍රජාවගේ පුළුල් උපදේශනය සමඟින් නවීන ක්‍රමෝපායන් යොදා ගත් විශිෂ්ට තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් හා නවෝත්පාදන ප්‍රවේශයන්ද ලැබී ඇත. ඒ අනුව, සභාපතිතුමා, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සැලසුම් කණ්ඩායම හා නොයෙක් ආකාරයෙන් මෙම කාර්ය සාර්ථක කර ගැනීමට උපකාර කල නාගර සංවර්ධන අධිකාරියේ සියලුම නිලධාරීන්ගේ සේවය මම අගය කරමි. නවදුරටත් අදාල පළාත් පාලන ආයතන, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන හා සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සහයෝගය හා දායකත්වය එක සමාන අයුරින් මෙම කාර්ය උදෙසා යෙදවීම තුළින් ඇමුණුමේ නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කර ගැනීමට මග සැලසෙනු ඇත.

පාඩලි වම්පික රණවක
මහානගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍ය

සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය

වර්තමානය වන විට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික සැලසුම් සකස් කිරීමට හා එම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති ප්‍රධානතම ආයතනය වන අතර නාගරික පරිසරය ගුණාත්මක ලෙස කළමණාකරනය කිරීමේ වගකීමද එසේම පැවරී ඇත. 1978 වර්ෂයේදී මෙම ආයතනය ස්ථාපිත කිරීමේ පරමාර්ථය වී ඇත්තේ ඒකාබද්ධ සැලසුම් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම තුලින් නාගරික ප්‍රදේශවල හා එහි ජනතාවගේ පොදු යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය හා නියාමනය කිරීමයි.

1982 අංක 4 දරණ සංශෝධිත පනතෙහි (II කොටස 8 වන වගන්තිය 8 අ [I]) අනුව අමාත්‍යවරයා විසින් නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශයන් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ප්‍රදේශයන්හි සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක්ව ඇත. ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා සකස් කරනු ලැබූ සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම හා බලාත්මක කිරීම, එම විධිවිධාන යටතේ සිදු කර ඇත. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශය නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය හා ඒ අවට ප්‍රදේශයන්හි භෞතික, ආර්ථික, සාමාජීය හා පාරිසරික කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන ඇඹිලිපිටිය සංවර්ධන සැලැස්ම අවසන් කර ඇත.

මෙම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී, අපගේ ගමන් මාර්ගය සුමට නොවන අතර, අභියෝග පිරුණු, අවිනිශ්චිතයන්ගෙන් සැදී විෂම බලාපොරොත්තුවලින් අපවිත්‍ර වූ කටුක ගමන් මාර්ගයක් බව අප අමතක කර නොමැත. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය වර්තමානයේ අවශ්‍ය පද්ධති, මෙවලම්, හා ක්‍රමෝපායන් තුලින් සන්නද්ධව අභියෝගයන් සඳහා මුහුණ දීමටත්, අවිනිශ්චිතභාවයට ඔරොත්තු දීම තුලින් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය "වලව නිමිනයේ කෘෂි ආර්ථික නිපැයුම් කේන්ද්‍රස්ථානය" බවට පත් කිරීමට අධිෂ්ඨාන කොට ගෙන සිටියි.

මෙම පුළුල් කාර්ය සාර්ථකව ඉටු කර ගැනීම සඳහා කැපවීමෙන් හා වෙහෙස මහන්සි වී වැඩකටයුතු කරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායම හා නන් අයුරින් සහයෝගය දැක්වූ සෑම මාගේ හෘදයාංගම කෘතචේදීන්වය පිරිනැමීම සඳහා මෙය අවස්ථාවක් කර ගන්නා අතර මෙම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මේ හා සමාන සහයෝගය ඉදිරියටත් බලාපොරොත්තු වෙමි.

ආචාර්ය ජගන් මුණසිංහ
සභාපති
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

ඇඹිලිපිටිය නගර සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය

ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික ප්‍රදේශ සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පුරෝගාමී මෙහෙවරක් සිදුකරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ක්‍රියාත්මක කර ඇති නගර සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නව තාක්ෂණය හා දැනුම මුසුකරමින් නැවුම් ක්‍රමවේදයකට ආරම්භ කර ඇති අතර නිරන්තරයෙන් ජනතාවට ජීවත්වීමට හිතකර සංවර්ධන නගර නිර්මාණය කිරීම වෙනුවෙන් පෙළ ගැසී සිටී.

මෙහිදී විශේෂයෙන් සබරගමුව පළාත් නාගරික ධුරාවලියට අනුව දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරයේ නගර සභා බල ප්‍රදේශයට අයත් වර්ග කිලෝමීටර් 50ක බල ප්‍රදේශයද ඇතුළත් නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා මෙම නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ගෙන ඇති කාලෝචිත අවශ්‍යතා සඳහා ඉතා වටිනා පිළිතුරකි.

කෘෂිකාර්මික අනන්‍යතාවයක් පවතින ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ඵදිනෙදා ජනජීවිතය, නාගරික සංවර්ධන ප්‍රවණතා පිළිබඳ මනා අවබෝධයකින් යුක්තව සංවර්ධන කාර්යයන් සිදුවීමට පවතින බාධා මැඩ පැවැත්වීම සඳහා මෙම සැලැස්ම තුළින් විසදුම් ලබාදී ඇත. වර්තමාන භූමි භාවිතයන්ට අමතරව වැඩිවන ජනගහන වර්ධනයට සාපේක්ෂව යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම හා අභිනතර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් වැලැක්වීම සඳහා අදාළ නීතිමය පියවර ඇතුළත් භූමි භාවිත සැලැස්මක් හා නව සංවර්ධන උපාය මාර්ග හඳුන්වාදී ඇත.

වර්ෂ 2019-2030 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සකස්කිරීමේදී, සබරගමුව පළාත් නාගරික සංවර්ධන කාර්යාලයේ අදාළ නගර නිර්මාණ ශිල්පී කාර්යය මණ්ඩලය මෙම ප්‍රදේශයේ පරිපාලන ආයතන සමග මනා සම්බන්ධතාවයක් පවත්වාගනිමින් නගරයේ යටා තත්ත්වය මැනවින් අවබෝධ කරගනිමින් නගරයේ පවතින සාමාජීය, ආර්ථික, පාරිසරික හා භෞතික යනාදී සියලු අංශ තුළ පවතින ගැටළු හඳුනාගනිමින් ඒවාට විසදුම් ලබා-දීමටත්, නගරයේ පවතින සම්පත් ඵලදායීව යොදවමින් නගරයේ සංවර්ධනය පාරිසරික සුරක්ෂිතභාවය සමග සමබරව ඉදිරියට ගෙන යාමට මහත් පරිශ්‍රමයක් යොදවා පැවතීම ප්‍රසංශනීය තත්ත්වයකි.

නගර මධ්‍යයේ වාණිජ ව්‍යාප්තිය සමඟ සංක්‍රමණ ජනතාවට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් හා විශේෂිත ආකර්ශනයක් ලබාදීමට මෙන්ම ඉදිරියේදී ඇතිවිය හැකි රථවාහන නදබදය, රථවාහන නැවතුම් ස්ථාන හිඟය ආදී සියලු කඩිනම් අවශ්‍යතා සඳහා විශේෂිත ව්‍යාපෘති හඳුනාගෙන ඇත.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ගෙන ඇති මෙම උත්සාහය අනභිභවනීය ජනතාවාදී ක්‍රියාදාමයක් වන අතර මෙම සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල අත්කරගැනීම වෙනුවෙන්, ඇඹිලිපිටිය නාගරික ජනතාව නියෝජනය කරමින් ක්‍රියා කිරීමට මා ඇතුළු ඇඹිලිපිටිය නගර සභාවේ සියලු මහජන නියෝජිතයින් කැප වී සිටින අතර පැවරෙන සියළු වගකීම් හා යුතුකම් නොපිරිහෙලා ඉටු කිරීමට බලාපොරොත්තු වෙමි.

ලලින් ගමගේ
සභාපති
ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව

ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය

නගර සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයේ වගකිවයුතු ප්‍රධාන ආයතනයක් වශයෙන් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ආරම්භ කර ඇති නගර සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළින් ජන ජීවිතයේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා නගරයේ භෞතික සංවර්ධනය සිදුකිරීමට ක්‍රියා කරමින් සිටී.

මෙම නගර සංවර්ධන කාර්යයභාරයේ පියවරක් වශයෙන් සබරගමුව පළාතේ ප්‍රධාන පෙළ නගරයක් වන ඇඹිලිපිටිය නගරය සඳහා නගර සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කිරීම නාගරික ජනතාවට හිමි වී ඇති ඉතා වැදගත් අවස්ථාවකි. ඇඹිලිපිටිය නගර සභා බල ප්‍රදේශයට අමතරව ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් උඩවලව, කුංකම, පදලංගල ආදී නගර මධ්‍යස්ථාන ඇතුළත් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ සංවර්ධන කාර්යයන් සිදු කිරීම තුළින් ප්‍රතිලාභ අත්පත් කර ගැනීම සඳහා විශේෂ උපායමාර්ග හඳුනාගෙන ඊට අදාළ පියවර ගෙන ඇත.

දැනටමත් සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් ඉහළ ස්ථානයක් හිමිකරගෙන ඇති උඩවලව සංචාරක කලාපය, නවද කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රමුඛ කරගත් කෙසෙල් ඇතුළු අගය එක්කල නිෂ්පාදන වගාකළ හැකි කෘෂිකාර්මික භූමිය; නගරයේ පවතින වටිනා සම්පත් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර එම සම්පත් විධිමත්ව යොදවමින් නගරාශ්‍රිත හම්බන්තොට වරාය, මන්නල ගුවන්තොටුපොළ, දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය වැනි අවස්ථාවන් භාවිතා කරමින් නගරයේ ජන ජීවිතය නගාසිටුවීම මෙන්ම ඒ තුළින් නාගරික ආර්ථිකය ජය ගැනීමට අදාළ විශේෂ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හඳුන්වාදී පැවතීම නගරයේ සංවර්ධනයට මහත් පිටුවහලකි.

මෙම සංවර්ධන කාර්යයභාරය සිදුකිරීමේදී නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව ඇතුළු අනෙකුත් ප්‍රාදේශීය පරිපාලන ආයතන සමග ඒකාබද්ධ වී ක්‍රියාකිරීම තුළින් නගරයේ ඉදිරි අත්‍යවශ්‍යතා මැනවින් අවබෝධ කරගෙන නාගරික ජනතාවට හා සංක්‍රමණ ජනතාවට ආකර්ශණය, ජීවත්වීමට සුදුසු පරිසර හිතකාමී නගරයක් නිර්මාණය කිරීමට ගෙන ඇති උත්සාහය අගය කළ යුතුය.

ඇඹිලිපිටිය නාගරික ජනතාවගේ බලාපොරොත්තු මල්වල ගන්වමින් හෙට දවස සුබදායක කිරීම සඳහා වගකිවයුතු මහජන නියෝජිතයන් වශයෙන් මා ඇතුළු අනෙකුත් මහජන නියෝජිතයන් සියලුදෙනා මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ වගකීම් ඉටුකිරීම වෙනුවෙන් නොපිරිහෙලා සහයෝගය ලබාදීමට අපේක්ෂා කරමි.

සුරන්න විරසිංහ
සභාපති
ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව

පෙරවදන

වර්ෂ 1986 ජනවාරි මස 21 දින අංක 385/8 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මඟින් නාගරික බල ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද ප්‍රදේශය වර්ෂ 2009 ජූනි මස 11 වන දින අංක 1605/41 දරණ අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනය මඟින් පුළුල් කර ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය මේ වන විට ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්මට අයත් වේ. ඒ අනුව මෙම ප්‍රදේශය තුළ පවතින තත්ත්වය විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයන් මත පදනම්ව සිදු කල අධ්‍යයනයන් තුළින් හඳුනාගත් ප්‍රධාන ගැටළු අනුව 2019 -2030 කාල පරිච්ඡේදය සඳහා බල පැවැත්වෙන ලෙස ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කොට ඇත. එහි පළමු වෙළුම, පළමුවන සහ දෙවන ලෙස කොටස් දෙකකින් සමන්විත වන අතර පළමුවන කොටස මඟින් පරිච්ඡේද තුනක් යටතේ සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම, මූලික අධ්‍යයනය සහ සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ. දෙවන කොටස තුළ සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව, SWOT විශ්ලේෂණය සහ සංවර්ධන සැලැස්ම යන පරිච්ඡේද අඩංගු වේ.

සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම වන පළමු පරිච්ඡේදය තුළ හැඳින්වීම, සංවර්ධන සැලසුම් කණ්ඩායම, විෂය පථය සහ අනුගමනය කරන ලද සැලසුම් ක්‍රියාවලිය විස්තරාත්මකව ඉදිරිපත් කෙරේ. මූලික අධ්‍යයනය වන දෙවන පරිච්ඡේදය මඟින් අධ්‍යයන ප්‍රදේශය, සැලසුම් සහ තත්ත්ව සන්දර්භය මෙන්ම සැලසුම් බල ප්‍රදේශය නිර්ණය කිරීම පිළිබඳව විස්තර කෙරේ. පරිච්ඡේදය තුන මඟින් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා නගර සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාවය තාර්කික පදනමකට අනුකූලව ප්‍රධාන ගැටළු හතරකට ගොනු කරමින් සාකච්ඡා කොට ඇත.

එහි දෙවන කොටස සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව ලෙස පරිච්ඡේද හතර මඟින් ආරම්භ වන අතර ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කෘෂිකාර්මික අනන්‍යතාවය ඉස්මතු කරන පරිද්දෙන් නිරසාර කෘෂි කර්මාන්තය හා අගය එක් කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් තුළින් නිපදවන ගුණාත්මක ප්‍රමිති සහගත නිෂ්පාදන කේන්ද්‍රස්ථානයක් ද සහිත සේවා මධ්‍යස්ථාන මූලික කරගත් සංකල්පය මත පදනම්ව කෘෂිකාර්මික, වාණිජ, සංචාරක හා පරිසර හිතකාමී කාර්මික සේවා ආශ්‍රිත ප්‍රධාන සේවා මධ්‍යස්ථාන හතර අතර අන්තර් සබඳතා ඇතිකරමින් නගරයේ ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීම මෙන්ම ජනාවාසයට හා සංචාරයට උචිත ආකර්ශණීය නගරයක් බිහි කිරීමෙහිලා වන අපේක්ෂාව මුදුන් පමුණුවා ගත හැකි පරිදි අනාගත දැක්ම, එහි ප්‍රකාශනය, අරමුණු සහ පරමාර්ථ අඩංගු කොට ඇත. පරිච්ඡේදය පහ මඟින් අරමුණු තුනට අදාලව කරන ලද ශ.දු.අ.න. විශ්ලේෂණයන් සාරාංශ වශයෙන් මෙන්ම විස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කොට ඇත.

වර්ෂ 2030 සඳහා වන අපේක්ෂිත දැක්ම සාක්ෂාත් කරලීම උදෙසා සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලැස්ම හයවන පරිච්ඡේදය මඟින් විස්තර කෙරෙන අතර එහි සංකල්පිත සැලැස්ම, යෝජිත භූමි පරිහරණ සැලැස්ම සහ උපාය මාර්ගික සැලසුම් හා උපාය මාර්ග යටතේ හඳුනාගත් ව්‍යාපෘති සහ වගකිව යුතු ආයතනික රාමුවක් අන්තර්ගත කර ඇත.

පටුන

ප්‍රභාමය	III
අමාත්‍යතුමාගේ ප්‍රකාශය	IV
සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය	V
ඇඹිලිපිටිය නගර සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය	VI
ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය	VII
පෙරවදන	VIII
පටුන	IX
සිතියම් ලැයිස්තුව	XI
වගු ලැයිස්තුව	XII
රූප සටහන් ලැයිස්තුව	XII
ඇමුණුම් ලැයිස්තුව	XIV

I කොටස

පරිච්ඡේදය 01 – හැඳින්වීම	1
1.1. සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම	2
1.2. සැලසුම් කණ්ඩායම	2
1.3. විෂය පථය	4
1.4. සැලසුම් ක්‍රියාවලිය	5
පරිච්ඡේදය 02 – මූලික අධ්‍යයනය	9
2.1. අධ්‍යන ප්‍රදේශය	10
2.2. සැලසුම් සන්ධර්භය හා අවස්ථා සන්ධර්භය (Planning context and Situational context)	19
2.2.1. නගරයේ චේතිනාසික පසුබිම	19
2.2.2. ජාතික භෞතික සැලැස්ම	20
2.2.3. ඇඹිලිපිටිය නගරයට අදාළව පෙර සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලසුම්	21
2.3. සැලසුම් සීමාව නිර්ණය කිරීම	22
2.3.1. භූගෝලීය පිහිටීම (Geographical Boundary)	22
2.3.2. ක්‍රියාකාරීත්වමය පිහිටීම (Functional Boundary)	22
2.3.3. පරිපාලන සීමාව (Administrative Boundary)	24
පරිච්ඡේදය 03 – සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාව	29

II කොටස

අමාත්‍යතුමාගේ අනුමැතිය	40
ගැසට් නිවේදනය	41
පරිච්ඡේදය 04 – සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව	45
4.1. සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම	46
4.2. අරමුණු	47
4.3. පරමාර්ථ	48

පරිච්ඡේදය 05 – ශ.ද.අ.න. විශ්ලේෂණය හා දත්ත විශ්ලේෂණයේ සාරාංශය	51
5.1. සාරාංශගත SWOT විශ්ලේෂණය	52
5.2. විස්තරාත්මක SWOT විශ්ලේෂණය	58
5.2.1. පළමු අරමුණට අදාළ ශ.ද.අ.න. විශ්ලේෂණය	58
5.2.2. දෙවන අරමුණට අදාළ ශ.ද.අ.න. විශ්ලේෂණය	72
5.2.3. තෙවන අරමුණට අදාළ ශ.ද.අ.න. විශ්ලේෂණය	83
පරිච්ඡේදය 06 – සංවර්ධන සැලැස්ම	93
6.1. සංකල්පිත සැලැස්ම	94
6.2. යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම 2030	96
6.3. භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම	100
6.3.1. සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම	101
6.3.1.1. නේවාසික පහසුකම්	101
6.3.1.2. සෞඛ්‍ය පහසුකම්	101
6.3.1.3. අධ්‍යාපනික පහසුකම්	102
6.3.2. භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම	103
6.3.2.1. යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම 2030	104
6.3.2.2. යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම 2030	108
6.3.2.3. යෝජිත ජල සැපයුම් සැලැස්ම 2030	117
6.3.2.4. යෝජිත විදුලි සැපයුම් සැලැස්ම 2030	120
6.3.2.5. යෝජිත අප ජලය හා මළාප්‍රවාහ කළමනාකරණ සැලැස්ම 2030	123
6.3.2.6. යෝජිත ස්ථ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම 2030	126
6.4. ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම	130
6.4.1. යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම 2030	130
6.4.2. යෝජිත කර්මාන්ත සැලැස්ම 2030	134
6.4.3. යෝජිත සංචාරක සේවා සැලැස්ම 2030	138
6.5. නිරසාර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම	142
6.5.1. යෝජිත පරිසර සංරක්ෂණ සැලැස්ම 2030	142
6.5.2. පොදු චලිතමහන් විනෝද කටයුතු අවකාශීය සැලැස්ම 2030	146
6.6. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම	150
6.6.1. උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති.	150
අඟුණුම්	205
කෙටි යෙදුම්	245
පරිශීලිත මූලාශ්‍ර	246

සිතියම් ලැයිස්තුව

සිතියම් අංක 2.1	ජාතික භෞතික සැලැස්ම (සුවිසල් නගර)	21
සිතියම් අංක 2.2	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම	23
සිතියම් අංක 2.3	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පරිපාලන සීමාවන්	25
සිතියම් අංක 2.4	ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය	27
සිතියම් අංක 3.1	වන්දිකා වැව රක්ෂිතය අභ්‍යන්තර පවතින ඉඳිකිරීම්	34
සිතියම් අංක 5.1	සබරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම	59
සිතියම් අංක 5.2	විසල් හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතිය සඳහා යෝජිත සේවා මධ්‍යස්ථාන	60
සිතියම් අංක 5.3	රත්නපුර හා ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම	67
සිතියම් අංක 5.4	ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එකතුකිරීමේ මධ්‍යස්ථාන	71
සිතියම් අංක 5.5	කෘෂිකාර්මික භාවිතයන්	76
සිතියම් අංක 5.6	දැනට ව්‍යාප්තව පවතින සංචාරක හෝටල් ව්‍යාප්තිය	85
සිතියම් අංක 5.7	ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය	88
සිතියම් අංක 6.1	යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලැස්ම 2030	99
සිතියම් අංක 6.2	යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම 2030	107
සිතියම් අංක 6.3	යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම 2030	116
සිතියම් අංක 6.4	යෝජිත පානීය ජල සැලැස්ම 2030	119
සිතියම් අංක 6.5	යෝජිත විදුලි සැපයුම් සැලැස්ම 2030	122
සිතියම් අංක 6.6	යෝජිත අප ජල හා මලාප්‍රවාහ සැලැස්ම 2030	125
සිතියම් අංක 6.7	යෝජිත ස්‍රෝණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම 2030	129
සිතියම් අංක 6.8	යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම 2030	133
සිතියම් අංක 6.9	යෝජිත කර්මාන්ත සැලැස්ම	137
සිතියම් අංක 6.10	යෝජිත සංචාරක සැලැස්ම 2030	141
සිතියම් අංක 6.11	යෝජිත පරිසර සංරක්ෂන සැලැස්ම 2030	145
සිතියම් අංක 6.12	යෝජිත පොදු ඵලිමහන් විනෝද කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම	149

වගු ලැයිස්තුව

වගු අංක 4.1	පළමු අරමුණ හා පරමාර්ථ	48
වගු අංක 4.2	දෙවන අරමුණ හා පරමාර්ථ	48
වගු අංක 4.3	තෙවන අරමුණ හා පරමාර්ථ	49
වගු අංක 5.1	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන නිෂ්පාදනයන්	65
වගු අංක 5.2	ඇමුණුම් සහ නගරයේ දැනට පවතින භූමි භාවිතයන්	75
වගු අංක 5.3	ඇමුණුම් සහ යල මහ කන්න වල වී වගාව	78
වගු අංක 5.4	මාර්ග වර්ගීකරණය - ඇමුණුම් සහ නාගරික බල ප්‍රදේශය	80
වගු අංක 5.5	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන කෘෂි නිෂ්පාදන	82
වගු අංක 5.6	ඉඩම් නිමිකම	87
වගු අංක 6.1	නේවාසික ඒකක සණත්වය	101
වගු අංක 6.2	ඇමුණුම් සහ නගරයේ පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම්	102
වගු අංක 6.3	ඇමුණුම් සහ නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින අධ්‍යාපනික පහසුකම්	103
වගු අංක 6.4	ඇමුණුම් සහ නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පානීය ජල සැපයුම	117
වගු අංක 6.5	ඇමුණුම් සහ නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින කර්මාන්ත	134
වගු අංක 6.6	ඇමුණුම් සහ නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන	146
වගු අංක 6.7	පවතින පොදු එළිමහන් විවෘතභූමි ප්‍රමාණය	147
වගු අංක 6.8	ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම	150
වගු අංක 6.9	ව්‍යාපෘති හා ඊට අදාළ වගකිවයුතු ආයතන	201

රූප සටහන් ලැයිස්තුව

රූප සටහන 1.1	ඇමුණුම් සහ නගර සැලසුම් ක්‍රියාවලිය	5
රූප සටහන 2.1	ඇමුණුම් සහ අධ්‍යයන ප්‍රදේශය	10
රූප සටහන 2.2	ජනගහනය	11
රූප සටහන 2.3	වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහනය	11
රූප සටහන 2.4	ශ්‍රම බලකාය ඇමුණුම් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය	13
රූප සටහන 2.5	උඩවලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය (මහ / යල කන්න)	14
රූප සටහන 2.6	වී හැර අනෙකුත් බෝග වගා සඳහා භූමි පරිහරණය (ඇ.ප්‍රා.ලේ.කො.)	14
රූප සටහන 2.7	ඇමුණුම් සහ නගරයේ ආර්ථික පදනම	15
රූප සටහන 2.8	රැකියා වර්ගීකරණය - ඇමුණුම් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය	15
රූප සටහන 2.9	2015 ජනවාර්-ජූලි අතර කාලය තුළ උඩවලව විනෝදාස්වාදන හා ඇත අතුරු සෙවණට පැමිණි සංචාරකයින්	16
රූප සටහන 2.10	මඩුවන්වෙල වලව්ව	19
රූප සටහන 2.11	ඇමුණුම් සහ නගරය හා පවතින සබඳතා (nearness centrality)	24
රූප සටහන 3.1	ඇමුණුම් සහ කඩදාසි කම්හල	31
රූප සටහන 3.2	මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය	32
රූප සටහන 3.3	ඇමුණුම් සහ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය	33
රූප සටහන 3.4	වන්දිකා වැව රක්ෂිතය ආශ්‍රිත අනවසර ඉදිකිරීම්	35
රූප සටහන 3.5	වලවේ ගඟ ආශ්‍රිත ගොඩ වැලි හැරීම	36
රූප සටහන 3.6	නගරය තුළ සිදුවන බණිඳු කැණීම්	36
රූප සටහන 3.7	බණිඳු කැණීම් වලින් පසුව පැරිස් වගාව	36

රූප සටහන 4.1	ඇඹිලිපිටිය නගරය වසර 2030 සඳහා වූ සංකල්පමය දැක්ම	46
රූප සටහන 5.1	ඇඹිලිපිටිය විශේෂිතආර්ථික මධ්‍යස්ථානය	61
රූප සටහන 5.2	ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ හරස් පැනිකඩ	61
රූප සටහන 5.3	ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ	62
රූප සටහන 5.4	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවතින මහජන පොළවල්	62
රූප සටහන 5.5	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ මූල්‍ය ආයතන ව්‍යාප්තිය	63
රූප සටහන 5.6	නගරයේ පවතින වෙළඳ භාවිතයන් 2016	64
රූප සටහන 5.7	රටවාහන සමීක්ෂණය - ඇඹිලිපිටිය නගරය 2017	66
රූප සටහන 5.8	මහවැලිය සංවර්ධන වලව කලාපය	72
රූප සටහන 5.9	බෝග වගාවන්ට අනුව භූමි පරිහරණය (හෙක්)-2016	74
රූප සටහන 5.10	කර්මාන්ත කලාපයේ දැනට පවතින තත්ත්වය 2017	75
රූප සටහන 5.11	උඩවලව ජල විදුලි බලාගාරය	77
රූප සටහන 5.12	ACE POWER බලාගාරය	77
රූප සටහන 5.13	ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ ඉඩම් කලානුරූපීව වෙනස් වී ඇති අයුරු (1992-2017)	79
රූප සටහන 5.14	සංචාරක නවාතැන් පහසුකම් 2016	84
රූප සටහන 5.15	ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත සංචාරක ආකර්ශණය ස්ථාන	90
රූප සටහන 6.1	සංකල්ප සැලැස්ම	94
රූප සටහන 6.2	උඩවලව ජලාශයේ සිට කාවන්තිස්ස නාගරික උද්‍යානය දක්වා දළ හරස් පැනිකඩ	96
රූප සටහන 6.3	මොරකැටියේ සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැනිකඩ	97
රූප සටහන 6.4	පදලංගල සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැනිකඩ	97
රූප සටහන 6.5	කුඹුගොඩ ආර හන්දියේ සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැනිකඩ	98
රූප සටහන 6.6	නාගරික යටිතල පහසුකම් සැලසුම්	100
රූප සටහන 6.7	භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන සැලසුම්	104
රූප සටහන 6.8	යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලසුම් අරමුණු	104
රූප සටහන 6.9	යෝජිත නගර මධ්‍ය සංවර්ධන සැලැස්මෙහි උපායමාර්ග 01ට අදාළ රූප සටහන	105
රූප සටහන 6.10	යෝජිත ආයතනික කලාපය හා පවතින රාජ්‍යය ආයතන	105
රූප සටහන 6.11	ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම සඳහා හදුනාගත් උපායමාර්ග	106
රූප සටහන 6.12	ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම සඳහා හදුනාගත් උපායමාර්ග	106
රූප සටහන 6.13	යෝජිත විකල්ප මාර්ග	109
රූප සටහන 6.14	යෝජිත අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය	110
රූප සටහන 6.15	යෝජිත සේවා මාර්ග	111
රූප සටහන 6.16	යෝජිත සංචාරක සේවා මාර්ග	112
රූප සටහන 6.17	නගර මධ්‍යය රටවාහන නැවතුම් හා හැසිරවීම් ස්ථාන සංවර්ධනය	113
රූප සටහන 6.18	යෝජිත බස්රථ ධාවන ගමන් පථ	114
රූප සටහන 6.19	යෝජිත සැහැල්ලු වාහන ධාවන ගමන් පථය	114
රූප සටහන 6.20	මංකිරු හනරේ මාර්ග සඳහා යෝජිත හරස්කඩ	115
රූප සටහන 6.21	මංකිරු දෙකේ මාර්ග සඳහා යෝජිත හරස්කඩ	115
රූප සටහන 6.22	ප්‍රාදේශීය මාර්ග සඳහා යෝජිත හරස්කඩ	115
රූප සටහන 6.23	යෝජිත ජල සැපයුම් සැලසුම් අරමුණු	118
රූප සටහන 6.24	පානීය ජල සැපයුම් ක්‍රමවේදය	118
රූප සටහන 6.25	සූර්ය බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා හදුනාගෙන ඇති ක්‍රම	120
රූප සටහන 6.26	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත සුය බලශක්ති උත්පාදන මධ්‍යස්ථානය	121
රූප සටහන 6.27	Wi Fi ආවරණයන් සඳහා හදුනාගෙන ඇති නගර මධ්‍යස්ථාන	121
රූප සටහන 6.28	භූමියක හරස්කඩ	123
රූප සටහන 6.29	මළ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය ක්‍රමවේදය	124

රූප සටහන 6.30	යෝජිත ප්‍රතික හා අපජල ප්‍රතිකාර පද්ධතිය (ඇඹිලිපිටිය ආදර්ශ හරිත ගම්මානය)	124
රූප සටහන 6.31	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ප්‍රතිචක්‍රීකරණ හා නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය (ඇඹිලිපිටිය ආදර්ශ හරිත ගම්මානය)	127
රූප සටහන 6.32	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් නවීන GPS තාක්ෂණය හා විශේෂිත APP භාවිතයෙන් කසළ එකතුකිරීම	127
රූප සටහන 6.33	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම	128
රූප සටහන 6.34	යෝජිත කදුරුගස්ආර මිනිසාරි කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය	128
රූප සටහන 6.35	ආර්ථික සංවර්ධන සැලසුම්	130
රූප සටහන 6.36	යෝජිත බිජු අඹිජනන නිෂ්පාදනය	132
රූප සටහන 6.37	කෙසෙල් වලින් නිපදවිය හැකි ඇතුරු නිෂ්පාදන	135
රූප සටහන 6.38	ඇඹිලිපිටිය කෘෂි නිෂ්පාදන එකතුකිරීම් මධ්‍යස්ථාන ජාලය	136
රූප සටහන 6.39	ඇඹිලිපිටිය යෝජිත කර්මාන්ත කලාප අමුද්‍රව්‍යය හා නිෂ්පාදන බෙදාහැරුම් ජාල	136
රූප සටහන 6.40	ඇන් ඇතුරු සෙවණ හා චන්ද්‍රිකා වැව	138
රූප සටහන 6.41	ලියන්ගස්තොට වේල්ල හා සංඛපාල විහාරය	138
රූප සටහන 6.42	උඩවලව ජලාශය හා මඩුවන්වල වලව්ව	139
රූප සටහන 6.43	යෝජිත උඩවලව සංචාරක කලාපය	140
රූප සටහන 6.44	යෝජිත උඩවලව සංචාරක කලාපය	140
රූප සටහන 6.45	තිරසාර පරිසර සංවර්ධන සැලසුම්	142
රූප සටහන 6.46	චන්ද්‍රිකා වැව ආශ්‍රිත සංරක්ෂිත ප්‍රදේශය හා හරිත සංරක්ෂණ කලාපය	143
රූප සටහන 6.47	විනෝද කටයුතු ආශ්‍රිත ආර්ථික ප්‍රවර්ධන අවස්ථා	148

ඇමුණුම් ලැයිස්තුව

ඇමුණුම්		205
1	සිතියම්	
1.1	ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030	206
1.2	ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2050	207
1.3	සබරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම	208
1.4	සබරගමුව නගර ධුරාවලිය	209
1.5	ජන සණන්වය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය	210
1.6	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටි රෝහල්	211
1.7	පවතින පාසල් හා අවර්ණිත පෝෂක ප්‍රදේශ	212
1.8	මාර්ග ආශ්‍රිත රේඛීය සංවර්ධනය	213
1.9	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ වැව් හා ප්‍රධාන ඇළ මාර්ග	214
1.10	ජල පෝෂක ප්‍රදේශ අධ්‍යයනය - ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය	215
1.11	ඇඹිලිපිටිය යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය	216
1.12	සංචාරක කලාප - සබරගමුව පළාත	217
1.13	රන්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ නායයාම් ආපදා සහිත ප්‍රදේශ	217
1.14	රන්නපුර නගරයේ වාණිජ භාවිතයන්	218
1.15	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම	219

1.16	ඇඹිලිපිටිය නගරය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම් කර පැවතීම (ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030)	220
1.17	සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධන යෝජනා (ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030)	221
2	වගු	
2.1	බණ්ඞ කැණීම් සඳහා නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර 2017	222
2.2	සංවර්ධන ප්‍රවණතා අධ්‍යයනයට අදාළ අගයන්	223
2.3	ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන	224
2.4	ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ වර්ෂ 2019- 2030 සඳහා යෝජිත උද්‍යාන	225
2.5	වර්ෂ 2030 සඳහා පානීය ජල අවශ්‍යතාවය	226
2.6	වර්ෂ 2030 සඳහා විදුලි අවශ්‍යතාවය	227
2.7	බැංකු හා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන - ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය	228
2.8	ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම	229
3	රූප සටහන්	
3.1	විවිධ සේවා ලබාගැනීමට ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණෙන උපනගර	233
3.2	මත්කල ගුවන්නොටුපොළ හා හම්බන්තොට වරාය සිතීම්	233
3.3	රත්නපුර නගරයට ගංවතුර අවධානම පවතින ප්‍රදේශ	234
4	ප්‍රස්ථාර	
4.1	සිසු ජනගහනය අධ්‍යාපනික මට්ටම අනුව	235
4.2	සිසු ගුරු ජනගහනය 2016	235
4.3	උඩවලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය	236
4.4	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කාලගුණික විග්‍රහයන්	237
5	ගැලීම් සටහන්	
5.1	මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis) 01	238
5.2	මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis)02	239
5.3	මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis)03	240
5.4	මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis) 04	241
6	පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අදහස් ආශ්‍රිත පරිසරික වචන විශ්ලේෂණය (Word Cloud Analysis)	242

පරිච්ඡේදය 01

සංවර්ධන
සැලැස්මේ පසුබිම

01 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන

සැලැස්මේ පසුබිම

සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම

සැලැස්මේ කණ්ඩායම

1.1. සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ විෂය පථය තුළට ඇතුළත් ප්‍රධානතම කාර්යය භාරයක් වන නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශ හඳුනාගැනීම, එම ප්‍රදේශ නාගරික බල ප්‍රදේශ වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම හා එවැනි ප්‍රකාශිත බල ප්‍රදේශ සඳහා සංවර්ධන සැලසුම් පිළියෙළ කර ක්‍රියාවට නැංවීම යන ක්‍රියාදාමයට අනුව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම නගරයක් වන ඇඹිලිපිටිය නගරයත්, උඩවලව, තුංකම හා පදුලංගල යන කුඩා නගර තුනත් ඇතුළත් කර සමස්ථ ඇඹිලිපිටිය නාගරික බලප්‍රදේශය සඳහා මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත.

1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ වර්ෂ 1986 ජනවාරි මස 21 දින අංක 385/8 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් නාගරික බල ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද ප්‍රදේශය විසල් හම්බන්තොට සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළව වර්ෂ 2009 ජූනි මස 11 වන දින අංක 1605/41 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ඇඹිලිපිටිය නගර සභා බල ප්‍රදේශය හා ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස 21කින් සමන්විත වර්ග කිලෝමීටර් 150 ක භූමි ප්‍රදේශයක් නාගරික බල ප්‍රදේශය ලෙස පුළුල් කර ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ආර්ථික, සාමාජීය, භෞතික හා පාරිසරික පසුබිම පිළිබඳ පුළුල් අධ්‍යයනයන් සිදුකිරීම තුළින්; ඉහත සඳහන් අංශ වල පවතින ප්‍රශ්න සඳහා විසදුම් ලබාදීමෙන් ළඟාකර ගන්නා භෞතික හා සාමාජීය සංවර්ධනය තුළින් නගරයේ හා ඒ අවට ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමත්, නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමත් අරමුණු කරගනිමින් වර්ෂ 2019-2030 යන කාලය සඳහා සැලසුම් සහගත නගරයක් වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සංවර්ධන කටයුතු ක්‍රියාත්මක විය යුතු මාර්ගෝපදේශයක් වශයෙන් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම, 1982 අංක 4 දරණ පනත මගින් පවරා ඇති බලතල වලට අනුගතව පිළියෙළ කර ඇත. මෙහි මූලික අධ්‍යයනයන් වර්ෂ 2017 මාර්තු මස සිට ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කිරීමේදී විධිමත්ව සියලු දත්ත ඒකරාශී කිරීම, විශ්ලේෂණය කිරීම මෙන්ම නාගරික මහජනතාව ඇතුළු සියලු පාර්ශවයන්ගේ අදහස් හා යෝජනා සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ අතර ඒ අනුව නිර්මාණය කරන ලද දැක්මකට අනුව පිළියෙළ කරන ලද සංවර්ධන සැලැස්මේ සියලු සංවර්ධන යෝජනා සංක්ෂිප්තව හා විස්තරාත්මකව මෙම වාර්තාව තුළ අන්තර්ගත කර ඇත.

1.2. සැලසුම් කණ්ඩායම

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කිරීමේ කටයුතු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා නගරයේ පරිපාලන කටයුතු වලට මැදිහත්ව ක්‍රියා කරන රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන, විවිධ අංශ නියෝජනය කරන සංවිධාන, ව්‍යාපෘති ආයතන වලින් ලැබුණු සහයෝගය හා සංවර්ධන යෝජනා මහඟු පිටුවහලක් වූ අතර ඒ සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායමට හා අනෙකුත් සහය දුන්වූ අංශ වලට අමතරව අනෙකුත් ආයතන හා සංවිධාන 33ක් නම දායකත්වය ලබා දී ඇත.

ප්‍රධාන උපදේශන ආයතන (Main Consultancy Agencies)

1. ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
2. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව

අනෙකුත් උපදේශන ආයතන (Other Consultancy Agencies)

1. ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
2. මහවැලි අධිකාරිය - ඇඹිලිපිටිය
3. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය - ඇඹිලිපිටිය
4. මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය - ඇඹිලිපිටිය
5. ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය - ඇඹිලිපිටිය
6. ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය - ඇඹිලිපිටිය
7. ප්‍රජා ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය - රත්නපුර
8. ශ්‍රී ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලය - ඇඹිලිපිටිය
9. සබරගමුව මාර්ගස්ථ හා මඟ ප්‍රවාහන අධිකාරිය
10. ඇඹිලිපිටිය/ කුට්ටිගල/ උඩවලව පොලිස් ස්ථාන
11. නැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව - ඇඹිලිපිටිය
12. ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනය - ඇඹිලිපිටිය
13. සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය - ඇඹිලිපිටිය
14. කොට්ඨාස අධ්‍යාපන කාර්යාලය - ඇඹිලිපිටිය
15. විධායක ඉංජිනේරු කාර්යාලය- කුට්ටිගල
16. කර්මාන්ත උද්‍යානය - ඇඹිලිපිටිය
17. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව - උඩවලව
18. ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ බල මණ්ඩලය- ඇඹිලිපිටිය
19. දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය - රත්නපුර
20. කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය - සබරගමුව පළාත් සභාව
21. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය - රත්නපුර
22. නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය - රත්නපුර
23. පළාත්බද මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය - සබරගමුව පළාත් සභාව
24. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව - රත්නපුර
25. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව . රත්නපුර
26. වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව - රත්නපුර
27. පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - රත්නපුර
28. ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව- සබරගමුව පළාත් සභාව
29. භූ විද්‍යා සම්කෂණ හා පනල් කාර්යාංශය - රත්නපුර

01 පරිච්ඡේදය

සංවර්ධන

සැලැස්මේ පසුබිම

සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම

සැලසුම් කණ්ඩායම

අනෙකුත් පාර්ෂ්වකරුවන් (Other Stakeholder Groups)

1. ඇඹිලිපිටිය වෙළඳ සංගමය
2. ඇඹිලිපිටිය ගොවිජන සංගමය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායම (UDA Planning Team)

1. සිසිර එම් දිසානායක මයා, අධ්‍යක්ෂ, සබරගමුව පළාත
2. ඩී. ඒ. ඩී. අනුකෝරල මිය, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය
3. යූ. ජී. ඩී. උදේශිකා මෙය, උපායමාර්ගික සැලසුම් නිලධාරී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය
4. කේ. එම්. අයි. සමන් රූපසිංහ මයා, සැලසුම් නිලධාරී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය
5. එච්. කේ. නීලිකා මිය, සැලසුම් නිලධාරී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය
6. කේ. එස්. මනේෂ් ජනදාස මයා, සැලසුම් සහකාර, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය
7. එම්. එන්. ගුණවර්ධන මිය, සැලසුම් ශිල්පී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය
8. ඩබ්ලිව්. එම්. ඩබ්ලිව්. මැණිකේ, සැලසුම් ශිල්පී, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

01 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන
සැලැස්මේ පසුබිම

සැලසුම් කණ්ඩායම

විෂය පථය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සහයෝගය ලබාදුන් අනෙකුත් අංශ
(UDA supportive divisions)

1. සංවර්ධන සැලසුම් අංශය
2. පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය
3. පරිසර හා භූ දර්ශන අංශය
4. භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය

1.3. විෂය පථය

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ඇඹිලිපිටිය නගරය, කලාපීය වශයෙන් සබරගමුව පළාත, දකුණු පළාත හා උග්‍රව පළාත අතර අන්තර් සබ්ධතා පහසුවෙන් ඇතිකර ගැනීමට පහසුවන මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ස්ථාපිතව ඇත. මෙම නගරයේ භෞතික පිහිටීම නිසාවෙන් විසල් හම්බන්තොට වැනි කලාපීය මට්ටමේ සංවර්ධනයන් තුළින් ජාතික මට්ටමේ වැදගත්කමක් ඇති හම්බන්තොට ජාත්‍යන්තර වරාය, මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළ ආදී සේවා මධ්‍යස්ථාන තුළින් වැඩි වරප්‍රසාද ලබාගැනීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථාව සලසාගෙන ඇත.

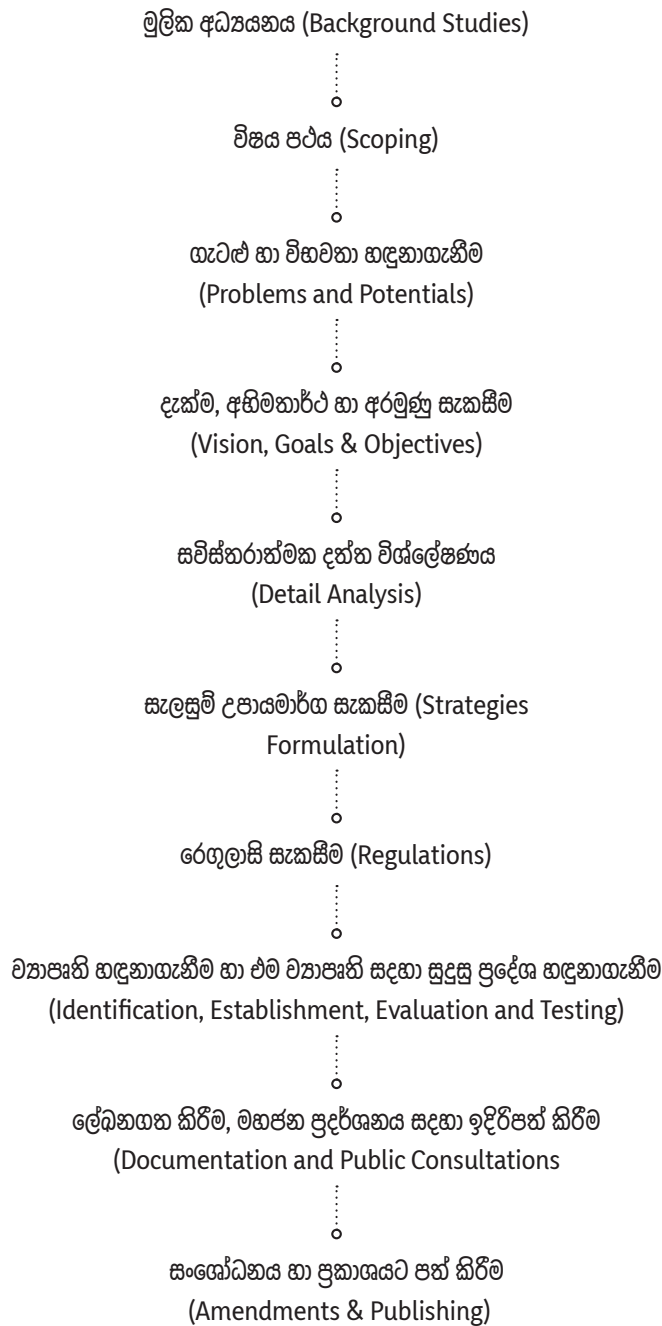
නවද ජාතික ප්‍රතිපත්ති අනුව සකස් කර ඇති ජාතික භෞතික සැලැස්ම තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරය සබරගමුව පළාතේ දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර ජාතික වශයෙන් පවතින සංවර්ධන සැලසුම් ක්‍රියාදාමයන් තුළ දකුණු පළාත සමඟ ඒකාබද්ධ කරමින් දක්ෂිණ ආර්ථික සංවර්ධන කොරිඩෝවට මෙම නගරය ඇතුළත් කර ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.2). මෙම සියලු දායකත්වයන් සැලකීමේදී කඩිනම් සංවර්ධනයකට වැඩි ප්‍රවේශයක් පැවතියද ඒ සඳහා ජාතික මට්ටමේ කඩිනම් සංවර්ධන අවශ්‍යතාවයක් හඳුනාගෙන නොපවතින අතර කලාපීය මට්ටමේ සංවර්ධනයක් සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් ඇඹිලිපිටිය සම්පූර්ණ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය කර ඇති අතර, සමස්ථ සැලැස්ම තුළින් වර්ෂ 2030 වනවිට කලාපීය සම්පත් ඵලදායීව භාවිතා කරමින් ආර්ථිකමය වශයෙන් ස්ථාවර, පරිසර හිතකාමී වටපිටාවක් සහිත භෞතිකව සංවර්ධිත වූ සෞඛ්‍යමත් හා යහගුණැති සමාජ වටපිටාවක් සහිත සුන්දර නගරයක් ඇතිකිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

1.4. සැලසුම් ක්‍රියාවලිය

01 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන
සැලැස්මේ පසුබිම

සැලසුම් ක්‍රියාවලිය

රූප සටහන 1.1 : සැලසුම් ක්‍රියාවලිය

මූලාශ්‍රය : සැලසුම් කණ්ඩායම - සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, 2017

01 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම

සැලැස්මේ ක්‍රියාවලිය

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කිරීම ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා පියවරයන් කිහිපයක් යටතේ සැලසුම් කටයුතු සිදුකර ඇත. එම සැලසුම් ක්‍රියාවලිය ගැලීම් සටහන් අංක 1.1 මඟින් සංක්ෂිතව දක්වා ඇත.

මෙම නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ මූලික අදියර ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට යෝජිත ප්‍රදේශය පිළිබඳ පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව නාගරික බල ප්‍රදේශය පිළිබඳ ආර්ථික, සාමාජීය, පාරිසරික හා භෞතික ආදී සියලු පැතිකඩයන් පිළිබඳ ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත අධ්‍යයනය කළින් සමස්ත ප්‍රදේශය පිළිබඳ විනයක් ගොඩනගා ඇත.

ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත අධ්‍යයනයට අමතරව මෙම ප්‍රදේශයට අදාළව සිදුකර ඇති ජාතික හා භෞතික සැලැස්ම, සබරගමුව කලාපීය ව්‍යුහ සැලැස්ම, පළාත් පාලන ආයතන හා වෙනත් ආයතන විසින් පිළියෙළ කරන ලද සැලසුම් අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් මෙම ප්‍රදේශයට අදාළ සංවර්ධන කාර්යයන් පිළිබඳ කරුණු තවදුරටත් රැස් කර ගෙන ඇත.

ඉහත සඳහන් පියවරයන් මඟින් රැස්කරගත් සියලු ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත විශ්ලේෂණය කළින් හා සංවර්ධන කාර්යයන් තුළින් මෙම ප්‍රදේශයට අදාළ නව සංවර්ධන විභවතා හා නගරයේ සංවර්ධනය සඳහා බාධා වශයෙන් පවතින ගැටළු හඳුනාගැනීම සිදුකර ඇත.

එමෙන්ම නගරය පිළිබඳ මූලික අධ්‍යයනය තුළින් හඳුනාගත් ගැටළු විභවතා වලට අමතරව නාගරික පරිපාලන ආයතන, විවිධ පර්ෂද කණ්ඩායම් සමඟ සිදුකරනු ලබන සාකච්ඡා වැඩසටහන් මඟින් ඔවුන්ගේ අත්දැකීම් හා පළපුරුද්ද ආශ්‍රිත කරුණු සාකච්ඡා කිරීම හරහා නගර සංවර්ධනයට පවතින අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීමද මෙම සංවර්ධන සැලැස්මේ එක් සුවිශේෂී අංගයක් විය. (ඇමුණුම 06)

මතුපිටින් ගැටළු ලෙස කැපී පෙනෙන්නා වූ නගරයේ පවතින සියලුම ගැටළු බිම් මට්ටමින් සලකා බැලීමේදී සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින්ම විසදුම් සෙවිය යුතුද යන්න මෙහිදී අධ්‍යයනය කර ඇත. එහිදී හඳුනාගත් ගැටළු එකින් එක ගෙන බැලීමේදී අනෙකුත් ගැටළු අතරින් විශේෂ වීම (Significant), ඒවායේ සන්ධර්භය (context), අනෙක් ගැටළු හා සැසඳූ විට එහි බලපෑමේ ප්‍රමාණාත්මකභාවය (magnitude) පිළිබඳ කරුණු විශ්ලේෂණය තුළින් ගැටළු පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කර ඇත.

සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම සකස් කරගැනීම සඳහා නාගරික ප්‍රදේශයට අදාළව පාරිසරික සංවේදීතා අධ්‍යයනය (Sensitivity Analysis), ශ.දු.අ.ක. විශ්ලේෂණයන් (SWOT Analysis), විභවතා අධ්‍යයනය (Potential Analysis), Livability Analysis, සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය (Development Pressure) හඳුනාගැනීම ආදී දත්ත විශ්ලේෂණයන් තවදුරටත් සිදු කර ඇත.

ඉහත සිදුකරන ලද සියලු පියවරයන් තුළදී එක්රැස් කරගත් දත්ත හා සියලු තොරතුරු අනුව නගරයේ සංවර්ධන ගමන්මග වෙත ලඟාවීමේ මූලික අභිනාලම වශයෙන් වර්ෂ 2030 වන විට ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධනය විය යුතු ආකාරයට අදාළ "දැක්මක්" (Vision), අරමුණු (Goals) හා පරමාර්ථ (Objectives) ගොඩනගාගෙන ඇත.

01 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන
සැලැස්මේ පසුබිම

සැලැස්ම ක්‍රියාවලිය

සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණු ඉටුකරගැනීම සඳහා උපාය මාර්ග(Strategies) ඇතුළත් කර ඇත. මෙහිදී භූමිය හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධන උපායමාර්ග, සාමාජීය හා භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපායමාර්ග, ආර්ථික සංවර්ධන උපායමාර්ග හා තිරසාර පාරිසරික සංවර්ධන උපායමාර්ග වශයෙන් ප්‍රධාන උපාය මාර්ග හතරක් යටතේ සංවර්ධන සැලැස්ම උපායන් සකස්කර ඇත.

මෙම සංවර්ධන උපායමාර්ගයන් යටතේ ප්‍රධාන සංවර්ධන සැලැස්ම කිහිපයක් සිදුකර ඇත. එම සැලැස්ම යෝජිත භූමි භාවිතයන්, නාගරික සේවා සංවර්ධනය, කුඩා නගර සංවර්ධනය, ප්‍රවාහනය, අගය එක්කරන කර්මාන්ත සංවර්ධනය, කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සංවර්ධනය හා පොදු ඵලදායී වීනෝද කටයුතු යනාදී වශයෙන් අංශ කිහිපයක් යටතේ සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත. මීට අමතරව හඳුනාගත් විශේෂ කලාප සඳහා සංවර්ධන නියාමන සැලැස්ම සකස් කර ඇත.

මෙම සියලු සැලැස්ම ඇතුළත්වන පරිදි සංවර්ධන සැලැස්ම නිමා කිරීමෙන් අනතුරුව පළාත් පාලන ආයතන වල අනුමැතිය හා මහජන අදහස් විමසීම සඳහා දින 60ක කාලයක් තැබීමෙන් අනතුරුව එක්කරන ලද සංශෝධනය සිදුකර නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ ප්‍රධාන සැලැස්ම කමිටු අනුමැතිය ඇතිව විෂයභාර අමාත්‍යවරයා විසින් අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනයක් මඟින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

පරිච්ඡේදය 02

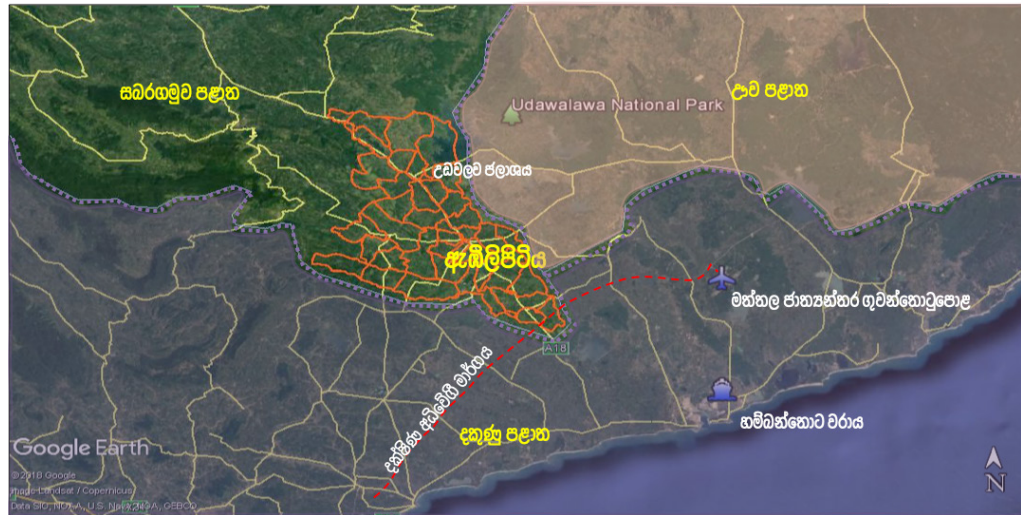
මූලික අධ්‍යයනය

02 පරිච්ඡේදය
මූලික අධ්‍යයන

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

2.1. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

සබරගමුව පළාතේ, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ පිහිටියාවූ ඇඹිලිපිටිය නගරය; පැල්මඩුල්ල - නෝනගම (A18) මාර්ගයේ 55 වෙනි කිලෝමීටරය ආසන්නයේ දී ඇඹිලිපිටිය - මොරකැටිය (B549) මාර්ගයත්, ඇඹිලිපිටිය - මිද්දෙණිය (B486) මාර්ගයත් හා ඇඹිලිපිටිය - පනාමුර (B18) මාර්ගයත් සම්බන්ධ වන මංසන්ධි ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් ස්ථාපිතව ඇත. (රූප සටහන් අංක. 2.1)

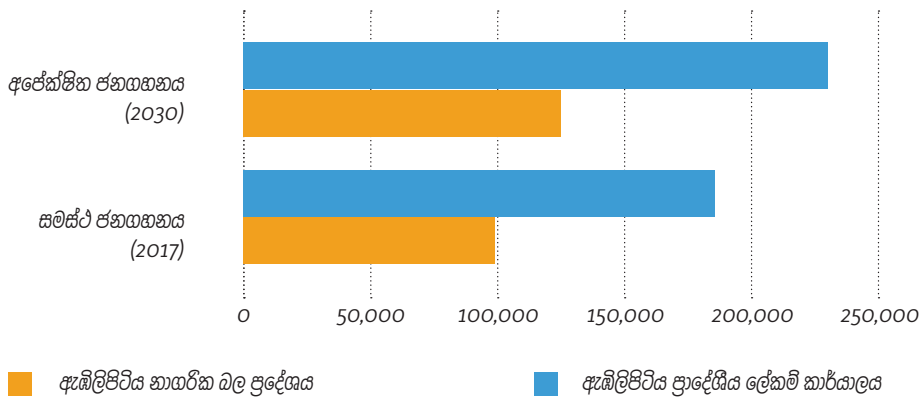

රූප සටහන 2.1 : ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය
මූලාශ්‍රය : google earth map

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සඳහා පාදක කරගනු ලැබූ අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ පවතින භෞතික, ආර්ථික, පාරිසරික හා සාමාජීය පැතිකඩයන් වෙත අවධානය යොමුකරමින් අධ්‍යයන ප්‍රදේශය පිළිබඳ තත්ත්ව විශ්ලේෂණයක් සිදුකර ඇත.

අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ සාමාජීය පැතිකඩ පිළිබඳ ප්‍රචලිත අධ්‍යයනයක් සිදුකිරීම තුළින් කලාපයේ ජනගහනය, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය පහසුකම් යනාදී සාමාජීය යටිතල පහසුකම් හා එකී ක්ෂේත්‍රයන් තුළ පවතින ප්‍රවර්ධනයන් හඳුනාගෙන ඇත. ජනගහනය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ සමස්ථ ජනගහනය 185,470 (2016)ක් වශයෙන් හා (සම්පත් පැතිකඩ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය) එම ජනගහනයෙන් 56.9 %ක ජනගහනයක් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වන බවට වාර්තා වන අතර 2030දී මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය සඳහා අපේක්ෂිත ජනගහනය 230,000 ක් බවට පුරෝකථනය කර ඇති අතර ඉන් 125,045ක් එනම් 54.3%ක ජනගහනයක් (රූප සටහන් අංක 2.2) ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වන බවට පුරෝකථනය කර ඇත.

ජනගහනය

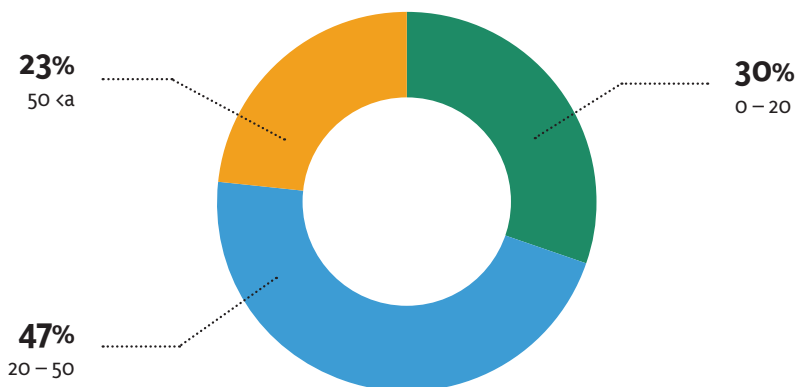
රූප සටහන 2.2 : ජනගහනය

මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2012

ජනගහන ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී අභිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ ජන සමන්වය වර්ග කිලෝමීටර් එකකට පුද්ගලයන් 484ක් වන අතර එය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ වර්ග කිලෝමීටරයට පුද්ගලයන් 660ක් වශයෙන් වැඩි ජන ජනසන්නව(අරමුණුම සිතියම් අංක 1.5) අගයක් පෙන්නුම් කරන අතර ජනගහන වර්ධන වේගය 1.3කි

මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ ජනවාර්ගික පදනම අනුව වැඩිම ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් 99.9 %ක සිංහල ජනගහනයක් වාර්තා වන අතර ආගම අනුව 99.8%ක වැඩිම බෞද්ධ ජනගහනයක් වාර්තා වේ. වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහන ව්‍යාප්තිය තුළ 46.6%ක වැඩිම අගය වශයෙන් අවුරුදු 20-50 න් අතර වයස් කාණ්ඩය යටතේ වාර්තා වන අතර 30.3%ක ජනගහනයක් අවුරුදු 0-20 න් අතර වයස් කාණ්ඩය යටතේද අඩුම ප්‍රතිශතය වන 23.1%ක ජනගහනය අවුරුදු 50 ට වැඩි වයස් කාණ්ඩය යටතේ වාර්තා වී ඇත. මෙම ජනගහන දත්තයන්ට අනුව වැඩි කරන වයසේ ජනගහනය වශයෙන් සැලකිල්ලට ගතහැකි වයස අවුරුදු 20-50න් අතර 46.6%ක් තරම් වැඩි ප්‍රතිශතයක ජනගහනයක් අධ්‍යයන ප්‍රදේශ තුළ ජීවත්වීම සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා දායකත්වය ලබාගත හැකි වඩා වැදගත් ප්‍රබලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත(රූප සටහන් අංක 2.3) .

වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහනය

රූප සටහන 2.3 : වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහනය

මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2012

02 පරිච්ඡේදය මූලික අධ්‍යයනය

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

තවද අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට පවතින සාමාජීය යටිතල පහසුකම් ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් මෙම සංවර්ධන සැලසුම් කාර්යය ආරම්භයේදී සිදුකරනු ලැබූ අතර එහිදී සාමාජීය යටිතල පහසුකම් වශයෙන් වැදගත්වන ඇඹිලිපිටිය කලාපයේ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට මූලික වන පාසල් 50 ක් මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ අධ්‍යාපන කලාපය තුළ ස්ථාපිතව පවතී. එම පාසල් 50 අතර 1 ඒබී පාසල් 6 ක්, 1 සී පාසල් 9 ක් අර්ධ රාජ්‍ය පාසලක් දෙවන කාණ්ඩයේ පාසල් 24ක් හා තුන්වන කාණ්ඩයේ පාසල් 10 කින් වර්ගීකරණය වී ඇත. පහසුකම් අතින් උසස් මට්ටමේ පවතින 1 ඒබී පාසල් 6න් පාසල් 5 ක්ම නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇත (අධ්‍යාපන කලාප කාර්යාලය, 2016). මෙම පාසල් වලට අමතර අධ්‍යාපනික පුහුණු ආයතන හා තාක්ෂණික පුහුණු ආයතන 8ක් මෙම නගරය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇත.

පසුගිය වසර තුළ (2016) ඇඹිලිපිටිය කලාපයේ අධ්‍යාපනික මට්ටම පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී හඳුනාගත හැකි ලක්ෂණය වන්නේ අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ අධ්‍යාපන මට්ටමින් පසු උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා යොමු නොවන ප්‍රමාණය 46.6%ක (අමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.1) තරම් වැඩි මට්ටමක පැවතීමය.

එමෙන්ම රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙක් අධ්‍යාපන කලාප හා සංසන්දනයේදී රත්නපුර අධ්‍යාපන කලාපය හැරුණුවිට වැඩි සිසු ජනගහනයක් ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යාපන කලාපය තුළින් වාර්තා වේ.(අමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.2)

කලාපයේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ දත්ත විශ්ලේෂණය තුළින් දැනට පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම් පිළිබඳ හඳුනාගත හැකි වන අතර එහිදී බෝවන හා බෝනොවන රෝග සම්බන්ධයෙන් විශේෂ බලපෑමක් පසුගිය වසර කිහිපය තුළින් වාර්තා වී නොමැත.

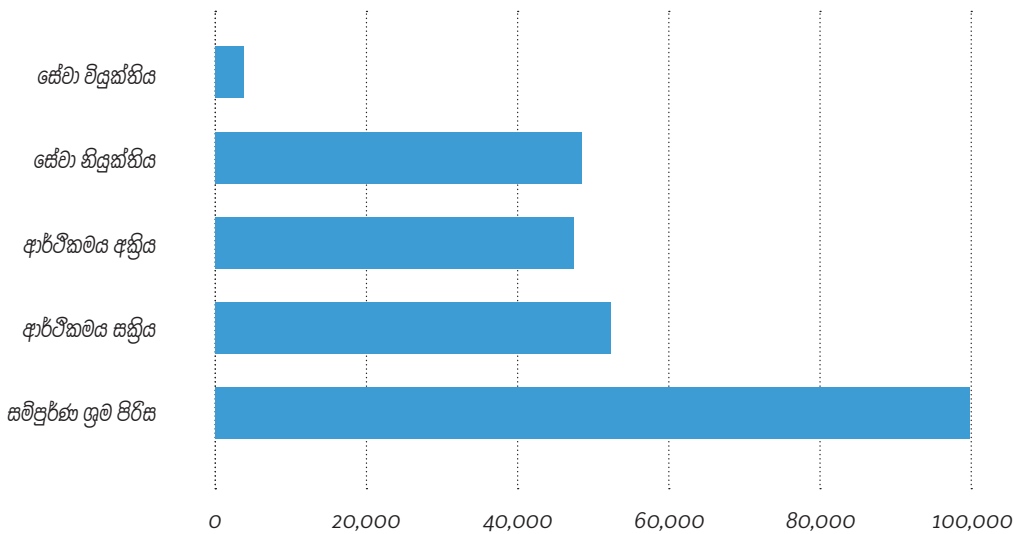
2016 වසර තුළ වාර්තා වූ වසංගත රෝගීන් ප්‍රමාණය 454ක් වූ අතර ඉන් 254ක් එනම් 56% ක් ඩෙංගු රෝගීන් වූවත් එම රෝගී තත්ත්වය 2016 වසර තුළ මුළු රටටම බලපෑම් කළ රෝගී තත්ත්වයක් වූ බැවින් ඇඹිලිපිටිය කලාපයට පමණක් වූ බලපෑමක් වශයෙන් සැලකිය නොහැක (සම්පත් පැනිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016). ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මූලික රෝහල ප්‍රමුඛ වූ ප්‍රාදේශීය රෝහලක්, පෞද්ගලික රෝහල් 4ක් හා ආයුර්වේද රෝහලක් තුළින් සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සිදු වන අතර මෙම සියලු රෝහල් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා තිබීම විශේෂ කරුණකි (අමුණුම් සිතියම් අංක 1.6).

මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ආර්ථික තත්ත්වය අධ්‍යයනය තුළින් නගරයේ ආර්ථික පදනම හා ශ්‍රම බලකාය පිළිබඳ පුළුල් විශ්ලේෂණයක් සිදුකර ඇත. අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ සමස්ත ශ්‍රම බලකාය 99,765ක් වශයෙන්ද ඉන් 52,284ක ශ්‍රම බලකායක් ආර්ථිකමය වශයෙන් සක්‍රීය දායකත්වයක් සපයන බවට වාර්තා වේ. ආර්ථිකමය වශයෙන් අක්‍රීය ශ්‍රම බලකාය 47,481කි. එමෙන්ම සේවා නියුක්ති අගය 48,461ක් හා සේවා වියුක්තිය 3803ක් වශයෙන් වාර්තා වේ (ජන සංඛ්‍යා හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව). ඒ අනුව සේවා නියුක්තියට සාපේක්ෂව සේවා වියුක්ති අගය ඉතා අඩු අගයක් ගැනීම නගරයේ ආර්ථික වර්ධනයට හේතුවන ප්‍රබලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත (රූප සටහන් අංක 2.4).

ශ්‍රම බලකාය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය

02 පරිච්ඡේදය
මූලික අධ්‍යයනය

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

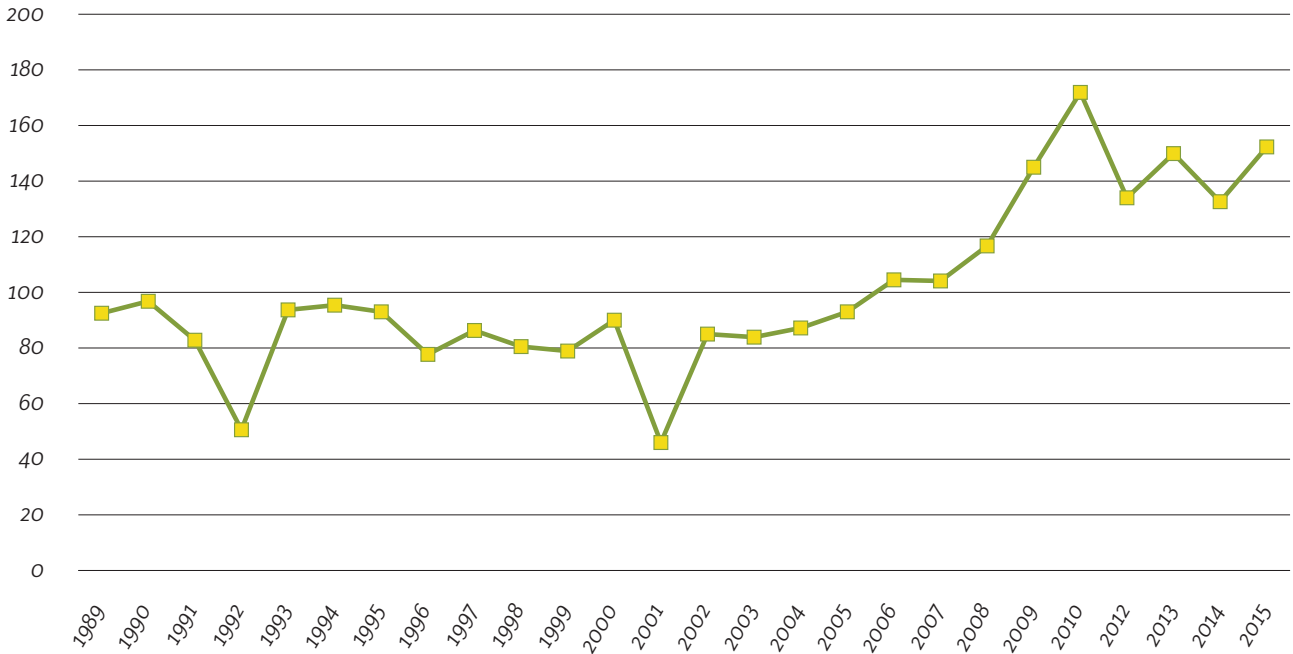
රූප සටහන 2.4 : ශ්‍රම බලකාය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය
මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2012

නගරයේ ආර්ථික පදනම කෘෂි කර්මාන්තය ,කර්මාන්ත, තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාම,මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් අලෙවිය, සංචාරක කර්මාන්තය හා බණින ද්‍රව්‍ය යනාදිය තුළින් ගොඩනැගී ඇති අතර ආර්ථිකයට ප්‍රධානතම හා සක්‍රියතම දායකත්වය සපයනු ලබන්නේ කෘෂි කර්මාන්තය තුළිනි.

උඩවලව බහුකාර්යය යෝජනා ක්‍රමය (වර්ෂ 1963) සමඟ බිහිවන ගොවි ජනපද මූලික කරගනිමින් වර්ධනය වූ කෘෂිකාර්මික කටයුතු වල වර්ධනයක් මේවන විටත් පෙන්නුම් කරමින් පවතී. ප්‍රධානතම කෘෂි බෝගය වශයෙන් වී වගාවන් ඊට අමතරව එළවළු, කෙසෙල්,පළතුරු, උක්, රටකපු සහ බඩ ඉරිඟු වැනි වගාවන් මෙම අධ්‍යයන කලාපය තුළ වගා කරනු ලබයි. උඩවලව ප්‍රධාන කෘෂිකාර්මික කලාපය මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය වශයෙන් නම්කර ඇති අතර එම බල ප්‍රදේශය අනු කලාප 6ක් යටතට නම්කර ඇත. එම කලාප අතුරින් වන්දිකා වැව කලාපයට මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය අයත් වේ.

පසුගිය වර්ෂ 2015 – 2016 අතර කාලය තුළ යල කන්නයේ තුළ මෙට්‍රික් ටොන් 11,378 ක වී නිෂ්පාදනයක් හා මහ කන්නයේ තුළ මෙට්‍රික් ටොන් 9,935ක වී නිෂ්පාදනයක් මෙම කලාපය තුළ සිදුකර ඇති අතර යල, මහ කන්න දෙක තුළදී උඩවලව කලාපයේ සමස්ත වී නිෂ්පාදනයට වන්දිකා වැව කලාපයෙන් සැපයූ වී නිෂ්පාදනය 14.6 %ක ප්‍රමාණයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති ප්‍රධාන වී නිෂ්පාදන කලාප 27 අතුරින් උඩවලව කලාපය, වී නිෂ්පාදනය තුළින් 15 වන ස්ථානයේ (ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.3) පසුවන අතර උඩවලව කලාපයේ වාර්ෂික සමස්ත වී නිෂ්පාදනය 1989 වර්ෂයේ සිට 2015 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ අධ්‍යයනය කිරීමේදී සමස්ත නිෂ්පාදනයේ අගය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් වැඩි වීමේ ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම්කර ඇත (රූප සටහන් අංක 2.5).

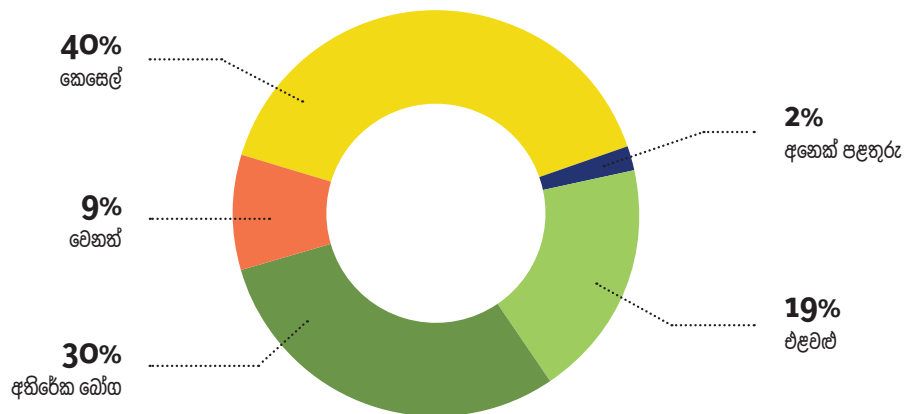
උඩවලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය (මහ / යල කන්න)

රූප සටහන 2.5 : උඩවලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය (මහ / යල කන්න)
 මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2015

වී නිෂ්පාදනයට අමතරව ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ප්‍රධාන වගාවන් වශයෙන් කෙසෙල් හා අතුරුබෝග වගාවන් සිදුකරනු ලබයි. පසුගිය 2016 වසර තුළ වී වගාව හැරුණු විට වැඩිපුර භූමි ප්‍රමාණයක් යොදාගෙන ඇත්තේ කෙසෙල් වගාව සඳහා ය. එනම් හෙක්ටයාර් 2121.6(සමස්ථ වගා බිම් වලින් 16%)ක් කෙසෙල් වගාව සඳහා ද, අතිරේක බෝග සඳහා හෙක්ටයාර් 1587(සමස්ථ වගා බිම් වලින් 12%) ක භූමි ප්‍රමාණයක්ද වශයෙන් භාවිතා කර ඇත (රූප සටහන් අංක 2.6).

වී හැර අනෙකුත් බෝග වගා සඳහා භූමි පරිහරණය (ඇ.ප්‍රා.ලේ.කො.)

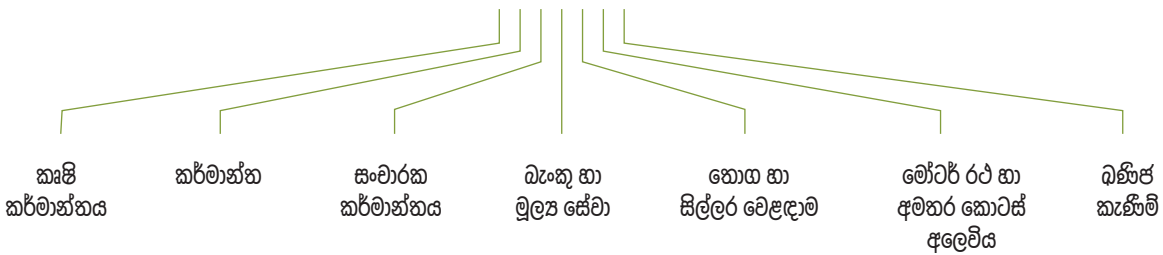
රූප සටහන 2.6 : වී හැර අනෙකුත් බෝග වගා සඳහා භූමි පරිහරණය (ඇ.ප්‍රා.ලේ.කො.)
 මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැතිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

02 පරිච්ඡේදය
මූලික අධ්‍යයනය

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

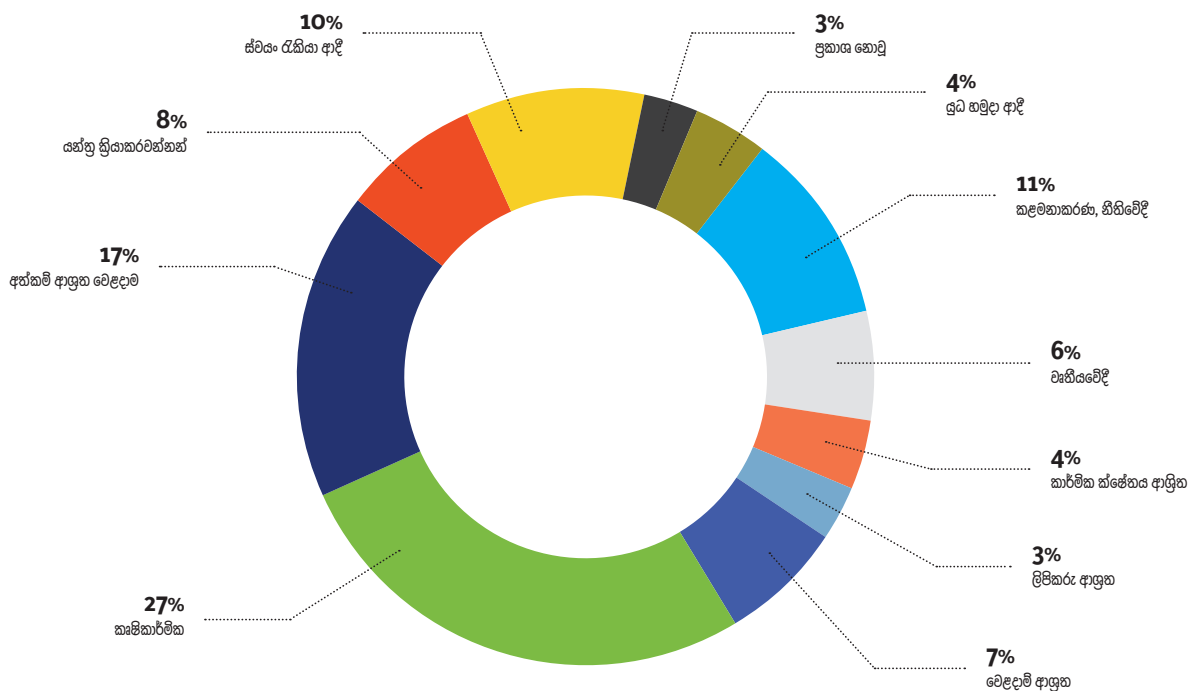
ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ආර්ථිකය (රූප සටහන් අංක 2.7) කෘෂි කර්මාන්තය ප්‍රමුඛ කරගනිමින් ගොඩනැගීම කෙරෙහි කලාපයේ කෘෂිකාර්මික බෝග වගාව, කෘෂි නිෂ්පාදන හා කෘෂිකාර්මික සේවා පදනම් කරගත් වෙළඳපොළ දායක වී ඇත. නගරයේ දැනට පවතින කෘෂිකාර්මික වෙළඳපොළ තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන බිජු වර්ගවල සිට අවසාන අස්වැන්න නෙලීම හා විකිණීම දක්වා සියලු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය යන්ත්‍රෝපකරණ, කෘෂිකාර්මික වාහන, පොහොර වර්ග, කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය, එකතුකිරීම් මධ්‍යස්ථාන ආදී සියලු සේවාවන් අන්තර්ගතවී ඇත.

නගරයේ ආර්ථික පදනම

රූප සටහන 2.7 : ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ආර්ථික පදනම
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැතිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

නගරවාසීන්ට අමතර දකුණු හා උග්‍රව පළාතේ නොයෙක් ප්‍රදේශ වල ජනතාව කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ මිලදී ගැනීම හා සේවා පහසුකම් සලසා ගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණෙනු ලැබේ. මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ සේවා ක්ෂේත්‍ර වර්ගීකරණයට (රූප සටහන් අංක 2.8). අනුව වැඩිම ප්‍රතිශතයක් එනම් 27%ක් නියැලී සිටින්නේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේය.

රූප සටහන 2.8 : රැකියා වර්ගීකරණය - ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය
මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2012

02 පරිච්ඡේදය මූලික අධ්‍යයනය

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

කෘෂිකර්මික ක්ෂේත්‍රයට අමතරව කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය තුළින්ද කලාපීය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දායකත්වයක් සපයනු ලබයි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ විශාල පරිමාණයේ කර්මාන්තයක්, මධ්‍යම පරිමාණයේ කර්මාන්ත 35ක්, කුඩා පරිමාණයේ කර්මාන්ත 297 ක්, සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත 562 ක් හා ස්වයං රැකියා 1505ක් ඇතුළත් කර්මාන්ත 2400 ක් ස්ථාපිත වී ඇත. එම කර්මාන්ත තුළින් කර්මාන්ත 917ක්ම නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇත. මෙම කර්මාන්ත වලට අමතරව අක්කර 50ක භූමි ප්‍රදේශයකින් සමන්විත කර්මාන්ත උද්‍යානයක් කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය මඟින් ස්ථාපනය කර ඇත. මේවන විට අක්කර 25 ක ප්‍රදේශයක් පළමු අදියර යටතේ කර්මාන්ත සඳහා භාවිතා කරමින් පවතී.

නිෂ්පාදන කර්මාන්ත වලට අමතරව මෙම ප්‍රදේශය තුළ කැපී පෙනෙන කර්මාන්තයක් ලෙසින් සංචාරක කර්මාන්තය හඳුනාගත හැකි අතර සබරගමුව පළාතේ ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.12) අතුරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය හා ඒ ආශ්‍රිත සංචාරක ප්‍රදේශය අයත් වේ. මෙම කලාපයේ සංචාරක ආකර්ෂණීය ප්‍රදේශ ලෙස උඩවලව ජලාශය, උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය, සංඛපාල විහාරය, මඩුවන්වල වළව්ව, චන්ද්‍රිකා වැව, ලියන්ගස්නොට අමුණ, උඩවලව ඇන් අතුරු සෙවණ ආදී ස්ථාන දැකබලා ගත හැකිවේ. මෙම සංචාරක ප්‍රදේශ අතරින් විදෙස් සංචාරකයන්ගේ ආකර්ෂණීය දිනාගෙන ඇති උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානයට 2015 වසරේ ජනවාරි සිට ජූලි දක්වා කාලය තුළ පැමිණි විදේශීය සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව 44,032ක් වන අතර පැමිණි දේශීය සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව 52,530 කි. අමතරව 2014 ජනවාරි සිට ජූලි දක්වා කාලය තුළ ඇන් අතුරු සෙවණ නැරඹීම සඳහා දේශීය සංචාරකයින් 76,248 ක ප්‍රමාණයක් ද විදේශීය සංචාරකයින් 12,119 ක ප්‍රමාණයක් ද පැමිණ ඇත (රූප සටහන් අංක 2.9).

සංචාරක පැමිණීම (ජනවාරි - ජූලි 2015)

රූප සටහන 2.9 : 2015 ජනවාරි-ජූලි අතර කාලය තුළ උඩවලව වනෝද්‍යානය හා ඇන් අතුරු සෙවණට පැමිණි සංචාරකයින් මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය, 2017

මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ ඩොනමයිට් කච් ගල්, වැලි, ගොඩ වැලි, කෙමලින් හා මැණික් වැනි ඛණිත වර්ග බොහොමයක් පිහිටා තිබෙන අතර පසුගිය වසර (2016) සඳහා මෙවැනි ඛණිත කැණීම් බලපත්‍ර 120ක් පමණ භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පනල් කාර්යාංශය විසින් නිකුත් කර ඇත (ඇමුණුම් වගුඅංක 2.1). ඒ අනුව වාණිජමය වටිනාකමක් සහිත ඛණිත සම්පත් භාවිතය විධිමත්ව කළමනාකරණයකට ලක්කිරීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කරගැනීමේ අවස්ථාව උදාවේ.

එමෙන්ම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ පවතින භෞතික සම්පත් අධ්‍යයනය තුළින් යටිතල පහසුකම් වල ව්‍යාප්තිය හා අනාගත ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය වියයුතු ආකාරය පිළිබඳ හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරයේ භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳ සැලකීමේදී මහාමාර්ග, ජලය, විදුලිය, ප්‍රවාහනය ආදී අංශ කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුකර ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ප්‍රධාන මාර්ග ජාලය පැල්මඩුල්ල - නෝනගම (A18) මාර්ගයත්, ඇඹිලිපිටිය - මොරකැටිය (B549) මාර්ගය, ඇඹිලිපිටිය - මිද්දේණිය (B486) මාර්ගයත් හා ඇඹිලිපිටිය - පනාමුර (B18) මාර්ගයත් එක්ව සැකසී ඇත. නගරය තුළ ව්‍යාප්තව පවතින මාර්ග ජාලය තුළින් දකුණු පළාතේ හා උගව පළාතේ බොහෝ ප්‍රදේශ වෙත පහසුවෙන් සම්බන්ධ විය හැකි අතර මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ සබරගමුව පළාත් සීමාවේ පිහිටි නගරයක් වන බැවින් උගව හා දකුණු පළාතට ළගාවීම සඳහා පවතින දුර ප්‍රමාණය අවම වීමයි. ඇඹිලිපිටිය සිට රත්නපුර නගරයට දුර කිලෝමීටර් 79ක් පමණ වන අතර, ඇඹිලිපිටිය සිට උගව පළාතේ නගරයක් වන සෙවණගල නගරයට ඇත්තේ කිලෝමීටර් 12.8 ක් හා දකුණු පළාතේ නගරයක් වන සුරියවැවට පවතිනුයේ කිලෝමීටර් 21.7 ක් වැනි අවම දුර සීමාවකි.

නගරයේ බොහෝ ස්ථාන වල ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස රේඛීය සංවර්ධනයක් (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.8) දක්නට ලැබෙන අතර නගර මධ්‍යයේ පවතින ප්‍රධාන මාර්ග පද්ධතිය හා නගර අභ්‍යන්තරයේ පවතින අතුරු මාර්ග පද්ධතිය ගුණාත්මක භාවයෙන් ඉතා අඩු තත්ත්වයක පවතින බවට හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කේන්ද්‍රගත පිහිටීම තුළින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභයක් ලෙස දිවයිනේ බොහෝ ප්‍රදේශ සඳහා ප්‍රවාහන පහසුකම් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ සිට ක්‍රියාත්මක වීම හඳුනාගෙන ඇත. බස්රථ ධාවනය දුර පළාත් සඳහා දිනකට ගමන්වාර 626ක් හා ළඟ ප්‍රදේශ සඳහා දිනකට ගමන්වාර 771 ක්‍රියාත්මක වේ.

මෙම නගරයේ විදුලි අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා මුළු නගරයම ආවරණය වන පරිදි ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් ස්ථානගතකර රැහැන් ගත කර ඇත.මෙයට අමතරව අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇති ACE POWER පෞද්ගලික දැවිතෙල් බලාගාරය තුළින් ජාතික විදුලි පද්ධතියට මෙහා වොට් 100(MW)ක ධාරිතාවයක්ද උඩවලව ජලවිදුලි බලාගාරය තුළින් මෙහා වොට් 6 (MW) ධාරිතාවයක්ද කලාපීය විදුලි අවශ්‍යතා සඳහා ලබාදේ.

මෙම ප්‍රදේශයේ පානීය ජල අවශ්‍යතාව 68.6%ක් සපුරාලනුයේ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලය හා පුජා ජල ව්‍යාපෘතිය මඟිනි. ඊට අමතරව ළිං හා වෙනත් ජල මූලාශ්‍ර තුළින් ද පානීය ජල අවශ්‍යතාවය සපුරා ගනු ලබන අතර පානීය ජලය සැපයීමේ ප්‍රධානතම ජල මූලාශ්‍රය ලෙස ඇඹිලිපිටිය වන්දිකා වැව භාවිතා කරනු ලබයි.

නගරය තුළ කසළ කළමනාකරණ කටයුතු ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් වෙන් වෙන්ව සිදුකරමින් පවතින අතර නගරය තුළ මළ ප්‍රවාහය හා අප ජල බැහැර වීම සඳහා විධිමත් නල හා කාණු පද්ධතියක් ස්ථාපිත වී නොමැත.

මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ පවත්නා පාරිසරික තත්ත්වයන් සැලකීමේදී හඳුනාගත හැකි ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වනුයේ ප්‍රදේශයම ආවරණය කරනු ලබන වැව් හා වාර් ඇළ පද්ධතිය මෙන්ම නගරය හා ඉන් පිටත පිහිටි කුඹුරු වගාව හා අනෙකුත් එළවළු, පළතුරු වගාවන් සඳහා භාවිතයට ගැනෙන බිම් ප්‍රදේශ වලින් සමන්විත වීමයි. ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ 35% ක භූමි ප්‍රදේශයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා දැනට භාවිතයට ගෙන ඇත.

කෘෂිකාර්මික කලාපයක කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරය හා ඒ අවට ප්‍රදේශය වගා බිම් වලින් යුත් වටපිටාවක් සහිතව නිර්මාණය වී ඇත. උඩවලව ජලාශයේ සිට ජලය රැගෙන එන උඩවලව දකුණු ඇළ හා ඊට සම්බන්ධ කුඩා වාර් ඇළවල් 70කට අධික ප්‍රමාණයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය සැපයීම සඳහා ඉඳිකර ඇත.

02 පරිච්ඡේදය මූලික අධ්‍යයනය

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

උඩවලව ජලාශය ඇතුළු කුඩා වැව් 16ක් මෙන්ම හුලංදා ඔයත්, වලව ගඟත් මෙම ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාලනු ලැබේ (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.9). කෘෂිකාර්මික භූමි භාවිතය සමඟ කුඹුරු හා වැව් ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ සංවේදී ප්‍රදේශ ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

නගරය තුළ ජනතාවට එළිමහන් විනෝද හා ක්‍රීඩා කටයුතු සඳහා නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය, චන්ද්‍රිකා වැව ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය, නව නගරය ළමා උද්‍යානය, මහවැලි ක්‍රීඩා භූමිය, යෝධගම ක්‍රීඩා භූමිය හඳුනාගෙන ඇති අතර ග්‍රාමීය වශයෙන් කුඩා ප්‍රමාණයේ ක්‍රීඩා භූමි හා පාසල් ක්‍රීඩා භූමි හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය විසළි හා තෙත් කලාපය අතර පිහිටි අතරමැදි කලාපයට අයත්ව පිහිටා ඇති අතර සෑම වර්ෂයකම ජූනි මස අග සිට නොවැම්බර් මස මුල් කාලය තුළ වියළි කාලගුණික තත්ත්වයක් පවතී. එමෙන්ම සාමාන්‍ය වාර්ෂික උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 26.8ක හා වර්ෂාපතනය මිලිමීටර් 1423ක් ලෙස කාලගුණික දත්ත අනුව හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.4).

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ වර්තමාන ඉඩම් වටිනාකම තීරණය වීමේදී නගරයේ භෞතික පිහිටීම හා අපරව්‍යුහ පහසුකම් ව්‍යාප්තිය හා වර්තමාන භූමි භාවිතය පාදක වී ඇත. ඒ අනුව නගර මධ්‍යයේ පිහිටි වාණිජ භාවිත පවතින ඉල්ලුම වැඩි ඉඩමක පර්චසයක මිළ රුපියල් 500,000-1,000,000 අතර පවතී. නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයෙන් මදක් ඈතට ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස ඉඩම් වටිනාකම පර්චසයක මිළ රුපියල් 200,000 - 400,000 ක් අතර පවතින අතර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වන්නට ඉඩම් වටිනාකම අඩුවී ඇත.

මහවැලි බල ප්‍රදේශ අතුරින් වලව බල ප්‍රදේශයට අයත් ඇඹිලිපිටිය නගරය වලව කලාපයේ විශේෂ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මහවැලි බල ප්‍රදේශයක් ලෙස කෘෂිකාර්මික කටයුතු සංවර්ධනය කිරීමට අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. මාතර සිට මන්නල දක්වා දීර්ඝ කෙරෙන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරය අභ්‍යන්තරයෙන් ගමන් ගන්නා අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය මේවන විට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

2.2. සැලසුම් සන්ධර්භය හා අවස්ථා සන්ධර්භය (Planning context and Situational context)

02 පරිච්ඡේදය
මූලික අධ්‍යයනය

2.2.1. නගරයේ ඓතිහාසික පසුබිම

සැලසුම් සන්ධර්භය හා
අවස්ථා සන්ධර්භය

නගරයේ ඓතිහාසික පසුබිම

ඇමිලිපිටිය නගරයේ ඓතිහාසික පසුබිම ක්‍රි.පූ. 2 වන හා 3 වන සියවස් දක්වා දිවයන ඉතිහාසයක් දක්වා ව්‍යාප්තව ඇත. ඇමිලිපිටිය යන නම ඉතිහාසයට එක්ව ඇත්තේ කාවන්තිස්ස රජ සමයේදීය. මෙම ප්‍රදේශයේ ඉඳිකර ඇති කාවන්තිස්ස වැව සෑදීමට මුල්වී කටයුතු කර ඇති විර වාහල නම් ඇමතිවරයෙකු එම වැව ඉඳිකර අවසානයේ විවෘත කිරීම සඳහා රජුට කළ ආරාධනයෙන් පසුව රජුට නොදන්වා වැව ඉඳිකිරීම සම්බන්ධයෙන් උරන වූ රජතුමා වැව ඉඳිකරන ලද ඇමති වරයාගේ හිස ගසා දැමීමට අනුකර ඇත. එසේ ඇමති බිලවූ පිටිය “බිලිපිටිය” යන්න පසුව “ඇමිලිපිටිය” නම් වූ බවට ජනප්‍රවාදයේ පවතී.

ඓතිහාසික විකාශනයට අනුව ඇමිලිපිටිය නගරය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කොලොන්න කෝරළේ පිහිටි ප්‍රධාන නගරයක් වශයෙන් ඉංග්‍රීසි පාලන සමයේ දීසා පාලන ක්‍රමය යටතේ පාලනය වී ඇත. මෙම ප්‍රදේශය පාලනය කරනු ලැබූ අවසන් දීසා පාලකයා ලෙස කටයුතු කරනු ලැබ ඇත්තේ මඩුවන්වෙල දීසාවේ නම් ඉතා සුප්‍රසිද්ධියට පත් දීසා පාලකයෙකු විසිණි. ඔහු මෙම ප්‍රදේශය පාලනය සඳහා පදිංචිව සිටි නිවස ක්‍රි.ව.1700 දී පමණ II විමලධර්මසූරිය රජ දවස ඉඳිකර ඇති බවට සඳහන් වේ. එම මඩුවන්වෙල වලව්ව (රූප සටහන් අංක 2.10), ඇමිලිපිටිය නගරයට ආසන්නව කොලොන්න නගරය තුළ පිහිටා ඇත. මෙය වර්තමානයේදී ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කමක් උසුලන ගෘහයක් ලෙසින් පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ සංරක්ෂණය කර පවතින අතර මෙම ස්ථානය දෙස් විදෙස් සංචාරකයන් නිරන්තරයෙන් පැමිණෙන ස්ථානයක් බවටද පත්ව ඇත (Wijesinghe, 2016).

රූප සටහන 2.10 : මඩුවන්වෙල වලව්ව
මූලාශ්‍රය : <https://bit.ly/2RUqxOT>

දීසා පාලන ක්‍රමයෙන් අනතුරුව වර්ෂ 1986 දක්වා සංවර්ධන සභාවක් ලෙසින් පැවති ඇමිලිපිටිය නගරය 1986 වර්ෂයේ 17 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයත් සමඟ ප්‍රාදේශීය සභාවක් වශයෙන්ද වර්ෂ 2002 දී නගර සභාවක් වශයෙන්ද ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලැබ ඇත.

02 පරිච්ඡේදය මූලික අධ්‍යයනය

සැලසුම් සන්ධර්භය හා අවස්ථා සන්ධර්භය

නගරයේ ඓතිහාසික පසුබිම

ජාතික භෞතික සැලැස්ම

ගම් උදාව සමග ඇඹිලිපිටිය නගරයේ නව නගරය, යෝධගම ග්‍රාම නිලධාරී වසම් ඇතුළත්ව හිගුර ආර, උඩගම, කුඹුගොඩ ආර, හල්මිල්ල කැටිය , තුංකම, පල්ලේගම, කලගෙඩි ආර හා හිගුර ආර ග්‍රාමනිලධාරී වසම් වල, (නෝනගම, මොරකැටිය, මිද්දේතොය හා පනාමුර මාර්ග) ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ වලින් සමන්විත ප්‍රදේශය වර්ෂ 1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ නාගරික බල ප්‍රදේශයක් ලෙස වර්ෂ 1986 ජනවාරි මස 21 දිනැති හා අංක 385/8 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මඟින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සඳහා පාදක කරගත් අධ්‍යයන ප්‍රදේශය වශයෙන් ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 40කින් සමන්විත සමස්ථ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයම සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. එම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට වන්නට පිහිටි ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස 8කින් හා කොට්ඨාස දෙකක කොටස් වලින් සැදුම්ලත් ප්‍රදේශය ඇඹිලිපිටිය නගරසභා බල ප්‍රදේශය වශයෙන්ද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ඉතිරි ප්‍රදේශය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය වශයෙන්ද පාලනය වේ.

සංවර්ධන සැලැස්ම සඳහා පාදක කරගනු ලැබූ උඩවලව හංදියේ සිට පදලංගල දක්වා වන සමස්ථ ඇඹිලිපිටිය නගරසභා බල ප්‍රදේශයම හා ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයට අයත්ව පිහිටි ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 21කින් සමන්විත ප්‍රදේශය 1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ නාගරික බල ප්‍රදේශයක් ලෙස වර්ෂ 2009 ජූනි මස 11 දිනැති හා අංක 1605/41 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මඟින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

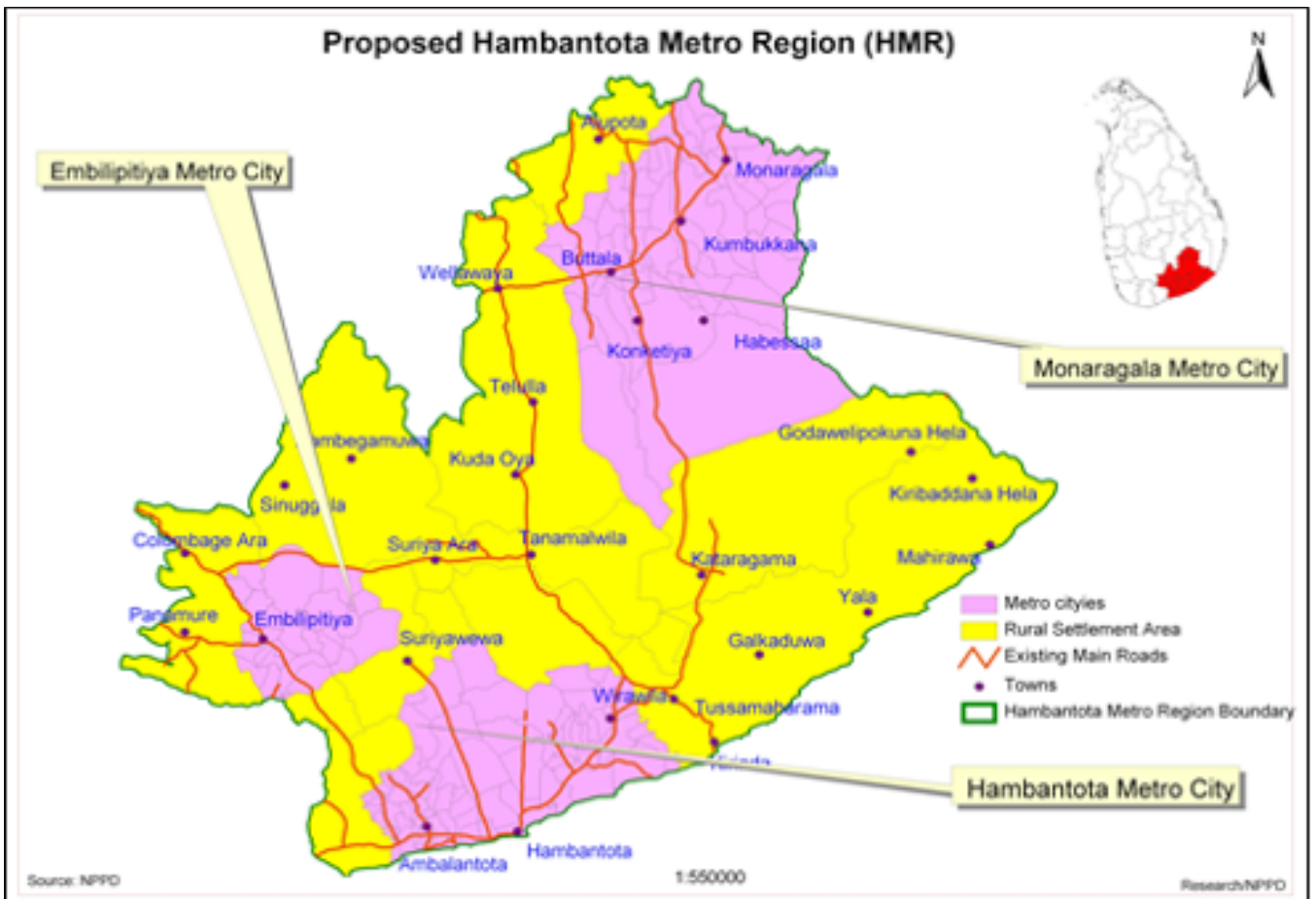
2.2.2. ජාතික භෞතික සැලැස්ම

ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 2050 සඳහා පිළියෙල කරන ලද ජාතික භෞතික සැලැස්ම තුළින් ආර්ථික සංවර්ධන කොර්ඩෝ හතරක් නම්කර ඇති අතර එහි දක්ෂිණ ආර්ථික සංවර්ධන කොර්ඩෝවට ඇඹිලිපිටිය නගරය ඇතුළත් කර ඇත (ඇමුණුම් සිතියම අංක.1.2).

වර්ෂ 2030 සඳහා පිළියෙල කරන ලද ජාතික භෞතික සැලැස්ම තුළින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රධාන සුවිසල් නගර 5 ක් හඳුනාගෙන පැවති අතර (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.1). ඒ අතරින් ප්‍රධාන නගර තුනකින් සමන්විත සුවිසල් දකුණු කලාපීය සැලැස්ම සඳහා හම්බන්තොට, ඇඹිලිපිටිය හා මොණරාගල ප්‍රධාන නගර අයත්වේ. (සිතියම් අංක.2.1)

ජාතික වශයෙන් වැදගත්කමක් දී ඇති හම්බන්තොට සුවිසල් නගරයට ආසන්නව ඇඹිලිපිටිය නගරය පිහිටීම තුළින් එම කලාපයේ ජාතික මට්ටමේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හා යෝජනා මහා මාර්ග, අධිවේගී මාර්ග ආදී ව්‍යාපෘති තුළින්ද ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධනයට ඉඩ ප්‍රස්තාවන් සැලසී ඇත.

ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙල කරන ලද සබරගමුව පළාත් කලාපීය සැලැස්මේ යෝජනා නගර ධුරාවලියට අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරය දෙවන පෙල නගරයක් ලෙස පෙන්වා දී ඇත. (ඇමුණුම් සිතියම් අංක.1.4) ඒ අනුව සබරගමුව පළාතේ පළමු පෙල නගරය වන රත්නපුර නගරය හැරුණු විට අනෙක් නගරය වන කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයටද නගර ධුරාවලියේ හිමිව පවතින ස්ථානයම ඇඹිලිපිටිය නගරයට හිමිව පැවතීම සුවිශේෂී වේ.

සිතියම 2.1 : ජාතික භෞතික සැලැස්ම (සුවිසල් නගර)
 මූලාශ්‍රය : ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030

2.2.3. ඇඹිලිපිටිය නගරයට අදාළව පෙර සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලසුම්

වර්ෂ 2009 දී ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ නගරසභා බල ප්‍රදේශයද ඇතුළත්ව ග්‍රාම නිලධාරී වසම් දොළහකින් සමන්විත ප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර ඇති නමුත් එය ක්‍රියාත්මක වී නොමැත.

එම සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම “සෞභාග්‍යවත් නගරයක් හා සශ්‍රීක වටපිටාවක්” ලෙස ඇතුළත් කර ඇත. කලාපීය සැලැස්ම, යටිතල පහසුකම් හා වන්දිකා වැව රක්ෂිත ප්‍රදේශ සඳහා සකස් කරන ලද සැලසුම් මෙහි අන්තර් ගත වී ඇත.

නගරයේ පවතින නව සංවර්ධන ප්‍රවණතාවන්ට අනුව ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 2030 සඳහා සකස් කරන ලද සැලැස්මේ අන්තර්ගත ප්‍රදේශය ප්‍රමාණවත් නොවීම හා සකස් කරන ලද සැලසුම් වල පවතින අඩුපාඩු මත මෙම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක වී නොමැත.

02 පරිච්ඡේදය
මූලික අධ්‍යයනය

සැලසුම් සීමාව නිර්ණය කිරීම

භූගෝලීය පිහිටීම

ක්‍රියාකාරීත්වමය පිහිටීම

2.3. සැලසුම් සීමාව නිර්ණය කිරීම

ඇඹිලිපිටිය නගරය සඳහා සැලසුම් ප්‍රදේශය නිර්ණය කිරීමේදී ප්‍රධාන වශයෙන් නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම (Geographical Boundary), ක්‍රියාකාරීත්වමය පිහිටීම (Functional Boundary), හා පරිපාලනමය නගර සීමාවන් (Administrative Boundary) මෙන්ම පවත්නා නාගරික බලප්‍රදේශ සීමාව ද සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

2.3.1. භූගෝලීය පිහිටීම (Geographical Boundary)

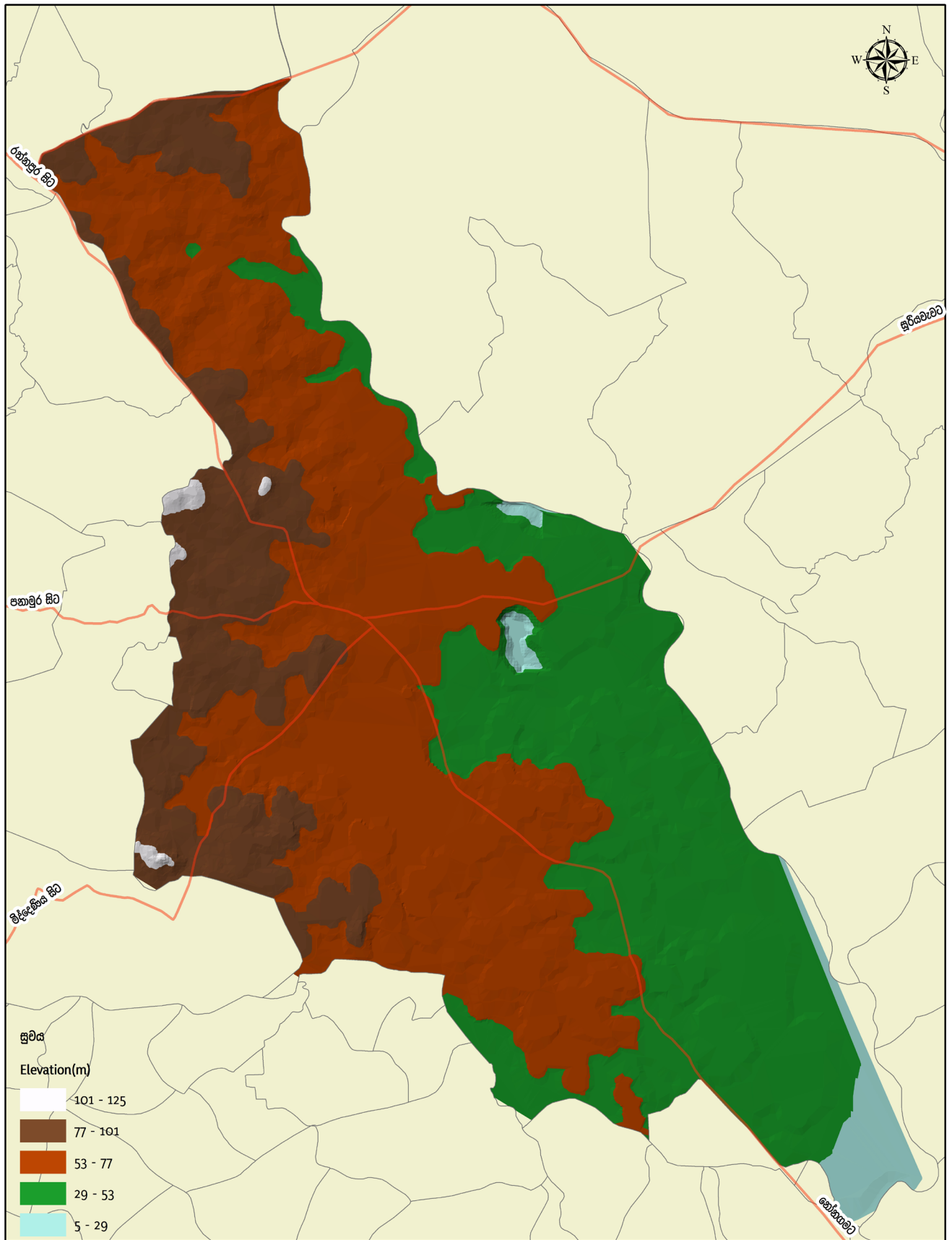
සබරගමුව පළාතේ, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය (ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.) උතුරු අක්ෂාංශ 6° 20' 38" අතරද, නැගෙනහිර දේශාංශ 80° 50' 56" අතරද වන පරිදි පිහිටා ඇත. ප්‍රදේශයේ භූ විෂමතාවය පිළිබඳව සැලකීමේදී මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60-100ක් පමණ උසකින් වලවේ ගඟා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ නැතිනලා ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කළද නැතින් නැත මද රැළි සහිත භූ විෂමතා ලක්ෂණ ද පෙන්නුම් කරයි (සිතියම් අංක 2.2).

විශේෂයෙන්ම නාගරික කේන්ද්‍රයද ඇතුළත්ව නැගෙනහිර හා දකුණු අර්ධයන් තුළ දක්නට ලැබෙන මෙම නැතිනලා භූ ලක්ෂණ නගරයේ උතුරු හා බටහිර අර්ධයන්ට වන්නට මද රැළි සහිත භූ විෂමතා ලක්ෂණ දක්වා ක්‍රමයෙන් වෙනස් වූ ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කරයි. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ ස්වභාවික ජලවහන රටාව වලවේ ගඟාව පෝෂණය කරමින් රේඛීය ජලවහන රටාවක් ලෙසින් නිර්මාණය වී තිබීම දැකගත හැකිවේ. මෙම භූ විෂමතා ලක්ෂණයන් නගරයේ භෞතික සංවර්ධනයට මහත් පිටු වහලක්ව පවතින අතර, ගං වතුර, නාය යෑම් වැනි ස්වභාවික ආපදාවන් ඉතා අවම ප්‍රදේශයක් ලෙසද හඳුනාගෙන ඇත.

2.3.2. ක්‍රියාකාරීත්වමය පිහිටීම (Functional Boundary)

සබරගමුව පළාත් මායිමේ පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වමය පිහිටීම (Functional boundary) පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී හඳුනාගත හැකි විශේෂ ලක්ෂණය වනුයේ ඇඹිලිපිටිය නගරය පිහිටා ඇති රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වෙනත් ප්‍රදේශ හා පවතින සබඳතාවයන්ට වඩා දකුණු පළාතේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය සමඟ පවතින සබඳතා ඉස්මතු වීමයි. ගම් උදාව වැඩසටහන හා මහවැලි ව්‍යාපාරය යටතේ ගොවි ජනපද ආරම්භ කිරීමේදී දකුණු පළාතේ වැඩි පිරිසක් ඇඹිලිපිටිය නගරය හා ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල පදිංචි කර ඇත. ඒ අනුව නගරයේ ජනතාවගේ ජනවහර සංස්කෘතිය ආදිය මෙන්ම ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකලාපය තුළින්ද දකුණු පළාතට ආවේණික ලක්ෂණ වැඩි වශයෙන් පෙන්නුම් කරයි.

එමෙන්ම එදිනෙදා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා අවට ප්‍රදේශ තුළින් පැමිණෙන පුද්ගලයන්ගෙන් 70%ක් පමණ පැමිණෙන්නේ උග්‍ර වා වන දකුණු පළාතේ ආසන්න නගර හා ගම්මාන (රූපය සටහන් අංක 2.11) වලිනි(ඇමුණුම් රූප සටහන් අංක 3.1). නාගරික සංවර්ධන ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය තුළින් ද ඉස්මතු වන ලක්ෂණයක් වන්නේ ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සංවර්ධනය දකුණු දෙසට ව්‍යාප්ත වන බවයි.

භූගෝලීය පිහිටීම
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 අප්‍රේල් 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සධරගලුව පළාත් කාර්යාලය

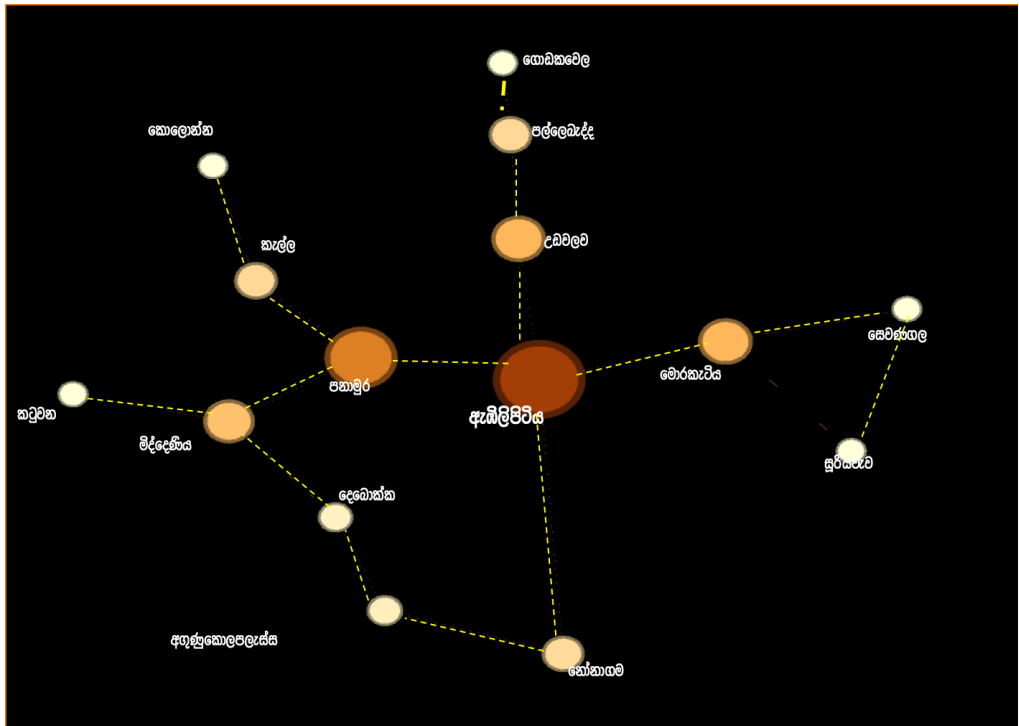
සිතියම 2.2 : ඇඹිලිපිටිය නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම

02 පරිච්ඡේදය
 මූලික අධ්‍යයනය

සැලසුම් සීමාව නිර්ණය කිරීම

ක්‍රියාකාරීත්වය පිහිටීම

පරිපාලන සීමාව

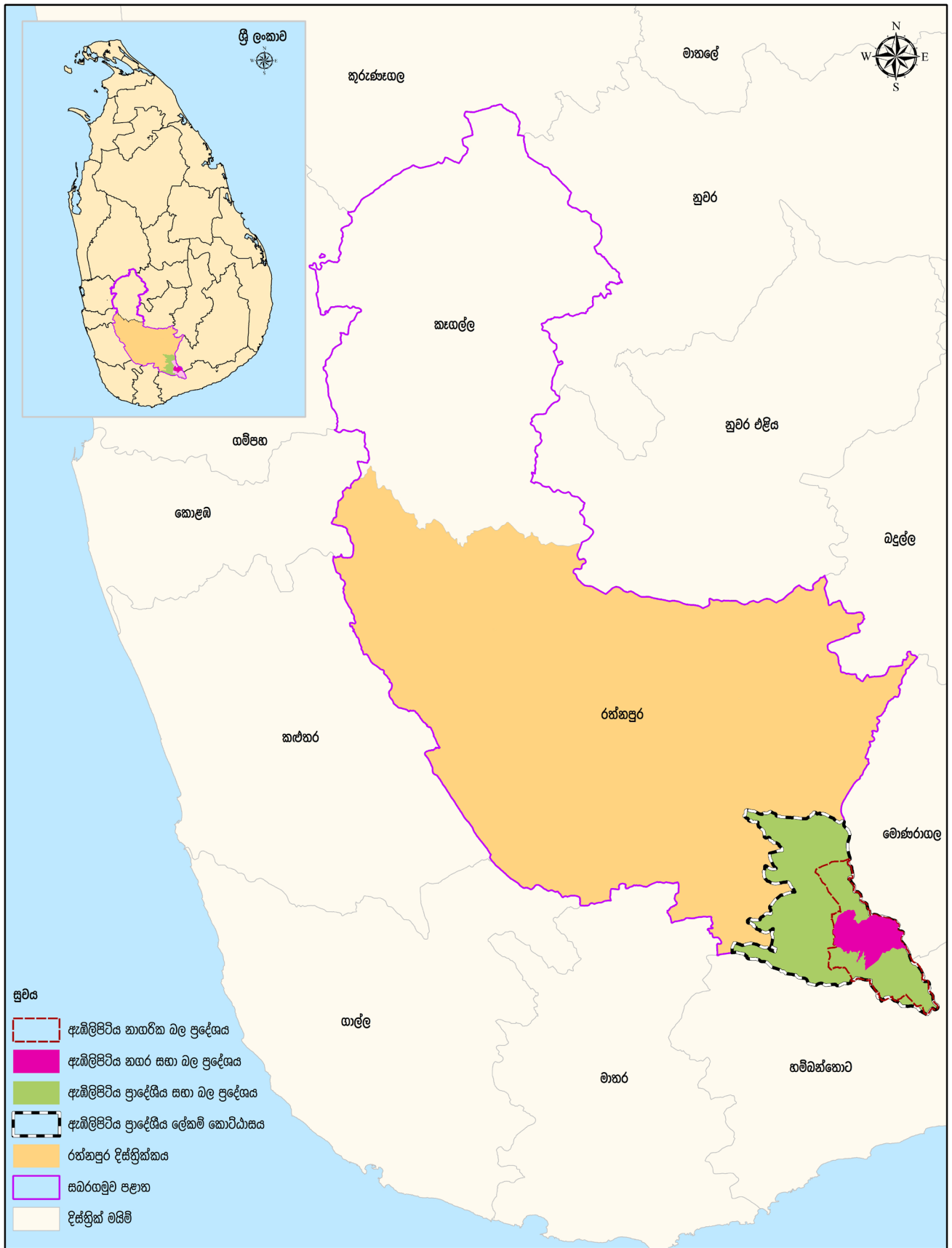

රූප සටහන 2.11 : ඇඹිලිපිටිය නගරය හා පවතින සබඳතා (nearness centrality)
 මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

2.3.3. පරිපාලන සීමාව (Administrative Boundary)

සබරගමුව පළාතේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික් මායිමට වන්නට පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ෭෨ ව හා දකුණු පළාතේ මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයටත් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයටත් මායිම්ව පිහිටා ඇත. නවද පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය වන අතර ඇ. ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 40 කින් සමන්විත වේ. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව යන පළාත් පාලන ආයතන දෙක යටතේ පාලනය වේ.

එමෙන්ම විසල් හම්බන්තොට නාගරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ වර්ෂ 2009 ජුනි 11 දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළට මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයට අයත් සමස්ත ඇඹිලිපිටිය නගර සභා බල ප්‍රදේශයන්, ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් උඩවලව නගරයෙන් කොටසක් හා තුංකම, පදලංගල යන කුඩා නගරද ඇතුළත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 21 කින් සමන්විත වර්ග කිලෝමීටර් 150ක භූමි ප්‍රදේශයක් පවතී. එම නාගරික භූමි ප්‍රදේශය තුළ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ විධි විධාන අනුව සැලසුම් හා ගොඩනැගිලි රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි.

ආඛලපිටිය නගරයේ පරිපාලන සීමාවන් 0 3.75 7.5 15 22.5 30 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
අප්‍රේල් 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ආඛලපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 2.3 : ආඛලපිටිය නගරයේ පරිපාලන සීමාවන්

02 පරිච්ඡේදය
මූලික අධ්‍යයනය

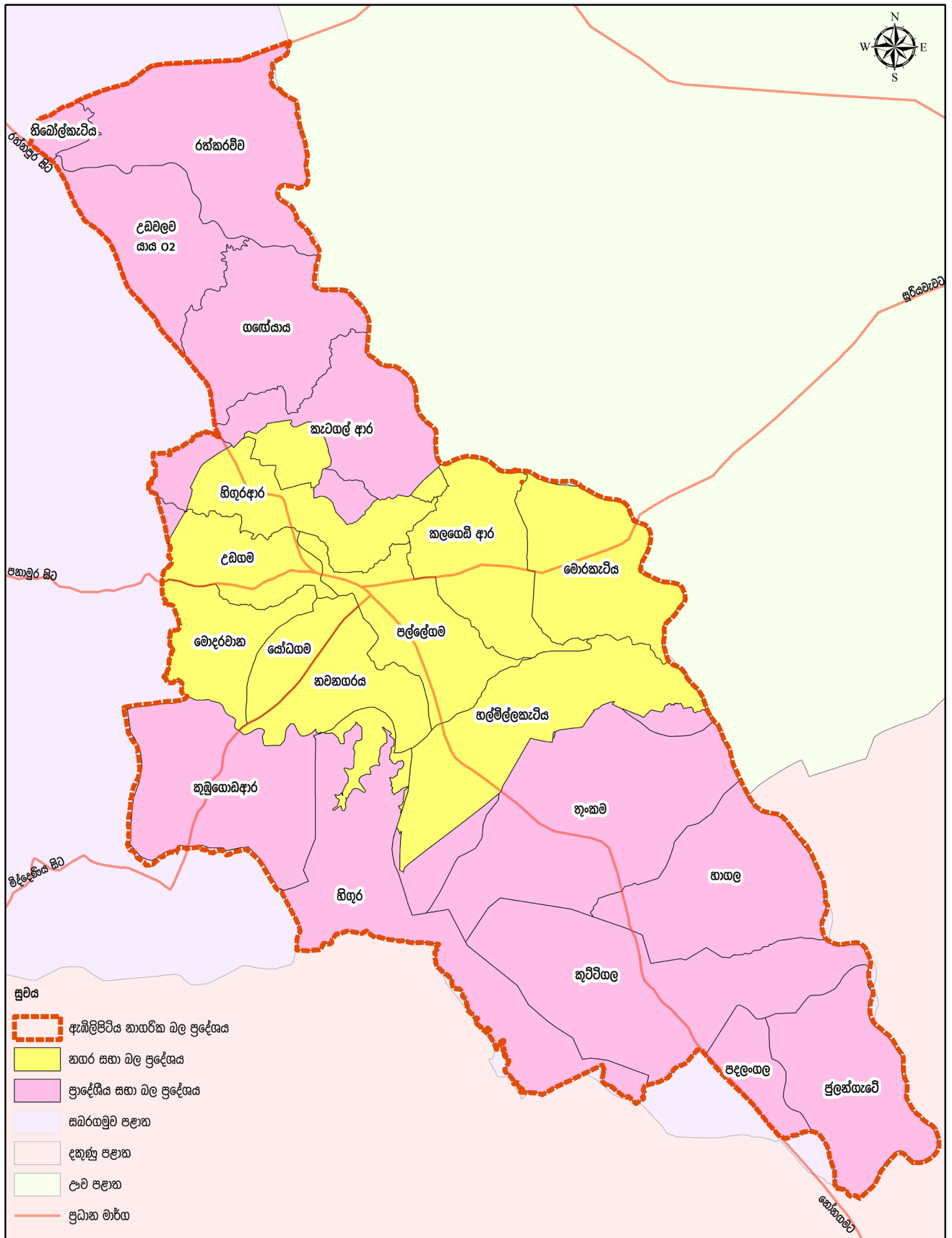
සැලසුම් සීමාව නිර්ණය කිරීම

පරිපාලන සීමාව

ඉහත සඳහන් කරුණු අධ්‍යයනයෙන් නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා සමස්ථ ඇමුණුම අතර සභා බල ප්‍රදේශයම ඇතුළත් වීමත්, ක්‍රියාකාරීත්වය අතින් නගරයේ සංවර්ධනයට බෙහෙවින් වැදගත්වන උඩවලව, තුංකම, හා පදලංගල යන කුඩා නගරද එම බල ප්‍රදේශය තුළට ඇතුළත්ව පැවතීමත් අනෙකුත් ප්‍රධාන නගර අතර පවතින සබඳතාවයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් පවතින නාගරික බල ප්‍රදේශය ඇමුණුම අතර සංවර්ධන සැලැස්මේ සැලසුම් ප්‍රදේශය ලෙස ඇතුළත් කර ඇත.

ඇමුණුම අතර සංවර්ධන අමතරව උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල යන කුඩා නගරද ඇතුළත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 19ක් හා ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 2ක කොටස් ඇතුළු ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 21කින් සමන්විත වර්ග කිලෝ මීටර් 150 ක භූමි ප්‍රදේශයක් මෙම සැලසුම් ප්‍රදේශයට අයත් වේ.

උඩවලව හංදියේ සිට ඇරඹෙන නාගරික බල ප්‍රදේශය පදලංගල නගරය දක්වා ව්‍යාප්තව පවතින අතර නැගෙනහිර දිශාවෙන් වලවේ ගඟ සීමාව වී ඇත. (සිතියම් අංක 2.4)

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

0 0.5 1 2 3 4 සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලසුම (2019 - 2030) අප්‍රේල් 2017

සිතියම 2.4 : ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

පරිච්ඡේදය 03

සංවර්ධන සැලැස්මක
අවශ්‍යතාවය

03 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්මක
අවශ්‍යතාවය

සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළදී සැලසුම් සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය; ඒ සඳහා පාදක කරගනු ලබන සැලසුම් ප්‍රදේශයේ පවතින ආර්ථික, සාමාජීය, පාරිසරික හා භෞතික යන සෑම අංශයක් පිළිබඳවම සිදුකරන ලද පුළුල් අධ්‍යයනයකින් අනතුරුව අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ පවතින ගැටළු හා සංවර්ධන විභාවතාවයන් අනුව හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙම ප්‍රදේශයට ආවේණික සංවර්ධනයට බාධා පැමිණ පවතින ප්‍රධාන ගැටළු 4ක් හඳුනාගෙන ඇත.

1. විශ්ලී කාලගුණික තත්ත්වයන් පවතින වසරේ ජුනි මස සිට - නොවැම්බර් මාසය අතර කාලය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍යවන ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම.
2. ඇඹිලිපිටිය කාර්මාන්ත උද්‍යානය ඇතුළු මහා පරිමාණයේ කාර්මාන්ත සක්‍රිය තත්ත්වයක පවත්වාගෙන යෑමට නොහැකි වීම.
3. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ළඟා වීමට නොහැකි වීම.
4. අනවසර ඉදිකිරීම්, කටයුතු ඇතුළු පරිසරයට අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් පාරිසරික සමබරතාව බිඳවැටීම .

1. විශ්ලී කාලගුණික තත්ත්වයන් පවතින වසරේ ජුනි මස සිට - නොවැම්බර් මාසය අතර කාලය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා වන ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම.

යටත් විජිත පාලන යුගයෙන් පසු 1957 වර්ෂයේ චන්ද්‍රිකා වැව ඉදිකිරීමත් සමඟ වලව ගඟා නිමිත සංවර්ධනය ආරම්භ වන අතර වර්ෂ 1963 වනවිට උඩවලව සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (ලංකාවේ දෙවන බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය) යටතේද සංවර්ධනය වන ඇඹිලිපිටිය නගරය ඇතුළු විශාල භූමි ප්‍රදේශයක් වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය ලෙස නම් කර ඇත. එමෙන්ම 1986 වර්ෂයේ ඇරඹෙන ගම් උදාව වැඩසටහන තුළින්ද කලාපයේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට නවෝදයක් එක්කර දී ඇත. මෙම වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය සපයනු ලබන ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය ලෙස උඩවලව ජලාශය හඳුනාගත හැකි අතර උඩවලව දකුණු ඇළෙන් හා හුලංදා මයෙන් පෝෂණය වන චන්ද්‍රිකා වැවද එම කාර්යයට දායකත්වයක් සලසයි.

ඒ අනුව ඇඹිලිපිටිය කලාපයටම ජලය සැපයෙන උඩවලව ප්‍රධාන ජලාශය තුළ පවතින ජල මට්ටම වාර්ෂිකව එක සමාන මට්ටමක නොපැවතීම හේතුවෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් අඛණ්ඩ ජල සැපයුමක් පවත්වාගෙන යෑම අසීරු වී ඇත.

විශේෂයෙන් ජුනි මාසයේ අග සිට නොවැම්බර් මාසයේ මුල දක්වා කාලය තුළ විශ්ලී කාලගුණික තත්ත්වයන් මත උඩවලව ජලාශයේ සාමාන්‍ය ජල ධාරිතාවය වන අක්කර අඩි 217,000 ක ජල පරිමාණය ජුනි -නොවැම්බර් අතර කාලය තුළ අක්කර අඩි 35,000 දක්වා වූ අඩු ජල මට්ටමකට පත් වේ. මෙම තත්ත්වය මත වාර් ඇළ පද්ධතියට ජලය නිකුත් කිරීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් කලාපයේ ප්‍රධාන ආර්ථික ප්‍රබවය වන කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට බාධා පැමිණේ.

මෙම ගැටළුව වාර්ෂිකව බලපාන ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇති අතර එම කාලසීමාවන් වලදී සමස්ථ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් ප්‍රමාණයම වගා කිරීමට නොහැකි වී ඇත. ඒ අනුව වාර්ෂික අස්වැන්නද ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි වීමෙන් ගොවි ජනතාව පීඩාවට පත් වේ. මෙම ජල ගැටලුව සඳහා පහසුවෙන් විසදුම් සෙවිය නොහැකි අතර ඊට බලපාන ප්‍රධාන මූල හේතුව ලෙස පවතින වැව් හා ඇළ පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය නොවීමත් නිසි ජල කළමනාකරණයක් නොමැතිවීමත් හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් ගැලිම් සටහන් අංක 5.1).

2. ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත උද්‍යානය ඇතුළු නගරයේ පවතින මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සක්‍රීය තත්ත්වයක පවත්වාගෙන යෑමට නොහැකි වීම.

ඇඹිලිපිටිය නිගුර ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය විසින් ස්ථාපිත කර ඇති කර්මාන්ත උද්‍යානය ආරම්භ කර ඇත්තේ 2007 වර්ෂයේදී ය. එහි මුළු භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 50 ක් වුවත් පළමු අදියර යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ අක්කර 25ක කර්මාන්ත උද්‍යානය තුළද අක්කර හතරක භූමි ප්‍රදේශයක් ආයෝජනයකින් තොරව හිස්ව පවතී. මෙම කර්මාන්ත උද්‍යානය තුළ දැනට කර්මාන්ත හතරක් ස්ථාපිත වී ඇති අතර එම කර්මාන්ත තුළ කොහු කෙදි හා රබර් නිෂ්පාදන නිපදවීම, කොන්ක්‍රීට් කණු නිපදවීම, විජලන පොල් හා පිරිසිදු පොල් තෙල් නිපදවීම හා නිරූවානා ගල් කුඩු නිපදවීම සිදු කරයි. කෘෂිකාර්මික අමුද්‍රව්‍ය පහසුවෙන් ලබාගෙන සිදුකළ හැකි නිෂ්පාදන කර්මාන්ත මෙම කලාපය තුළ ස්ථාපිත කිරීමේ අවකාශ ඇතත් 2007 වසරේ සිට 2017 දක්වා වසර 10 ක කාලසීමාව තුළ එවැනි කර්මාන්ත ස්ථානගත වීමේ ප්‍රවණතාවයක් සිදු වී නොමැත. මෙම තත්ත්වය කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිතව පවතින උග්‍ර ගැටළුවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම කර්මාන්ත උද්‍යානයට අමතරව මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත දෙකක් වශයෙන් දීර්ඝ කලක් පවත්වාගෙන ගිය ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල හා මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය වසර ගණනාවක සිට වැසිගොස් පැවතීම කලාපීය කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය බිඳවැටීමට හේතුසාධක වී ඇත. ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල තුළ දිනකට කඩදාසි මේට්‍රික් ටොන් 50 ක් නිපදවීමට ගන්නා පල්ප මේට්‍රික් ටොන් 35ක් නිපදවීමේ හැකියාව සහිතව 1977 වසරේ ආරම්භ කර ඇත. සේවකයන් 1500 ක් සමඟ වසර 26ක් ක්‍රියාත්මකව පැවත 2003 වර්ෂයේදී නිෂ්පාදනය අතරමග නවතා දමා ඇත (Vidanapathirana, 2017), (Perera, 2017).

රූප සටහන 3.1 : ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල
මූලාශ්‍රය : <https://bit.ly/2EogDSR>, <https://bit.ly/2UzDMgv>

කඩදාසි කම්හලට අමතරව 1970 වර්ෂයේදී ආරම්භ වී ඇති මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව ඉදිකර ඇති අතර මෙය ක්‍රියාත්මක මට්ටමේ පැවත ඇත්තේ වසර 10ක් පමණ කෙටි කාලයකි. මෙම සංකීර්ණය තුළ දවසේ පැය 24 පුරා වී තැම්බීම ,වේලීම , කෙටීම හා ගබඩා කිරීම යන කාර්යන් සිදු කර ඇති අතර සේවකයන් 1000 ක් පමණ මෙම කර්මාන්තය තුළ සේවයෙහි නිරත වී ඇත. මේ ආකාරයට මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත වැසි යාම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය අඩාල වී පැවතීමට විශේෂයෙන් හේතු සාධක වී ඇත. එමෙන්ම මෙම කර්මාන්ත වැසි යාමත් සමඟ 1000 කට පමණ පිරිසකට රැකියා අහිමිවී යාමද විශාල ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත (රටට එපා වූ මහා වී ගබඩාව , 2016), (Jayasekara , 2016).

03 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්මක
අවශ්‍යතාවය

රූප සටහන 3.2 : මොරකැටිය වී ගඟබඩ සංකීර්ණය
මූලාශ්‍රය : Local News, 2016

මේ ආකාරයට කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ කඩාවැටීමක් සිදුවීමට හේතු සාධක විය හැකි කරුණු විශ්ලේෂණය (ඇමුණුම් ගැලීම් සටහන් අංක 5.2) කිරීම තුළින් ඒ සඳහා බලපෑ ඇති ප්‍රධාන හේතු වශයෙන් කලාපීය අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා නොකිරීම, එවැනි භාවිතයන් සිදු කලද නවීන තාක්ෂණික ක්‍රම හා මුසු නොවීම, අගය එක්කරන නිෂ්පාදන සඳහා යොමු නොවීම මූලික හේතු ලෙස සොයාගෙන ඇත.

මෙම තත්ත්වය කලාපයේ ආර්ථික ශක්තිය හීන වීම, සේවා වියුක්ති මට්ටම ඉහළ යාම හා කලාපයේ කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා වන වෙළඳපොළ බිඳවැටීම යනාදී කරුණු කිහිපයක් කෙරෙහි සෘජු බලපෑම් එල්ලකර ඇත.

3. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ළඟා වීමට නොහැකි වීම.

කෘෂිකාර්මික කලාපයක කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය වන ඇඹිලිපිටිය නගරයේ හා අවට ගොවි ජනතාවට ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම මූලික අරමුණු කරගනිමින් ස්ථාපිත කර ඇති ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වර්ෂ 2003 දී ආරම්භ කර ඇත. මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කිරීමට පෙර ඒ සම්බන්ධයෙන් පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඇති අතර එහිදී කලාපීය බෝග වගාවන් පිළිබඳවද දත්ත රැස්කිරීමක් සිදුකර ඇත.

එහිදී හිඟුර ආර, උඩගම, තුංකම හා හිඟුර ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයන් තුළින් වගාකල භූමි ප්‍රමාණයට අනුව අපේක්ෂිත වී අස්වැන්න වශයෙන් මෙට්‍රික් ටොන් 4212 ක්ද, කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 1650ක්ද එළවළු මෙට්‍රික් ටොන් 1560ක් යනාදී වශයෙන් නිෂ්පාදන දත්ත රැස්කර ඇතත් එම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව මසකට නිෂ්පාදනය කරන කෙසෙල් ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 200 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් වන අතර ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ලැබෙනුයේ ඉන් 40%න් 50%න් අතර ප්‍රතිශතයකි. එමෙන්ම එළවළු නිෂ්පාදනය මසකට මෙට්‍රික් ටොන් 260ක් පමණ වුවද එයින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත ලැබෙනුයේ 23%- 26% න් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි. මෙම තත්ත්වය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භයේදී නිඛු අපේක්ෂිත ඉලක්කයන් වෙත ළඟා වීම අසීරු වීමට බලපෑ ප්‍රධාන ගැටළුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2003 වසරේ සිට වසර 3ක් පමණ කාලසීමාවක් තරම් සාර්ථකව මෙම මධ්‍යස්ථානය ක්‍රියාත්මක වී ඇති නමුත් එතැන් සිට මේ දක්වා වසර 11ක පමණ කාලයක් එහි ක්‍රියාකාරීත්වය අඩපනව පැවතීම කලාපීය සංවර්ධනයට පවතින එක් ප්‍රධාන ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත. මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ල ඇතුළු කඩ කාමර 46කින් සමන්විතව ඉදිකර ඇතත් එම කඩ කාමර අතුරින් කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා භාවිතා කරනුයේ කඩ කාමර 12ක් පමණ වන අතර කඩ කාමර 5ක් මේ වන විටත් වසා දමා ඇත.

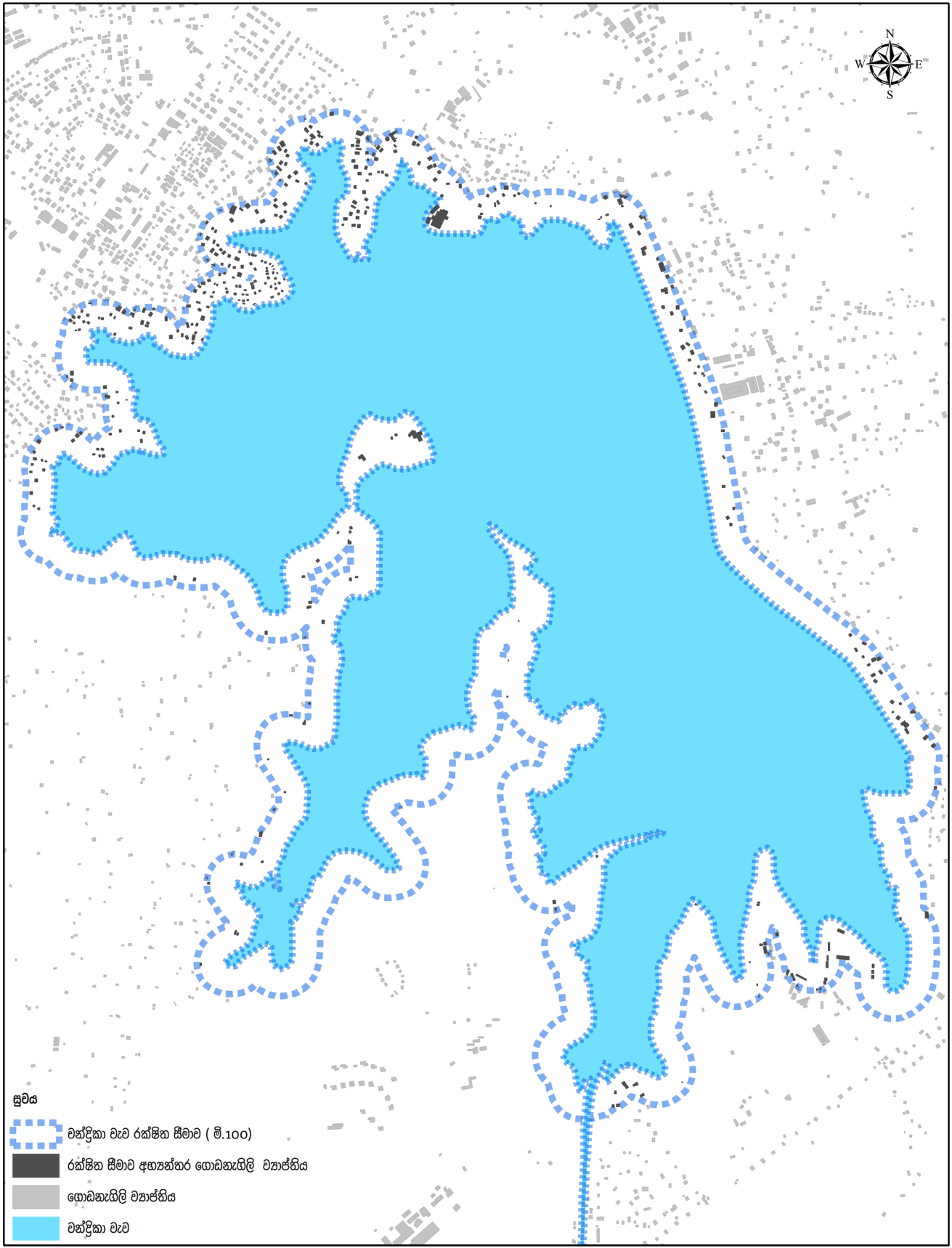

රූප සටහන 3.3 : ඇබ්ලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය
මූලාශ්‍රය : ඇබ්ලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ ක්‍රියාකාරීත්වය අඩපණවීම කෙරෙහි බලපාන ලද කරුණු සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද මූල හේතු විශ්ලේෂණය (Root Cause Analysis) මඟින් මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත ඉලක්ක වෙත ළඟා වීමට නොහැකි ප්‍රධාන හේතුවක් ලෙස අතරමැදි වෙළෙන්දන් විසින් කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන මිළදී ගැනීම බවට හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් ගැලීම් සටහන් අංක 5.3).

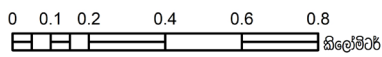
4. අනවසර ඉදකිරීම්, කටයුතු ඇතුළු පරිසරයට අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් පාරිසරික සමබරතාව බිඳවැටීම.

ඉහතින් හඳුනාගත් ප්‍රධාන ගැටළු තුනට අමතරව මෙම ප්‍රදේශයේ පවතින සම්පත් අවභාවිතය තුළින් සිදුවන පාරිසරික හානි කිහිපයක් හඳුනාගෙන ඇත. මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් මත පරිසරයට සිදුවන හානි දීර්ඝ කාලීනව ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ හැරීමෙන් පාරිසරික සමබරතාවය බිඳවැටී යයි. එහිදී ප්‍රධාන ගැටළු වශයෙන් ජල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිත රක්ෂිත වල අනවසරව සිදුකරනු ලබන බණ්ඞු ද්‍රව්‍ය කැණීම් හා වලවේ ගඟ ආශ්‍රිත ඉඩම්වල ගොඩ වැලි හැරීම ආදී ක්‍රියාවන් වර්ධනය වීමෙන් පරිසර පද්ධතියට හානි සිදුවීමට පවතින ඉඩකඩ වැඩිවිය හැක.

- සුවය
- වන්දිකා වැව රක්ෂිත සීමාව (මි.100)
  - රක්ෂිත සීමාව අභ්‍යන්තර ගොඩනැගිලි ව්‍යාප්තිය
  - ගොඩනැගිලි ව්‍යාප්තිය
  - වන්දිකා වැව

වන්දිකා වැව රක්ෂිතය අභ්‍යන්තර පවතින ඉඳිකිරීම්

 ජාතික සංවර්ධන අධිකාරිය
අප්‍රේල් 2017

මූලාශ්‍රය: ජාතික සංවර්ධන අධිකාරිය

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)

සැකසුම්: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 3.1 : වන්දිකා වැව රක්ෂිතය අභ්‍යන්තර පවතින ඉඳිකිරීම්

03 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්මක
අවශ්‍යතාවය

නගරයේ හදවත බඳු වන්දිකා වැව ප්‍රදේශයේ ජල අවශ්‍යතාවයෙන් 90%ක් සපුරාලනු ලබන අතර මෙම වැව් රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉඳිකිරීම් සිදුකිරීම, ජල මූලාශ්‍රය තුළට හා ජල පෝෂක ප්‍රදේශය තුළට අපද්‍රව්‍ය මුදා හැරීම ආදී අහිතකර ක්‍රියාකාරකම් තුළින් මෙම වැවේ සුරක්ෂිතභාවය අනතුරුදායක තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. වර්තමාන තත්ත්වය අනුව වන්දිකා වැව් ඉවුරේ සිට මීටර් 100 ක් වශයෙන් සැලකෙන වැව් රක්ෂිත සීමාව තුළ පමණක් අනවසර ඉඳිකිරීම් 400ක් පමණ ඇතුළත්ව ඇති බවට අනාවරණය වී ඇත.

රූප සටහන 3.4 : වන්දිකා වැව් රක්ෂිතය ආශ්‍රිත අනවසර ඉඳිකිරීම්
 මූලාශ්‍රය : google map

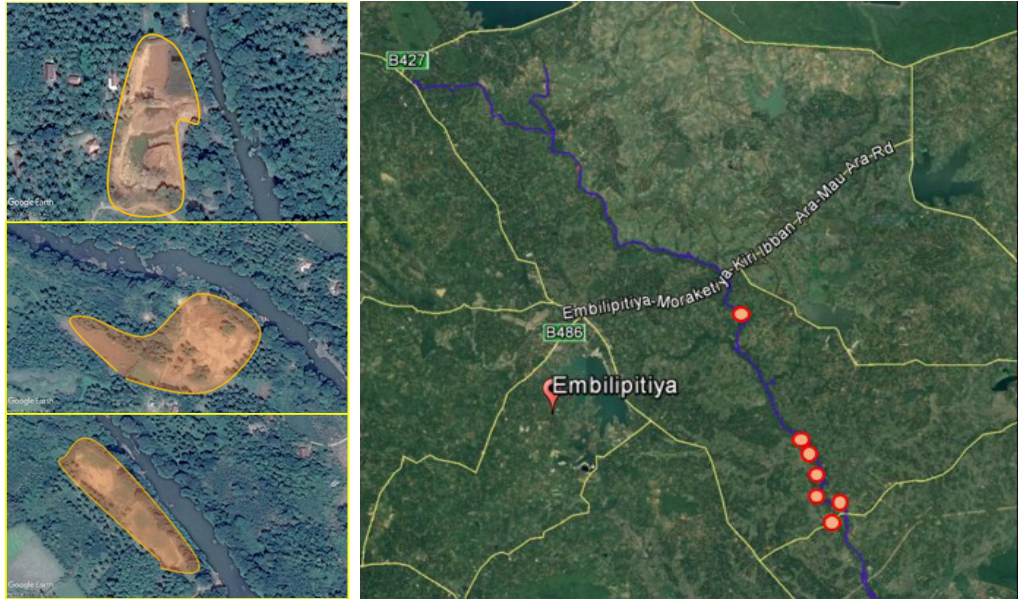
එමෙන්ම ඇඹිලිපිටිය සිට සූරියවැව දෙසට මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ කිලෝමීටර් දෙකක් පමණ ගමන් කළ පසු හමුවන, එම මාර්ගයට දකුණු පසින් සමාන්තරව ඉඳිකර ඇති ඇළ මාර්ගය හා එහි රක්ෂිත ප්‍රදේශය තුළ රේඛීයව අනවසර ඉඳිකිරීම් සිදුකර ඇත.

නවද පාරිසරික ගැටළුවක් වශයෙන් නගර මධ්‍යයේ සිට ගලායන D 26 ඇළ මාර්ගයට නගරයේ බොහෝ වාණිජ ස්ථාන තුළින් එක්කරන අපද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් එම ඇළ අපවිත්‍ර වී ඇති ආකාරයත්, එම අපද්‍රව්‍ය කුඹුරු වලට ගලායාමෙන් ගොවියෝ පිඩාවට පත්වන බවටත් නිරන්තර ලැබෙන මහජන පැමිණිලි තුළින් හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම කලාපය තුළ පවතින බණිප් සම්පත් කැණීම් කටයුතු සඳහා පසුගිය වසර තුළ (2016) භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පනල් කාර්යාංශය විසින් නිකුත් කරන ලද බලපත්‍ර ප්‍රමාණය 100 ඉක්මවා ඇත. මෙම සම්පත් භාවිතය තුළින් ආර්ථික වාසි ලබාගන්නා අතර, ඉන් ඔබ්බට බලපානු ලබන කොන්දේසි, පාරිසරික සුරක්ෂිතභාවය පිළිබඳ නොසිතා, කටයුතු කරන අවස්ථාද හඳුනාගෙන ඇත. විශේෂයෙන් ගොඩවැලි කැපීම, බොරළු පස් කැපීම, කැණීම් කටයුතු වලින් පසුව විශාල භූමි ප්‍රදේශයක මහා පරිමාණයේ වලවල් සැකසී තිබීමද දැකගත හැකි වේ.

03 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්මක
අවශ්‍යතාවය

මෙවැනි පරිසරයට හානි පමුණුවන මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් දීර්ඝකාලිනව සිදුකිරීමට ඉඩ හැරීම තුළින් එම ප්‍රදේශයේ පාරිසරික සමතුලිතතාවය බිඳවැටීමට හේතු සාධක වන අනරම එය නිරසාර සංවර්ධන-නියම කරා ගමන්කිරීමට ඇති ප්‍රබල ගැටළුවක් වේ.

රූප සටහන 3.5 : වලවේ ගඟ ආශ්‍රිත ගොඩ වැලි හැරීම
 මූලාශ්‍රය : google map

රූප සටහන 3.6 : නගරය තුළ සිදුවන ධනීව කැණීම්
 ඡායාරූප : යූ.පී.බී උදේශිකා

රූප සටහන 3.7 : ධනීව කැණීම් වලින් පසුව පැහැරී වගාවට යොමුවීම
 ඡායාරූප : යූ.පී.බී උදේශිකා

ඉහත ඡායාරූප මඟින් පෙන්වාදී ඇත්තේ ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ බණිඡ වර්ග ලබාගැනීම සඳහා සිදුකරන ලද කැණීම් කටයුතු වලින් ඇති වූ විශාල පරිමාණයේ වලවල් හා එවන් ස්ථාන යථා තත්ත්වයට පත්කිරීමේ උපක්‍රමයක් ලෙසින් රොන්මඩ පුරවා වසන ලද වලවල් භාවිතා කරමින් පැරිඡර වගාව සිදුකර ඇති ආකාරයයි. කැණීම් කටයුතු වලින් පසුව පැරිඡර වගාවට යොමු වීමෙන් කැණීම් කටයුතු මඟින් සිදුවන පරිසර හානිය අවම කරගැනීමේ හැකියාව පවතී (ඇමුණුම් ගැලීම් සටහන් අංක 5.4).

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීමේදී මෙම ප්‍රදේශය තුළ මතුවෙමින් පවතින ගැටළු වලට අමතරව පවතින සංවර්ධන විභවතාද හඳුනා ගැනීමක් සිදුකර ඇත. විශේෂයෙන් සබරගමුව පළාතේ නාගරික ධුරාවලියට අනුව දෙවන පෙළ නගරයක් බවට පත්ව තිබෙන ඇඹිලිපිටිය නගරය සබරගමුව පළාතේ දකුණු මායිමට ආසන්නව පිහිටීම හා නවත් පළාත් මායිම් දෙකකට යාබදව පිහිටා තිබීම තුළින් නගරයේ සංවර්ධනය නව මාවතකට ගෙනයාමට උපකාරී වී ඇත.

එමෙන්ම සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළ දකුණු පළාත සමඟ පවතින සම්බන්ධතා මඟින් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ දීර්ඝකාලීන සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයකට වැදගත් වන අතර එමඟින් නිසි ප්‍රතිඵල ලබා නොගැනීම ගැටළුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. නවද විසල් හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතිය ඇතුළු දක්ෂිණ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරය සඳහා වන නව සංවර්ධන අවස්ථා හඳුනාගෙන ඇත. එමෙන්ම විසල් හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතියේ ආර්ථික සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන්ද ඇඹිලිපිටිය නගරය හඳුනාගෙන ඇත.

කොළඹ දකුණ යා කරමින් ඉඳිකර ඇති දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මන්නල දක්වා දීර්ඝ කෙරෙන අතර එම අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පදලංගල ප්‍රදේශය හරහා ගමන් ගනී. එම අධිවේගී මාර්ගයේ ආසන්නතම අන්තර් භූවමාරුව වන "වැටිය" ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කි.මී. 14ක් තරම් නගරයට ආසන්න දුරකින් පිහිටා ඇත. ඒ අනුව වාණිඡ හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු පහසුකර ගැනීමට දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය භාවිතා කරමින් කොළඹ හා දකුණු පළාත වෙත පහසුවෙන් ළඟාවීමට හැකියාව පැවතීම සංවර්ධන අවස්ථාවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

මීට අමතරව ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට කි.මී.43ක දුරකින් පිහිටි මන්නල ගුවන්තොටුපොළ හා කි.මී. 57ක දුරකින් පිහිටි හම්බන්තොට වරාය හේතුවෙන් අවම ප්‍රවාහන පිරිවැයක් යටතේ කෘෂි නිෂ්පාදන අපනයනය කිරීමටත්, කලාපයේ කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීමටත්, උඩවලව ප්‍රදේශයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා එම ප්‍රදේශය වෙත පහසුවෙන් ලඟාවීමට ආදී අවස්ථා සලසා ගැනීමට භාවිතා කළ හැකිවේ.

උඩවලව බහුකාර්යය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ හා ගම් උදාව වැඩසටහන යටතේ කෘෂිකාර්මික නගරයක් වශයෙන් ස්ථාපිත වී ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරය උඩවලව ජලාශය මූලික කරගත් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණයේ වැව් හා ඇළ පද්ධතිය තුළින් වලව කාලාපිය කෘෂි කර්මාන්තය සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබාදේ. මෙම වාර් පද්ධතිය වලව කලාපය ආශ්‍රිතව සිදුවන කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත නව නිෂ්පාදන ඇති කිරීම සඳහා පවතින විභවතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

එමෙන්ම දකුණු පළාත් සංවර්ධන වැඩසටහන සඳහා යෝජනා කර ඇති අක්කර 15,000ක කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතවද අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන්කර ඇත. කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත අමුද්‍රව්‍ය යොදාගනිමින් නව කර්මාන්ත ඇති කිරීමට මෙන්ම හම්බන්තොට වරාය හා මන්නල ගුවන්තොටුපොළ ආශ්‍රිතයෙන් එම නිෂ්පාදන රටපුරා බෙදාහැරීමට මෙන්ම අපනයන කිරීමේ කටයුතු සඳහා ද පහසුකම් සලසා ගත හැකිය. මීට අමතරව මෙම කර්මාන්ත ව්‍යාපෘතිය තුළින් ප්‍රදේශයේ ජනතාවට සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා සැපයීමේ අවස්ථාව උදා වේ.

03 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්මක
අවශ්‍යතාවය

ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030) සමරගමුව පළාත, දකුණු හා උතුරු පළාත් වලට අයත්ව පිහිටි උප නගර වන සෙවණගල, සූරියවැව, මිදිදෙනිය, අගුණකොලපලස්ස, කටුවන, දෙබොක්ක හා නෝනගම ආදී ප්‍රදේශ තුළ නගරවාසීන් කාමිකාර්මික, වාණිජ හා මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්මට පැමිණේ. එම සංසරණ ජනගහනය ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්මට වාණිජ හා සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය වීමට පවතින අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

කාමිකාර්මික නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය වී ඇති ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්මට පවතින ප්‍රධාන ගැටළු කාමිකාර්මික නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය වීමට අවශ්‍ය වන අවස්ථා හඳුනාගෙන ඇත. ඒ තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කරමින් ජීවත්වීමට හිතකර වටපිටාවක් සහිත ආකර්ශණීය නගරයක් සකස්කිරීමට අදාළව හඳුනාගත් ප්‍රධාන ගැටළු සඳහා විසඳුම් සෙවීමට අපේක්ෂිතය. නවද හඳුනාගත් සංවර්ධන අවස්ථා ඵලදායීව භාවිතා කරමින් වර්ෂ 2030 වනවිට ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්මට අදාළව මෙම අධ්‍යයනයන් සිදුකර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය

අති විශේෂ

අංක 2129/95 - 2019 ජූනි මස 28 වැනි සිකුරාදා - 2019.06.28

(රජයේ බලපත්‍ර ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී)

I වැනි කොටස: (I) වැනි ඡේදය - සාමාන්‍ය රජයේ නිවේදන

ඇමිලිපිටිය නගර සභාව, ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයන්ගෙන් සමන්විත වන ඇමිලිපිටිය නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශය සඳහා වූ සංවර්ධන සැලැස්ම අනුමත කිරීම පිළිබඳ දන්වීමයි.

1978 අංක 41 දරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරි පනත හා එහි සංශෝධන පනත් හි 8(අ) වගන්තිය යටතේ පැවරී ඇති බලතල අනුව ඇමිලිපිටිය නගර සභාව, ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයෙන් සමන්විත ඇමිලිපිටිය නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය සඳහා පිළියෙල කරන ලද ඇමිලිපිටිය නාගරික සංවර්ධන සැලැස්ම මහා නගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍ය, පාඨලී වම්පික රණවක වන මා විසින් එකී පනතේ 8(ඊ) වගන්තිය යටතේ මා වෙත පැවරී ඇති බලතල වලට අනුකූලව 2019 ජූනි මස 28 වන දින අනුමත කරන ලද බව, එකී පනතේ 8(උ) වගන්තිය ප්‍රකාර, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ජනතාව වෙත දැනුම් දෙමි.

පාඨලී වම්පික රණවක,
මහා නගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍ය.

2019 ජූනි මස 28 වෙනි දින,
17 හා 18 වන මහල,
"සුහුරුපාය",
සුභුනිපුර පාර,
බත්තරමුල්ල,
මහා නගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ දී ය.

ඇමිලිපිටිය නගර සභාව සහ ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය සඳහා වූ සංවර්ධන සැලැස්ම අනුමත කිරීම

1982 අංක 4 දරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරි (සංශෝධිත) පනතේ 8 "අ" වගන්තියේ බලතල ප්‍රකාර නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සකස් කරන ලද ඇමිලිපිටිය නගර සභාව සහ ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය සඳහා සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලැස්ම මහා නගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍ය ගරු පාඨලී වම්පික රණවක මැතිතුමා විසින්, එම සංශෝධිත පනතේ 8 "ඊ" වගන්තියෙන් එතුමන් වෙත පැවරී ඇති බලතල ප්‍රකාර 2019 ජූනි මස 28 වන දින අනුමත කරන ලද බව මහජනතාවට මෙයින් දැනුම් දෙමි.

ආචාර්ය ජගත් මුණසිංහ,
සභාපති,
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය.

2019 ජූනි මස 28 දින,
07 - 4554/8

පරිච්ඡේදය 04

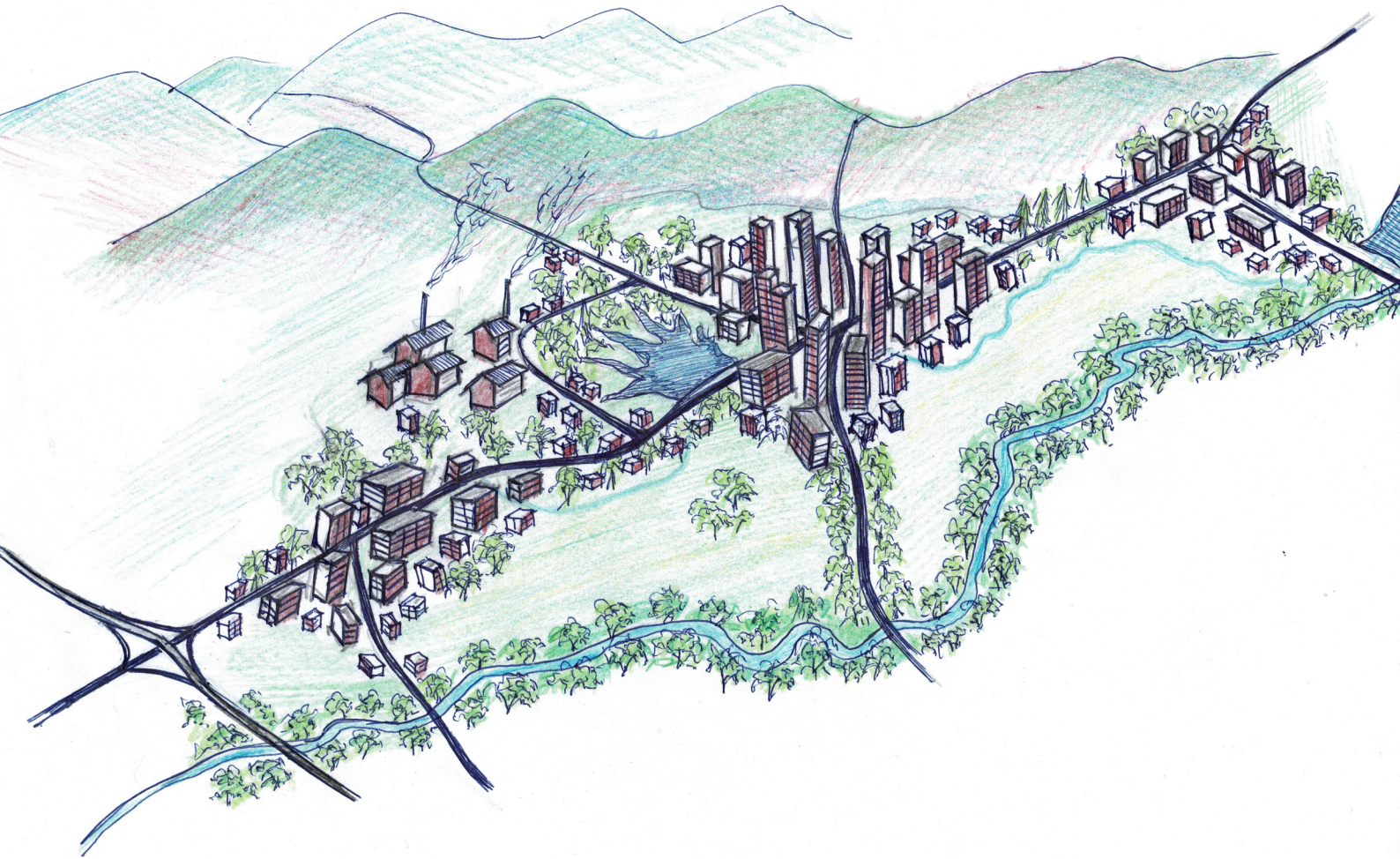
සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව

04 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන
සැලැස්මේ රාමුව

සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම

4.1. සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම

“වලව නිම්නයේ කෘෂි ආර්ථික නිපැයුම් කේන්ද්‍රය”
“Agro economic product navel of Walawa Valley”

රූප සටහන 4.1 : ඇඹිලිපිටිය නගරය වසර 2030 සඳහා වූ සංකල්පමය දැක්ම
මූලාශ්‍රය : සැලසුම් කණ්ඩායම - සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

4.1.1. දැක්වේ ප්‍රකාශනය

නගර සංවර්ධන දැක්මෙහි විස්තරාත්මක ප්‍රකාශනය තුළින් ප්‍රකාශිත වන්නේ "නගරයේ කෘෂිකාර්මික අන්‍යන්‍යතාවය ඉස්මතු කරන පරිද්දෙන් තිරසාර කෘෂි කර්මාන්තය හා අගය එක් කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් තුළින් ගුණාත්මක ප්‍රමිති සහගත නිෂ්පාදන කේන්ද්‍රස්ථානයක් සහිත සංවර්ධන ආකර්ශණය නගරයක් ඇතිකිරීම" යන්නයි.

වලව නිමිතය යන්නෙන් නගරයේ පවතින කෘෂිකාර්මික අන්‍යන්‍යතාවය ඉස්මතු කර ඇති අතර කෘෂි ආර්ථික නිපැයුම් කේන්ද්‍රය තුළින් කෘෂි කර්මාන්තය මූලික කරගත් නිෂ්පාදන ප්‍රමුඛ ආර්ථිකයක් යන්න විස්තර වේ. වලව නිමිතය යන්න නගර සංවර්ධන දැක්ම තුළට එකතු කිරීම තුළින් නගරයේ පවතින කෘෂි කර්මාන්තය හා ඒ ආශ්‍රිත වාරි පද්ධතිය, සංචාරකමය ආකර්ශණය ස්ථාන, නාගරික ස්වභාව සෞන්දර්ය හා පාරිසරික සම්පත් ආරක්ෂා කරමින් පවත්වා ගැනීම අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ සමඟම එකී අන්‍යන්‍යතාවය පවත්වාගනිමින් නගරයේ ආර්ථික ශක්තිය වර්ධනය කිරීම සඳහා මෙම නගරයේ පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන යොදාගනිමින් අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමේ කෘෂිනිෂ්පාදන කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත්කරමින් වර්ෂ 2030 වන විට සංවර්ධන නගරයක් වෙත ළඟා වීම නගර සංවර්ධන දැක්ම තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ.

04 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්මේ රාමුව

සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම

දැක්වේ ප්‍රකාශනය

අරමුණු

4.2. අරමුණු (Goals)

වර්ෂ 2019 - 2030 ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම වෙත ළඟාවීම සඳහා ප්‍රධාන අභිමතාර්ථ තුනක් ගොඩනගා ඇත.

අරමුණ

01

වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම.

අරමුණ

02

වර්ෂ 2030 වන විට වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම

අරමුණ

03

වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් වාසයට හා සංචාරයට හිතකර ආකර්ෂණය නගරයක් බිහිකිරීම.

04 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන
සැලැස්ම රාමුව

පරමාර්ථ

4.3. පරමාර්ථ

අරමුණ 01

පරමාර්ථ

වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම.

1. ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයේ දැනට පවතින සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් 0.3 % ක් තරම් වන වාණිජ ඉඩම් භාවිතය වර්ෂ 2030 වනවිට 1% ක් දක්වා වර්ධනය කිරීම.
2. ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එකතුවකට හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය බවට පත්කිරීම.
3. වර්ෂ 2030 දී ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සමස්ථ ඉඩම් ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා දැනට පවතින සංවර්ධන කටයුතු සඳහා භාවිතයට ගත හැකි ඉඩම් හෙක්. 8187.7ක ප්‍රමාණය තුළ සිදුවන අවිධිමත් ඉඩම් භාවිත රටාව නිසි සැලැස්මකට අනුව කළමනාකරණයට ලක් කිරීම.

අරමුණ 02

පරමාර්ථ

වර්ෂ 2030 වන විට වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම

1. වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික අවශ්‍යතා සඳහා වන ජල ඉල්ලුම අධ්‍යයනය සැලසීම තුළින් දැනට භාවිතයට ගැනෙන හෙක්ටයාර් 22,924.7ක කෘෂිකාර්මික ඉඩම් ප්‍රමාණයට අමතරව ජලය නොමැතිකම හේතුවෙන් වගා නොකරන කෘෂිකාර්මික ඉඩම් හෙක්ටයාර් 1825.8ක ප්‍රමාණයක් වගා කටයුතු සඳහා යොදාගැනීමෙන් කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය 8% කින් ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම.
2. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා භාවිතයට ගැනෙන නවීන තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් හා කාබනික පොහොර භාවිතය සඳහා යොමු කරවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම.
3. කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අලුදව්‍ය වශයෙන් යොදාගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන කර්මාන්ත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා හිඟුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත කලාපයක් ස්ථාපනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන වලට අගය එක්කරන ක්‍රියාවලියක් ඇතිකිරීම තුළින් සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 30,000 ක් අලුතින් උත්පාදනය කිරීමට පහසුකම් සැලසීම.

වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් වාසයට හා සංචාරයට හිතකර ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම.

1. ඇඹිලිපිටිය නගරයේ අනන්‍යතාවය ආරක්ෂා වන සංවර්ධනයක් තුළින් වර්ෂ 2030දී සැමට සොදුරු පරිසරයක් සහිත නගරයක් නිර්මාණය කිරීම.
2. වර්ෂ 2030දී 125,045ක් වන අපේක්ෂිත ජනගහනයට අවශ්‍ය භෞතික හා සාමාජීය යටිතල පහසුකම් නේවාසික අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන පරිදි ඇඹිලිපිටිය නගරය ඇතුළු උඩවලව, තුංකම හා පදුලංගල යන කුඩා නගර දක්වාද ව්‍යාප්ත කිරීම.
3. දෛනිකව නගර මධ්‍යයෙන් සේවා ලබාගැනීම සඳහා පැමිණේ යැයි අපේක්ෂිත 117,000ක පමණ සංක්‍රමණික ජනගහනයට තම සේවා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම පහසුකරලීම උදෙසා ප්‍රධාන නගර මධ්‍යයේ පවතින අවහිරතාවයන් මග හරිමින් එම ප්‍රදේශය ආකර්ෂණීය ස්ථානයක් බවට පත්කිරීම.
4. උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා අවශ්‍ය නේවාසික හා අනෙකුත් සේවා පහසුකම් සැපයීම තුළින් එම කලාපයට පැමිණෙන වාර්ෂික සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව වර්ෂ 2030 වනවිට 25% කින් ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම.

04 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන
සැලැස්සුම් රාමුව

පරමාර්ථ

පරිච්ඡේදය 05

SWOT විශ්ලේෂණය

5.1. සාරාංශගත SWOT විශ්ලේෂණය

අරමුණ **01** වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම.

S

- ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කරන ලද සබරගමුව පළාත් කලාපීය භෞතික සැලැස්ම (2030) තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබීම.
- විසල් හම්බන්තොට සංවර්ධන සැලැස්මේ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය හඳුනාගෙන පැවතීම.
- කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදනයන් ඉලක්ක කරගනිමින් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ස්ථාපිත කර ඇති විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය.
- ඇඹිලිපිටිය, උඩවලව, තුංකම හා කුට්ටිගල යන ප්‍රදේශ ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව පවතින මහජන පොළවල්.
- ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික බැංකු 17 කින් හා මූල්‍ය ආයතන 25 කින් සමන්විත සමස්ථ මූල්‍ය ආයතන ජාලය.
- නගරය තුළ දැනට ස්ථාපිතව පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයන්ට අදාළ බීජ වර්ග, පොහොර, හා කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය කෘෂිකාර්මික වාහන හා යන්ත්‍රෝපකරණ සඳහා මෙන්ම මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් අලෙවිය සඳහා ඇති සේවා මධ්‍යස්ථාන ජාලයන් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන හා ආහාර අලෙවිය සඳහා පවතින අලෙවි මධ්‍යස්ථාන හා බොජුන්හල් වලින් සමන්විතව ඇති නාගරික වෙළඳපොළ.
- සමස්ත නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් 70% කට ආසන්න භූමි ප්‍රදේශයක් ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය සතුව පැවතීම.

W

- ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ස්ථාපිත කිරීමේදී අපේක්ෂිත කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයන් එක්රැස් නොවීම හේතුවෙන් එහි ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වල මට්ටමක පැවතීම.
- නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන තදබදය හා අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය වී නොතිබීම.
- ඇඹිලිපිටිය නගරය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දකුණු කෙලවර සීමාවේ පිහිටා තිබීම.

O

- දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රදේශයක් වෙන් කර පැවතීම.
- ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 57ක වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 44ක් වැනි දුරකින් මන්නල ගුවන්තොටුපොළද පිහිටා තිබීම; මඟී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇති අවස්ථාවක් වීම.
- කොළඹ සිට මාතර දක්වා දැනට ඉඳිකර ඇති දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මන්නල දක්වා දීර්ඝ කිරීමේ ව්‍යාපෘතියට අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය (වැටිය අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය) ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට කිලෝමීටර් 14ක් තරම් ආසන්න දුරකින් පිහිටා තිබීම.
- සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂීතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත තුළ පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය විසින් නම්කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතක් පවතින අතර එම සංචාරක කලාප අතුරින් ඇඹිලිපිටිය නගරය උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇතුළත්ව පැවතීම.
- රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන වාණිජ නගරය රත්නපුර නගරය වාර්ෂිකව ගංවතුර ආපදාවන්ට ලක්වීම.

T

- නගරය අවට ව්‍යාප්තව ඇති කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන.
- රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අග නගරය වන රත්නපුර නගරයේ වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් පවතින රත්නපුර පැරණි නගරය වාර්ෂිකව ගංවතුර තර්ජනයට ලක්වුවද එහි වාණිජ කටයුතු එලෙසම ක්‍රියාත්මක වීම.

අරමුණ 02 වර්ෂ 2030 වන විට වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම.

S

- රටේ කෘෂි කර්මාන්තය හා බලශක්තිය නිෂ්පාදනය අරමුණු කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක කෙරුණු කඩිනම් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ ප්‍රකාශිත වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිත කරන ලද ගොවි ජනපද වලට සේවා සැපයීම සඳහා වන නාගරික මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය හා අගුණකොළපලැස්ස නගර සංවර්ධනය කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- කෘෂිකාර්මික බෝග වගාවන් සඳහා හිතකර වූ දේශගුණයකින් සහ සාරවත් පාංශු සංඝටකයන්ගෙන් යුක්ත වීම.
- දැනට මෙම කලාපය තුළ වගා කෙරෙන කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අගය එකතු කිරීමේ ක්‍රියාවලියකට යොදාගත හැකි වීම.
- සමස්ථ කෘෂිකාර්මික බිම් ආවරණය කරමින් ඉඳිකර ඇති වාරි ඇළවල් පද්ධතිය.
- මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60 -100ක පමණ උසකින් වලව ගංඟා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා භූමි ලක්ෂණ වලින් යුක්ත වීම.
- කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අභිමුඛ කර්මාන්ත ස්ථාපිත කළහැකි මට්ටමේ කර්මාන්ත කලාපයක් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිතව පැවතීම.
- නාගරික ඉඩම් භාවිතයෙන් 35%ක් ගොඩ හා මඩ ගොවිතැන් සඳහා යොදාගැනීම.
- බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා දායක වන උඩවලව ජල විදුලි බලාගාරය හා හිඟුර කාප බලාගාරය ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව ස්ථාපිතව පැවතීම.
- වර්ෂ 2030 සඳහා ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස් කර ඇති සබරගමුව කලාපීය භෞතික සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම්කර පැවතීම.

W

- කලානුරූපීව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් වලට අනුව ගොවින් විසින්, වගාකරන බෝගවර්ග වෙනස් කිරීමට පෙළඹෙන බැවින් ඉලක්කගත නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍යකරන කෘෂි නිෂ්පාදන නොලැබී යාම.
- වර්තමානය වන විට නාගරික කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල වගා කටයුතු අත්හැරීමට හා භාවිතය වෙනස් කිරීමට ලක්කිරීම.
- කෘෂිකාර්මික බිම් ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව ඇති මාර්ග පද්ධතියෙන් 90.6 %ක මාර්ග ප්‍රමාණයක් සංවර්ධනය කළ යුතු මට්ටමක පැවතීම.
- කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත පුරයේ පළමු අදියර තුළ කර්මාන්ත ස්ථාපිත වීම ප්‍රශස්ත මට්ටමක නොපැවතීම හා දෙවන අදියර මෙතෙක් ආරම්භ වී නොතිබීම.
- මහා පරිමාණයේ නිෂ්පාදන කර්මාන්තයක් ලෙසින් ඇරඹී ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල හා මොරකැටිය වී ගබඩාව සංකීර්ණය මේ වනවිට වැසිගොස් පැවතීම.

O

- දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ යෝජිත අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන් කර පැවතීම.
- ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 57ක වැනි ආසන්න දුරකින් භම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 44ක් වැනි ආසන්න දුරකින් මන්නල ගුවන්තොටුපොළද පිහිටා තිබීම මඟි හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇති අවස්ථාවක් වීම.
- කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මන්නල දක්වා දීර්ඝ කිරීම මඟින් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්න අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානයක් වැටිය ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිත වීම. (ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 14ක දුරින්).

T

- අතරමැදි වෙළෙන්දන්ගේ මැදිහත්වීම හේතුවෙන් සමස්ත නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි කොටසක් පිටතට ගලා යාම.
- වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් නියං සහිත දේශගුණික තත්ත්වයක් ඇතිවිය හැකි වීම.

අරමුණ **03** වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් වාසයට හා සංචාරයට හිතකර ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම.

S

- ඇඹිලිපිටිය නගරය වලව ගඟට මායිම්ව පිහිටා තිබීමත් උඩවලව ජලාශයේ සිට ජලය රැගෙන යන ඇළ මාර්ග පද්ධතිය හා එයින් පෝෂණය වන වන්දිකා වැවද ඇතුළුව කුඩා වැව් පද්ධතියක් නගරය පුරාවට විසිර පැවතීමත් සේතුවෙන් නගරයට සෞන්දර්යාත්මක මෙන්ම සෞම්‍ය වටපිටාවක් හිමිව තිබීම.
- මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60ක් -100ක් අතර උස පරාසයක වලවේ ගංඟා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා ස්වරූපයක් පෙන්වුම් කිරීම.
- ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 2030 සඳහා පිළියෙළ කර ඇති සංචාරක සංවර්ධන ප්‍රදේශ සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය පරිසර හිතකාමී සංචාරක කලාපයක් (eco tourism) ලෙස නම් කර පැවතීම.
- උඩවලව හා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ට සේවා සැපයීමේ සංචාරක හෝටල් හා ලැගුම් හල් ස්ථාපිතවීමේ ඉහළ ප්‍රවණතාවයක් පැවතීම.
- රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ හා සැසඳීමේදී ඇඹිලිපිටිය නගරය ස්වභාවික ආපදාවන් අවම ප්‍රදේශයක් ලෙස පිහිටා තිබීම.
- ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් වර්ෂ 2020දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ආදර්ශ භරිත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය තුළ පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපෘති ඇතුළත්ව පැවතීම.

W

- සෘතුන් අනුව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් මත ජුනි -නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ ජල පෝෂක ප්‍රදේශ හිඳියාම සේතුවෙන් පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම.
- ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් නොවීම
- වැව් හා ඇළ මාර්ග ආශ්‍රිත රක්ෂිත ප්‍රදේශවල අනවසර ඉඳිකිරීම් පැවතීම.
- ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය.

O

- ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 44ක් වැනි දුරකින් මත්තල ගුවන්තොටුපොළ පිහිටා තිබීම, මඟි ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇති අවස්ථාවක් වීම.
- කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මත්තල දක්වා දීර්ඝ කිරීම තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නතම අන්තර් ගුවන මාරු මධ්‍යස්ථානයක් වැටිය ප්‍රදේශයේ ස්භාවිතව පැවතීම.
- සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂීතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය නම්කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතක් වන අතර එම සංචාරක කලාප අතුරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය අයත් වීම.
- දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ යෝජිත අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන් කර පැවතීම තුළින් බිහිවන සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා.

T

- වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හමුවේ නියං තත්ත්වයක් ඇතිවිය හැකි වීම.

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

5.2. විස්තරාත්මක SWOT විශ්ලේෂණය

අරමුණ 01

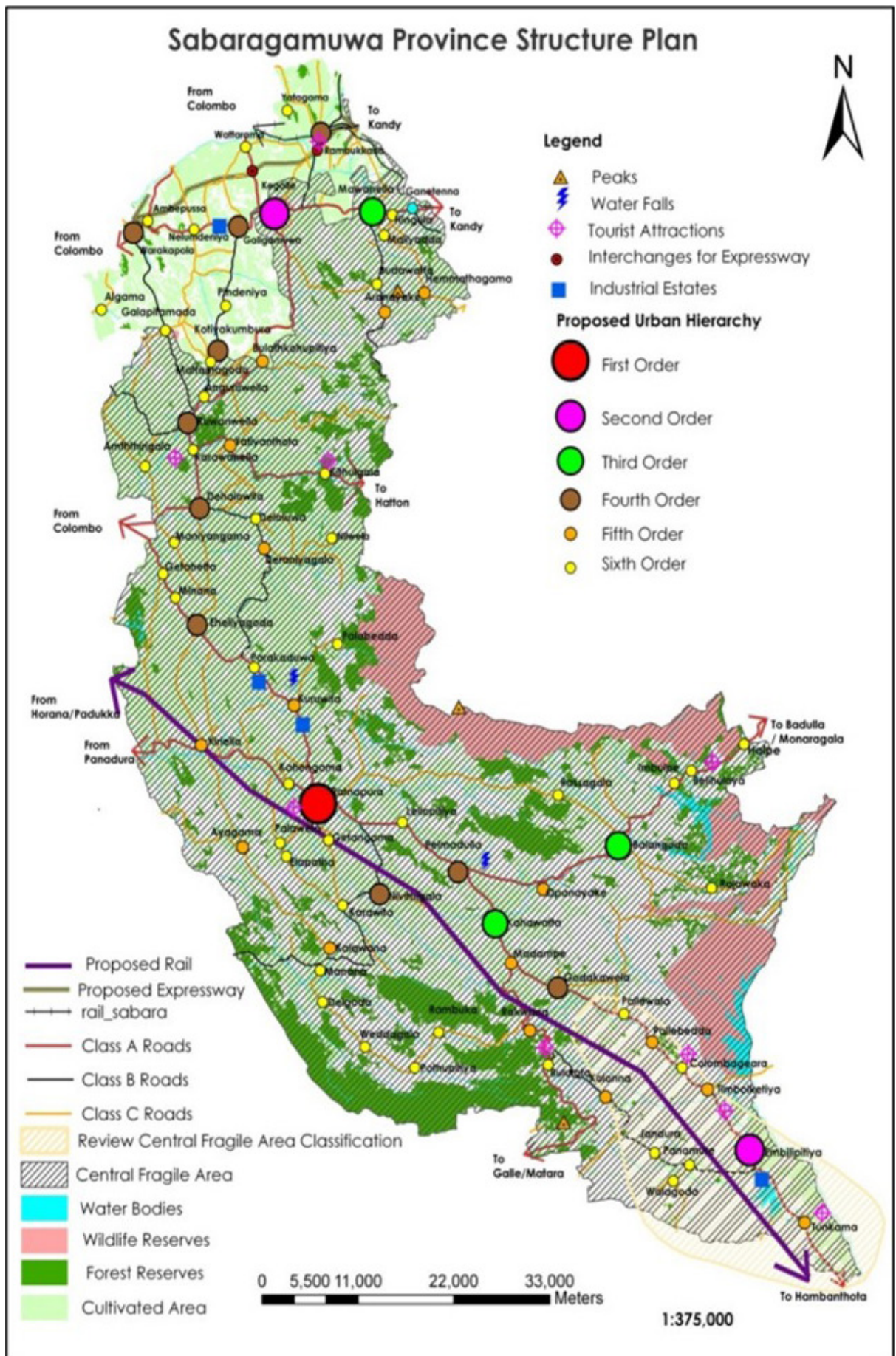
වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම.

ගන්තීන් | අරමුණ 01

1. ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කරන ලද සබරගමුව පළාත් කලාපීය භෞතික සැලැස්ම (2030) තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබීම.

මෙම සැලැස්ම තුළ සබරගමුව පළාත් නාගරික ධුරාවලියට අනුව සබරගමුව පළාතේ පළමු පෙළ නගරය වන රත්නපුර නගරය හැරුණු විට කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අග නගරය වන කෑගල්ල නගරය සඳහා නගර ධුරාවලියේ හිමිව පවතින ස්ථානයම ඇඹිලිපිටිය නගරයටද හිමිව පැවතීම සුවිශේෂීතාවයක් වේ. ඒ අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරය මේවන විටත් සබරගමුව පළාත තුළ ප්‍රධාන නගර මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්ව තිබීම නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ පළමු අරමුණ ඉටුකරගැනීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

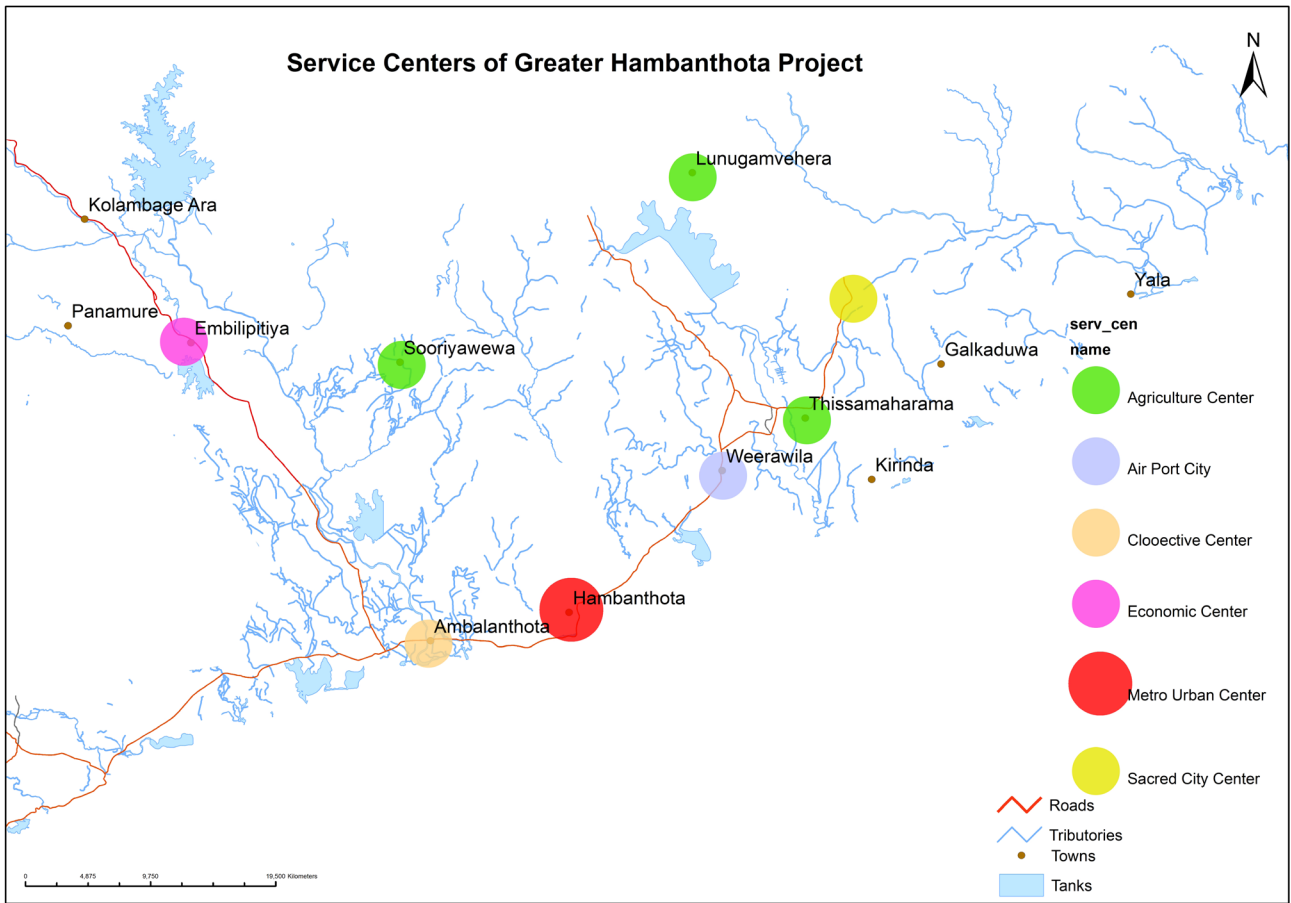
සිතියම 5.1 : සබරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
 විශ්ලේෂණය

2. විසල් හම්බන්තොට සංවර්ධන සැලැස්මේ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය හඳුනාගෙන පැවතීම.

විසල් හම්බන්තොට (Grater Hambanthota) සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ ප්‍රධාන සේවා මධ්‍යස්ථාන 6ක් (සිතියම් අංක 5.2) නම්කර ඇති අතර ඇඹිලිපිටිය නගරය හා එහි ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ලෙස නම්කර ඇත. ඒ අනුව එවන් සුවිසල් කලාපීය මට්ටමේ සංවර්ධන සැලැස්මක් තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් නම්කර පැවතීම තුළින් පැහැදිලි වනුයේ නගරයේ සංවර්ධන ප්‍රවණතා සමඟ ආර්ථික හා වාණිජ අංශයෙන් ඉදිරි සංවර්ධනයක් කරා ළඟා වීමට අවස්ථාව පැවතීමයි.

සිතියම 5.2 : විසල් හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතිය සඳහා යෝජිත සේවා මධ්‍යස්ථාන
 මූලාශ්‍රය : ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව

3. කෘෂි නිෂ්පාදන අරමුණු කරගෙන ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ මිද්දෙනිය ප්‍රධාන මාර්ගයට යාබදව ස්ථාපිත කර ඇති ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය.

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

2003 වර්ෂයේ ආරම්භ කර ඇති මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය කඩ කාමර 45කින්, ආපන ශාලාවකින් හා වර්ග මීටර් 1500ක් පමණ වන විවෘත ගොඩනැගිල්ලකින් සමන්විත වේ. මෙම කඩ කාමර මේ වන විට කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවිය හා වෙනත් වෙළඳ අවශ්‍යතා සඳහා භාවිතයට ගෙන ඇත. ඇඹිලිපිටිය නගරය අවට කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි මධ්‍යස්ථාන, තොග ගබඩා හා පොදු වෙළඳපොළ ස්ථාපිතව පැවතුනද එම සියලු මධ්‍යස්ථාන අතරින් මෙම කලාපය තුළ දැනට ස්ථාපිතව පවතින ප්‍රධානතම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය විශේෂ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හැඳින්විය හැකිය. ඒ අනුව මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය විධිමත් කළමනාකරණයක් යටතේ නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා යොදාගත හැකිවීම සංවර්ධන සැලැස්මේ අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

රූප සටහන 5.1 : ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය
මූලාශ්‍රය : google earth map / ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය

4. ඇඹිලිපිටිය, උඩවලව, තුංකම හා කුට්ටිගල යන ප්‍රදේශ ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව පවතින මහජන පොළවල්.

ඇඹිලිපිටිය, උඩවලව, තුංකම, හා කුට්ටිගල යන ප්‍රදේශ වල පවතින මෙම මහජන පොළවල් කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් තොග හා සිල්ලර වෙළඳ කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන අතර ඇඹිලිපිටිය නවනගරයේ මිද්දෙනිය ප්‍රධාන මාර්ගයට මුහුණලා පිහිටන පරිදි නගරයේ ප්‍රධානතම මහජන පොළ ස්ථාපිත කර ඇත. එම භූමිය අක්කර 2 යි පර්චස් 35කින් සමන්විත අතර එය මහජන පොළ ඇතුළු ස්ථිර කඩ කාමර 16 බැගින් ඇතුළත් ගොඩනැගිලි හතරකින් යුක්ත වේ. මෙම මහජන පොළ තුළ වෙළෙන්දන් 950 ත් 1000 ත් අතර සංඛ්‍යාවක් වෙළදාම් සිදු කරනු ලබන අතර මහජන පොළ නොමැති දිනයන්හිදී වෙනත් පොදු අවශ්‍යතා සඳහාද භාවිතයට ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

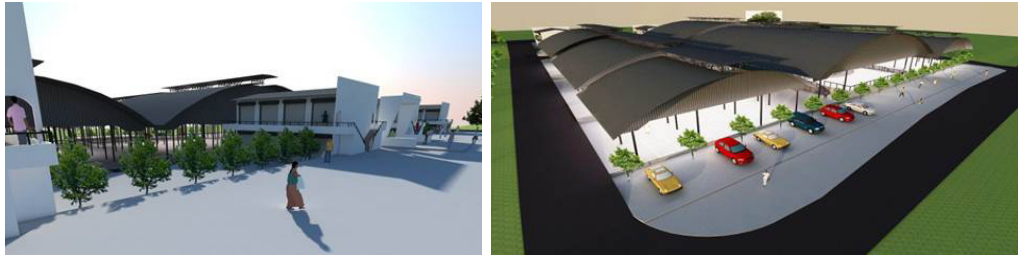
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් මෙම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය නිමකර ඇති අතර මේවන විට මහජන පොළ කටයුතු ඇඹිලිපිටිය නගර සභාවේ කළමනාකාරිත්වය යටතේ පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ඊට අමතරව උඩවලව, තුංකම හා කුට්ටිගල නගරයන්හි පවතින මහජන පොළවල් හා මොරකැටිය කෙසෙල් පොළ ද එම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව සිදුකෙරෙන කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සඳහා භාවිතා කරනු ලැබේ.

රූප සටහන 5.2 : ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ හරස් පැහැකඩ

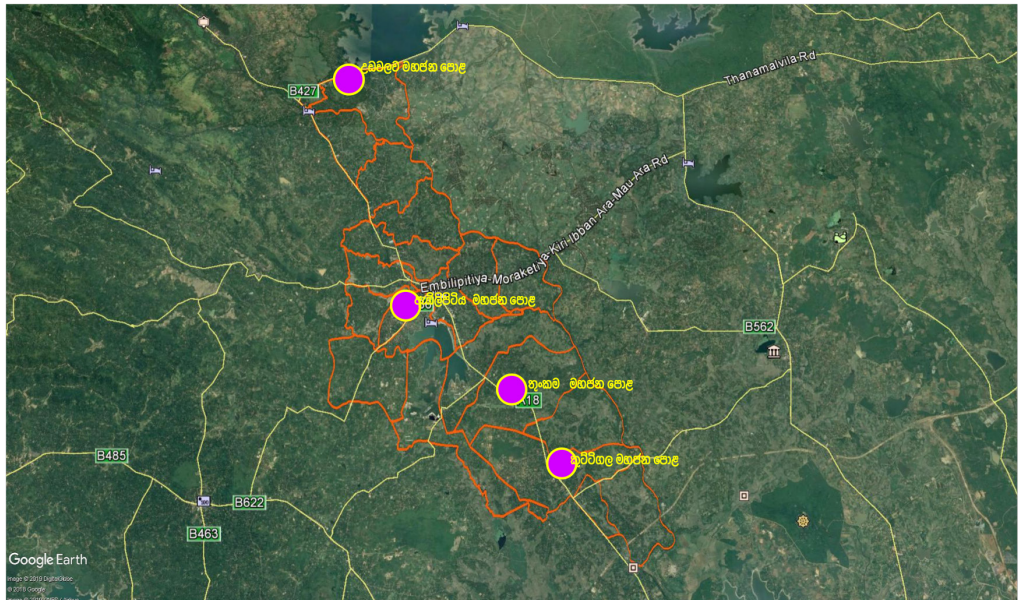
05 පරිච්ඡේදය
 SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
 විශ්ලේෂණය

රූප සටහන 5.3 : ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ
 මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

ඒ අනුව නගරයේ ආර්ථික සංවර්ධනය උදෙසා කෘෂිකාර්මික අමුද්‍රව්‍ය මිළදී ගැනීම් හා වෙළඳාම් කටයුතු සඳහා භාවිතයට යොදාගත හැකි සම්පත් ලෙස මෙම ස්ථාන හඳුනාගෙන ඇත.

රූප සටහන 5.4 : ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවතින මහජන පොළවල්
 මූලාශ්‍රය : Google earth map

5. ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික බැංකු 17 කින් හා මූල්‍ය ආයතන 25කින් සමන්විත සමස්ථ මූල්‍ය ආයතන ජාලය.

මෙම මූල්‍ය ආයතන අතුරින් දෙක තුනක් හැරුණු විට අනෙක් සියලුම මූල්‍ය ආයතන නෝනගම ප්‍රධාන මාර්ගය හා මිද්දෙණිය ප්‍රධාන මාර්ගය දෙපස ව්‍යාප්ත වී පවතින බැවින් ඒවායේ සේවාවන් ලබාගැනීම ඉතා පහසු වී ඇත. වලව කලාපය තුළ බැංකු හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ආයතන 42ක් ස්ථාපිතව පවතින එකම නගරය ඇඹිලිපිටිය වන අතර අවට නගර හා ගම්වාසීන්ද නම මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණීම සිදුකරයි. මේ අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරය දැනටමත් වාණිජ හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ සුවිශේෂී වර්ධනයක් අත්කරගෙන පැවතීම නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන කාර්යයන් සිදුකිරීමට පවතින විශේෂ ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් වගු අංක 2.9).

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

රූප සටහන 5.5 : ඇඹිලිපිටිය නගරයේ මුල් ආයතන ව්‍යාප්තිය

6. කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත සියළු නිෂ්පාදන, භාණ්ඩ හා අනෙකුත් සියලු වෙළඳ නිෂ්පාදන වලින් සමන්විත නාගරික වාණිජ ව්‍යාප්තිය

නගරය තුළ දැනට ස්ථාපිතව පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන කාණ්ඩයට අයත් බීජ වර්ග, පොහොර, හා කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය, කෘෂිකාර්මික වාහන හා යන්ත්‍රෝපකරණ සඳහා මෙන්ම මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් අලෙවිය සඳහා ඇති සේවා මධ්‍යස්ථාන ජාලය හා ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවිය සඳහා අවශ්‍ය අලෙවි මධ්‍යස්ථාන හා බොජුන්හල් වලින් සමන්විත වෙළඳපොළක් නගරය තුළ සැකසී ඇත. (රූප සටහන් අංක 5.6)

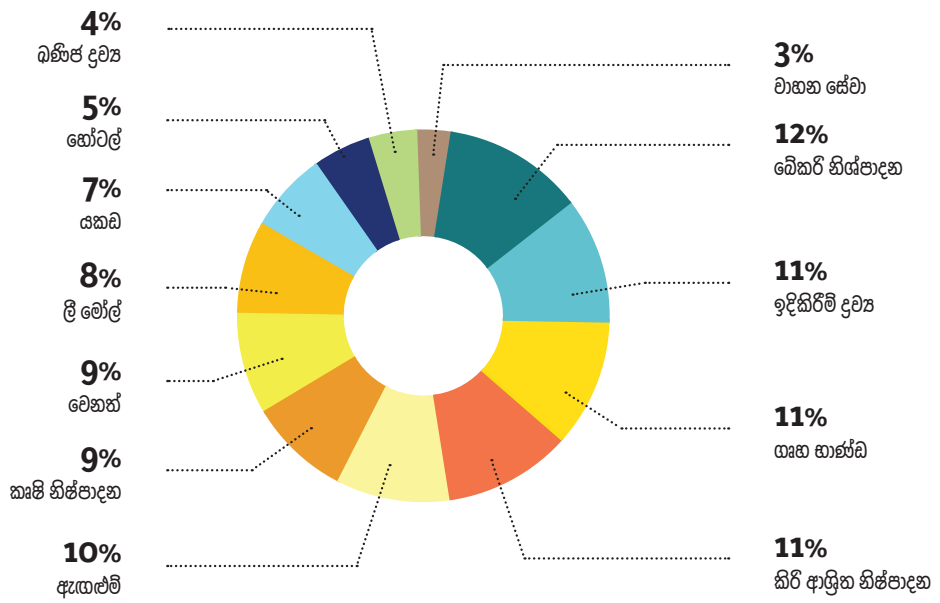
මෙම සියලු සේවාවන් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට අයත් නවනගරය, පල්ලේගම හා යෝධගම යන ප්‍රදේශ තුළ ස්ථාපිතව පවතින බැවින් සේවාදායකයන්ට තම කාර්යයන් ඉටුකර ගැනීමේ පහසුව සැලසී ඇත. වලව කලාපයේ පවතින ප්‍රධාන නාගරික මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ස්ථාපිතව ඇති මෙම නගරයේ නගර මධ්‍යයට දෛනිකව විවිධ සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙන සංඛ්‍යාව 30,000 – 60,000ක් අතර අගයක් ගනී. ගොඩකවෙල, පල්ලේබැද්ද, සංඛපාල, උඩවලව, කොලොන්න, කෑල්ල, සෙවණගල, මිද්දේණිය, සූරියවැව හා රිදියගම යන ප්‍රදේශ වලින් කෘෂිකාර්මික සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණීම හඳුනාගෙන ඇත.

විශේෂයෙන් කොලොන්න, සෙවණගල, මිද්දේණිය, සූරියවැව හා රිදියගම යන ප්‍රදේශ වලින් කෘෂිකාර්මික සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළට පැමිණෙනුයේ කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත සියළු අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමට ඇති පහසුව නිසාවෙනි. උදාහරණයක් වශයෙන් කෘෂිකාර්මික බෝග අලෙවි කිරීමට ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට පැමිණෙන්නෙකුට අවශ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු සඳහා මූල්‍ය ආයතන රාශියක් නගරය තුළ ස්ථාපිතව ඇති අතර ඊට අමතරව බීජ වර්ග, පොහොර හා අනෙකුත් රසායනික ද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතාවය පරිදි මිලදී ගැනීමේ පහසුකම් මෙම නගරය තුළ ස්ථාපනය වී ඇත.

එමෙන්ම කෘෂිකාර්මික සේවා සඳහා අවශ්‍ය වාහන යන්ත්‍රෝපකරණ, මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් මිලදී ගැනීමට ඇති හැකියාවන්; කෘෂි නිෂ්පාදන හා ආහාර ද්‍රව්‍ය හා ඵ්‍රදාන අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ මිලදී ගැනීමට මෙන්ම පරිපාලන කටයුතු, සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනික හා මූල්‍යම අවශ්‍යතා රැසක් සපුරාගත හැකි පරිදි එම මධ්‍යස්ථාන නගරය තුළ ස්ථාපිතව පැවතීම, නගරය වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්කිරීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

රූප සටහන 5.6 : නගරයේ පවතින වෙළඳ භාවිතයන් 2016
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැතිකඩ - ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

7. සමස්ත නාගරික බල ප්‍රදේශයන් 70% කට පමණ ආසන්න භූමි ප්‍රදේශයක් මහවැලි අධිකාරිය සතුව පැවතීම.

සමස්ත නාගරික බල ප්‍රදේශයන් 70% කට පමණ ආසන්න භූමි ප්‍රදේශයක් මහවැලි අධිකාරිය සතුව පවතින අතර එම ඉඩම් භාවිතය අනුව කෘෂිකාර්මික 47%ක්, නේවාසික 51%ක්, වාණිජ 0.3%ක් හා වෙනත් 1.79 %ක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් පවරාගැනීම් වලදී ඉඩම්වල හිමිකාරත්වය එක ආයතනයක් සතුවීම තුළින් එම කාර්යය පහසු වනු ඇත. නවද නව ආයෝජකයන් සඳහා පහසුවෙන් ඉඩම් ලබාගැනීමට හැකියාවද මෙමඟින් සැලසේ. මෙම තත්ත්වය සංවර්ධන කාර්යයන් පහසු කරලීම සඳහා පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

1. ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය මෙම නගරයට පවතින ශක්තියක් වුවද වර්තමානය වන විට අපේක්ෂිත කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයන් එක්රැස් නොවීම හේතුවෙන් එහි ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වල තත්ත්වයක පවතින බව හඳුනාගෙන ඇත.

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භයේදී සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයන්ට අනුව හිඟුර ආර, උඩගම, කුංකම හා හිඟුර ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත සිදුකරන ලද සමීක්ෂණ තුළින් එක් වගා කන්නයකදී ලබාගත හැකි වී අස්වැන්න මෙට්‍රික් ටොන් 3372ක් ද ,කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 1290ක් හා එළවළු මෙට්‍රික් ටොන් 1560ක ප්‍රමාණයක් ලෙස තොරතුරු රැස්කර පැවතුනද ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රදේශ අතරින් මසකට ලැබෙනුයේ කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 200 ක් තරම් ප්‍රමාණයකි. ඒ අතුරින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත ලැබෙනුයේ ඉන් 40% ත් 50% ත් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි. එළවළු නිෂ්පාදනය මසකට මෙට්‍රික් ටොන් 260ක් පමණ වන අතර ඉන් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ලැබෙනුයේ 23%- 26% ත් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි.

බෝගය	ප්‍රමාණය
කෙසෙල්	මෙ.ටො. 80-100
එළවළු	මෙ.ටො. 60-70
පළතුරු	මෙ.ටො. 10-15

වගුව 5.1 : ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන නිෂ්පාදනයන්
මූලාශ්‍රය : ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය, 2016

ඒ අනුව මේ වන විට ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ළඟාවිය නොහැකි මට්ටමකට පත්ව ඇත. එමෙන්ම කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අලෙවිය සඳහා ඉඳිකර ඇති කඩ කාමර 46ත් 14ක් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහාද 5ක් භාවිතයකින් තොරවද අනෙක් කඩ කාමර වෙනත් භාවිතයන් සඳහාද භාවිතාකරන තත්ත්වයකට වර්තමානය වනවිට පත්ව පැවතීම දුර්වලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

2. නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන තදබදය හා අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය වී නොතිබීම නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සඳහා බාධා ගෙනදිය හැකි ගැටළුවක් බවට හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ සතියේ වැඩකරන දින වලදී ඇතිවන රථවාහන තදබදය ගැන සලකා බැලීමේදී නෝනගම මාර්ගයේ, අනෙකුත් ප්‍රධාන මාර්ග වලට සාපේක්ෂව වැඩි රථවාහන තදබදයක් හඳුනාගෙන ඇත. (රූප සටහන් අංක 5.7).

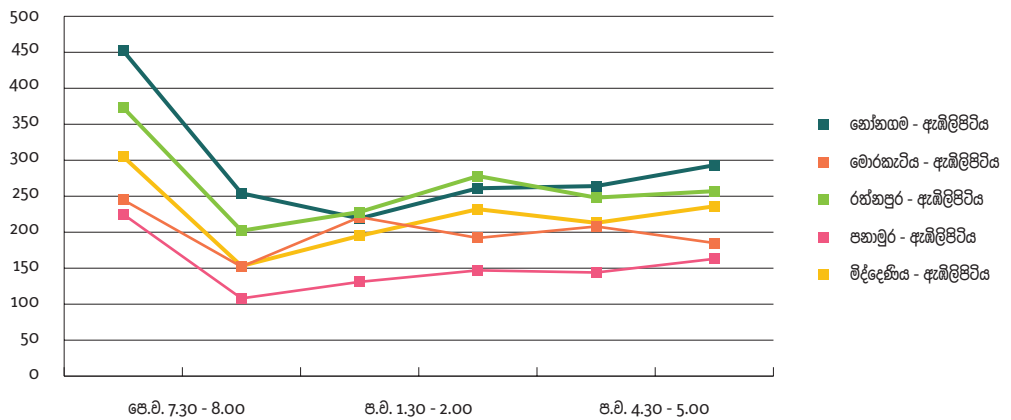
දවසේ කාල වේලාවන් සැලකූ විට පෙරවරු කාලයේ නගරයට ඇතුළු වන වාහන ප්‍රමාණය වැඩිවීමක් දැකගත හැකි වේ. නගරයේ පොදු ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා පවතින ඉඩකඩ හා පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීමද ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් වී ඇත.

05 පරිච්ඡේදය
 SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
 විශ්ලේෂණය

විශේෂයෙන් ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළ තුළ බස් රථ හැසිරවීමට හා දුර සේවා බස් රථ නතර කිරීමට පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නැත. රථවාහන තදබදයට අමතරව නගරයේ පවතින බොහොමයක් මාර්ග අලුත්වැඩියා කිරීමේ තත්ත්වයක පැවතීමත් ග්‍රාමීය හා කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත පවතින මාර්ගවලින් 90%ක පමණ මාර්ග ප්‍රමාණයක් නඩත්තු කළ යුතු තත්ත්වයක පැවතීමත් හඳුනාගෙන ඇත.

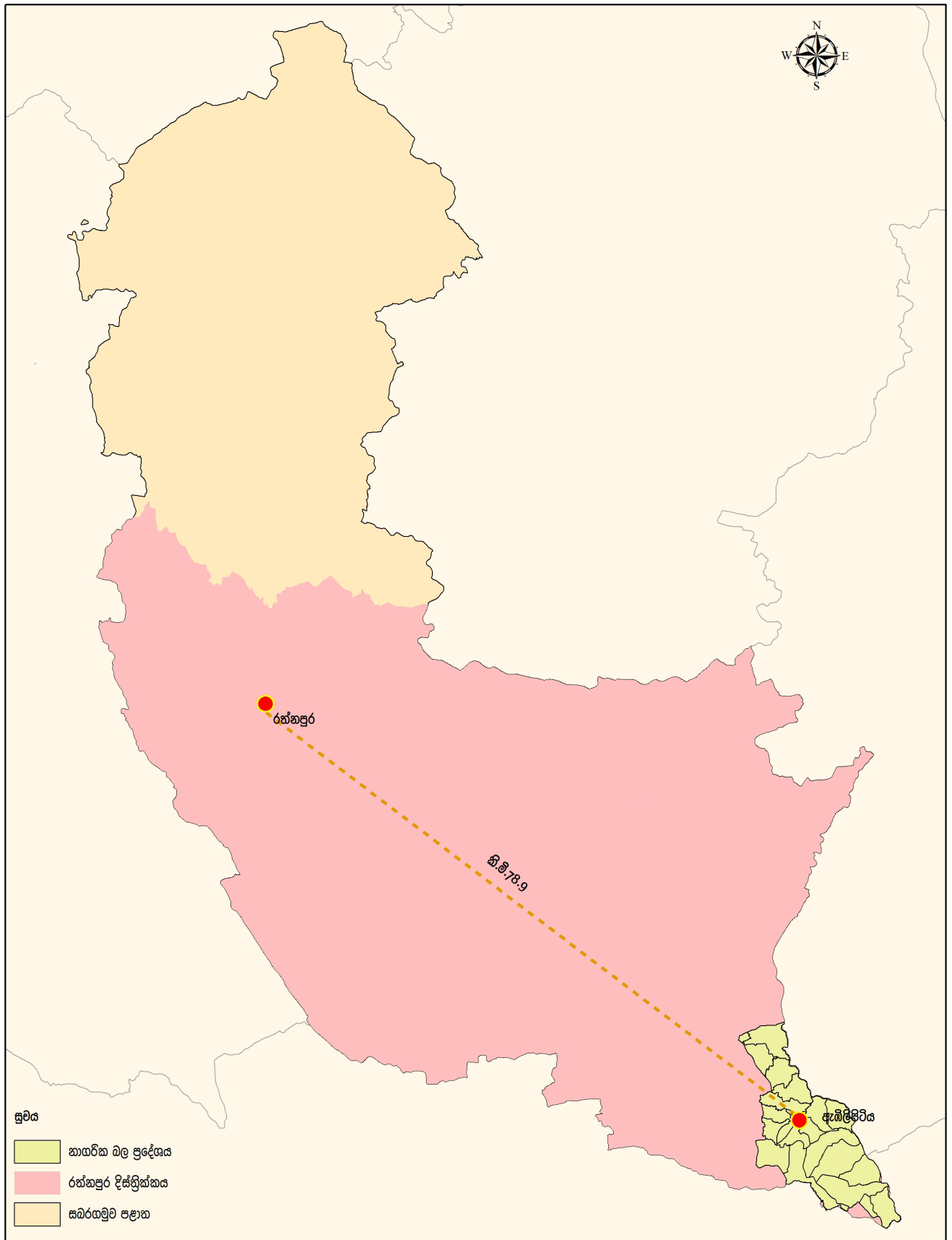
රථවාහන තදබදය - ඇඹිලිපිටිය නගරය (2017)

රූප සටහන 5.7 : රථවාහන සමීක්ෂණය - ඇඹිලිපිටිය නගරය 2017
 මූලාශ්‍රය : සධරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

3. ඇඹිලිපිටිය නගරය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දකුණු කෙළවර සීමාවේ පිහිටා තිබීම.

දැනට වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ස්ථාපිතව පවතින රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අග නගරය වන රත්නපුර නගරයේ සිට කිලෝමීටර් 78.9 තරම් දුරකින් එම දිස්ත්‍රික්කයේම දක්ෂිණ මායිමට වන්නට ඇඹිලිපිටිය නගරය පිහිටා තිබීම, මෙම නගරය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් කිරීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. (සිතියම් අංක 5.3)

රත්නපුර හා ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම 0 2.75 5.5 11 16.5 22 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
අප්‍රේල් 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 5.3 : රත්නපුර හා ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

අවස්ථා | අරමුණ 01

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

1. කර්මාන්ත කලාපයක් සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයෙන් වෙන්කර ඇති අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රදේශය

ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත හිඟුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශ තුළින් අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රදේශයක්, කර්මාන්ත කලාපයක සඳහා හඳුනාගෙන පවතින අතර එම කර්මාන්ත කලාපය දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත අක්කර 15,000ක කර්මාන්ත කලාප ව්‍යාපෘතියට අයත්ව ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.11). මෙම ව්‍යාපෘතිය මඟින් කර්මාන්ත 2400ක් හා සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 400,000 ක් ඇති කිරීමට යෝජිතව පවතින අතර එමඟින් ඇඹිලිපිටිය කලාපය තුළටද කර්මාන්ත 200ක් ස්ථාපිත කිරීමටත් හා සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 30,000ක් පමණ උත්පාදනය කිරීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ

ඒ අනුව මෙම කර්මාන්ත කලාපය සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමේ කර්මාන්ත ඇතුළත් කරමින් කලාපයට ආවේණික කෘෂිබෝග ආශ්‍රිත ප්‍රමිති අනුකූල නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමට හැකියාව ලැබේ. නවද එම නිෂ්පාදන වලින් යම් ප්‍රමාණයක් නාගරික වෙළඳපොළට සැපයීම තුළින් කෘෂි හා වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ස්ථාපිත කරගැනීමට පවතින සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

නවද නව රැකියා අවස්ථා ඇතිවීමත් සමඟ පැමිණෙන ශ්‍රමිකයින්ට අවශ්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා එම කලාපය ආශ්‍රිතවම වාණිජ මධ්‍යස්ථාන(Agglomeration centers) හා නේවාසික කලාප බිහිවීම, ඒ ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය වීම හා කර්මාන්ත ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන යොදාගනිමින් කලාපීය වෙළඳපොළ දියුණු කිරීම ආදී වාණිජමය වශයෙන් බොහෝ අවස්ථාවන් ලබාගැනීම සඳහා මෙම කර්මාන්ත කලාපය ස්ථාපිත වීම සංවර්ධන අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2. නාගරික වාණිජ කටයුතු වඩා පහසුකරගැනීමට ඉවහල් වන මන්තල ගුවන්තොටුපොළ හා හම්බන්තොට වරායේ පිහිටීම

ඇඹිලිපිටිය නගරය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ සේවා මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේදී ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 57ක වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 44ක් වැනි දුරකින් මන්තල ගුවන්තොටුපොළත් පිහිටා තිබීම (ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2) නගරයේ වාණිජ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයට මෙන්ම ආනයනය හා අපනයන කටයුතු වලදී දැරීමට සිදුවන ප්‍රවාහන වියදම් අවම කරගැනීමටත්, ආයෝජකයින් ළඟාකර ගැනීමටත් අවශ්‍ය සේවා ඉටුකර ගැනීමට පවතින සුවිශේෂී අවස්ථාවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

3. වාණිජ හා මූල්‍ය කටයුතු පහසු කරගැනීමට අවශ්‍ය ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා පහසුවෙන් ලබාගත හැකි දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

කොළඹ සිට මාතලේ දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මන්නල දක්වා දීර්ඝ කිරීම තුළින් අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නයෙන් ගමන් ගන්නා අතර ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය වන "වැටිය" ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කි.මී.14ක් වැනි ආසන්න දුරකින් පිහිටා තිබීම (ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2) වාණිජ හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය සේවා ළඟාකර ගැනීමට පහසුවකි. මෙමඟින් ආයෝජකයන් ළඟාකර ගැනීමත්, කොළඹ වැනි ප්‍රධාන පෙළේ වාණිජ නගර සමඟ සබඳතා පැවැත්වීමට හා මන්නල සිට භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය ආදී ප්‍රතිලාභ බොහොමයක් ලබාගත හැකි බැවින් මෙම අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයේ වාණිජමය සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා වන අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

4. නාගරික වාණිජ හා ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දායක කරගත හැකි උඩවලව සංචාරක කලාපය

සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂිතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත තුළ පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය විසින් පිළියෙළ කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතකින් සමන්විත සංචාරක සැලැස්මේ (ඇමුණුම් සීතියම් අංක 1.11) ඇතුළත් සංචාරක කලාප අතුරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය අයත්ව ඇත. උඩවලව ඇත් අතුරු සෙවණ, සංඛපාල රජ මහා විහාරය, උඩවලව ජලාශය, වන්දිකා වැව, මඩුවන්වෙල වලව්ව, ලියන්ගස්තොට වේල්ල, පනාමුර ඇත්ගාල ආදී සංචාරක ආකර්ෂණත්වයෙන් ඉහළ ස්ථාන මෙම කලාපය තුළ පිහිටා තිබීමෙන් නගරයට ආර්ථිකමය වශයෙන් බොහෝ වාසි සැලසී ඇත.

උඩවලව සංචාරක කලාපය තුළට ඇදී එන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් නවාතැන් හා ආහාර ඇතුළු විවිධ සේවා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණේ. නගරයට පවතින මෙම සංචාරක ආකර්ෂණය නගරය වාණිජමය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට පවතින විශේෂ අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

5. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම නගරය වන රත්නපුර නගරය වාර්ෂික ආපදා තත්ත්වයන්ගෙන් පිඩාවට පත්වීම.

විශේෂයෙන් රත්නපුර වාණිජ නගරය වාර්ෂික ගංවතුර අවධානමට පත්වීමක් හඳුනාගෙන ඇති අතර ආපදා රහිත වාණිජ භාවිතයන් සඳහා පවතින ඉඩකඩම් රත්නපුර නගරය තුළ ප්‍රමාණවත්ව නොතිබීම තුළින් ස්වභාවික විපත් අවම ඇඹිලිපිටිය නගරය මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට පවතින අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් රූප සටහන් අංක 3.3).

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

තර්ජන | අරමුණ 01

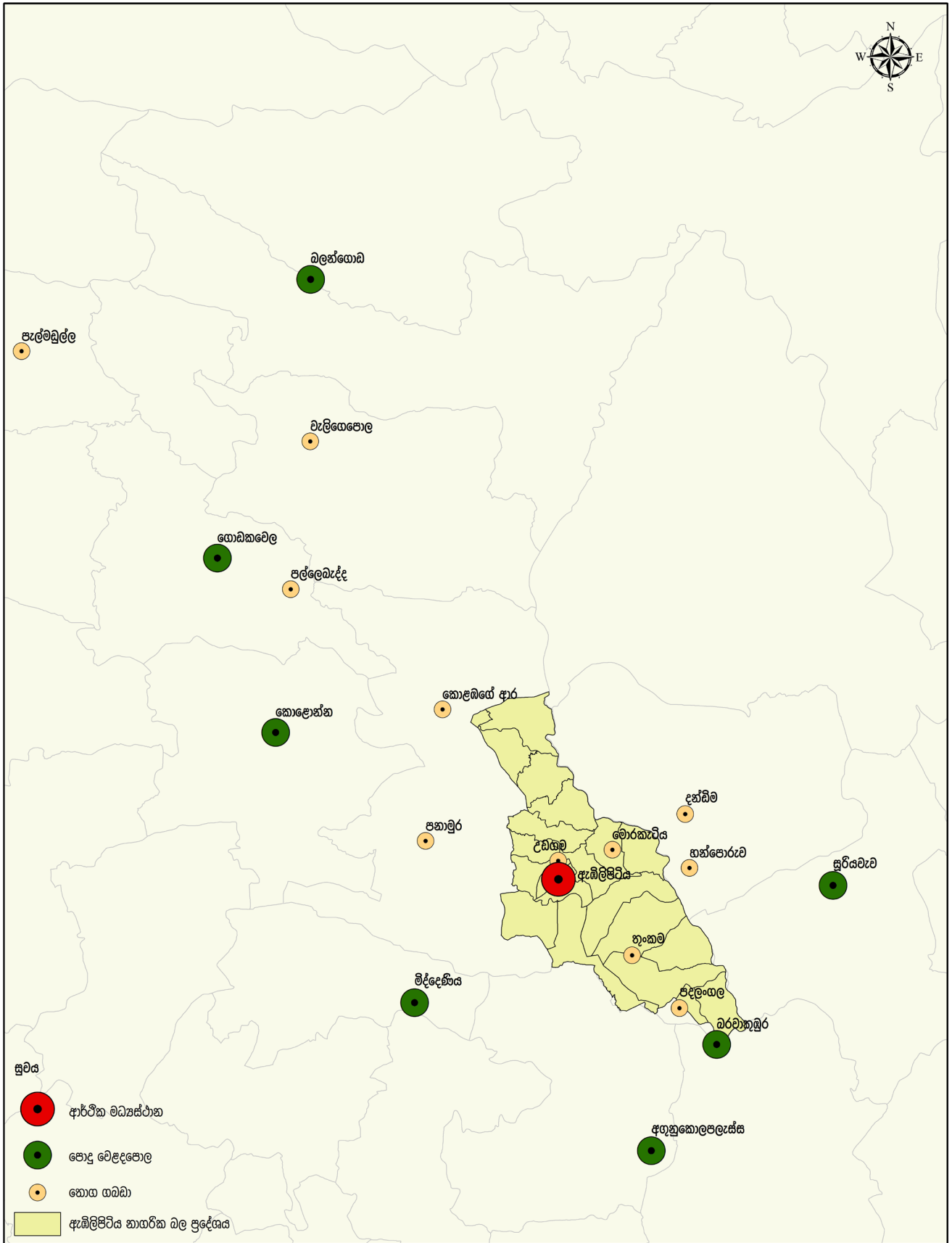
විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

1. නගරය අවට ව්‍යාප්තව ඇති කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන.

නාගරික බල ප්‍රදේශ සීමාවෙන් පිටත වී ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය තුළ පොදු වෙළඳ මධ්‍යස්ථාන 7ක්ද නොග ගබඩා 7ක්ද හඳුනාගෙන ඇත. විශේෂයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත ව්‍යාප්තව ඇති මෙම කෘෂි නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන හේතුවෙන් වලව කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළට ගලා වීම සීමා කරවීම; ඇඹිලිපිටිය නගරය කෘෂි හා වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ස්ථාපිත කිරීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (සිතියම් අංක 5.4).

2. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අග නගරය වන රත්නපුර නගරයේ වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් පවතින රත්නපුර පැරණි නගරය වාර්ෂිකව ගංවතුර තර්ජනයට ලක්වුවද එහි වාණිජ කටයුතු ඵලදායී ක්‍රියාත්මක වීම.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත්ව ඇති රත්නපුර නගරය වාර්ෂිකව ගංවතුර අවධානමට පත්වේ. එම කාලය තුළ වාණිජ ජාලය බිඳවැටීමට පත්වුවද වර්තමානය වන විටත් නගරයේ පවතින වාණිජ භාවිතයන්හි වෙනසක් සිදු නොවීම හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය ඇඹිලිපිටිය නගරය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට පවතින තර්ජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.14).

කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන 0 1.5 3 6 9 12 කිලෝමීටර්

 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 මැයි 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)
සැකසුම්: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 5.4 : ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එකතුවකිනම් මධ්‍යස්ථාන

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

අරමුණ 02

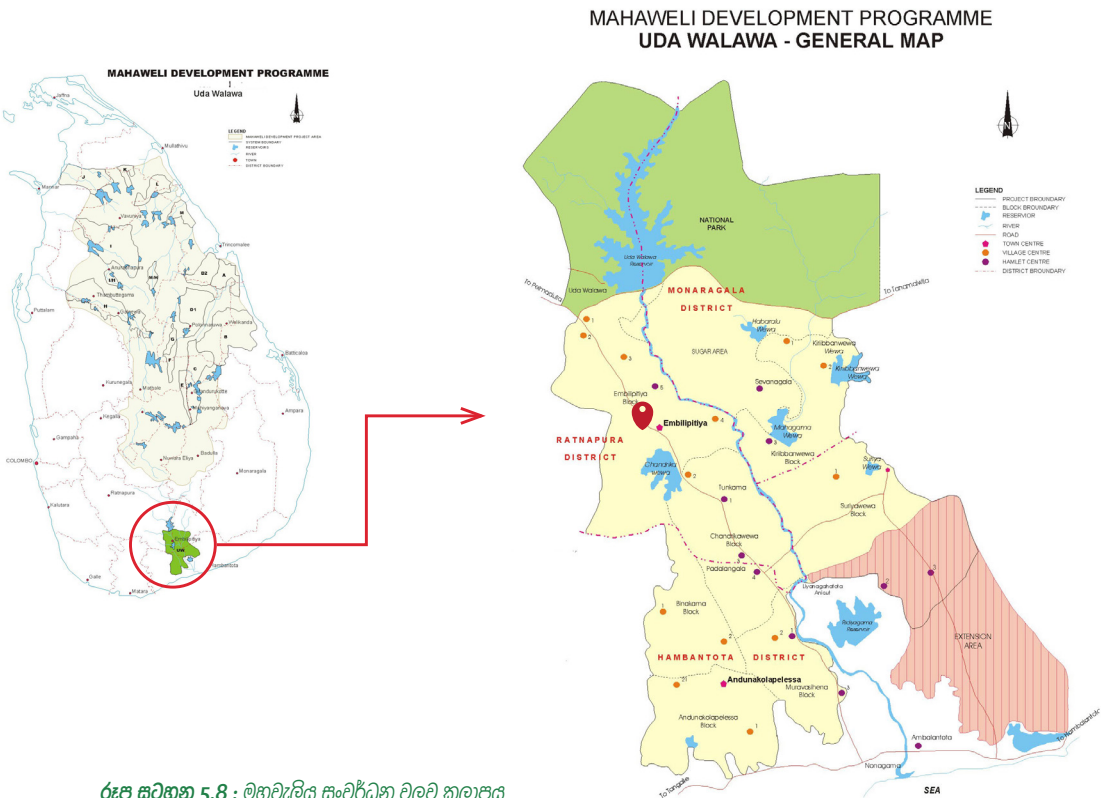
වර්ෂ 2030 වන විට වලව කලාපය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම.

III ශක්තීන් | අරමුණ 02

1. ඇඹිලිපිටිය නගරය මහවැලි සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට හදුනාගෙන පැවතීම

රටේ කෘෂි කර්මාන්තය හා බලශක්තිය නිෂ්පාදනය අරමුණු කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක කෙරුණු කඩිනම් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ වලවේ ගඟ පාදක කර ගනිමින් ඉඳිකෙරෙණු උඩවලව ජලාශයෙන් පෝෂණය වන කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශය, වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය ලෙසින් නම් කර ඇත. එම බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිත කරන ලද ගොවි ජනපද වලට සේවා සැපයීම සඳහා වන නාගරික මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය හා අගුණකොලපලැස්ස නගර සංවර්ධනය කිරීමට පියවර ගෙන ඇත.

මෙම නගර දෙක අතුරින් ඇඹිලිපිටිය නගරය මෑත කාලීනව එම කෘෂිකාර්මික බල ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් වේගවත් සංවර්ධනයක් කරා ගමන් කරමින් පවතී. මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගොවි ජනතාව සඳහා පදිංචියට හා වගා කිරීමට අවශ්‍ය තරම් ඉඩම් කලාපය තුළින් ලබාදී ඇත. ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් වලින් 50%ට වැඩි ප්‍රමාණයක් පවතිනුයේ මහවැලි අධිකාරිය සතු ඉඩම් වශයෙනි.

රූප සටහන 5.8 : මහවැලිය සංවර්ධන වලව කලාපය
මූලාශ්‍රය : <http://mahaweli.gov.lk/en/maps.html>

එමෙන්ම උඩවලව බහුකාර්ය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වර්ෂ 1961 සිට 1981 දක්වා කාලය තුළ ජනපද ව්‍යාප්තිය හා කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ සංවර්ධනය සිදු වූ අතර එය ගංගා නිම්න සංවර්ධන මණ්ඩලය යටතේ ක්‍රියාත්මක වී ඇත. එහිදී සබරගමුව පළාතේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ තුළින් හා දකුණු පළාතේ ප්‍රදේශ තුළින් පැමිණි ජනතාව මෙහි නැවත පදිංචි කරවා ඔවුන්ට කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් ලබාදී ඇත. 1979 වර්ෂයේ දී මෙම ප්‍රදේශය වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය ලෙස නම්කර ඇති අතර 1982 දී වලව කලාපයේ පරිපාලනය මහවැලි අධිකාරිය සතු වී ඇත (ඇඹිලිපිටිය වෘත්තය). ඒ අනුව අද වනවිටද මහවැලි විශේෂ බල ප්‍රදේශයක් වශයෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු ප්‍රමුඛ කරගත් වේගවත් සංවර්ධනයක් කරා ගමන් කරමින් පැවතීම කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රමුඛ වූ ආර්ථික සංවර්ධනයක් වෙත ළඟාවීමට පවතින ප්‍රබල ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2. බෝග වගාව සඳහා වඩා සේග්‍ය සරු පසක් පැවතීම

අතරමැද කලාපීය හා වියළි කලාපීය දේශගුණික ලක්ෂණ සහිත ඇඹිලිපිටිය නගරය කෘෂිකාර්මික බෝග වගාවන් සඳහා යෝග්‍ය සාරවත් පස් වර්ග වලින් සමන්විත වීම, දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ ඉලක්ක කර ගතහැකි බෝග වගාවන් සඳහා යොමුවීමට හා කෘෂි නිෂ්පාදන ඉහළ නැංවීමට ඇති ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම කලාපය තුළ බෝග වගාවට හිතකර පාංශු සංසටක වර්ග පහකි.

- රතු කහ පොඩ්සෝලික් පස (Red yellow podosolic soils)
- රතු දුඹුරු පස් (Reddish brown earths)
- අපර්ණන දුඹුරු ලෝම පස (immature brown loam)
- දියසිලු පස් (Alluvial soil)
- නෙත සහිත මැටි පස (low humid clay soils)

ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව පවතින පාංශු සංසටක වී වගාව, එළවළු (වට්ටක්කා, බණ්ඩක්කා, මෑ කරල්, කරවිල, වම්බටු, වැටකොළ), පළතුරු (කෙසෙල්, අඹ, නාරන් වර්ග, ඩුරුගන් ෆාට්, දෙළුම් වැනි පළතුරු), රටකපු, බඩඉරිඟු, පුඳුල් යනාදී බෝග වගාවන් සඳහා යෝග්‍ය වී ඇත. එමඟින් කෘෂි නිෂ්පාදන භාවිතයට ගනිමින් අගය එක්කිරීමේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් ඇතිකිරීමට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය කලාපය තුළින්ම ලබාගැනීමට අවස්ථාව උදාකරන අතර එය නගරයේ ආර්ථිකය සංවර්ධනයට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

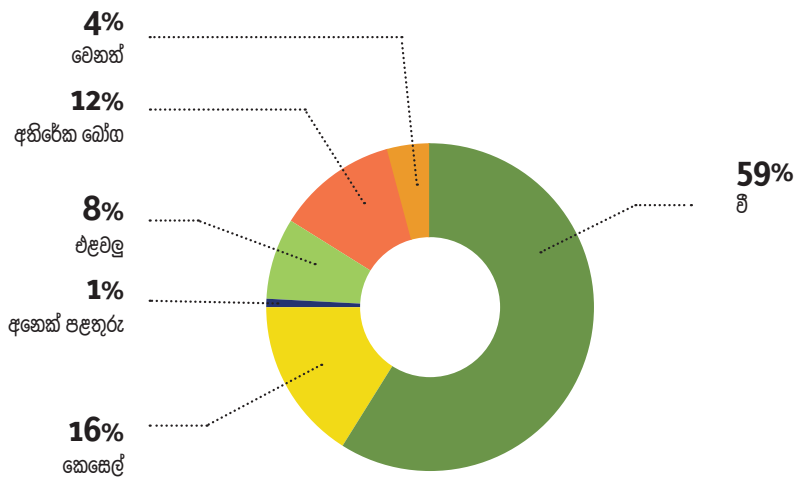
3. කෘෂි නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්ත සඳහා සේග්‍ය බෝග වගාවන්ද පැවතීම

දැනට මෙම කලාපය තුළ සිදුකෙරෙන කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා අගය එකතු කරමින් නව නිෂ්පාදන ඇති කිරීමේ ක්‍රියාවලියට යොමුකරගත හැකි අතර එවැනි බෝග ලෙස වී, කෙසෙල්, පළතුරු, එළවළු, අලවර්ග, රටකපු, බඩඉරිඟු වැනි වගාවන් හඳුනාගෙන ඇත. මෙම බෝග වගාවන් අතුරින් වැඩි ප්‍රමාණයක් එනම් 59%ක් වී වගාව සිදුකරනු ලබන අතර ඊට අමතරව කෙසෙල් වගාව 16%ක්ද අනිතර බෝග වගාව 12%ක්ද හා එළවළු වගාව 8%ක්ද වශයෙන් වගා කටයුතු සිදුකරනු ලබයි. කලාපය තුළ සිදුකෙරෙන මෙම නිෂ්පාදන යොදාගනිමින් ප්‍රමිති සහගත ගුණාත්මක නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමට, කලාපය තුළ එක්රැස්වන අස්වැන්න යොදාගත හැකිවීම නාගරික ආර්ථික වර්ධනයට පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

බෝග වගාවන්ට අනුව භූමි පරිහරණය (හෙක්.) - 2016

රූප සටහන 5.9 : බෝග වගාවන්ට අනුව භූමි පරිහරණය (හෙක්.)-2016
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැහැකිකඩ - ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

4. ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආවරණය කරමින් ඉදිකර ඇති වාරි ඇළ පද්ධතිය තුළින් කෘෂි නිෂ්පාදන කටයුතු පහසු වීම

ඇඹිලිපිටිය කලාපයට ආවරණය කරමින් ඉදිකර ඇති 70කට අධික වාරි ඇළවල් පද්ධතිය වලවේ ගඟෙන් පෝෂණය වන උඩවලව ජලාශය හා වන්දිකා වැව ජල පෝෂක ප්‍රදේශ මූලික කරගනිමින් ඉදිකර ඇත. කලාපයේ සියලු කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබා දීම මෙම වාරි පද්ධතිය හරහා සිදු කරනු ලබයි. 2016 වසර තුළ වාරි පද්ධති 63ක් යොදාගනිමින් අස්වද්දන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 6950.3 කි. ඒ අනුව මෙම වාරි පද්ධතිය තුළින් නගරය නවදුරටත් කෘෂිකාර්මික වගාකටයුතු ප්‍රමුඛ කරගත් සංවර්ධනයක් වෙත ගෙන යාමට පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.9)

5. තැනිතලා භූ ලක්ෂණ සහිත නාගරික පිහිටීම අමුද්‍රව්‍ය හා නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයට පහසු වීම

මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60 -100 න් අතර උසකින් වලව ගංගා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා ස්වරූපයක් පෙන්වනු ලබන අතර එය කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මෙන්ම කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයටද, වගා කටයුතු වලට අවශ්‍ය ජල සැපයුම පහසු කරලීමටද ඇති ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.15).

6. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අභිමුඛ කර්මාන්ත ස්ථාපිත කළහැකි මට්ටමේ කර්මාන්ත කලාපයක් දැනටමත් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිත වී පැවතීම.

අක්කර 50කින් සමන්විත මෙම කර්මාන්ත කලාපය තුළ දැනට අක්කර 25ක භූමි ප්‍රදේශයක් කර්මාන්ත සඳහා යොදාගෙන ඇති අතර එහි මේවන විට ප්‍රධාන කර්මාන්ත 4ක් ක්‍රියාත්මක වේ. මීට අමතරව නගරය ආශ්‍රිතව දැනට පවතින විශාල හා මධ්‍යම පරිමාණයේ කර්මාන්ත කෘෂිකාර්මික හා අනෙකුත් නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ උන්නතියට පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. දැනට ක්‍රියාත්මක නොවී පවතින අක්කර 25ක භූමි ප්‍රමාණය නව අගය එක්කිරීමේ කර්මාන්ත ඇතිකිරීම සඳහා යොදාගත හැකිවීම නගරයේ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT විශ්ලේෂණය

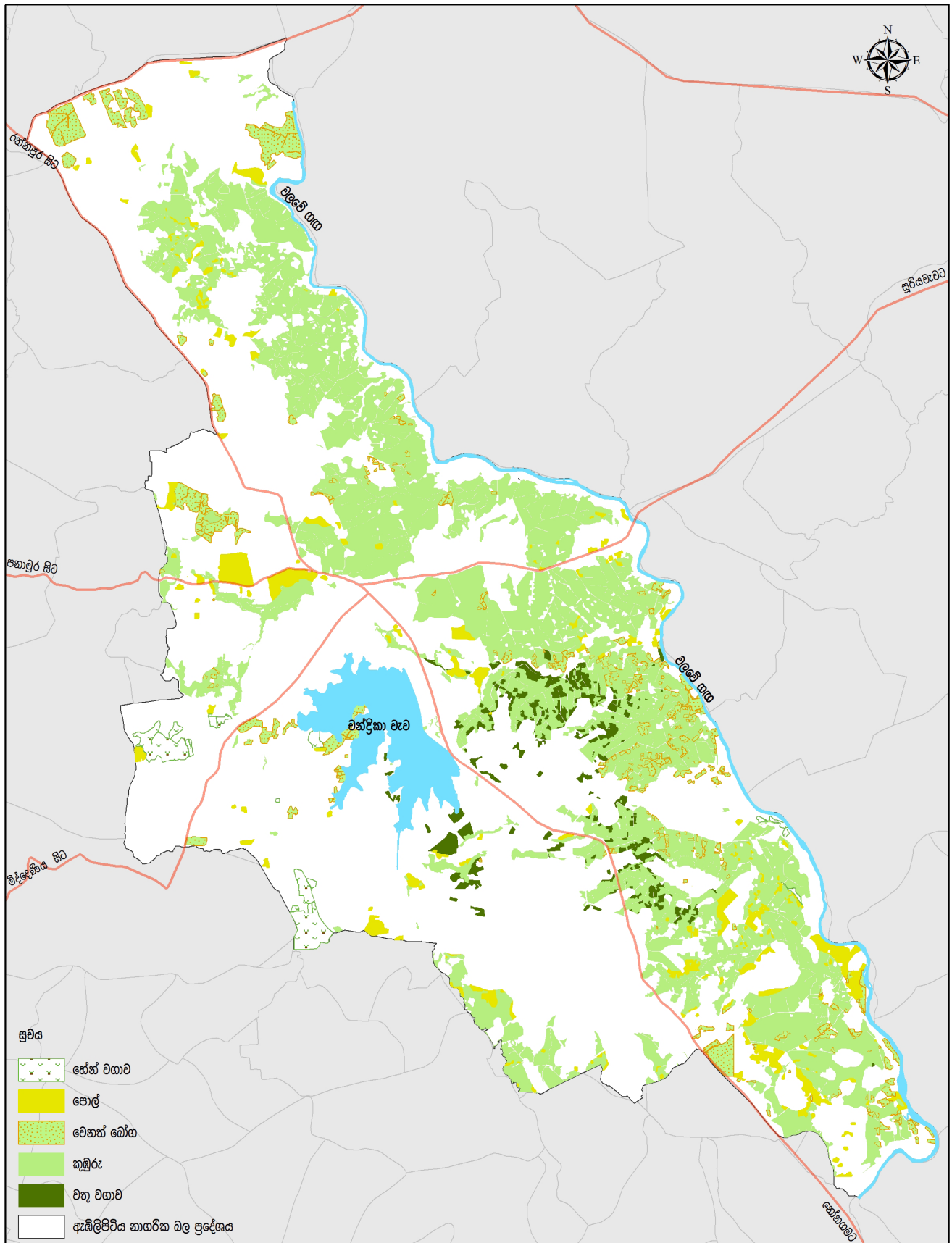
රූප සටහන 5.10 : ක්රිකට් කලාපයේ දැනට පවතින තත්ත්වය 2017
මූලාශ්‍රය : <https://bit.ly/2WHPvrq>

7. නාගරික භූමි භාවිතයෙන් 1/3ක භූමි ප්‍රමාණයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා යොදාගැනීම ඒ ආශ්‍රිත ක්රිකට් කලාප ඇති කිරීමට පහසු වීම

නාගරික ප්‍රදේශයේ පවතින භූමි ප්‍රමාණයෙන් 1/3ක භූමි ප්‍රදේශයක් කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් සඳහා මේවන විටත් යොදාගෙන ඇති අතර එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත භූමි ප්‍රදේශයෙන් 35%කි. දැනට මෙම ප්‍රදේශය තුළ වී, කෙසෙල්, පොල්, පළතුරු, එළවළු හා හේන් වගාව මෙන්ම අතුරු බෝග වගාවන් සිදුකර ඇත. ඒ අනුව මෙම කලාපය දැනටමත් කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස ස්ථාපිතව ඇති බවට සාක්ෂාත් වේ. එමගින් නගරය තුළින්ම අගය එක්කරන කෘෂි නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමේ ක්‍රියාවලියට අවශ්‍ය බෝග වගාවන් හා අස්වැන්න කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අතරින් ලබාගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සැලසීම නගරයේ පවතින සංවර්ධන ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වර්ගීකරණය	හෙක්ටයාර් (Ha)
හේවාසික	6682.485
වාණිජ	44.586
ක්රිකට් කලාප	111.51
රාජ්‍ය ආයතන	87.54
මාර්ග	471.97
ක්‍රීඩා භූමි	10.84
ආගමික	4.09
ලද කැලෑ	1250.48
සුසාන භූමි	2.28
තුඹුරු	4129.68
පොල්	374.654
වෙනත් හෝඟ	487.825
වතුර බිම්	38.45
ජල මූලාශ්‍ර	904.89
හිස් ඉඩම්	0.29
හේන්	128.75
වතු වගාව	216.75
එකතුව	15082.38

වගුව 5.2 : ඇඹිලිපිටිය නගරයේ දැනට පවතින භූමි භාවිතයන් | මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

කෘෂිකාර්මික භූමි භාවිතයන් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය
0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 නොවැම්බර් 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)
සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 5.5 : කෘෂිකාර්මික භාවිතයන්

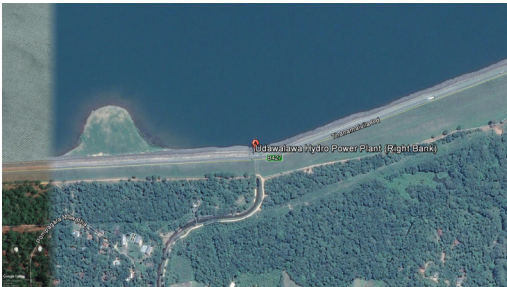
8. බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා දායක වන උඩවලව ජල විදුලිබලාගාරය හා හිඟුර තාප විදුලි බලාගාරය ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව ස්ථාපිතව පැවතීම.

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT විශ්ලේෂණය

1969 වර්ෂයේ ආරම්භ කර ඇති උඩවලව ජල විදුලි බලාගාරය කුඩා පරිමාණයේ ජල විදුලි බලාගාරයක් වන අතර එමඟින් මෙහා වෙට් 6ක විදුලියක් උත්පාදනය කෙරේ. මීට අමතරව හිඟුර ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිතව ඇති තාප විදුලි බලාගාරය(ACE Power) ඉන්ධන භාවිතා කරමින් බලශක්තිය උත්පාදනය කරනු ලබන අතර මෙමඟින් මෙහා වෙට් 100ක විදුලි උත්පාදනයක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක්කෙරේ.

මීට අමතරව හිඟුර ප්‍රදේශයේ ගිරිසිඬියා දූව භාවිතයෙන් විදුලිය නිෂ්පාදනය කරනු ලබන බලාගාරයක් මෑත කාලීනව ක්‍රියාත්මක වන අතර එමඟින් මෙහා වෙට් 3ක ධාරිතාවයක් ජාතික විදුලි බල පද්ධතියට එක් කෙරේ. මෙවැනි බල ශක්ති උත්පාදන මධ්‍යස්ථාන ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව ක්‍රියාත්මක වීම අනාගත සංවර්ධන ඉලක්ක කරා ලඟාවීම සඳහා ඇති ප්‍රබල ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

රූප සටහන 5.11 : උඩවලව ජල විදුලි බලාගාරය
මූලාශ්‍රය : goo.gl/S1mwkN

රූප සටහන 5.12 : ACE POWER බලාගාරය
මූලාශ්‍රය : goo.gl/3kC6Q9

9. සබරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම් කිරීම

වර්ෂ 2030 සඳහා ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කර ඇති සබරගමුව පළාත් කලාපීය භෞතික සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයම කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම්කර පැවතීම කලාපීය සංවර්ධනයේදී ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ කෘෂි කර්මාන්තය ප්‍රමුඛ කරගත් සේවා විධිමත් කිරීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.16).

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

දුර්වලතා | අරමුණ 02

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

1. කලානුරූපී දේශගුණික වෙනස්වීම් තුළින් වාර්ෂිකව ඉලක්කගත නිෂ්පාදන ලබාගත නොහැකි වීම

කලානුරූපීව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් වලට අනුව ගොවීන් විසින් වගාකරන ලබන බෝග වර්ගය වෙනස්කිරීමට පෙළඹෙන බැවින් ඉලක්කගත නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍ය කරන කෘෂි නිෂ්පාදන නොලැබී යාම කෘෂි කර්මාන්තය ප්‍රමුඛකරගත් ආර්ථිකයක් නගරයේ ඇති කිරීමට පවතින ප්‍රධාන දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

උදාහරණයක් ලෙස වී ගොවිතැන යල හා මහ කන්න වලට සිදුකරනු ලබන අතර වගාකරන ප්‍රමාණයන් හා අස්වනු කන්න අනුව වෙනස් වේ. තවද වී ගොවිතැන් කළ නොහැකි ජලය අඩු කාලවල කෙසෙල් වගාව සඳහා යොමු වීමද ඊට අමතරව වැසි රහිත කාල තුළදී කන්න දෙකම වගාකිරීමට නොලැබෙන අවස්ථාද හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රමුඛ වූ නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමට අවශ්‍ය අස්වැන්න ප්‍රමාණාත්මකව ලබාගැනීමට නොහැකි වීම දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

කන්නය	මුලු බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)			වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)		
	මහා වාරිමාර්ග	සුළු වාරිමාර්ග	වර්ෂාපෝෂිත	මහා වාරිමාර්ග	සුළු වාරිමාර්ග	වර්ෂාපෝෂිත
වී වගාව මහ කන්නය	4040.6	584.1	141.1	3800.8	542.2	123.1
වී වගාව යල කන්නය	4040.6	546.7	122.5	3797.6	506.6	97.5

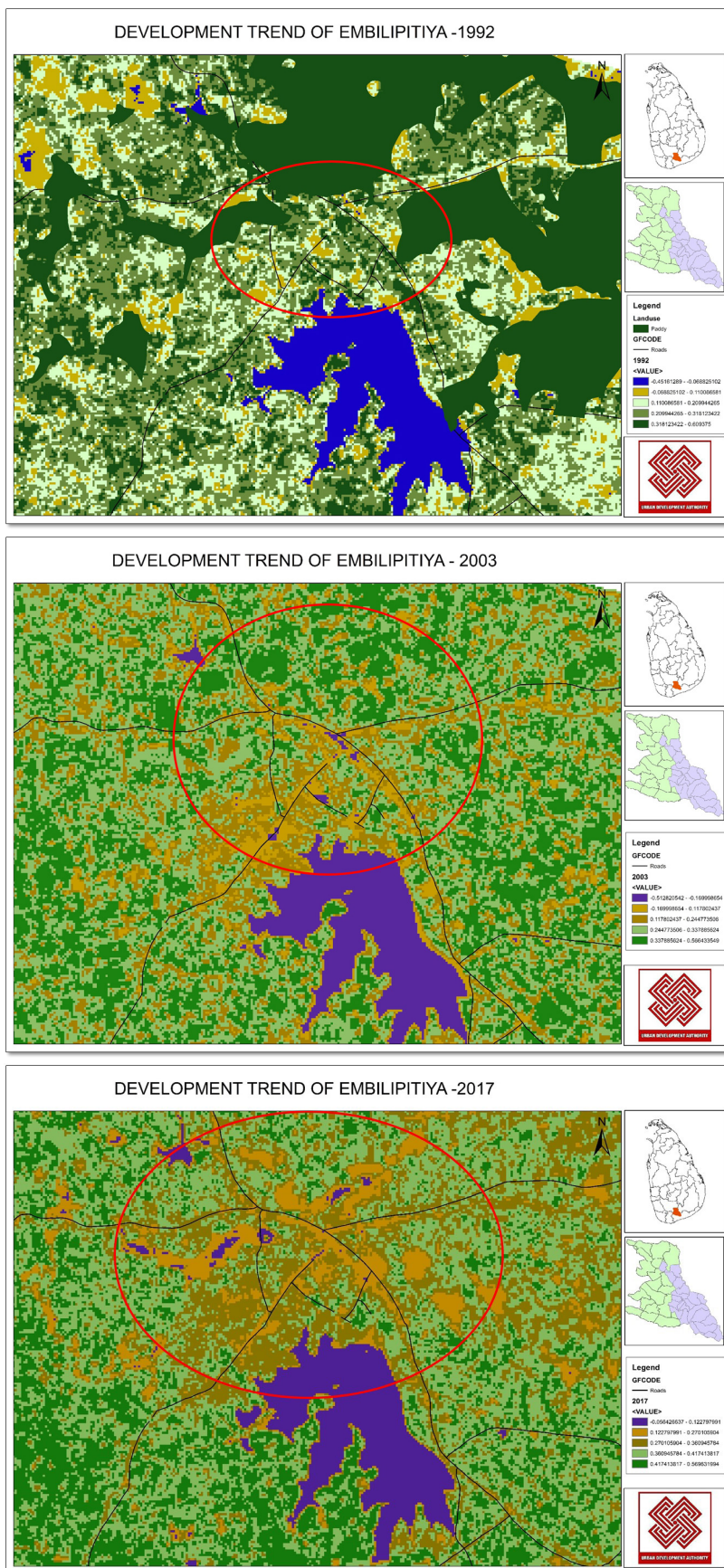
වගුව 5.3 : ඇඹිලිපිටිය යල මහ කන්න වල වී වගාව
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැහැකිබ - ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

2. වර්තමානය වන විට නාගරික කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල වගා කටයුතු අත්හැරීම හා භාවිතය වෙනස් කිරීමට ලක්කිරීම කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ පවතින දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

විශේෂයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ, වර්ෂ 1992 වනවිට පැවති කෘෂිකාර්මික ඉඩම් භාවිතයන් 2003 හා 2017 වනවිට බහුල වශයෙන් නේවාසික හා වාණිජ භාවිතයන් සඳහා වෙනස් වී ඇති අයුරු හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය නගරය කෘෂිකාර්මික වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට පවතින දුබලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත (රූප සටහන් අංක 5.13).

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

රූප සටහන 5.13 : ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ ඉඩම් භාවිතය කලානුරූපීව වෙනස් වී ඇති අයුරු (1992-2017)

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

3. කෘෂිකාර්මික බිම් ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව ඇති මාර්ග පද්ධතියෙන් 90.6 %ක මාර්ග ප්‍රමාණයක් සංවර්ධනය කළ යුතු මට්ටමක පැවතීම කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයට පවතින දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

විශේෂයෙන් නගර මධ්‍යයෙන් ඔබ්බට පිහිටි ප්‍රධාන මාර්ග වල සිට කිලෝමීටර් 2ක් 3ක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වෙත ගමන් කිරීමේදී කෘෂිකාර්මික බිම් ආශ්‍රිතව පවතින බොහෝ මාර්ග ගුරු පාරවල් ලෙසින් හා සංවර්ධන නොවූ අයුරින් පැවතීම නගර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

මාර්ග ශ්‍රේණිය						මුළු දුර (කි.මී.)	සංවර්ධනය කළ යුතු දුර (කි.මී.)
A ශ්‍රේණිය	B ශ්‍රේණිය	C ශ්‍රේණිය	D ශ්‍රේණිය	පළාත් පාලන	ගුරු මාර්ග	469	425 (90.6%)
38.5	35	28.3	12.5	134	220.7		

වගුව 5.4 : මාර්ග වර්ගීකරණය - ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැතිකඩ - ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය

4. ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපයේ අදියර II මෙහෙක් ක්‍රියාත්මක නොවීම.

කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර තුළ කර්මාන්ත ස්ථාපිත වීම ප්‍රශස්ත මට්ටමක නොපැවතීම හා එහි දෙවන අදියර මෙහෙක් ආරම්භ වී නොතිබීම කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්ත ස්ථානගත වීම කෙරෙහි පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

අක්කර 50කින් සමන්විත ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපයේ පළමු අදියර යටතේ අක්කර 25ක්ද දෙවන අදියර යටතේ අක්කර 25ක් ද වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිතව පැවතියද, 2018 වර්ෂය වනවිටත් එහි පළමු අදියරද නිමා නොවීම හේතුවෙන් දෙවන අදියරද ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි තත්ත්වයක් උදා වී ඇත. පළමු අදියර යටතේ අක්කර 4ක භූමි ප්‍රමාණයක් මේවන විටත් (2018) ආයෝජනයකින් තොරව හිස්ව පවතින අතර කර්මාන්ත කලාපය තුළ දැනට කර්මාන්ත 4 ක් පමණක් ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ පවතී. මේ අනුව කර්මාන්ත කලාපයේ දෙවන අදියර ක්‍රියාත්මක නොවීම දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

5. මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත දෙකක් ලෙසින් ආරම්භ කර ඇති ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල හා මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය වර්තමානය වනවිට වැසිගොස් පැවතීම.

දිනකට කඩදාසි මෙට්‍රික් ටොන් 50 ක් නිපදවීමට ගන්නා පල්ප මෙට්‍රික් ටොන් 35ක් නිපදවීමේ හැකියාව පැවති මෙම කම්හල 1977 වසරේ ආරම්භ කර වසර 26ක් ක්‍රියාත්මකව පැවති 2003 වර්ෂයේ එහි නිෂ්පාදන කටයුතු නතර කර දමා ඇති අතර, සේවකයන් 1500ක් පමණ මෙම කම්හලේ සේවය කර ඇත. වර්ෂ 1970 දී ආරම්භ වී ඇති මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව ඉදිකර ඇති අතර මෙය ක්‍රියාත්මක වී ඇත්තේ වසර 10ක් නරම් කෙටි කාලයකි.

දැවසේ පැය 24 පුරාම වී තැම්බීම, වේලීම, කෙටීම හා ගබඩා කිරීම යන කාර්යයන් මෙම කර්මාන්තය තුළ සිදු කර ඇති අතර සේවකයන් 1000ක් පමණ එම කර්මාන්තය වැසියන අවස්ථාව වන විට සේවයෙහි නිරත වී ඇත. මෙවැනි විශාල පරිමාණයේ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත දෙකක් වැසියාම කලාපීය වශයෙන් සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

අවස්ථා | අරමුණු 02

1. යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය තුළ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්ත ඇති කිරීමට හැකිවීම.

දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන් කර ඇත. (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.11)

මෙම සම්පූර්ණ ව්‍යාපෘතිය මඟින් ආසන්න වශයෙන් කර්මාන්ත 2400ක් පමණ ආරම්භ කිරීමට නියමිත අතර එමඟින් සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 400,000 ක් පමණ උත්පාදනය වේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය අගය එක්කිරීමේ කෘෂිනිෂ්පාදන කර්මාන්ත ඇතිකිරීමට පවතින සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2. කර්මාන්ත ආශ්‍රිත අමුද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදන ආනයන අපනයන කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ගුවන්තොටුපොළ, හා වරාය පහසුකම් ලබාගත හැකිවීම.

ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 57ක් වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 44 ක් වැනි දුරකින් මන්නල ගුවන්තොටුපොළද පිහිටා තිබීම තුළින් නගරයේ කෘෂි නිෂ්පාදන කර්මාන්ත ආශ්‍රිත අමුද්‍රව්‍ය හා නිෂ්පාදන ආනයන, අපනයන කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට පවතින අවස්ථාවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක3.2).

3. දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය තුළින් ප්‍රධාන වාණිජ නගරය වන කොළඹ නගරය හා පහසුවෙන් සම්බන්ධ විය හැකි වීම.

කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මන්නල දක්වා දීර්ඝ කිරීම මඟින් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්න අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානයක් වැටිය ප්‍රදේශයේ පිහිටා තිබීම(කිලෝමීටර් 14ක දුරින්). මෙම අන්තර් හුවමාරුව ඔස්සේ ප්‍රධාන වාණිජ නගරය වන කොළඹ හා සම්බන්ධ වීම හා කර්මාන්ත අමුද්‍රව්‍ය හා නිෂ්පාදන හුවමාරුව පහසුකරගත හැකි අවස්ථාවක් වීම(ඇමුණුම් රූප සටහන් අංක 3.2).

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

තර්ජන | අරමුණ 02

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

1. අතරමැදි වෙළෙඳන්දන්ගේ මැදිහත්වීම නිසා සමස්ථ කෘෂි නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි කොටසක් පිටතට ගලා යාම හේතුවෙන් කලාපීය නිෂ්පාදන තුළින් කලාපයට ලබාගත හැකි ඉහළ ආදායමක් අහිමිවී යාම.

ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භයේදී සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයේදී නිගුර ආර, උඩගම, කුංකම හා නිගුර ප්‍රදේශ තුළ සිදුකරන ලද සමීක්ෂණයන් මඟින් එක් වගා කන්නයකදී ලබාගත හැකි වී ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 3372ක් වශයෙන්ද, කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 1290ක් වශයෙන්ද එළවළු මෙට්‍රික් ටොන් 1560ක් වශයෙන්ද ගණන් බලා පැවතුනද වර්තමානයේ ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව මසකට කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 200 ක් තරම් ප්‍රමාණයක් නිපදවෙන අතර ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ඉන් ලැබෙනුයේ 40%ත් 50%ත් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි. එමෙන්ම එළවළු නිෂ්පාදනය මසකට මෙට්‍රික් ටොන් 260ක් පමණ වන අතර එළවළු නිෂ්පාදනයෙන් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ලැබෙනුයේ 23%- 26% ත් අතර ඉතා අඩු ප්‍රතිශතයකි.

මෙම තත්ත්වයට ප්‍රධාන හේතුව අතරමැදි වෙළෙඳන් විසින් අස්වැන්න ගොවිබිම් වෙතටම ගොස් මිළදී ගැනීමයි. ඒ අනුව කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් ඇතිකිරීම සඳහා නගරයේ කෘෂි බෝග මිළදී ගැනීමට පැමිණෙන අතරමැදි වෙළෙඳන් තර්ජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

කෙසෙල්	මෙ.ටො. 80-100
එළවළු	මෙ.ටො. 60-70
පළතුරු	මෙ.ටො. 10-15

වගුව 5.5 : ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට මාසිකව එකතුවන කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයන්
මූලාශ්‍රය : ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය , 2016

2. වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් නියං සහිත දේශගුණික තත්ත්වයක් ඇතිවිය හැකි වීම.

සෘතුන් අනුව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් හේතුවෙන් ජූනි මස අග සිට නොවැම්බර් මස මුල දක්වා කාලය තුළ කලාපයේ ජලපෝෂක ප්‍රදේශ වලට ලැබෙන වර්ෂාපතනය අඩුවී යාමක් සිදුවේ. එම හේතුවෙන් කලාපීය වාර් පද්ධතිය සුපෝෂණය කරනු ලබන උඩවලව ජලාශයේ ජල පර්මාව අඩුවී යයි. උඩවලව ජලාශයේ සාමාන්‍ය ජල මට්ටම අක්කර අඩි 217,000ක ධාරිතාවයක් වන අතර එය දීර්ඝකාලීන වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළදී අක්කර අඩි 35,000ක ප්‍රමාණය දක්වා අඩුවීමක් හඳුනාගෙන ඇත. වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළ ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රවල ජල මට්ටම සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අඩුවීම හා දීර්ඝකාලීනව නියං සහිත තත්ත්වය ඇතිවීමෙන් ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍ර වල ජල මට්ටම අඩුවී ගොස් ජලය භාවිතයට ගත නොහැකි තත්ත්වයට පත්වීමටද හැකියාව පවතින අතර මෙය නගරයේ කෘෂි ආර්ථිකයට එල්ලවිය හැකි තර්ජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

අරමුණ 03

වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් වාසයට හා සංචාරයට හිතකර ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම.

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

ශක්තීන් | අරමුණ 03

1. නීල හරිත පරිසර පද්ධතියකින් සමන්විත ආකර්ෂණීය වටපිටාව.

ඇඹිලිපිටිය නගරය වලවේ ගඟට මායිම්ව පිහිටා තිබීමෙන් උඩවලව ජලාශයේ සිට ජලය රැගෙන යන ඇළ මාර්ග පද්ධතිය හා එයින් පෝෂණය වන චන්ද්‍රිකා වැවද ඇතුළු කුඩා වැව් පද්ධතියක් නගරය පුරාවට විසිර පැවතීම හේතුවෙන් නගරයට සෞන්දර්යාත්මක මෙන්ම සෞම්‍ය වටපිටාවක් හිමි වී ඇත. විශේෂයෙන් උඩවලව ජලාශයත්, චන්ද්‍රිකා වැවත් නගරයේ ආකර්ෂණය වැඩි කර ඇති අතර නගරය අභ්‍යන්තරයේ පවතින කාවන්තිස්ස වැව, හිඟුර ආර වැව ආදී කුඩා වැව්ද නගරයේ ස්වභාව සෞන්දර්යය ඉහළ නැංවීමට දායක වී ඇත.

මෙම කලාපයේ සමස්ත භූමි ප්‍රදේශයෙන් 1/3 ක්ම කෘෂිකාර්මික බෝග වගාවන් සඳහා භාවිතයට ගෙන ඇති අතර භූමි ප්‍රමාණයෙන් 6%ක් ජල මූලාශ්‍ර වශයෙන් පවති (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.9). එමෙන්ම විශාල පරිමාණයේ ගොඩනැගිලි තුළින් නගරයේ සුළං කපොලු ආවරණය වී නොමැති බැවින් නගරය හරහා හමායන සුළඟින්ද පරිසරයේ පවතින උෂ්ණත්වය පාලනය වීමක් සිදුවේ.

වියළි දේශගුණික තත්ත්වයක් තුළදීද පවතින වාරි ඇළ වලින් සැකසී ඇති පරිසරයක් නගරයට උරුමවී පැවතීම ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2. භෞතික සංවර්ධනයට පහසු තැනිතලාගත පිහිටීම.

මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60 -100ත් අතර උස පරාසයක වලවේ ගංගා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ නැතිනලා ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කිරීම (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.15). භූමියේ නැතිනලා සහිත පිහිටීම නගරයේ භෞතික සංවර්ධනය සිදුකිරීමට පවතින විශේෂ ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

3. සධරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය පරිසර හිතකාමී සංචාරක කලාපයක් ලෙස නම් කිරීම.

ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 2030 සඳහා පිළියෙළ කර ඇති සංචාරක සංවර්ධන ප්‍රදේශ සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය පරිසර හිතකාමී සංචාරක කලාපයක් (eco tourism) ලෙස නම් කර ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.17).

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

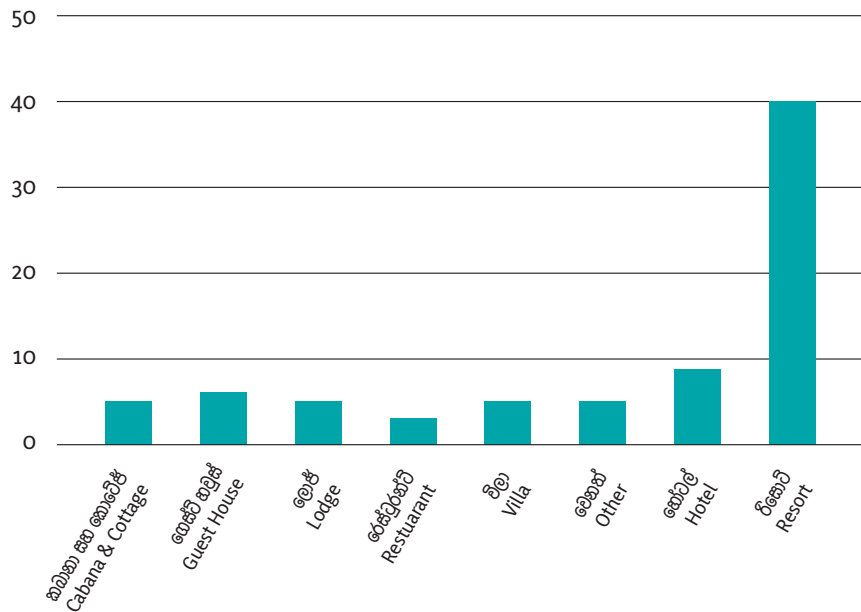
විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

ජාතික භෞතික සැලැස්ම තුළින් ලබාදී ඇති සුවිශේෂීතාවය තුළ කලාපයේ පවතින ස්වභාවික පරිසරය ආරක්ෂා කරගනිමින් නගර සංවර්ධනය සිදුකිරීමට අවස්ථාව හඳුනාගෙන පැවතීම සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

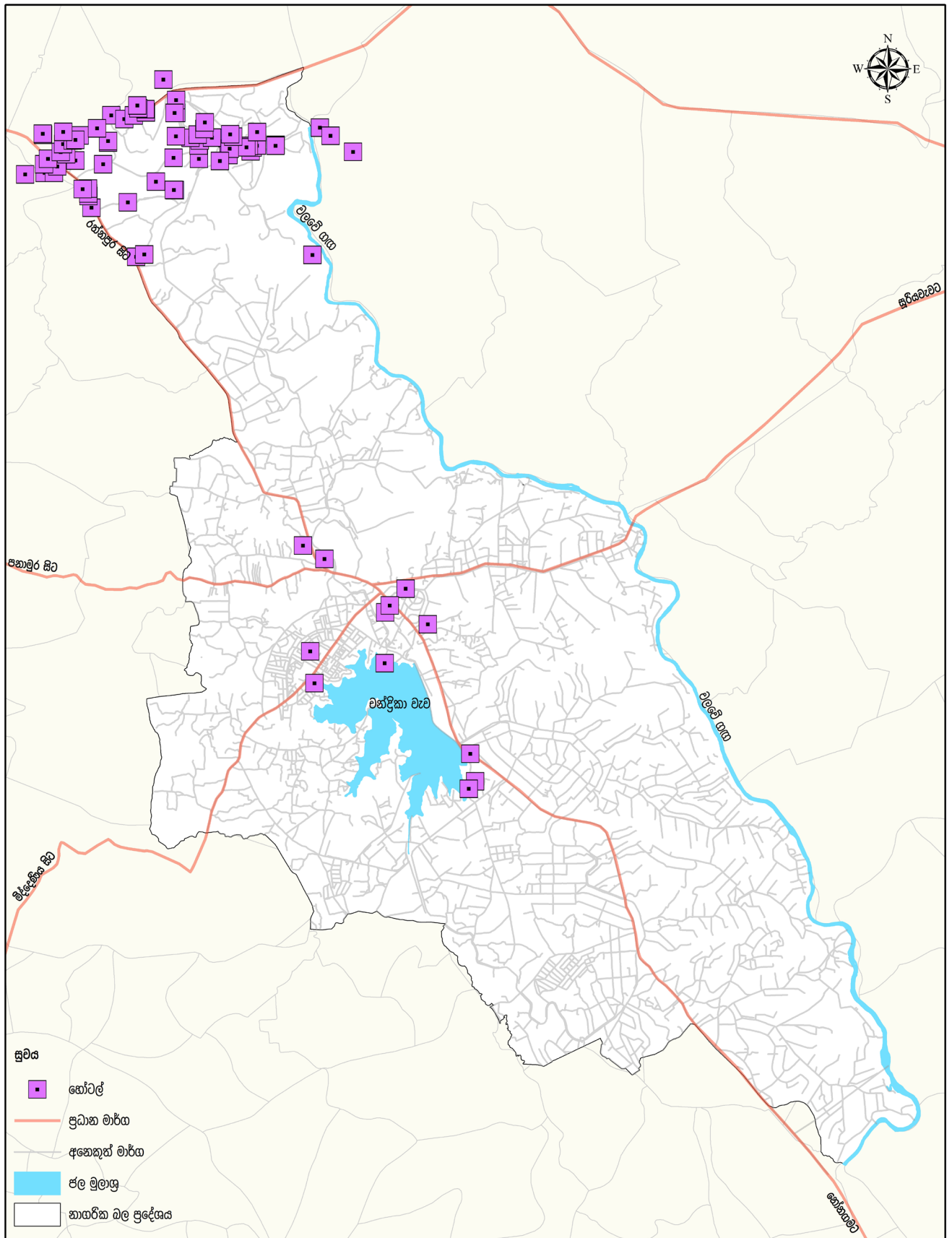
4. උඩවලව හා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ට සේවා සැපයීමේ සංචාරක හෝටල් හා ලැගුම් හල් ස්ථාපිතවීමේ ඉහළ ප්‍රවණතාවයක් පැවතීම.

මේවන විට උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින්ට අවශ්‍ය ආහාර, නවාතැන්, සතාර් ආදී බොහොමයක් පහසුකම් සැලසීම සඳහා සේවා සැපයුම් මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් උඩවලව හා ඇඹිලිපිටිය නගර ස්ථාපිතව ඇත (සිතියම් අංක 5.6). එම සේවාවන් විධිමත් කරමින් නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන්; අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත රැගෙන යාම තුළින් ආකර්ශණය හා ජීවත්වීමට හිතකර නගරයක් බිහිකිරීමට ඇති හැකියාව ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

සංචාරක නවාතැන් පහසුකම්

රූප සටහන 5.14 : සංචාරක නවාතැන් පහසුකම් 2016
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැහැකි - ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

සංචාරක හෝටල් ව්‍යාප්තිය
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4
 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ජූනි 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සධරයවුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 5.6 : දැනට ව්‍යාප්තව පවතින සංචාරක හෝටල් ව්‍යාප්තිය

05 පරිච්ඡේදය
SWOT විශ්ලේෂණය

විස්තරාත්මක SWOT
විශ්ලේෂණය

5. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ හා සැසඳීමේදී ස්වභාවික ආපදාවන් අවම ප්‍රදේශයක් ලෙස පිහිටා තිබීම.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ පිහිටා ඇති ප්‍රධාන නගර අතුරින් ස්වභාවික ආපදා අඩුම නගරය ඇඹිලිපිටිය නගරය ලෙස වාර්තා වී ඇත. මෙම තත්ත්වය හේතුවෙන් ජනතාවට ආරක්‍ෂාකාරීව නම් වාසස්ථාන ඉදිකර ගැනීමට අවස්ථාව සැලසී ඇත. (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.13)

6. ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් වර්ෂ 2020දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය තුළ පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපෘති ඇතුළත්ව පැවතීම.

ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් 2018 වසරේ ආරම්භ කර ඇති සිසුග්‍රාමී තිරසාර සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ “2020 දී පිරිසිදු හරිත නගරයක්” දැක්ම මත මෙම ව්‍යාපෘති යෝජනාව ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙහි මූලික අරමුණ වන්නේ ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ක්‍රමවත් භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සහ පාරිසරික සමතුලිතතාවය ආරක්ෂා කර ගනිමින් වර්ෂ 2020දී තිරසර නගරයක් පුරවර වාසින්ට දායාද කිරීමයි. මෙම ආදර්ශ හරිත ගම්මානය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත අංගනයන් කිහිපයකි.

1. මිනිසාර කසළ කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
2. සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම
3. ප්‍රතිචක්‍රීකරණ හා නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය
4. ප්‍රතික හා අපජල ප්‍රතිකාර පද්ධතිය
5. කසළ කළමනාකරණ පුහුණු හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය ඇතුළත් ආදර්ශ හරිත ගම්මානයෙහි පරිපාලන සංකීර්ණය
6. සූර්ය බලශක්ති උත්පාදන මධ්‍යස්ථානය
7. හරිත සංචාර බංගලා ඇතුළත් ක්‍රියාදාම උද්‍යානය (Adventure Park)

විශේෂයෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළින් පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපෘතින් හදුනාගෙන පැවතීම; ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ අපේක්ෂිත පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් වාසයට හා සංචාරයට හිතකර ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීමට පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හදුනාගෙන ඇත.

1. ඍතුන් අනුව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් මත ජුනි -නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ ජල පෝෂක හිඳියාම හේතුවෙන් පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම.

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 26ක් පමණ වන අතර දේශගුණික වෙනස්වීම් මත කරමක වැඩි උෂ්ණත්වයක් පවතී. මෙම තත්ත්වය නගරය තුළ ජීවත්වන හා නගරයට පැමිණෙන ජනතාව වෙහෙසකර තත්ත්වයකට පත්වීමට හේතුවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ තෙවන අරමුණ වෙත ළඟාවීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස මෙම පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම හඳුනාගෙන ඇත.

2. මහවැලි බලපත්‍රලාභී ඉඩම් බහුල වීමෙන් ඉඩම් හිමිකම ආශ්‍රිත ගැටළු පැවතීම.

ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් නොවීම කලාපීය ජනතාවට මුහුණ දීමට සිදුව පවතින ගැටළුවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇති අතර එම ගැටළුවට ප්‍රධාන හේතුව කලාපයේ 70%කට ආසන්න ඉඩම් ප්‍රමාණයක් මහවැලි අධිකාරිය සතුවීමයි. මහවැලි අධිකාරිය විසින් ලබාදෙන ලද වාර්ෂික බලපත්‍ර මඟින් බොහොමයක් ඉඩම් වල අයිතිය ජනතාව වෙත පවරා තිබුණද එම ඉඩම් අයිතිය නැවත පවුලේ වෙනත් සාමාජිකයෙකුට පැවරීමේදී මෙන්ම වාණිජ අවශ්‍යතා සඳහා විකිණීමේදී ගැටළු ඇතිවන අතර ඉඩම්වල අයිතිය නිරවුල් ඔප්පු මඟින් ලබාදී ඇත්තේ 20%ක නරම් අඩු ප්‍රමාණයකි. ඉඩම්වල අයිතිය අනිම් සංඛ්‍යාව 56.4%ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇත.

පෞද්ගලික ඉඩම් අයිතිය සතු පදිංචිකරුවන් සංඛ්‍යාව	18,654
ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් නොවූ සංඛ්‍යාව	24,112

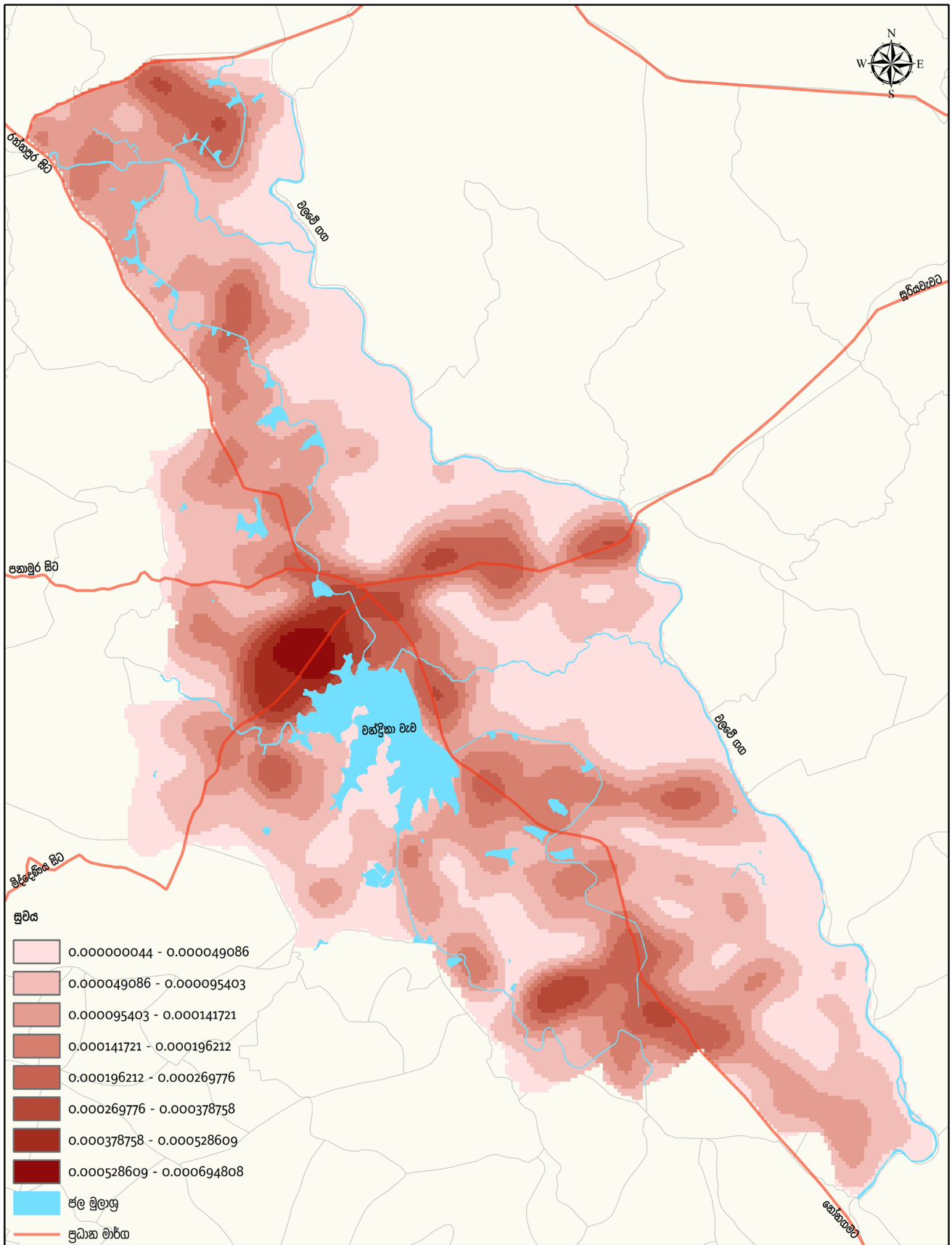
වගුව 5.6 : ඉඩම් හිමිකම
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැතිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

3. වැව් හා ඇළ මාර්ග ආශ්‍රිත රක්ෂිත ප්‍රදේශවල අනවසර ඉඳිකිරීම් පැවතීම.

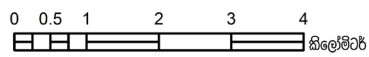
නගරයේ ප්‍රධාන පානීය ජල මූලාශ්‍රය වන වන්දිකා වැව රක්ෂිත ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතවද අනවසර ඉඳිකිරීම් හඳුනාගෙන ඇත. මෙහිදී නාගරික අලංකරණය ලබාදෙන ස්වභාවික සම්පත් විනාශ වී යාම තුළින් නගරයේ පවතින ආකර්ශණීය බිඳවැටීම මෙන්ම පානීය ජල අවශ්‍යතා වලට ගැටළු ඇතිවීමද සිදුවිය හැකි බැවින් මෙම තත්ත්වය නගර සංවර්ධනයට පවතින දුබලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

4. ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ නෝනගම මාර්ගය, මොරකැටිය, මිද්දෙණිය හා පනාමුර යන ප්‍රධාන මාර්ගය දෙපස රේඛීය සංවර්ධනයක් (සිතියම් අංක 5.7) සිදු වී ඇති අතර වාණිජ භාවිතයන්ට අමතරව නේවාසික භාවිතයන්ද මෙම ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව ගොඩ නැගී ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයෙන් ඔබ්බට ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය විධිමත් නොවීම ජනාවාසයට හිතකර නගරයක් ඇතිකිරීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

ගොඩනැගිලි ව්‍යාප්ති සණත්වය
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
ජූනි 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)

සැකසුම්: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 5.7: ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය

1. ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 44ක් වැනි දුරකින් මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළ පිහිටා තිබීම.

මෙම පහසුකම තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරවාසීන්ට අමතරව නගරයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා පහසුවෙන් මෙම නගරයට පැමිණීමට පවතින සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස මෙම පහසුකම හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2).

2. කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මත්තල දක්වා දීර්ඝ කිරීම තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය වැටිය ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව ස්ථාපිතව පැවතීම. (ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2).

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නයෙන් ගමන් කරන අතර ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය වන වැටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කි.මී. 14ක වැනි ආසන්න දුරකින් පිහිටා තිබේ. මෙය නගරවාසීන්ට පහසුවෙන් දිවයිනේ අගනගරය හා දකුණු පළාත වෙත සම්බන්ධ වීමට පවතින අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

3. සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂීතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත තුළ පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය නම්කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතක් පවතින අතර එම සංචාරක කලාප අතුරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය අයත් වීම (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.12).

උඩවලව සංචාරක කලාපය තුළ උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය, ඇන් අතුරු සෙවණ, සංඛපාල විහාරය, මඩුවන්වෙල වලව්ව ආදී සංචාරකමය ආකර්ෂණය ස්ථාන බොහොමයක් පිහිටා ඇති අතර දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ගේ ආකර්ෂණයද දිනාගෙන ඇත (රූප සටහන් අංක 5.15). සංචාරක කර්මාන්තය අතින් සුවිශේෂීත්වයක් හිමිකරගෙන ඇති සබරගමුව පළාතට අයත් උඩවලව සංචාරක කලාපයට වාර්ෂිකව දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් පැමිණෙන අතර උඩවලව ප්‍රදේශයේ පවතින සංචාරක ආකර්ෂණය නාගරික ආකර්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීමට පවතින අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

1. සෘතුන් අනුව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් හේතුවෙන් ජුනි මාසයේ සිට නොවැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළ ජල පෝෂක ප්‍රදේශ හිඳියාම හේතුවෙන් පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළගොස් නියං සහිත කාලගුණික තත්ත්වයක් ඇතිවිය හැකිවීම.

ඇමරිකාවේ නගරය තුළ පවතින ගැටළුවක් වශයෙන් උෂ්ණත්වය අධික කාල වන ජුනි මාසයේ අග සිට නොවැම්බර් මාසයේ මුල දක්වා කාලය තුළ ජල මූලාශ්‍ර වල ජල මට්ටම අඩු වීමක් සිදුවේ. සාමාන්‍යයෙන් උඩවලව ජලාශය තුළ අක්කර අඩි 217,000 ක ජල ධාරිතාවයක් පවතින අතර එය වියළි කාලවලදී අක්කර අඩි 35,000 ක ප්‍රමාණය දක්වා අඩුවීමක් සිදුවේ.

කලාපීය වාරි පද්ධතිය සුපෝෂණය කරනු ලබන උඩවලව ජලාශයේ ජල පරිමාව ඉහත සඳහන් කළ කාලය තුළ අඩුවීමක් සිදුවන අතර නාගරික ආකර්ෂණයද අඩු වී යාම නගරයේ පවතින ජීවිත භාවයට තර්ජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

පරිච්ඡේදය 06

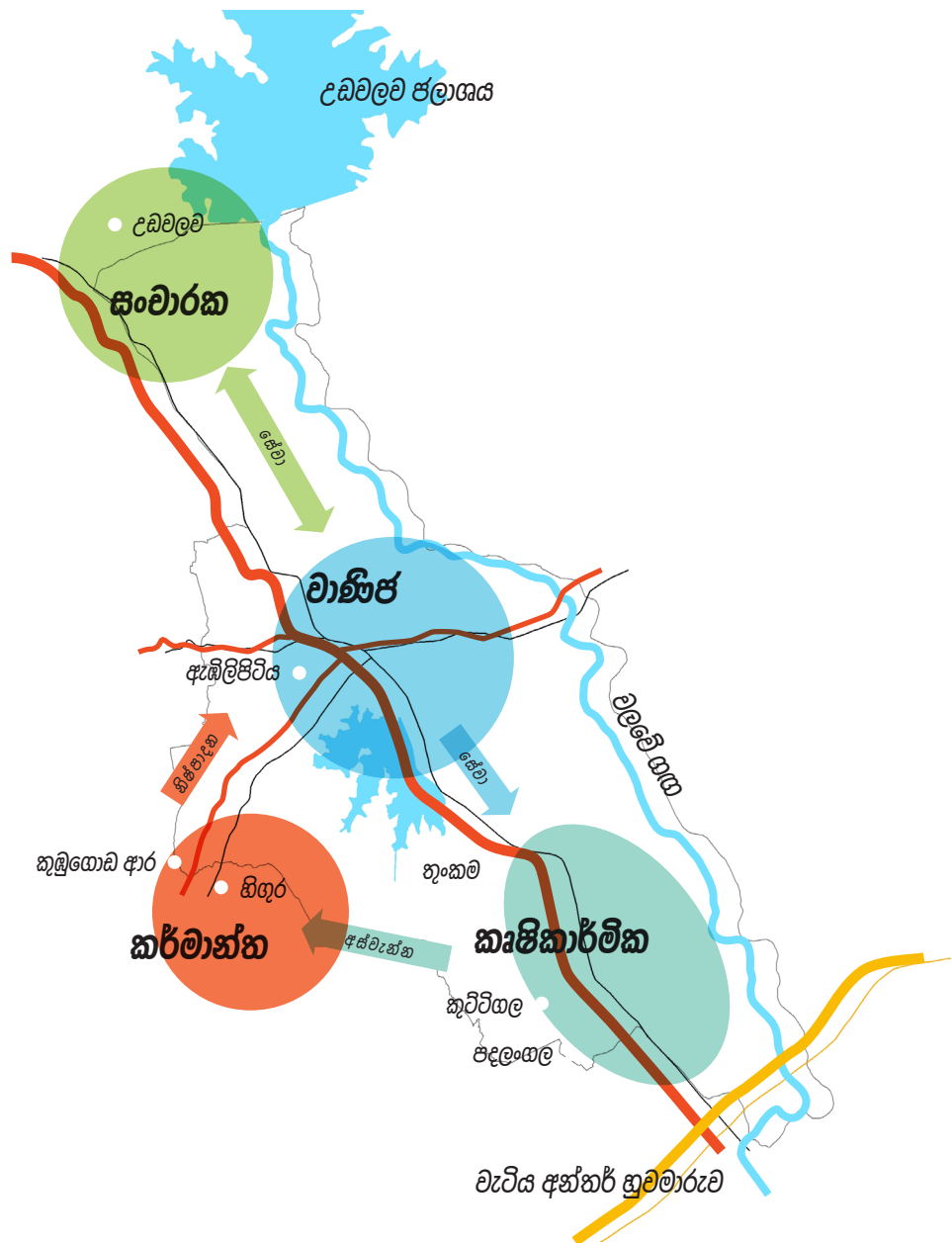
සංවර්ධන සැලැස්ම

06 පරිච්ඡේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම

සංකල්පිත සැලැස්ම

6.1. සංකල්පිත සැලැස්ම

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ අන්තර්ගත සංකල්පිත සැලැස්ම තුළින් නගරයේ අනාගත සංවර්ධනය සිදුවන ආකාරය පිළිබිඹු වේ. මෙහිදී වාණිජ, කෘෂිකාර්මික, කර්මාන්ත හා සංචාරක ලෙසින් හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන හතරක් අතර අන්තර් සම්බන්ධතාවය ඇති කරමින් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධනය කිරීමේ ඉලක්කය ඇතිව සංකල්පිත සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත.

රූප සටහන 6.1 : සංකල්පිත සැලැස්ම

සංකල්පිත සැලැස්ම ගොඩනැගීමේදී, නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළින් හඳුනා ගනු ලැබූ නාගරික සංවර්ධන ප්‍රවණතාවයන් මෙන්ම අනාගතයේදී ඒ සඳහා ඇති අවස්ථාවන්ද සැලකිල්ලට ගනිමින් එක් එක් කාර්යයට විශේෂිත වූ ප්‍රදේශ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ගෙන ඒවායේ සංවර්ධන කටයුතු විධිමත් හා කාර්යක්ෂම කිරීම මෙන්ම එම මධ්‍යස්ථාන අතර, අන්තර් සම්බන්ධතාවයක් ඇති කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමුකර ඇත.

ඒ අනුව, ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ උතුරු දෙසින් පිහිටි උඩවලව නගරය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයෙහි සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය වන පරිදි ඒ සඳහා අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් සපයමින් සංචාරක සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම සංවර්ධන කාර්යයන් තුළින් ඇත් ඇතුරු සෙවණ හා උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය නැරඹීමට පැමිණෙන සංචාරකයින් සඳහා නවාතැන්, ආහාරපාන, සඟරා පහසුකම් යනාදී සේවා සැපයීමට මෙන්ම ප්‍රදේශයේ කෘෂි නිෂ්පාදන ගුණාත්මකව හා ප්‍රමිති සහගතව මිළදී ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අවස්ථාව සලසාදීමටද අපේක්ෂා කර ඇත. එන්ද්‍රිකා වැව හා නගරය අවට ආකර්ශණීය ස්ථාන රැසක් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීමටද හඳුනාගෙන ඇත.

නවද පැල්මඩුල්ල -නෝනගම (A 18) මාර්ගයන් ඇඹිලිපිටිය - මිද්දෙණිය, ඇඹිලිපිටිය - පනාමුර හා ඇඹිලිපිටිය - මොරකැටිය යන ප්‍රධාන මාර්ග ජාලයක් මූලික කරගනිමින් ස්ථාපිත වී ඇති ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් මේ වන විටත් වේගවත් සංවර්ධනයක් කරා ගමන් කරමින් පවතී. එබැවින්, එම ප්‍රදේශය ප්‍රධාන වාණිජ මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගෙන ඇත.

නාගරික බල ප්‍රදේශයේ දකුණු දෙසට වන්නට පිහිටි තුංකම, කුට්ටිගල හා පදලංගල යන කුඩා නාගරික ප්‍රදේශ පැල්මඩුල්ල -නෝනගම (A 18) මාර්ගය ප්‍රධාන කර ගනිමින් ස්ථාපිත වී ඇති අතර, විශාල ප්‍රමාණයේ කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයකට සේවා සපයන කුඩා නාගරික කේන්ද්‍ර වශයෙන් ඒවා ක්‍රියාත්මක වේ. ඒ අනුව නාගරික ආර්ථිකයේ කොදුනාරටිය වශයෙන් සැලකෙන කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත සේවා පහසුකම් වැඩිදියුණු කරමින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම උදෙසා මෙම කුඩා නගර කෘෂිකාර්මික සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

නගරයේ ආර්ථික ශක්තිය වර්ධනය කිරීම උදෙසා කර්මාන්ත අංශය ශක්තිමත් කිරීම ප්‍රධානතම ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රමයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. නවද ඒ උදෙසා නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ කර්මාන්ත කලාපයක් ස්ථාපිත කිරීමට මෙන්ම කලාපයේ කෘෂි නිෂ්පාදන උපයෝගී කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත කර්මාන්ත වැඩි ප්‍රමාණයක් එම කර්මාන්ත කලාපය තුළ ස්ථාපිත කිරීමටද හඳුනාගෙන ඇත.

ඒ අනුව, හිඟුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව නව කර්මාන්ත කලාපයක් ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත අතර, එම කර්මාන්ත කලාපය තුළට දැනට කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය මඟින් ක්‍රියාත්මක අක්කර 50කින් යුතු කර්මාන්ත කලාපයද ඇතුළත් වේ.

මෙම යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයද ඇතුළුව ඉහතින් සඳහන් කරන ලද කෘෂි, වාණිජ හා සංචාරක යන නාගරික මධ්‍යස්ථාන අතර, අන්තර් සම්බන්ධතාවයක් ඇති වන පරිදි උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් සමස්ථ නාගරික ප්‍රදේශය තුළ වර්ෂ 2030 වන විට අර්ථික, සමාජීය, භෞතික හා පාරිසරික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම උදෙසා මෙම සංවර්ධන සංකල්පය ගොඩ නගා ඇත.

06 පරිච්ඡේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම

භූමි හා ගොඩනැගිලි
 සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත ඉඩම්
 පරිහරණ සැලසුම්

6.2. යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම

ඇමිලිපිටිය නගරය, මහවැලි වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශයට අයත් කෘෂිකාර්මික නගරයක් වන අතර වර්තමානය වනවිට විශේෂ සංවර්ධනමය මැදිහත්වීමකින් තොරව සංවර්ධනය වීමේ ප්‍රවණතා පෙන්නුම් කරන නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. ඇමිලිපිටිය නගරය පළාත් තුනකට මායිම්ව පිහිටීම හේතුවෙන් කලාපීය වශයෙන් අන්තර් සබඳතා ඇතිකර ගැනීමට මෙන්ම කලාපීයව සිදුවන මහා පරිමාණ සංවර්ධන අවස්ථා තුළින් ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ අවස්ථාවද උදාකරගෙන ඇත. ඒ අනුව නගරයේ පවතින සංවර්ධන ප්‍රවණතාවයන් ඔප්නැංවීම තුළින් අනාගත සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම උදෙසා නාගරික කෘෂිකාර්මික අනන්‍යතාවය හා ඒ ආශ්‍රිත සංවේදී පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කරමින් පවතින සම්පත් හා භූමිය ප්‍රශස්ථ මට්ටමින් භාවිතයට ගැනීමට වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ හදුන්වාදෙනු ලබන සමස්ථ නාගරික ආකෘතිය තුළින් සිත් ඇද ගන්නා මනස්කාන්ත පරිසරයක පිහිටි උද්‍යාන, කුඹුරු හා කෙසෙල් වගාවන් වැනි කෘෂිකාර්මික වගාවන් වලින් සැදී හරින පැහැති පසුබිමක්; ගංගා, වැව් , ඇළ මාර්ග ආදියෙන් පිළිබිඹු වන නිලවර්ණ පසුබිමක් තුළින් නිර්මාණය වූ නිලහරින පරිසරයකින් සමන්විත නගරයක් දැකගත හැකිවේ. තවද එකී පරිසරය තුළ පවතින දර්ශනීය දෘෂ්ටි කෝණයන් (scenic points) හා ප්‍රධාන සුළං කපොළ වලට අවතීර්ණයක් ඇති නොවන පරිදි ඒ ඒ ප්‍රදේශය සඳහා ආවේණික සංවර්ධන විභාවනාවයන්ට ගැළපෙන උස මට්ටම් සහිත ගොඩනැගිලි ප්‍රධාන මාර්ග ඔස්සේ සිව් දිශාවට විහිදෙන පරිදි ඉඳිකර ඇති අයුරු දැකගත හැකිවේ. එමෙන්ම මෙම ප්‍රධාන පිවිසුම් හතර අතරින් ඕනෑම පිවිසුමකින් නගරයට පිවිසෙන පුද්ගලයෙකුට නිහඬ නිස්කලංක පරිසරයකින් වටවී කඩිසරව ක්‍රියාත්මක වන ආකර්ෂණීය නගරයක පහසු විදීමේ භාග්‍ය උදාවේ.

නගරයේ උතුරු පිවිසුමෙන් නගරයට ඇතුළු වීමත් සමඟ උඩවලව ජලාශය ආශ්‍රිත මනස්කාන්ත පරිසරයේ සිරි විඳීමට මෙන්ම නිදහසේ ගතකිරීමට අවශ්‍ය වන උද්‍යාන පහසුකම්ද, තණමල්විල මාර්ගය ඔස්සේ උඩවලව දෙසට ගමන් කිරීමේදී ජලාශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සහිත විනෝදාස්වාදයන් ලබාගැනීමේ පහසුකම් සපිරි උද්‍යානයක්ද ඇතුළුව ස්වභාවික පරිසරය ආශ්‍රය කරගනිමින් ඉඳිවූ විවිධ වර්ගයේ සංචාරක හෝටල් ලැබුම්හල් හා සඟරා පහසුකම් සහිත සංචාරක සේවා වලින් සමන්විත භූමියක් දර්ශනය වේ. නගරයේ උතුරු පිවිසුම් මාර්ගයේ ලැබූ ආකර්ෂණීයත්වය නවදුරටත් විඳිමින් නගර අභ්‍යන්තරයට ගමන් කිරීම සඳහා මංනිරු හතරකින් සමන්විත නෝනගම මාර්ගයට වම්පසින් පිහිටි උඩවලව දකුණු ඇළ ආශ්‍රිත මාර්ගය ආකර්ෂණීය ගමන් පථයක් ලෙස භාවිත කළහැකි වේ.

උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය දිගේ ගමන් කිරීමේදී නගරයට ආවේණික කෘෂිකාර්මික බිම්, කෙසෙල් හා වි වගාවන් ආදිය දැක බලා ගැනීමටත් එකී පරිසරය තුළ එම ආවේණිකත්වය සමඟ හිදිමින් ප්‍රදේශයට ආවේණික ප්‍රණීන ආහාර පාන රස විඳීමේ හැකියාව; නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයට ආසන්නව ඉඳිකර ඇති කාවන්තිස්ස වැව නාගරික උද්‍යානය ආශ්‍රයෙන්ද අත්විඳීමට ලැබියයි.

රූප සටහන 6.2 : උඩවලව ජලාශයේ සිට කාවන්තිස්ස නාගරික උද්‍යානය දක්වා දළ භරස් පැතිකඩ
 මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2018

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භූමි හා ගොඩනැගිලි
සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත ඉඩම්
පරිහරණ සැලසුම්

එමෙන්ම නැගෙනහිර දෙසින් මෙම නගරයට පිවිසීමේ සීමාව වලව ගඟ සීමාවෙන් ඇරඹෙන අතර මොරකැටිය මාර්ගය ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ගය ලෙස පවතී. මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ නගරයට ඇතුළු වීමේදී නගරය ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික බිම් දර්ශනයවීම මෙන්ම මාර්ගයට වම්පසින් ප්‍රධාන මාර්ගය හා වාරි ඇළ අතර පිහිටි සුවිසල් නුග ගස් කිහිපය, සහිත රේඛීය උද්‍යානය දැකබලා ගැනීමට ලැබෙන අතර ඒ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයට ආවේණික ආහාරපාන රසවිඳිමින් විවේකීව ගතකිරීමට හැකියාව සැලසේ. එම උද්‍යානය පසුකරමින් නගරය දෙසට ගමන් ගන්නා විට මාර්ගය දෙපස පවතින ගොඩනැගිලි වල උස මට්ටම් ක්‍රමයෙන් වැඩිවන බවක් හඳුනාගත හැකිය.

රූප සටහන 6.3 : මොරකැටියේ සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ
මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2018

දකුණු පිවිසුමෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ඇතුළු වීමේදී නෝනගම මාර්ගය හා දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය සම්බන්ධවන වැටිය අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය හමුවන අතර එම දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය පදලංගල ප්‍රදේශය හරහා ගමන් ගැනීම දැකගත හැකි වේ. එමෙන්ම වැටිය අන්තර් හුවමාරුව තුළින් පිටවන වාහන වලින් වාහන ප්‍රමාණයක් නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ ඇඹිලිපිටිය නගරයට ඇතුළු වීම සිදුවේ. එම මාර්ගය ඔස්සේ නගරය අභ්‍යන්තරයට ගමන් කිරීමේදී මාර්ගයට දෙපසින් කුඹුරු යායවල්, කෙසෙල් වතු ඉතා මනස්කාන්තව දර්ශනය වේ. පදලංගල, කුට්ටිගල, තුංකම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව අඩු උස මට්ටම් සහිත ගොඩනැගිලි දර්ශනය වේ.

එම ප්‍රදේශ පසුකරමින් ඉදිරියට ගමන් කිරීමේදී කෘෂිකාර්මික අනන්‍යතාවයක් සහිත නාගරික ලක්ෂණ දැකගත හැකිවන අතර හල්මිල්ලකැටිය පසුකර පල්ලේගම ප්‍රදේශයට ඇතුළුවන්නේ ක්‍රමයෙන් ගොඩනැගිලි වල උස මට්ටම් වැඩි වීමක් හා ගොඩනැගිලි ස්ථරයේ වැඩිවීමක් හඳුනාගත හැකි වේ. නවදුරටත් නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ ඉදිරියට ගමන් ගැනීමේදී මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය, සුපොපහෝගී සාප්පු සංකීර්ණ, බැංකු, මූල්‍ය ආයතන ඇතුළු අධි උපවාණාප ගොඩනැගිලි මෙන්ම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළද දැකගැනීමට හැකිවේ.

රූප සටහන 6.4 : පදලංගල සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ
මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2018

**06 පරිවිජේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම**

භූමි හා ගොඩනැගිලි
 සංවර්ධන උපක්‍රම

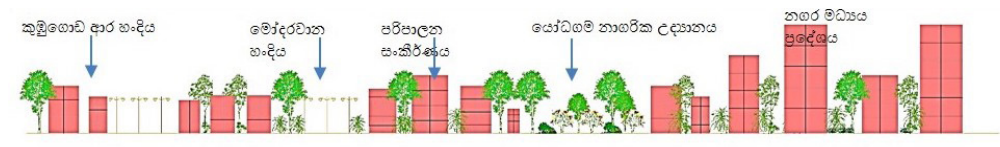
යෝජිත ඉඩම්
 පරිහරණ සැලසුම්

ඇඹිලිපිටිය නගරයට බටහිර දෙසින් ඇතුළු වන ප්‍රධාන පිවිසුම වන මිද්දෙනිය මාර්ගය ඔස්සේ නගරයට ඇතුළු වීමේදී හමුවන ප්‍රධාන මංසන්ධියක් වශයෙන් කුඹුගොඩ ආර මංසන්ධිය දැකගත හැකිය. ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය හා හම්බන්තොට වරාය දෙසින් කොළඹ දෙසට ගමන් කරන බර වාහන විකල්ප මාර්ගය ඔස්සේ පැමිණ එම මංසන්ධියේදී මිද්දෙනිය මාර්ගය හා එක්වේ. එම මංසන්ධියේ සිට ප්‍රධාන මාර්ගය මංජීරු හනරක් ලෙසින් පිහිටා ඇති අතර එම ප්‍රදේශය පසුකරන්ම කෙසෙල්, පොල් වගාවන් හා , නේවාසික, වාණිජ ඇතුළු මිශ්‍ර සංවර්ධනයක් සහිත ගොඩනැගිලිද මග දෙපස දැකගත හැකිවේ.

කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශය පසුකර නගරය වෙත ගමන් ගැනීමේදී මිද්දෙනිය මාර්ගයේ වම්පසින් පිහිටි මෝදරවාන හංදිය හමුවන අතර මෝදරවාන දෙසට ගමන් ගන්නා විකල්ප මාර්ගය ඔස්සේ කුඹුගොඩ ආර හංදිය දෙසින් එන බර වාහන කොළඹ දෙසට ගමන් ගන්නා ආකාරය දැකගත හැකිය.

මිද්දෙනිය ප්‍රධාන මාර්ගය ඔස්සේ නවදුරටන් නගර මධ්‍යය දෙසට ගමන් කිරීමේදී ඇඹිලිපිටිය නවනගර සීමාව හඳුනාගත හැකිවන අතර එම ප්‍රදේශය පරිපාලන සංකීර්ණ හා ඒ ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් වලින් සමන්විත වේ. එම ප්‍රදේශයේම මාර්ගයට දකුණු දෙසින් ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන ආර්ථික මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය හා ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ මූලික කරගත් ක්‍රියාකාරකම් හඳුනාගත හැකි වේ. එමෙන්ම එම ප්‍රදේශය හරහා ගමන් ගන්නෙකුට කාබනික කෘෂි නිෂ්පාදන මිළදී ගැනීමේ හැකියාවද සැලසී යයි. මිද්දෙනිය මාර්ගය ඔස්සේ ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය පසුකර නගර මධ්‍යයට ගමන් කිරීමේදී ක්‍රමයෙන් නැවතත් ගොඩනැගිලි උස හා ස්ථාවර වශයෙන් වැඩිවීමක් හඳුනාගත හැකිවේ.

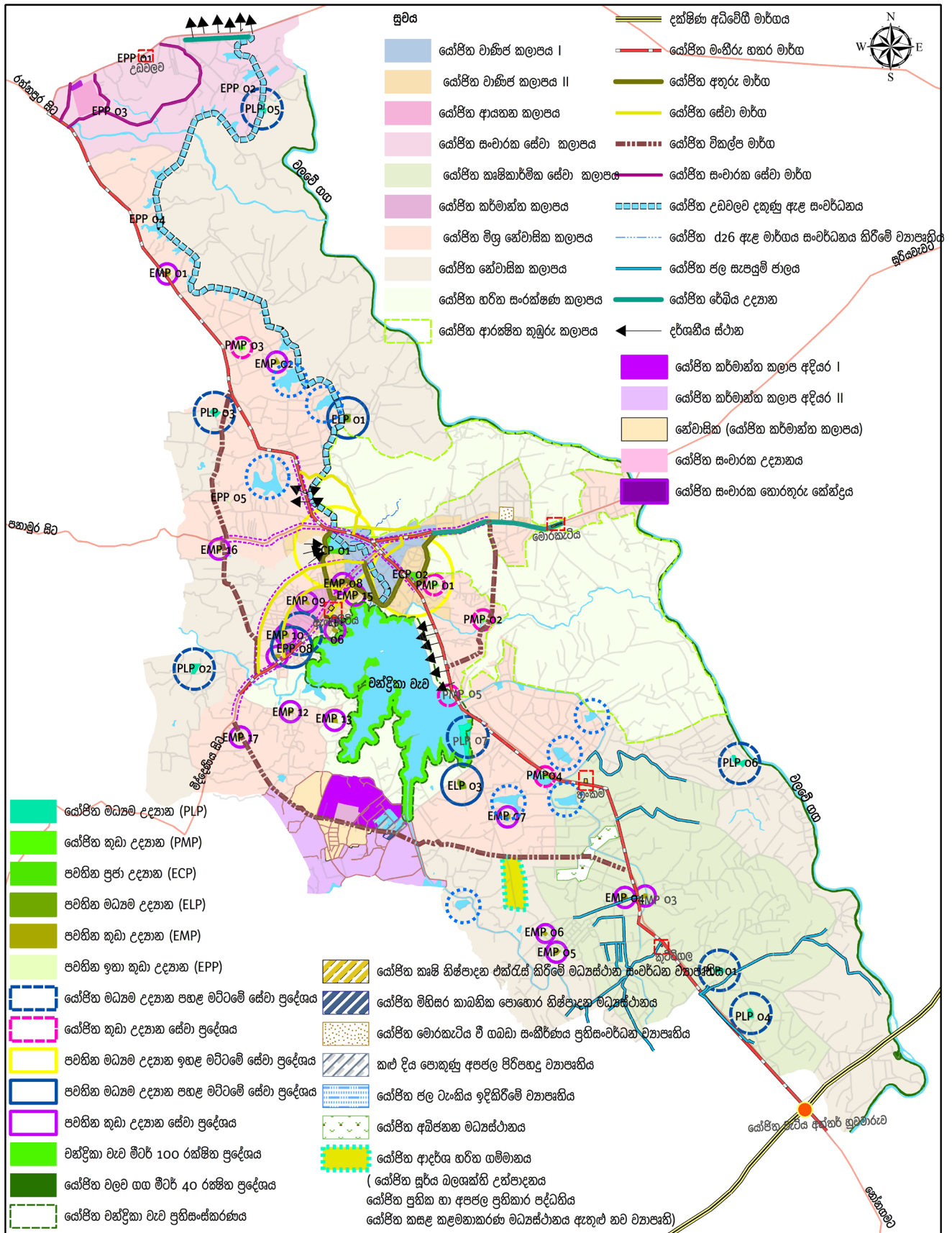
මිද්දෙනිය ප්‍රධාන මාර්ගය ආශ්‍රිතව ක්‍රියාකාරකම් බොහොමයක් පැවතියද අවහිරතාවය අඩුවන පරිදි සැලසුණු වාහන නැවතුම් ස්ථාන, පදික වේදිකා හා ක්‍රමවත්ව සැලසු කාණු පද්ධති මෙන්ම උද්‍යාන අලංකරණ වලින් යුතු ප්‍රියමනාප නගරයක් දැකගත හැකිවේ.

රූප සටහන 6.5 : කුඹුගොඩ ආර හන්දියේ සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2018

මෙම සිවිදිශාවන් තුළින් නගරයට පිවිසීමේදී ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස සදාහරිත පසුබිමකින් සමන්විත වීම තුළින් වලව ප්‍රදේශයේ ආවේණිකත්වය හා කෘෂිකාර්මික බිමක් යන හැඟීම දැනවන අතර ක්‍රමයෙන් නගර මධ්‍යයට ඇතුළු වීමේදී නගරය අභ්‍යන්තරයේ සිදුවන ක්‍රියාකාරකම්වල විවිධාංගීකරණ ලක්ෂණ හා නාගරික ආකෘතියේ වෙනස්වීම හඳුනාගත හැකිවනවා මෙන්ම කෘෂිකාර්මික බිමක් වටකරගත් වාණිජමය වශයෙන් සක්‍රිය වූ යාන්ත්‍රණයක් සහිත නගරයක් ලෙස දැනෙනු නොවනුමානය. මෙම නගරයේ ආකෘතිය කුඹුගොඩආර හා හිඟුර ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව වෙනස් මුහුණුවරක් ගන්නා අතර එකී ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව විශාල පරිමාණයේ ගොඩනැගිලි සහිත කර්මාන්ත හා ඒ ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් දැකගත හැකිවේ.

ඒ අනුව ඉහතින් සිදුකල සියලු විස්තර කිරීම් වලින් පැවසෙනුයේ ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සංවර්ධනය තුළින් බලාපොරොත්තු වන වලව නිම්නයේ කෘෂි ආර්ථික නිපැයුම් කේන්ද්‍රය නාගරික දැක්ම දර්ශනය කරන නාගරික ආකෘතියක් විදීමේ හැකියාව වර්ෂ 2030 වනවිට යෝජිත ඉඩම් ආවින සැලැස්ම තුළින් උදාවන බවයි.

යෝජිත භූමි භාවිත සැලසුම
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ජනවාරි 2019

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලසුම (2019 - 2030)   සැකසුම්: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

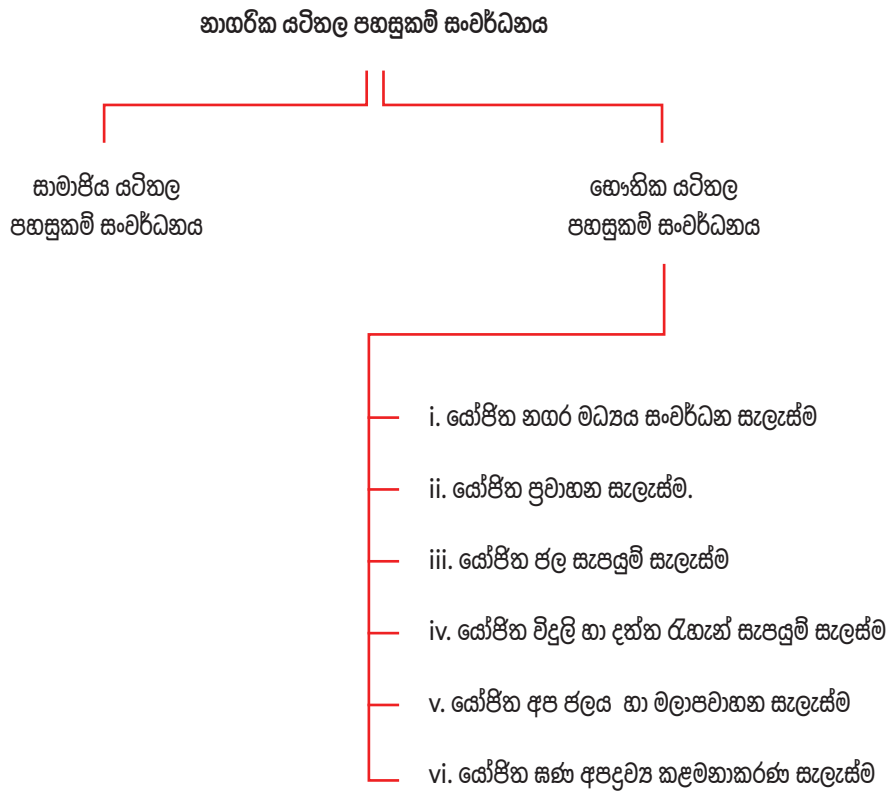
සිතියම 6.1 : යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම 2030

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

6.3. භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් ජනාවාසයට හිතකර සංචාරයට ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම යන අරමුණ ඉටුකරගැනීම මූලික කරගනිමින් ඇඹිලිපිටිය නගරවාසීන්ගේ ඵදිනෙදා අවශ්‍යතා පහසුවෙන් සපුරා ගැනීමට හැකිවන පරිදි නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ සිට උඩවලව, තුංකම, කුට්ටිගල, පදලංගල යන කුඩා නගර දුක්වා භෞතික හා, සමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත. එමෙන්ම නාගරික සංවර්ධනය සඳහා අපේක්ෂිත නාගරික දැක්ම හා ඉලක්ක සපුරාගනිමින් නාගරික ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීම සඳහා උපායමාර්ගික සැලසුම් තුළින් නාගරික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපායමාර්ග හඳුනාගෙන ඇත.

රූප සටහන 6.6 : නාගරික යටිතල පහසුකම් සැලසුම්

6.3.1. සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

සමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය යටතේ නේවාසික, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන යන ප්‍රධාන සමාජීය යටිතල පහසුකම් අංශ කිහිපය තුළ පවතින අවශ්‍යතා හා වර්ෂ 2030 දී අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනයට පවතින යටිතල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් අවශ්‍යතා පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරමින් යෝජිත සේවා සැපයුම් සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත.

6.3.1.1 නේවාසික පහසුකම්

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත සේවා සැපයුම් සැලැස්ම තුළින් නගරයේ පවතින ප්‍රධාන සේවා ලෙස හඳුනාගෙන ඇති නේවාසික පහසුකම්, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනික සේවාවන් සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳ යෝජනා ඇතුළත් කර ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ වර්තමාන ජනගහනය 99,138(2017)ක් වන අතර වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකචනය කර ඇති ජනගහනය 125,045කි. ඒ අනුව වර්තමාන ජනගහනයට අමතරව වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවේ යැයි අපේක්ෂිත ජනගහනය 25,907කි. ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ දැනට ජීවත්වන පවුල් සංඛ්‍යාව 24,784ක් වන අතර පුරෝකචන ජනගහනයට අනුව අපේක්ෂිත පවුල් සංඛ්‍යාව 31,261ක් වේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට පවතින පවුල් සංඛ්‍යාවට අමතරව වැඩිවන පවුල් සංඛ්‍යාව 6477කි.

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින භූමි භාවිතයන්ට අනුව නේවාසික කටයුතු සඳහා වෙන්ව පවතින නේවාසික භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 6666කි. වර්තමානය වනවිට පවතින නේවාසික ඒකකයන් සඳහා භාවිතයට ගෙන ඇති භූමි ප්‍රමාණය (එක් පවුල් ඒකකයක් සඳහා පර්චස් 40ක අවම බිම් ප්‍රමාණයක් ලෙස සලකා ගන්නේ බැලිමේදී) හෙක්ටයාර් 2507ක් පමණ ප්‍රමාණයකි. එම භූමි ප්‍රමාණය දැනට පවතින නේවාසික භූමි ප්‍රමාණයෙන් 37.6% ක් තරම් අඩු ප්‍රමාණයක් වේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 සඳහා වැඩිවන පවුල් ඒකක සංඛ්‍යාව සඳහා අවශ්‍ය නේවාසික භූමි ප්‍රමාණය අතිරික්තයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වර්ෂය	ජනගහනය	පවුල් සංඛ්‍යාව	නේවාසික ස්ථවරය	
			දළ නේවාසික ස්ථවරය (ව.කි.මී.ට හිචාස ඒකක)	ගුද්ධ නේවාසික ස්ථවරය (ව.කි.මී.ට හිචාස ඒකක)
2011	78,150	22,293	148	318
2017	99,138	24,784	165	354
2030	125,045	31,261	208	446

වගුව 6.1 : නේවාසික ඒකක ස්ථවරය
මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැහිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම තුළින් සෞඛ්‍ය පහසුකම්, අධ්‍යාපනික සේවාවන් මෙන්ම විවේක විනෝදාස්වාද කටයුතු සපුරාගත හැකි ස්ථාන පිළිබඳ සලකා බලා මිශ්‍ර නේවාසික කලාප, හා නේවාසික කලාප හඳුන්වාදීම සිදුකර ඇති අතර එමඟින් නේවාසික අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි භූමි පහසුකම් සලසා දී ඇත.

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

6.3.1.2. සෞඛ්‍ය පහසුකම්

නගරයේ පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම් පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලට අමතරව පදලංගල හා උඩවලව දිසා රෝහල මෙන්ම නව නගරයේ පිහිටි ආයුර්වේද රෝහල තුළින් සෞඛ්‍ය පහසුකම් සැපයීම සිදුකරනු ලබන අතර නගරයේ ක්‍රියාත්මක පෞද්ගලික රෝහල් 3ක් ඇතුළු වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන තුළින්ද එම පහසුකම් සැපයීම සිදුකරනු ලබයි.

අනු අංකය	රෝහලේ නම	වර්ගීකරණය	ඇඳුන් සංඛ්‍යාව
01	දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල - ඇඹිලිපිටිය	දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල	433
02	ආයුර්වේද රෝහල - ඇඹිලිපිටිය	ඒ කාණ්ඩය	58
03	විජේනායක වෙද මැදුර(පෞද්ගලික)	-	30
04	ග්‍රීන් මෙඩිකො පෞද්ගලික රෝහල	ඒ කාණ්ඩය	08
05	එන්ද්‍රිකා වැව දිසා රෝහල	බී කාණ්ඩය	65
06	පොලි ක්ලිනික් පෞද්ගලික රෝහල	ඒ කාණ්ඩය	85
07	නවෝද්‍යා පෞද්ගලික රෝහල	ඒ කාණ්ඩය	05
08	ප්‍රාදේශීය රෝහල - උඩවලව	බී කාණ්ඩය	24
09	විනානාරච්චි සහ ශක්ති ආයුර්වේද රෝහල	ආයුර්වේද	30
එකතුව			738

වගුව 6.2 : ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම්
මූලාශ්‍රය : සමපත් පැතිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

ඉහත වගු අංක 6.2හි සඳහන් කර ඇති පරිදි ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය ආවරණය කරමින් ඇති ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල, එන්ද්‍රිකා වැව දිසා රෝහල, උඩවලව දිසා රෝහල, ආයුර්වේද හා පෞද්ගලික රෝහල් 9ට අමතරව තුංකම හා මොරකැටිය ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන දෙකක්ද පිහිටා ඇත. විශේෂයෙන්ම ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල තුළ නේවාසික හා බාහිර රෝගී අංශවල පවතින නදබදය අවම කිරීම සඳහා උඩවලව හා පදලංගල දිසා රෝහල් වැඩිදියුණු කිරීම කළ යුතුව ඇත. දැනට පවතින රෝහල් වල පෝෂක ප්‍රදේශ අධ්‍යයනය තුළින් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.6).

6.3.1.3. අධ්‍යාපනික පහසුකම්

අධ්‍යාපන පහසුකම් වෙනුවෙන් නාගරික බල ප්‍රදේශයේ දැනට පවතින පාසල් 20 ක ප්‍රමාණය වර්තමාන ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවට මූලික අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් වන අතර වර්ෂ 2030 වනවිට වර්ධනය වන සිසු ජනගහනයට අවශ්‍ය පරිදි 1 AB, 1C මට්ටමේ පවතින පාසල් වල පහසුකම් නැංවීම තුළින් පාසල් අධ්‍යාපන කටයුතු සපුරාලීම සිදුකල හැකි අතර නව පාසල් ඉදිකිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නොනගී. මීට අමතරව ඇඹිලිපිටිය කාර්මික විද්‍යාලය, වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන හා හමුදා ඉංජිනේරු පාසල තුළ පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් තෘතීය අධ්‍යාපනික කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණාත්මක තරම් අවස්ථා සලසා දීමට හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.7).

ග්‍රාම නිලධාරී වසම	පාසලේ නම	පාසල් කාණ්ඩය	පන්ති පිරිස	පංති සංඛ්‍යාව	ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව	ගුරු සංඛ්‍යාව	ගුරු / ශිෂ්‍ය අනුපාතය
ගඟේයාය	ගඟේයාය විද්‍යාලය	2	1 - 11	16	438	23	
යාය 02	බෝධිමළුව විදුහල	2	1 - 11	29	1126	46	
උඩගම	ඇඹිලිපිටිය මහා විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	42	1280	93	
පල්ලේගම	කනිෂ්ඨ ද්විතියික විද්‍යාලය	2	1 - 11	54	2440	70	1:30
කුඹුගොඩආර	කනමැදි ආර විද්‍යාලය	2	1 - 9	09	123	13	1:9
මොරකැටිය	මොරකැටිය මහා විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	41	1184	68	1:19
හිඟුරආර	බෝධිරාජ විද්‍යාලය	අර්ධ රාජ්‍ය	1 - 11		779	43	1:18
කැටගල්ආර	ඇඹිලිපිටිය කැටගල් ආර විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	252	19	1:13
මෝදරවාහ	ඇඹිලිපිටිය මෝදරවාහ විද්‍යාලය	2	1 - 11	13	334	20	1:17
නව නගරය	ජනාධිපති විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	115	4765	204	1:22
හිඟුර	කවිච්චල විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	180	16	1:9
පදුලංගල	ඩී.ඒ.රාජපක්ෂ විද්‍යාලය	3	1 - 5	24	901	30	1:37
හිඟුර	සිරිසඟබෝ විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	200	21	1:14
හිඟුර	ඇඹිලිපිටිය වන්දිකා වැව ජයන්ති මහා විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	40	1206	66	1:19
කුට්ටිගල	ඇඹිලිපිටිය ඌරුපැරැන්න විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	156	20	1:9
පුලංගැවේ	වලව නදී විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	326	20	1:18
භූකම	භූකම මහා විද්‍යාලය	1C	1 - 13	21	506	30	1:15
භාගල	දේරපුත්ත විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	299	23	1:13
භාගල	කරවිලයාය මහා විද්‍යාලය	2	1 - 11	13	343	28	1:15
හල්මිල්ලකැටිය	හල්මිල්ලකැටිය මහා විද්‍යාලය	1C	1 - 13	30	1129	52	1:18
තිබෝල් කැටිය	තිබෝල්කැටිය විද්‍යාලය	2	1 - 11	08	293	17	1:14
හිඟුරආර	ගුරු ආර ප්‍රාථමික විද්‍යාලය	1C	1 - 13	30	779	44	1:13

වගුව 6.3 : ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින අධ්‍යාපනික පහසුකම්
 මූලාශ්‍රය : අධ්‍යාපන කලාප කාර්යාලය, 2017

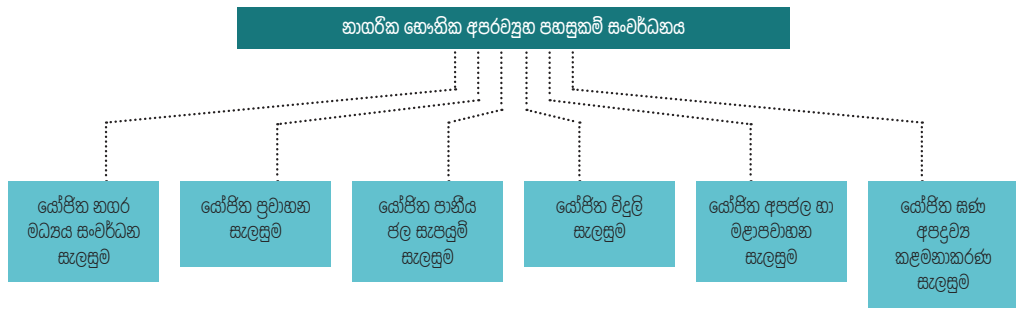
6.3.2. භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

නේවාසික ජනතාවට හා නගරයට පැමිණෙන සංසරණ ජනතාවට අවශ්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණවත් පරිදි සපුරාලමින් ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම සඳහා සමාජීය යටිතල පහසුකම් වල පවතින ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙන්ම භෞතික යටිතල පහසුකම් සපුරාලීම සඳහා දැනට මෙම ප්‍රදේශය තුළ පවතින ගැටළු හඳුනාගෙන ඇත. වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකචනය කරන ලද නේවාසික ජනගහනය හා සංසරණ ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් පරිදි භෞතික යටිතල පහසුකම් සම්පාදනය සඳහා ප්‍රධාන උපායමාර්ගික සැලසුම් හයක් හඳුනාගෙන ඇත.

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

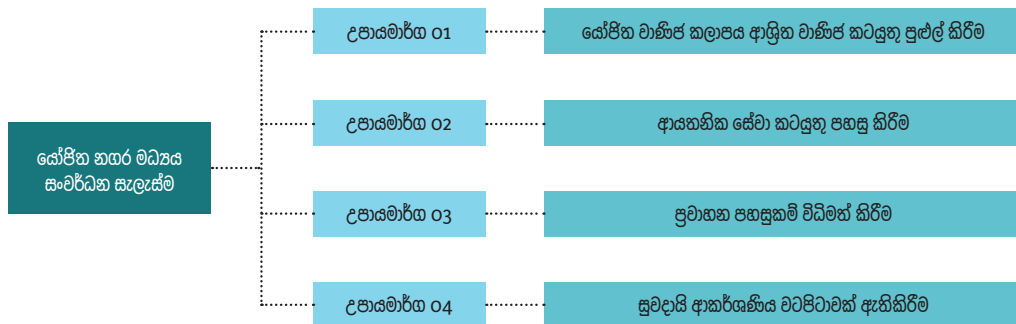
භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

රූප සටහන 6.7 : භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන සැලැස්ම

6.3.2.1. යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම

යෝජිත කලාපීකරණ සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් යෝජිත වාණිජ කලාපය I, වාණිජ කලාපය II හා ආයතනික කලාපය තුළින් ආවරණික නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය වාණිජ, මූල්‍ය, පරිපාලන හා ප්‍රවාහන යනාදී වශයෙන් ක්‍රියාකාරකම් රාශියකින් සමන්විතව අධි සමන්විත කලාපයක් ලෙස නිර්මාණය වී ඇත. මෙම සියලු අවශ්‍යතාවන් ඉටුකර ගැනීම සඳහා සේවාවලාභීන් හා සේවාදායකයින් ලෙස නගර මධ්‍යයට පැමිණෙන සියලුම ජනතාවට අවශ්‍ය පහසුකම් විධිමත් ලෙස සපයාදෙමින් සියලු කාර්යයන් පහසුවෙන් හා කාර්යක්ෂම ලෙස ඉටුකර ගැනීමට හැකිවන පරිදි නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් උපායමාර්ග කිහිපයකි.

රූප සටහන 6.8 : යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම අරමුණු

උපායමාර්ග 01

නගර මධ්‍යයේ පවතින රාජ්‍ය ආයතන සතු වාණිජ වටිනාකමින් ඉහළ ඉඩම් වාණිජ කටයුතු සඳහා පවරාගැනීම

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

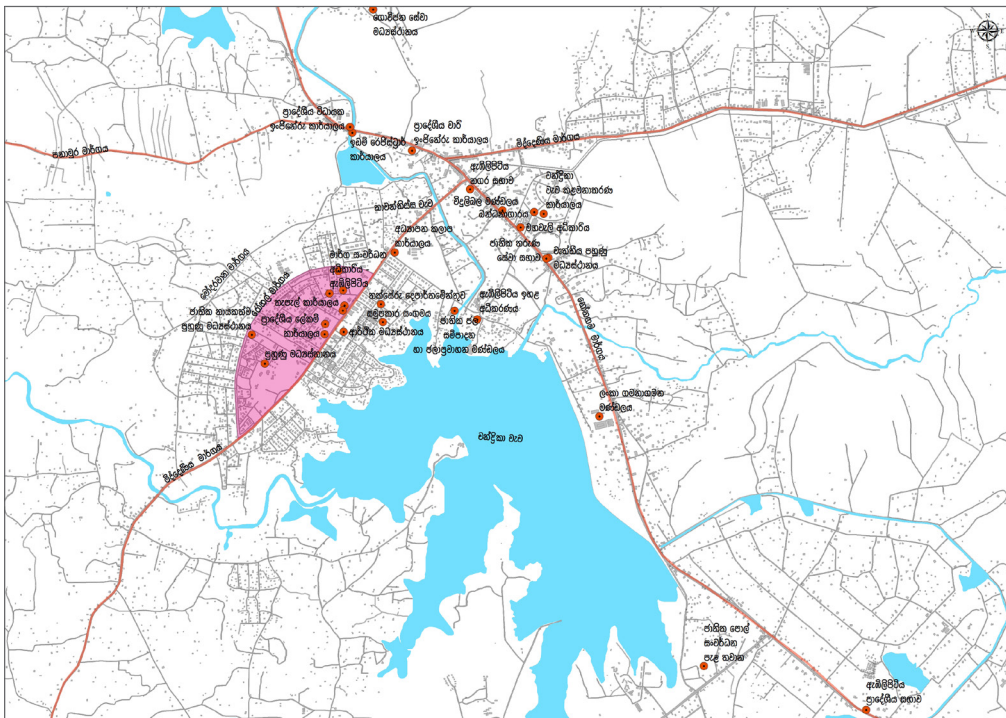
භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

රජය සටහන 6.9 : යෝජිත නගර මධ්‍ය සංවර්ධන සැලැස්මෙහි උපායමාර්ග 01ට අදාළ රජය සටහන
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සධරගමුව පළාත් කාර්යාලය

උපායමාර්ග 02

පරිපාලන ආයතනික සේවා ලබාගැනීමට පහසු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන පරිපාලන ආයතන එකරාගැනීම

රජය සටහන 6.10 : යෝජිත ආයතනික කලාපය හා පවතින රාජ්‍යය ආයතන
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සධරගමුව පළාත් කාර්යාලය

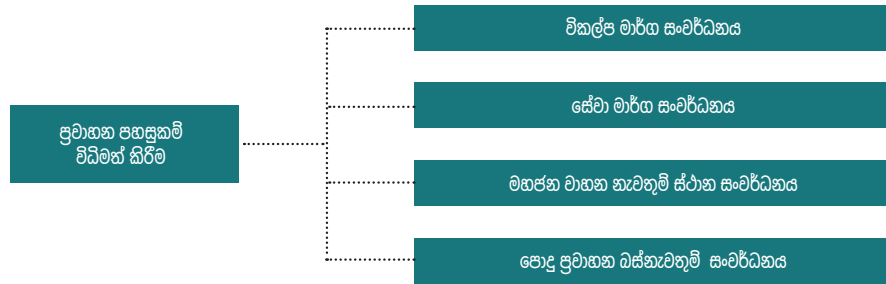
06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

උපායමාර්ග 03 : ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම

- (අ). නගර මධ්‍යයේ පවතින නදබදකාරී බව අවම කරමින් සේවා අවශ්‍යතා ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවට අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් ලබාගැනීමට පහසු වන පරිදි ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම.
- (ආ). හඳුනාගත් විශේෂ මාර්ග සංවර්ධනය තුළින් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ රචවාහන නදබදය අවම කිරීම

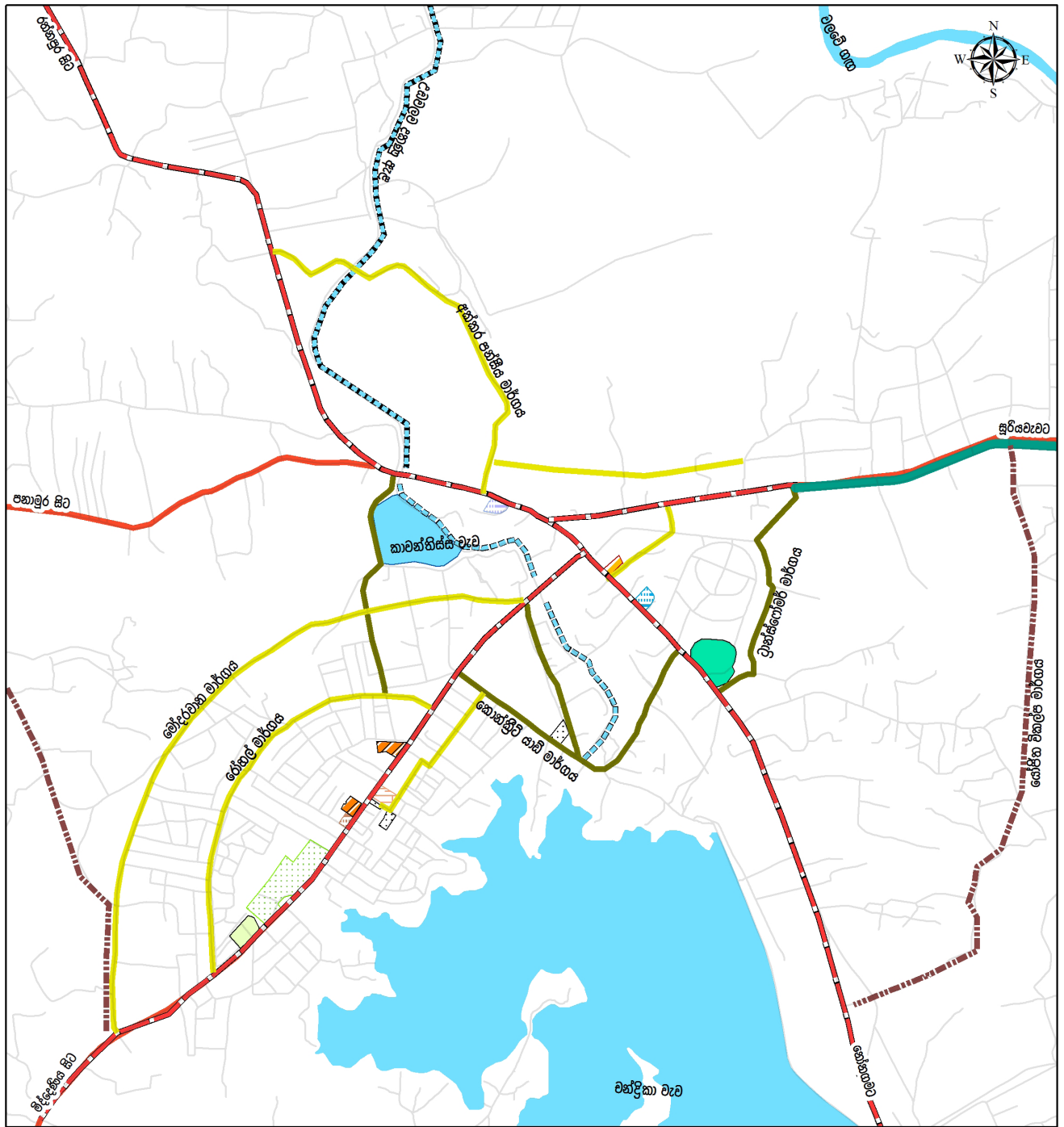
රූප සටහන 6.11 : ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම සඳහා හඳුනාගත් උපායමාර්ග

උපායමාර්ග 04

නගරය ආශ්‍රිතව ජල උද්‍යාන, නාගරික වන උද්‍යාන හා රේඛීය උද්‍යාන ඇති කිරීම තුළින් නගර මධ්‍යයේ ආකර්ශණීය බව වැඩිදියුණු කිරීම හා එමගින් නාගරික ජනතාවට ප්‍රමාණවත් පරිදි විවේක හා විනෝද කටයුතු වෙනුවෙන් අවශ්‍ය පහසුකම් ලබාදීම.

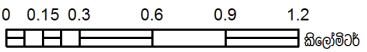

රූප සටහන 6.12 : ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම සඳහා හඳුනාගත් උපායමාර්ග
 මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

	සේපින ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය		කාවන්තිස්ස වාපි උද්‍යානය		සේපින සේවා මාර්ග
	සේපින කෙටිදුර ධාවන බස්නැවතුම්පොළ		මහවැල ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය		සේපින විකල්ප මාර්ග
	සේපින රාජ්‍ය පරිපාලන සංකීර්ණ		සේධගම ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය		සේපින රේඛීය උද්‍යාන
	සේපින ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය		සේපින සේධගම නාගරික උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය		සේපින මහීරු හතර මාර්ග
	සේපින සාප්පු සංකීර්ණය		සේපින රථවාහන නැවතුම්පොළවල්		සේපින අතුරු මාර්ග
	සේපින ආපන ශාලා, සිනමාශාලා ඇතුළත් වාණිජ සංකීර්ණය				උඩවලව දකුණු ඇළ සංවර්ධනය
					මාර්ග ව්‍යාප්තිය

සේපින නගර මධ්‍යම සංවර්ධන සැලැස්ම (2030)
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
සැප්තැම්බර් 2018

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.2 : සේපින නගර මධ්‍යම සංවර්ධන සැලැස්ම 2030

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

6.3.2.2. යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම

ඇමිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ එක් උපාය මාර්ගයක් වශයෙන් වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත. ඇමිලිපිටිය නගරයේ වර්ෂ 2030දී අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනය වන 125,045ක ජනගහනයට අමතරව වර්ෂ 2030දී නගරයට දෛනිකව පැමිණේයැයි අපේක්ෂිත පුරෝකචනය කරන ලද 301,100ක සංසරණ ජනගහනයට අවශ්‍ය ප්‍රවාහන සේවා බාධාවකින් තොරව සපුරාලීම සඳහා මෙම ප්‍රවාහන සැලැස්ම තුළින් කටයුතු කර ඇත.

2017 වර්ෂයේ ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ සිදුකරන ලද දෛනික රථවාහන සමීක්ෂණයට අනුව රථවාහන තදබදය වැඩි වශයෙන් පවතින උදෑසන, මධ්‍යහන හා සන්ධ්‍යා කාලයන් වල පැය භාගයක් තුළ නගරයට පැමිණෙන සාමාන්‍ය රථවාහන ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1220ක් පමණ වන අතර නගරයෙන් පිටතට ගමන් ගන්නා ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1040 ක් පමණ වේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවන සංසරණ ජනගහනයට අනුව දිනකට පැය භාගයක් තුළ නගරයට ඇතුළුවන සාමාන්‍ය රථවාහන ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1525ක් හා නගරයෙන් පිටවන සාමාන්‍ය රථවාහන ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1300ක් ලෙස උපකල්පනය කර ඇත.

මෙම උපකල්පනය කරන ලද රථවාහන ගලනය, නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් සමඟ ක්‍රියාත්මක වීමට යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්, උඩවලව සංචාරක කලාපය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්, කෘෂිකර්මාන්ත කටයුතු හා නගර මධ්‍යයේ වාණිජ සේවා වැඩිදියුණු වීමත් සමඟ ඇති වන සංවර්ධනය තුළින් මෙන්ම නගරය තුළ නේවාසික කටයුතු සඳහා හඳුනාගෙන ඇති මිශ්‍ර නේවාසික හා නේවාසික කලාප තුළින් ජනනය වේ යැයි උපකල්පනය කර ඇත.

මේ ආකාරයට රථවාහන සංඛ්‍යාව වර්ධනය වීමත් සමඟ රථවාහන තදබදයකින් තොරව ගමන් කිරීමට ප්‍රමාණවත් පරිදි විකල්ප මාර්ග ඉදිකිරීම, අතුරු මාර්ග ඉදිකිරීම, සේවා මාර්ග ඉදිකිරීම හා පවතින මාර්ග පුළුල් කිරීම මෙන්ම පොදු ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සඳහා බස්නැවතුම්පොළ හා රථගාල් පහසුකම් සංවර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය වී ඇත. ඒ අනුව එකී අවශ්‍යතාවලට ගැළපෙන පරිදි නගරයේ මාර්ග සංවර්ධනය සිදුකිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපාය මාර්ග 01 : විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය

(අ). නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ පදලංගල දෙසින් හම්බන්තොට වරායේ සිට කොළඹ හා වෙනත් ප්‍රදේශ වලට ගමන් කරන මෝටර් රථ ප්‍රවාහනය කරන දිගු ලොරිට්, බහාලුම් ප්‍රවාහනය කරන කන්ටේනර් රථ හා නගරයට ඇතුළු වන බර වාහන තුළින් සිදුවන රථවාහන තදබදය අවම කිරීම හා හිඟුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය වෙත ගමන් ගන්නා බර වාහන නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයෙන් බැහැරව නෝනගම, මිද්දේණිය හා පනාමුර මාර්ග වෙත සම්බන්ධ කර ගමන් කිරීම සඳහා විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය හඳුනාගෙන ඇත.

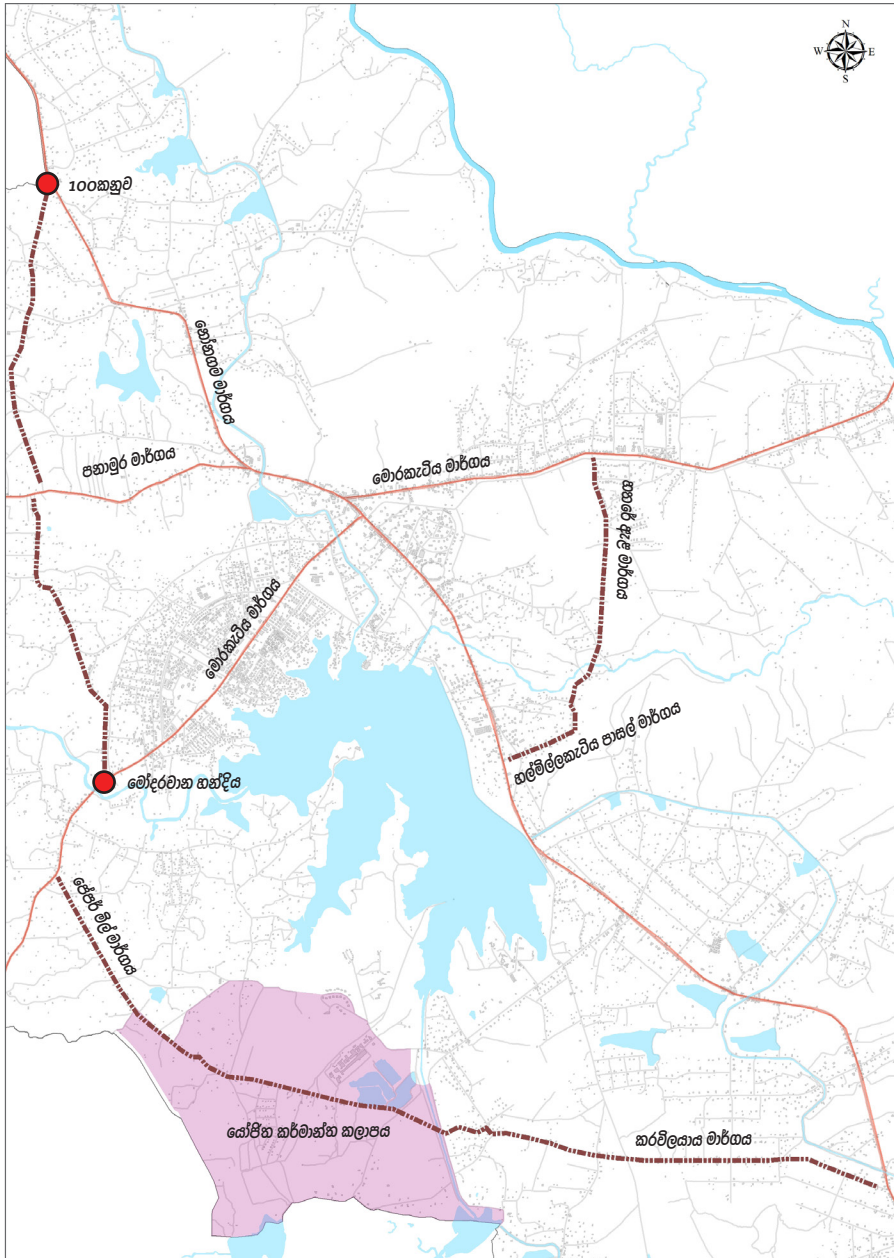
(කොළඹ පාර 100 කණුව (බෝසිරිගම මාර්ගය ආසන්නයෙන්) සිට පනාමුර මාර්ගය හරහා මෝදරවන මාර්ගය මිද්දේණිය මාර්ගය තෙක්ද, කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට කඩදාසි කම්හල මාර්ගය, කදුරුගස් ආර හරහා කරවිල යාය මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා මංහිරු දෙකකින් යුතුව විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම)

(ආ). මොණරාගල දෙසින් මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ පැමිණෙන බර වාහන නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය මග හරිමින් දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය වෙත සම්බන්ධ කිරීම හා මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාප හා සම්බන්ධ වීමට මෙන්ම ඒ ආශ්‍රිත අමුද්‍රව්‍ය ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය හා පහසුවෙන් අන්තර් හුවමාරු කරගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය හල්මිල්ලකැටිය පාසල් මාර්ගය, හතර ඇළ මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ කරමින් වෙහෙරගම මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා මංනිරු දෙකකින් යුතු විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

රූප සටහන 6.13 : යෝජිත විකල්ප මාර්ග
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

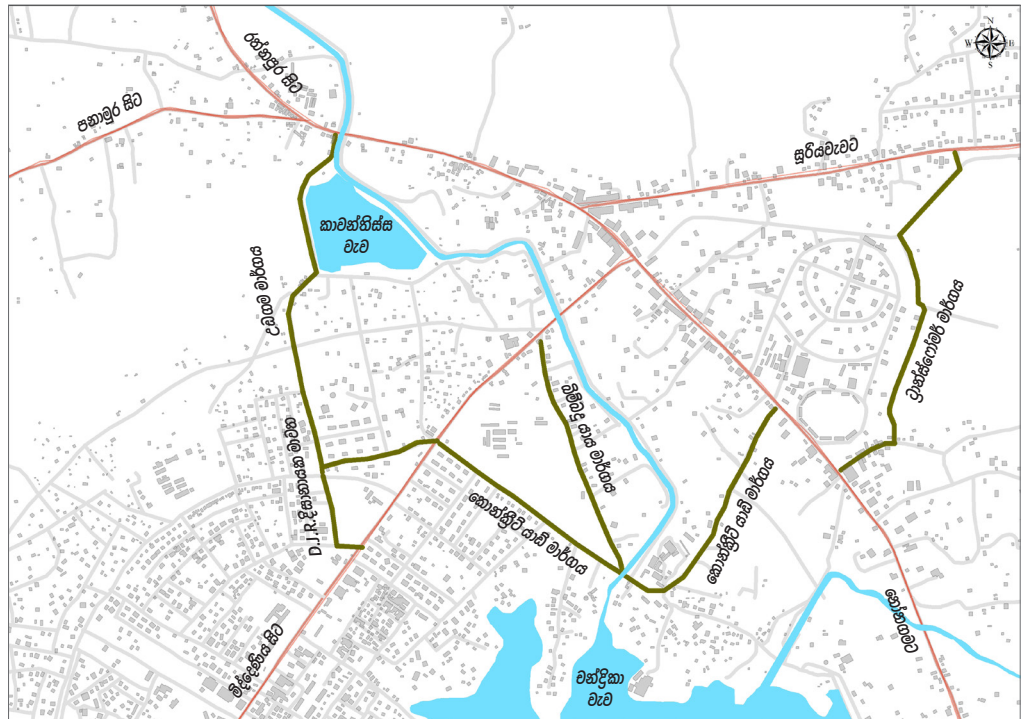
06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

උපාය මාර්ග 02 : අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය

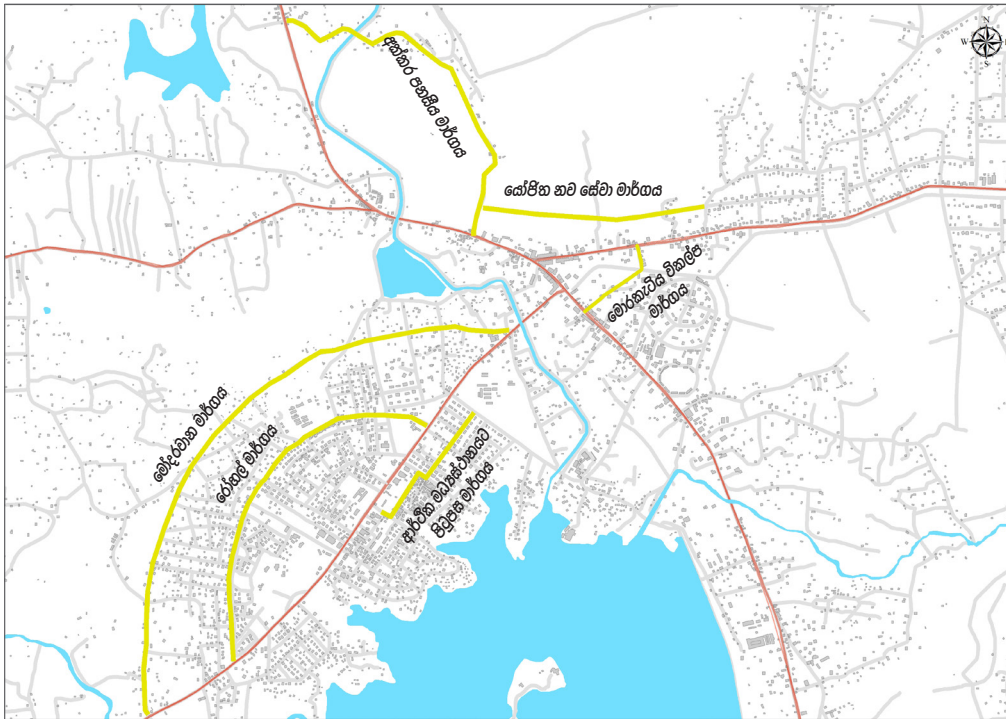
නගර මධ්‍යයේ ප්‍රධාන සේවා ස්ථාන ලෙස ජනගහනය වැඩි වශයෙන් ගැවසෙන ප්‍රධාන ඛස් නැවතුම්පොළ, මහජනපොළ, ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල හා ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත සේවාවන් රථවාහන නදබදයකින් තොරව සැපයීම සඳහා උඩගම හංදියේ සිට රෝහල් මාර්ගය ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල දක්වා මාර්ගයද, එතැන් සිට ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා මාර්ගයන් මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය අසලින් ආරම්භ වන ට්‍රාන්ස්ලෝමර් මාර්ගය මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ වන මංතීරු දෙකකින් යුතුව අතුරු මාර්ග ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

රූප සටහන 6.14 : යෝජිත අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

උපාය මාර්ග 03 : සේවා මාර්ග සංවර්ධනය

දැනට භාවිතය වැඩි වශයෙන් සිදුවන අවිධිමත් තත්ත්වයේ පවතින රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය, මෝදරවාන වටරවුම් මාර්ගය, ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අසල සිට පොළ පිටුපසින් ඇති මාර්ගය කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය දක්වාද, අක්කර පන්සිය මාර්ගය හා අක්කර පන්සිය මාර්ගයේ සිට ඇඹිලිපිටිය රාජකීය විද්‍යාලය පිටුපසින් මොරකැටිය මාර්ගයේ ලියනැගම මාර්ගය දක්වා නව මාර්ගයක් වශයෙන් මෙම මාර්ග පහ ප්‍රධාන සේවා මාර්ග ලෙස සංවර්ධනය කරමින් නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන නදබදය අවම කිරීම.

රූප සටහන 6.15 : කොළඹ නගර සභා මාර්ග
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

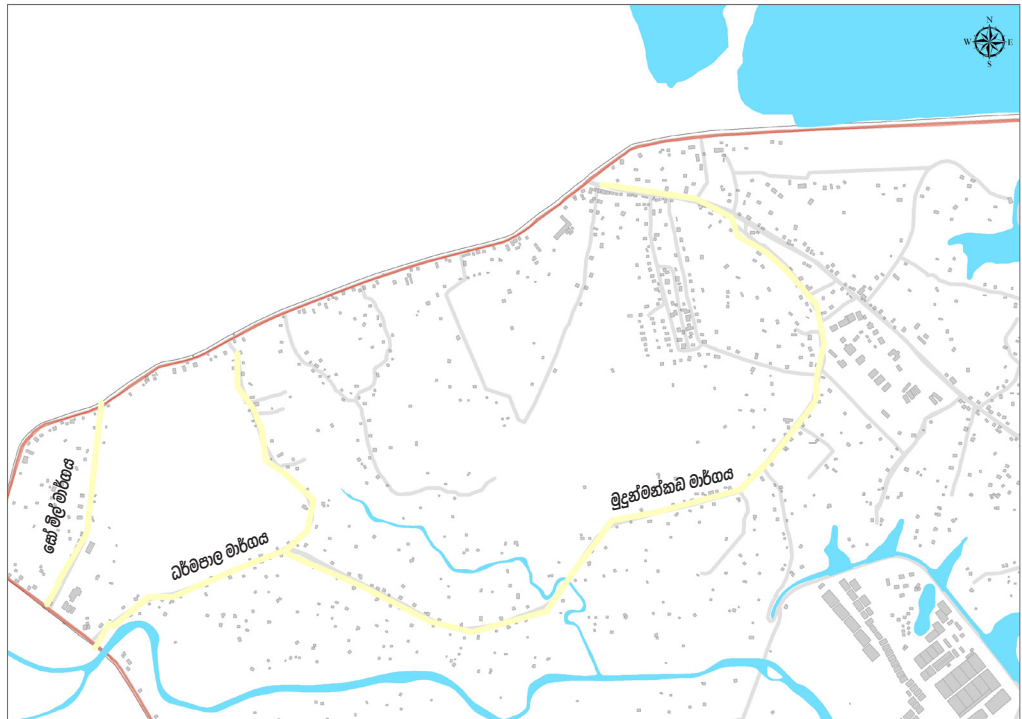
උපායමාර්ග 04 : සංචාරක සේවා මාර්ග සංවර්ධනය

උඩවලව නගරයේ සංචාරක හෝටල හා සඟරා පහසුකම් පවතින යෝජිත සංචාරක සේවා කලාපය සඳහා හඳුනාගෙන ඇති උඩවලව හන්දිය, රත්කරව්ව ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පවතින සෝමිල් මාර්ගය, ධර්මපාල මාවත, හා මුදුන්මත්කඩ මාර්ගය මානිරු දෙකකින් යුතුව සංවර්ධනය කිරීම මෙන්ම උඩවලව දකුණු ඇළ ඉවුර සමඟ පවතින මාර්ගය විශේෂ සංචාරක ගමන් පවයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කරමින් උඩවලව නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයින් ඇඹිලිපිටිය නගරය වෙත ආකර්ෂණය කරගැනීම.

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

රූප සටහන 6.16 : යෝජිත සංචාරක සේවා මාර්ග
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

උපායමාර්ග 05 : රථවාහන නැවතුම් හා හැසිරවීම් ස්ථාන සංවර්ධනය

- (අ). නගරයේ ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ තුළ බස්රථ හැසිරවීම සඳහා අවශ්‍ය ඉඩ ඇතුළු අනෙකුත් පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමත්, කෙටිදුර බස්රථ සේවා සඳහා ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ නව බස් නැවතුම් ස්ථානයක් ඉදිකිරීමට අමතරව නව බස් රථ නම් ගමන් වාරය පැමිණෙන තෙක් නතර කර තැබීම සඳහා බස්රථ ගාල් කරන ස්ථානයක් ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළට ආසන්නයේ ස්ථාපිත කිරීම හා බස් නැවතුම්පොළ අසලින් මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා ගමන් ගන්නා මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීම තුළින් නාගරික ප්‍රවාහන සේවය විධිමත් කිරීම.
- (ආ). ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත පැමිණෙන සේවාලාභීන්ගේ රථවාහන වලට හා නව නගරයට අවශ්‍ය රථවාහන නතර කිරීමේ ඉඩපහසුකම් වැඩි කිරීම සඳහා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ආසන්නයේ රථවාහන පහසුකම් සැලසීම හා ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආසන්නයේ මාර්ග නදබදය අවම කිරීම සඳහා පාසල් භූමිය තුළ පිහිටි හිස් ඉඩම් ප්‍රමාණය තුළ පාසල් බස්රථ හා වෑන් රථ ගාල්කර තැබීමට හැකි රථ ගාලක් ඉදිකිරීම මෙන්ම පාසලට පිටුපසින් පිහිටි මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීම තුළින් පාසලට විකල්ප ප්‍රවේශ මාර්ගයක් ඇතිකිරීම.
- (ඇ). නගර මධ්‍යයේ රථවාහන නැවතුම් පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නගර සභාවට අයත් භූමිය තුළ හා දැනට ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය සතුව පවතින භූමිය (යෝජිත රථගාල හා සාප්පු සංකීර්ණය අයත් ඉඩම) තුළ රථවාහන නැවතුම් ස්ථාන පහසුකම් සැපයීම.

රූප සටහන 6.17 : නගර මධ්‍යය රථවාහන නැවතුම් හා හැසිරවීම් ස්ථාන සංවර්ධනය
 මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

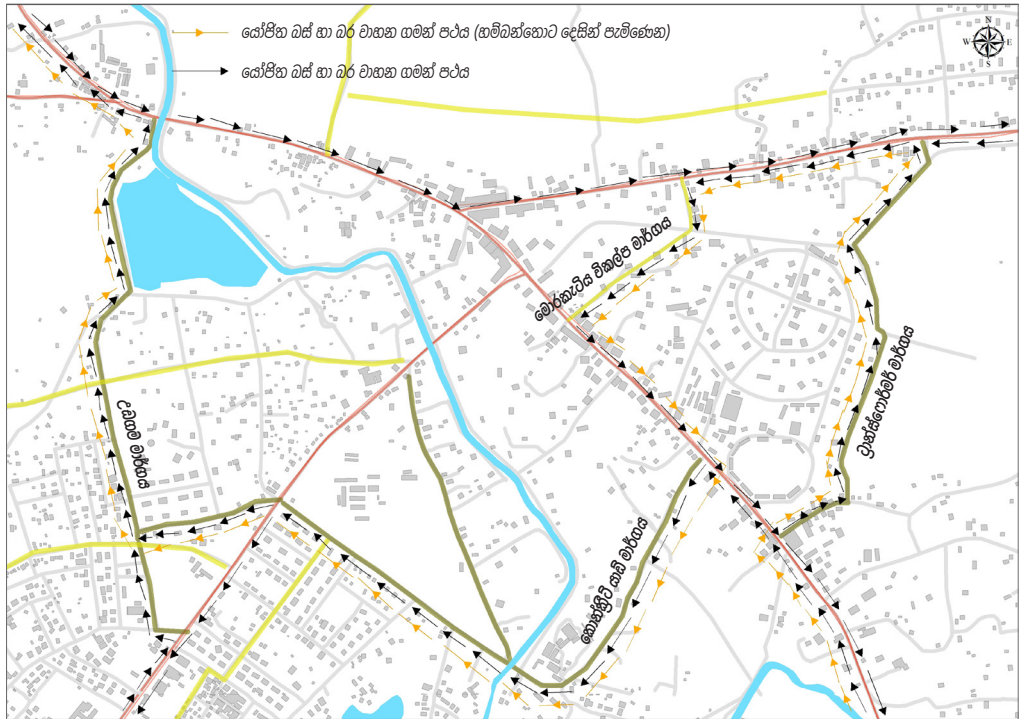
උපායමාර්ග 06 : රථවාහන ගමනාගමනය ක්‍රමවත් කිරීම

ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස රථවාහන නතරකර නැබීම වැළැක්වීම සඳහා වන ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීම හා රථවාහන නදබදය අවමවන ආකාරයට වාහන ගලනයේ ගමන් මාර්ග වෙනස් කිරීමේ රථවාහන සැලැස්මක් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාවට නැංවීම.

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරවක්‍රම පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරවක්‍රම පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

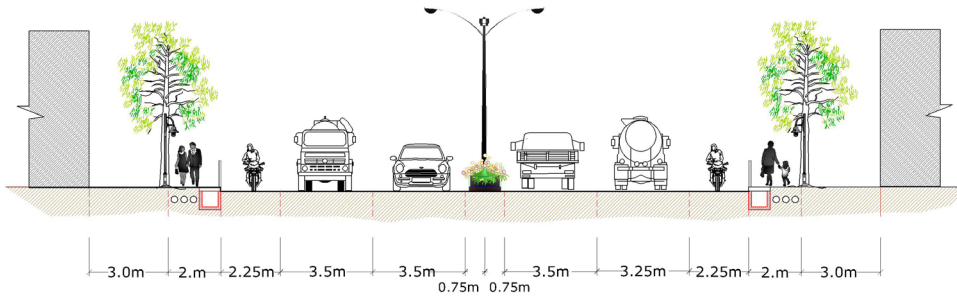
රූප සටහන 6.18 : යෝජිත බස් රථ ධාවන ගමන් පථය
 මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

රූප සටහන 6.19 : යෝජිත සැහැල්ලු වාහන ධාවන ගමන් පථය
 මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

උපායමාර්ග 7 :

නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ යෝජිත මාර්ග පුළුල් කර හරින ආවරණ ඇතුළත් කිරීම තුළින් නගරය ආශ්‍රිත පවතින උෂ්ණත්වය අවම කිරීම හා පදිකයින්ට ගමන් කිරීමේ පහසුව උදාකරදීම.

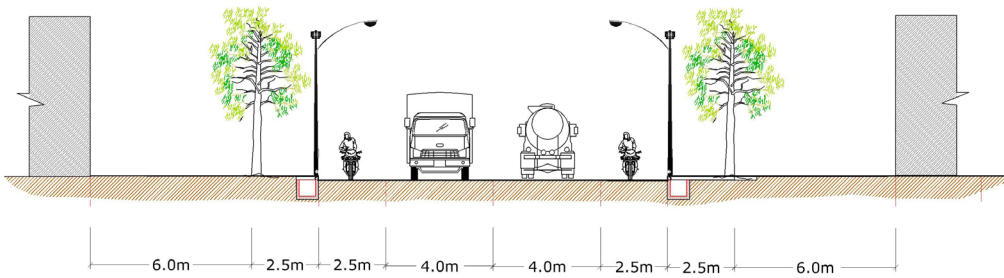

**06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම**

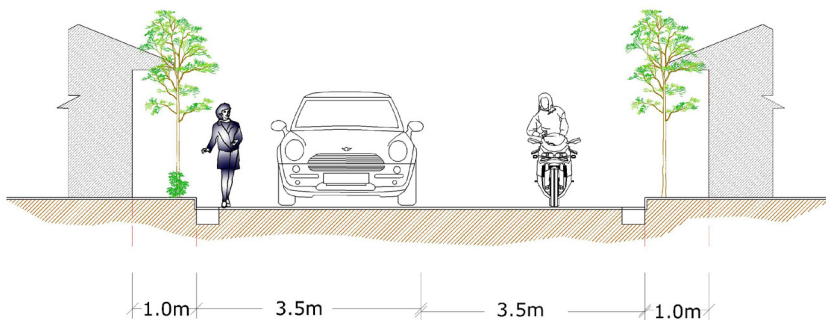
භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

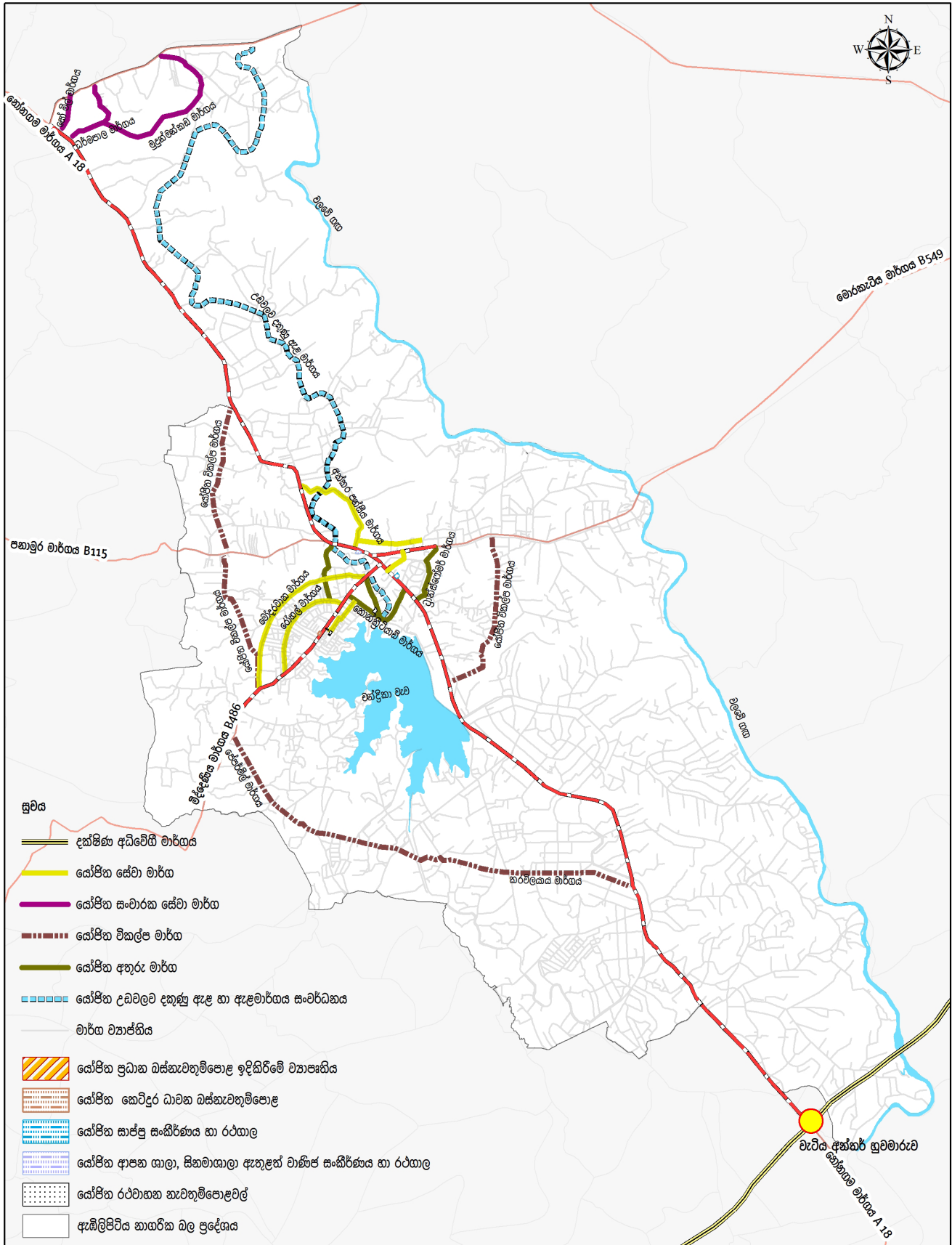
රූප සටහන 6.20 : මංහීරු හතරේ මාර්ග සඳහා යෝජිත හරස්කඩ
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

රූප සටහන 6.21 : මංහීරු දෙකේ මාර්ග සඳහා යෝජිත හරස්කඩ
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

රූප සටහන 6.22 : ප්‍රාදේශීය මාර්ග සඳහා යෝජිත හරස්කඩ
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම (2030)
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4
 කිලෝමීටර

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ජූලි 2018

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සැකසුම්: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.3 : යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම 2030

6.3.2.3. ශේෂිත ජල සැපයුම් සැලැස්ම

ඇඹිලිපිටිය නගරවාසීන්ගේ පානීය හා ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහා වන ජල අවශ්‍යතාවය ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍ර කිහිපයක් යටතේ සපුරාගනු ලබන අතර පානීය ජල අවශ්‍යතාවයෙන් 55% කට ආසන්න වැඩි ප්‍රතිශතයක් සපුරා දෙනු ලබන්නේ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය මගිනි. වර්තමානය වනවිට පානීය ජල අවශ්‍යතාවයට අමතරව වාණිජ, ආයතනික, කර්මාන්ත හා වෙනත් අවශ්‍යතා සඳහා ද ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාදෙනු ලබන්නේ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය මගිනි. (වගු අංක 6.4 හා සිතියම් අංක 6.4).

	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය	ප්‍රජා ජල ව්‍යාපෘතිය	නළ ළිං	ආරක්‍ෂිත ළිද	අනාරක්ෂිත ළිද	වෙනත්
නාගරික බල ප්‍රදේශය	12,153	5,409	339	2671	468	881
ප්‍රතිශතය	55.4%	24.6%	1.5%	12.1%	2.1%	4%

වගු 6.4 : ඇඹිලිපිටිය නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පානීය ජල සැපයුම (ආවර්ණිත පවුල් සංඛ්‍යාව) මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැතිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාදීම සඳහා උඩවලව හා ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ප්‍රධාන ජල රැඳවුම් ටැංකි දෙකක් භාවිතා වන අතර ඇඹිලිපිටිය ජල රැඳවුම් ටැංකියේ ධාරිතාවය ස්ථ මීටර් 18,000 ක්ද උඩවලව ජල රැඳවුම් ටැංකියේ ධාරිතාවය ස්ථ මීටර් 7500ක් පමණ වේ.

සමස්ථ ජල පරිභෝජනය සඳහා ඇඹිලිපිටිය ජල රැඳවුම් ටැංකිය තුළින් දිනකට ස්ථ මීටර් 11,000 ක් පමණ භාවිතා කරනු ලබන අතර උඩවලව ජල රැඳවුම් ටැංකියෙන් දිනකට ස්ථ මීටර් 6500 ක් පමණ භාවිතයට ගැනේ. ඒ අනුව වර්තමාන භාවිතයට අනුව මෙම ජල රැඳවුම් ටැංකි දෙක තුළම එකතුවක් ලෙස ස්ථ මීටර් 8,000ක ජල අතිරික්තයක් පවතී.

2030 වර්ෂය වනවිට වැඩිවන නේවාසික ජනගහනය 25,907 ක් වන අතර ඒ සඳහා පානීය ජල අවශ්‍යතාවය දිනකට ස්ථ මීටර් 3108කි. මීට අමතරව වාණිජ, ආයතනික, සංචාරක හා ප්‍රවාහන ආදී විවිධ සේවාවන් සපුරා ගැනීම සඳහා පැමිණෙන පුරෝකචනය කරන ලද 301,100ක සංසරණ ජනගහනය සඳහා දිනකට අවශ්‍ය ජල පරිමාණය ස්ථ මීටර් 6022කි. ඒ අනුව වැඩිවන නේවාසික හා සංසරණ ජනගහනය සඳහාද ප්‍රමාණවත් තරම් ජලය සපයා ගැනීමට පවතින අතිරික්ත ජලය ස්ථ මීටර් 8,000 ප්‍රමාණවත් නොවේ.

එසේම වර්ෂ 2030 වනවිට ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය ආශ්‍රිතව ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත විශාල, මධ්‍ය හා කුඩා ප්‍රමාණයේ කර්මාන්ත 116ක් සඳහා දෛනික ජල අවශ්‍යතාවය වන ස්ථ මීටර් 13,764ක ජල ධාරිතාවය සපුරාලීමට පවතින ජල රැඳවුම් ටැංකි හා පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානය ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් ඉහත ගණනය කිරීම් වලට අනුව වර්ෂ 2030දී ඇතිවේයැයි අපේක්ෂිත ජල හිඟය ස්ථ මීටර් 14,894ක් වේ.

ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට ඇතිවේයැයි අපේක්ෂිත ජල හිඟය සපුරාලීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති උපායමාර්ග කිහිපයකි.

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

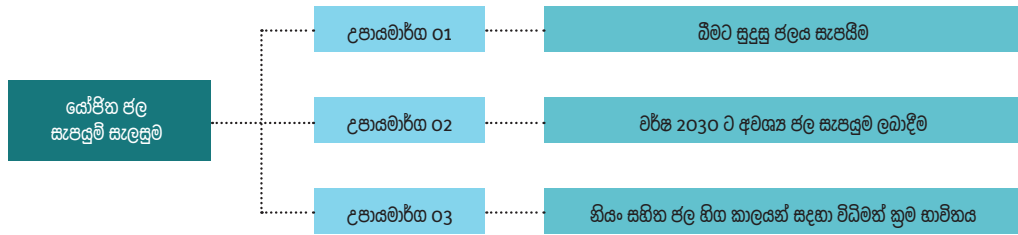
භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

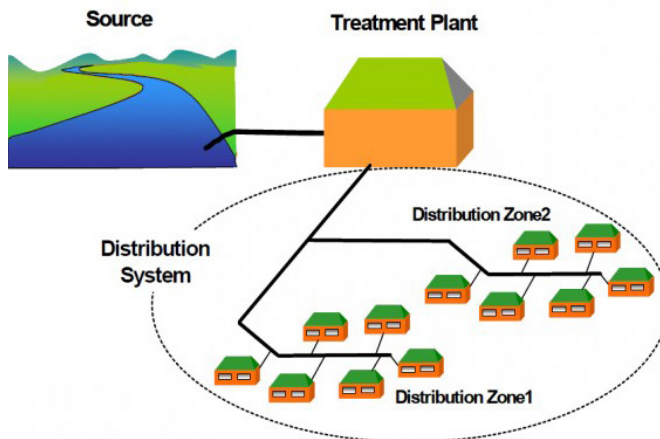
රූප සටහන 6.23 : යෝජිත ජල සැපයුම් සැලසුම් අරමුණු

උපායමාර්ග 01 :

ප්‍රජා ජල ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත තුංකම, පදලංගල හා කුට්ටිගල ප්‍රදේශ ආවරණය කෙරෙන පානීය ජලය බෙදාහැරීමේ ව්‍යාපෘතිය සෞඛ්‍ය ආරක්ෂිත පිරිපහදු ක්‍රියාවලියක් තුළින් ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

උපායමාර්ග 02 :

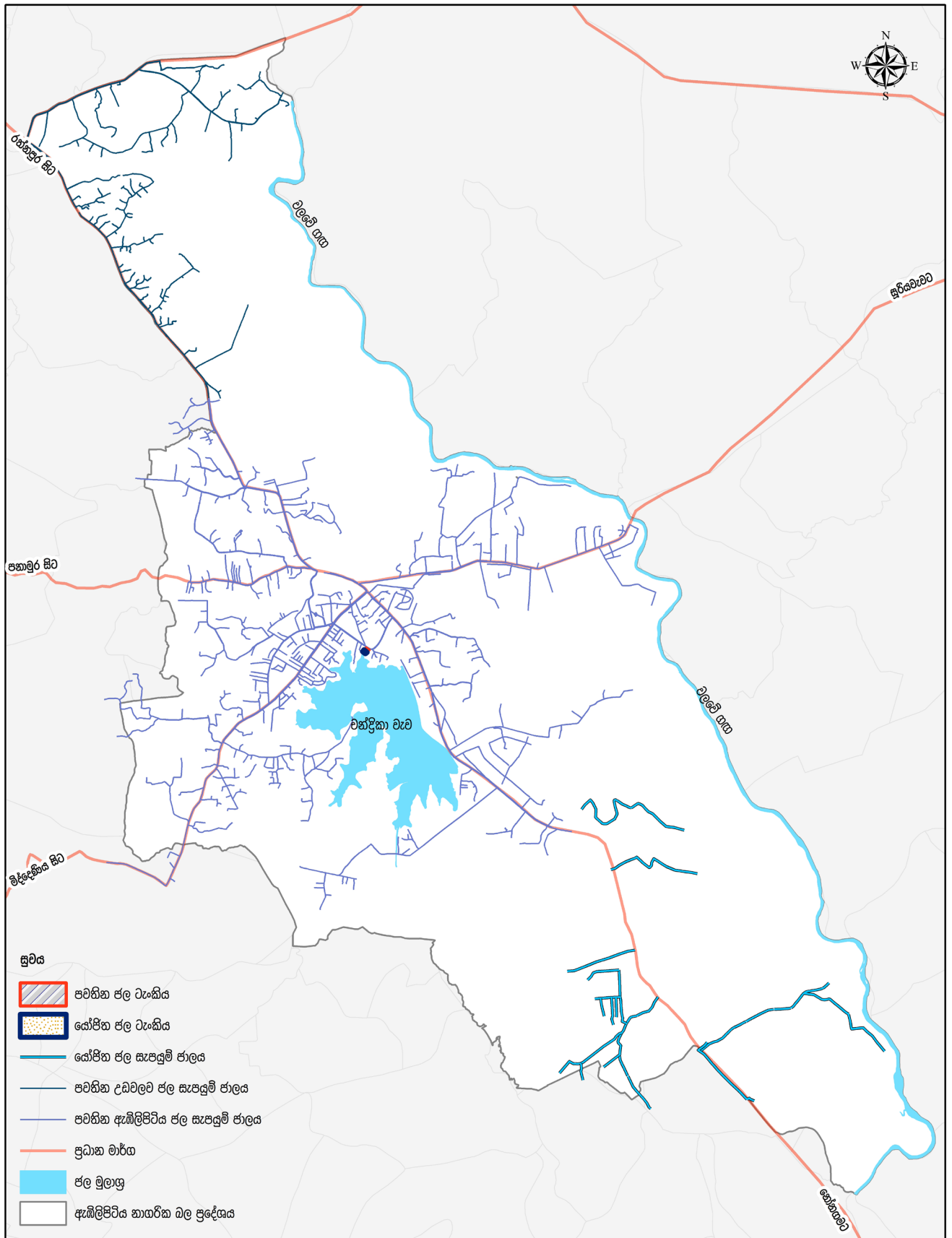
වර්ෂ 2030දී අපේක්ෂිත සමස්ත ජල ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා පවතින ජල රැඳවුම් ටැංකි වලට අමතරව ස්ථම්භ 15,000ක පමණ ධාරිතාවයෙන් යුතු නව ජල රැඳවුම් ටැංකියක් හා පවතින ජල පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානය අවශ්‍ය ධාරිතාවයන්ගෙන් යුතුව වැඩිදියුණු කිරීම.

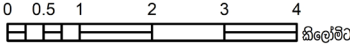

රූප සටහන 6.24 : පානීය ජල සැපයුම් ක්‍රමවේදය
මූලාශ්‍රය : <https://bit.ly/2FEaqkL>

උපායමාර්ග 03 :

ඇමිලිපිටිය කලාපයට වාර්ෂිකව ඇතිවිය හැකි නියඟය සහිත තත්ත්වයන් හමුවේ වුවද ජල සැපයුම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ප්‍රධානතම ජල මූලාශ්‍රය වන චන්ද්‍රිකා වැව තුළ ප්‍රමාණවත් ජල ධාරිතාවයක් රඳවා තබාගැනීමට විධිමත් ජල කළමනාකරණ සැලැස්මක් ක්‍රියාවට නැංවීම.

යෝජිත පානීය ජල සැලසුම (2030) ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය	 0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්	 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ජූලි 2018
මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)	සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.4 : යෝජිත පානීය ජල සැලැස්ම 2030

06 පරිච්ඡේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

6.3.2.4. යෝජිත විදුලි සැපයුම් සැලැස්ම

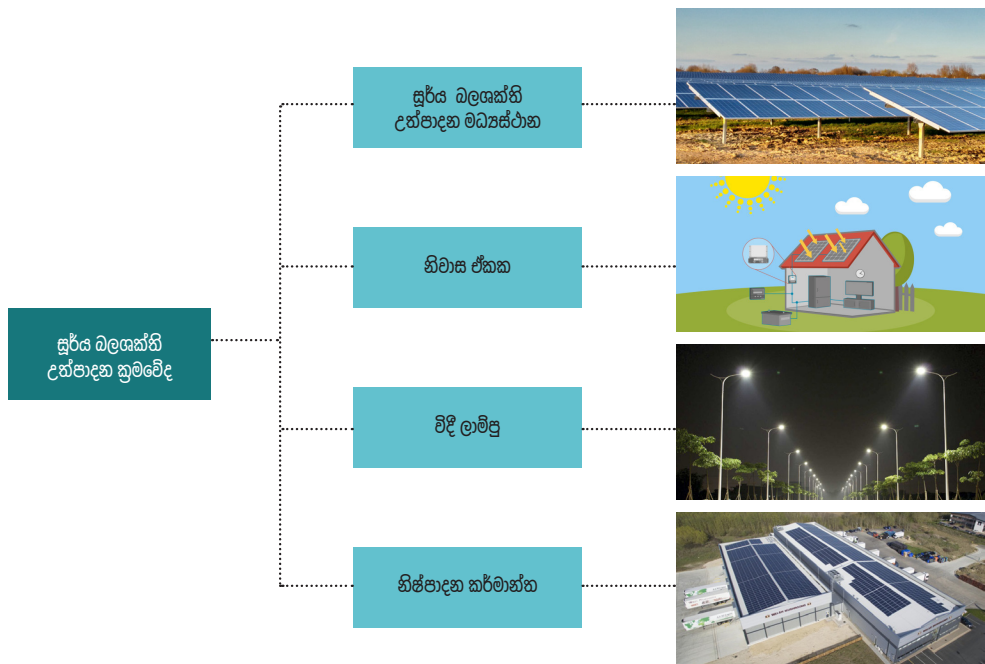
වර්තමානය වනවිට ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය කරමින් විදුලි බල සැපයුම සිදුකර ඇති අතර කදුරුගස් ආර ප්‍රදේශයේ පිහිටි ප්‍රධාන කොටුමා උපපොළ මඟින් විදුලිය බෙදා හැරීම සිදුකරනු ලබයි. එහි පවතින උපරිම විදුලි ධාරිතාවය මෙහෙවොට් ඇම්පියර් 63කි. 2017 වර්ෂය තුළ නේවාසික, කර්මාන්ත, ආයතනික, වාණිජ යනාදී අංශ තුළ සිදුව ඇති විදුලි පරිභෝජනය මෙහෙවොට් ඇම්පියර් 31.5ක් වන අතර පවතින විදුලි බල පද්ධතිය තුළ මෙහෙවොට් ඇම්පියර් 31.5ක අතිරික්තයක් පෙන්නුම් කරයි.

ඒ අනුව වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකචන ජනගහනයට අනුව වර්තමාන නේවාසික ඒකක ප්‍රමාණයට අමතරව වැඩිවේ යැයි අපේක්ෂිත නේවාසික ඒකක 6476ක් ද ඇතුළුව පුරෝකචනය කරන ලද වාණිජ, ආයතනික, කර්මාන්ත යන අංශ වල වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවේ යැයි අපේක්ෂිත විදුලි ධාරිතාවය මෙහෙවොට් ඇම්පියර් 49.3ක් වන අතර දැනට පවතින අතිරික්තය තුළින් එම අවශ්‍යතාවය සපුරාගැනීමට නොහැකි වේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට පුරෝකචනය කර ඇති ඉල්ලුම සපුරාලීමට අවශ්‍යවේ යැයි හඳුනාගෙන ඇති විදුලි ධාරිතාවය මෙහෙවොට් ඇම්පියර් 18කි.

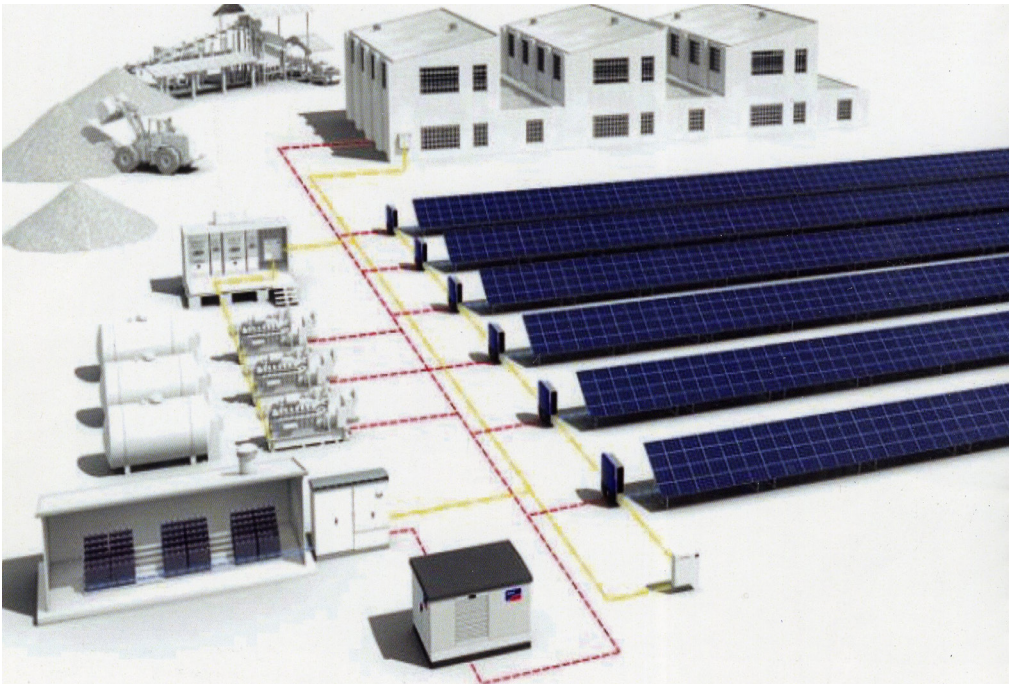
වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණු වෙත ලගාවීමේදී නවීන තාක්ෂණය තුළින් අනාගත සන්නිවේදන අවශ්‍යතා අන්තර් දත්ත හුවමාරු කිරීම් මෙන්ම ගෝලීය සබ්ධතා ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි දත්ත රැහැන් පහසුකම ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට අවශ්‍ය විදුලිබල පරිභෝජන අවශ්‍යතාවය හා දත්ත භාවිතය සඳහා වන අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම සඳහා යෝජිත විදුලි හා දත්ත රැහැන් සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01:

වර්ෂ 2030 වනවිට අපේක්ෂිත විදුලි ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා සුර්යකෝෂ බලශක්තිය භාවිතයෙන් විදුලිය උත්පාදනය කිරීම.

රූප සටහන 6.25 : සූර්ය බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා හඳුනාගෙන ඇති ක්‍රම

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

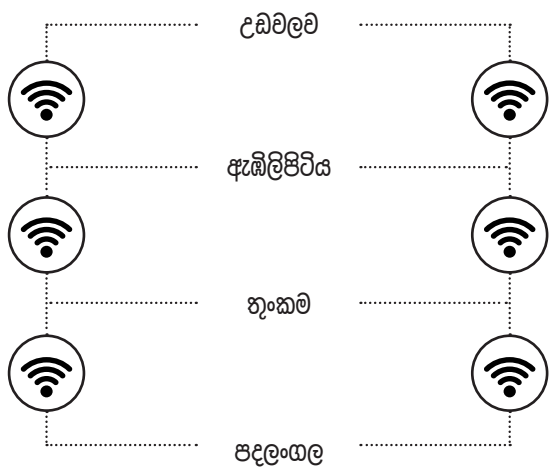
භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

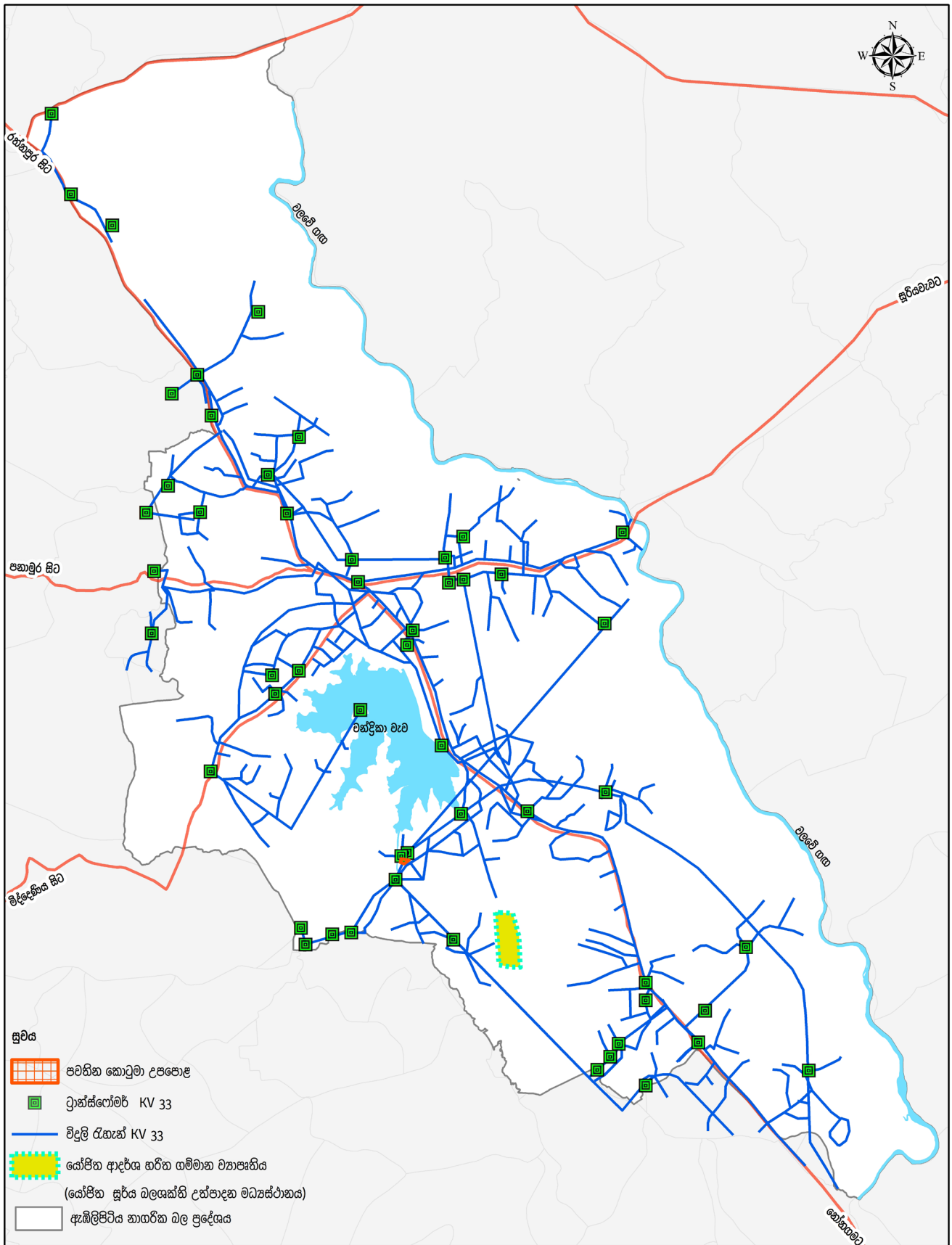
රූප සටහන 6.26 : ඇබ්ලිපිටිය නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත සුසි බලශක්ති උත්පාදිත මධ්‍යස්ථානය
මූලාශ්‍රය : යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය, ඇබ්ලිපිටිය නගර සභාව

උපායමාර්ග 02:

උඩවලව සංචාරක සේවා මධ්‍යස්ථානය, ඇබ්ලිපිටිය වාණිජ මධ්‍යස්ථාන, නුංකම, පදලංගල කෘෂිකාර්මික සේවා මධ්‍යස්ථාන හා යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය ඇතුළු සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි නව දුන්ත රැහැන් පද්ධතියක් ව්‍යාප්ත කිරීම.

රූප සටහන 6.27 : Wi Fi ආවරණයන් සඳහා හඳුනාගෙන ඇති නගර මධ්‍යස්ථාන

යෝජිත විදුලි සැපයුම් සැලසුම (2030)
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4
 කිලෝමීටර

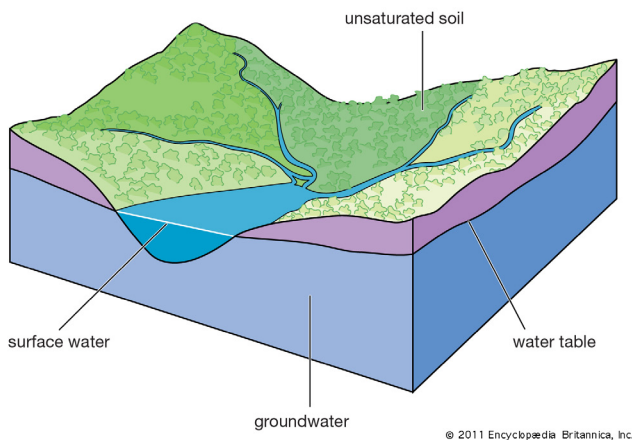
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 අගෝස්තු 2018

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලසුම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.5 : යෝජිත විදුලි සැපයුම් සැලසුම 2030

6.3.2.5. ශේෂිත අප ජලය හා මළාප්‍රවාහන කළමනාකරණ සැලැස්ම

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ මේවන විට මළාප්‍රවාහන හා අප ජලය බැහැර කිරීම සඳහා ක්‍රමවත් ක්‍රමවේදයක් නොමැති අතර නිවාස, වාණිජ ගොඩනැගිලි හා ආයතනික ගොඩනැගිලි ආදී සියලු ස්ථාන වල මළාප්‍රවාහන හා අප ජලය බැහැර කිරීම සඳහා ප්‍රතික ටැංකි හා උරාගැනීමේ වලවල් භාවිතයට ගැනේ. නමුත් මෙම ක්‍රම භාවිතා කිරීම ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ ව්‍යාප්තව ඇති අධි ස්ථරයේ වාණිජ භාවිතය හේතුවෙන් ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත. එමෙන්ම භූමියේ පිහිටීම හා භූගෝලීය කරුණු මත භූගත ජල මට්ටම ඉහළින් පිහිටා තිබීම හේතුවෙන් (රූප සටහන 6.28) ප්‍රතික ටැංකි ඉක්මණින් උතුරා යන තත්ත්වයක් මතුවී ඇති අතර උරා ගැනීමේ වලවල් වලින් ජලය නිසි පරිදි උරා නොගැනීමත් යන ගැටළු මෙහිදී හඳුනාගෙන ඇත.

රූප සටහන 6.28 : භූමියක භරස්කඩ
 මූලාශ්‍රය : <https://bit.ly/2J16dIG>

වර්තමානය වනවිට ප්‍රධාන නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ වාණිජ ගොඩනැගිලිවල ඉඳිකර ඇති අප ජල පද්ධති නිසියාකාරව ක්‍රියා නොකිරීම නිසා ඇතැම් පුද්ගලයන් විසින් වැසි සහිත දිනවලදී හා රාත්‍රී කාලයන් තුළදී වැසි ජලය බැසයාමේ කාණු පද්ධතියට මළාපද්‍රව්‍ය හා අපජලය මුදාහැරීම හේතුවෙන් එම අපජලය කාවන්තිස්ස රජමහා විහාරය අසලින් ගලායන ඩී26 ඇළට එක්වී කුඹුරුවලට එක්වීම නිසා ඩී26 ඇළ ආශ්‍රයෙන් ගොවිතැන් කරන ගොවි ජනතාවද මහත් අපහසුතාවයට පත්වන අවස්ථා ඇත.

ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට පවතින ගැටලුවලට විසදුම් සෙවීම පිණිස යෝජනා අප ජලය හා මළාප්‍රවාහන සැලැස්ම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01 : පරිසරයට මුදාහැරෙන අපජලය පිරිපහදුවකින් පසුව පරිසරයට මුදා හැරීම

(අ). පවතින කාණු පද්ධතිය විධිමත් කිරීම හා කාණු පද්ධතියෙන් බැහැරවන අපජලය පිරිපහදුවක් තුළින් පරිසරයට මුදාහැරීම

(ආ). D 26 ඇළ ප්‍රතිසංස්කරණ කරමින් එම ඇළට අපජලය හා අපද්‍රව්‍ය දැමීම වැළැක්වීම.

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

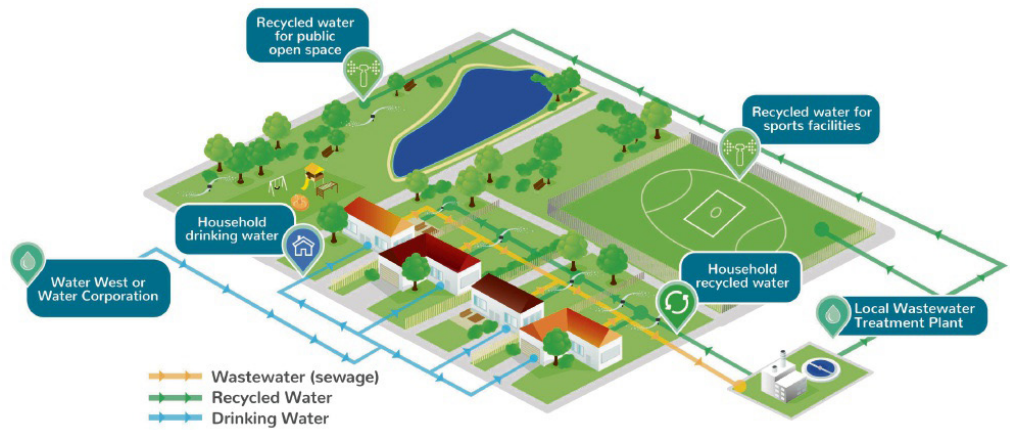
06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

උපායමාර්ග 02 :

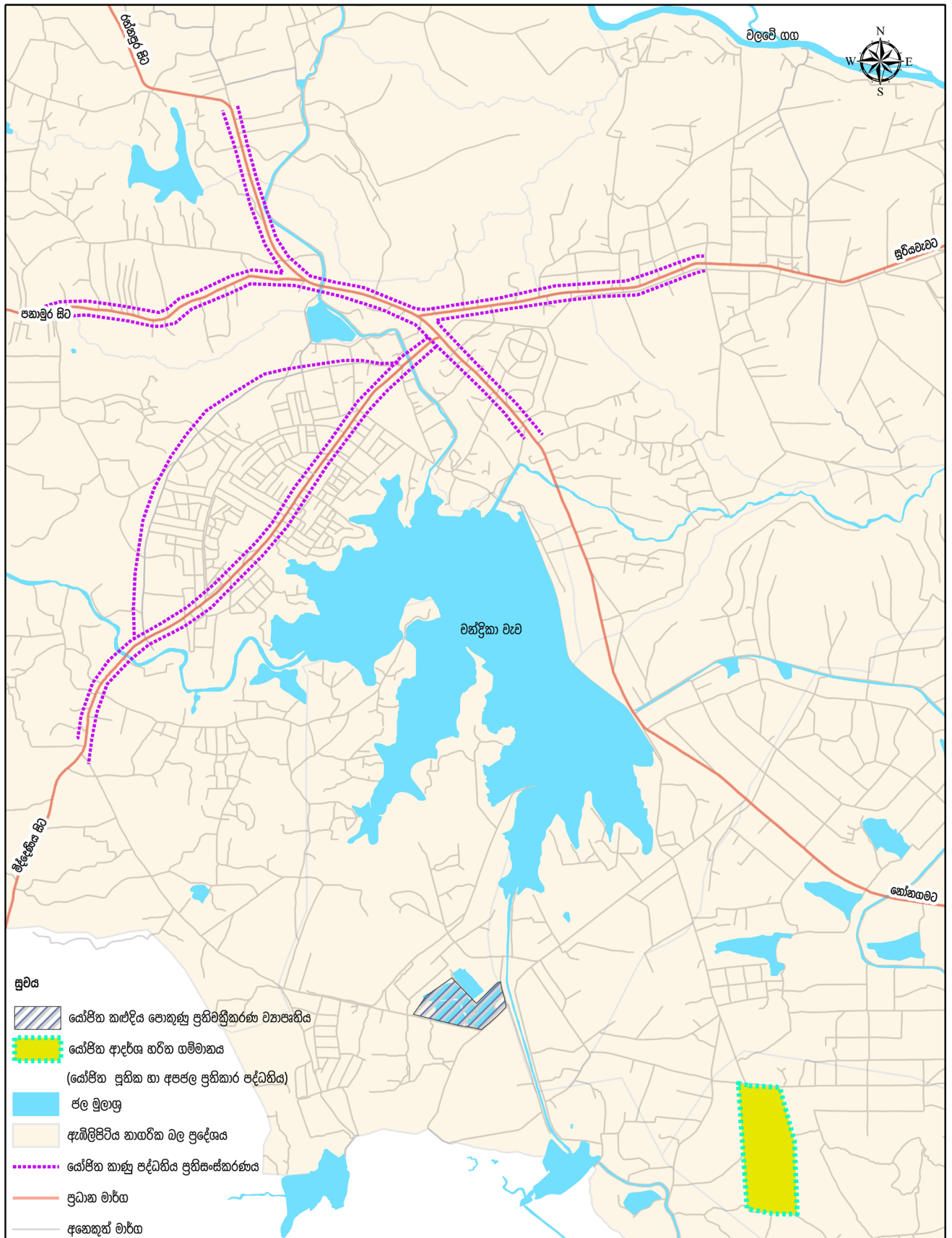
වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත වාණිජ කලාපය I ආවරණය වන පරිදි ගුරුත්වය අනුව ක්‍රියාකරන මළාප්‍රවාහන පද්ධතියක් ඉදිකර එක් ස්ථානයකට රැස්කරගන්නා මළ අපද්‍රව්‍ය ගලි මඟින් ගෙනගොස් ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මානය තුළ ඉදිකිරීමට නියමිත ප්‍රතිචක්‍රීකරණ පද්ධතිය මඟින් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම.

රූප සටහන 6.29 : මළ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය ක්‍රමවේදය
 මූලාශ්‍රය : <https://bit.ly/2x7C8S5>, <https://bit.ly/31FV7B6>

රූප සටහන 6.30 : යෝජිත ප්‍රතික හා අපජල ප්‍රතිකාර පද්ධතිය (ඇඹිලිපිටිය ආදර්ශ හරිත ගම්මානය)
 මූලාශ්‍රය : යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය, ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව

මෝපිත අප ජල හා මලාප්‍රවාහ සැලසුම (2030)
ඇඹිලිපිටිය නගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.2 0.4 0.8 1.2 1.6
 කිලෝමීටර්

නගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 අගෝස්තු 2018

මූලාශ්‍රය: නගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලසුම (2019 - 2030)
 සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.6 : මෝපිත අප ජල හා මලාප්‍රවාහ කළමනාකරණ සැලසුම 2030

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
සංවර්ධන උපක්‍රම

6.3.2.6. ශේෂිත සභා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම.

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සභා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව යන ප්‍රධාන පළාත් පාලන ආයතන දෙකක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කෙරේ. ඇඹිලිපිටිය නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ දෛනිකව ජනනය වන සභා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 24ක් පමණ වන අතර නගර සභාව විසින් දෛනිකව එකතු කරනු ලබන්නේ ඉන් ටොන් 6ක ප්‍රමාණයකි. නාගරික බල ප්‍රදේශයට අයත් ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ දිනකට ජනනය වන සභා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 16ක් පමණ වන අතර ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් දෛනිකව එකතු කරනු ලබන්නේ ඉන් ටොන් 4 ක ප්‍රමාණයකි.

මේ අනුව ඇඹිලිපිටිය සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් දිනකට ජනනය වන මුළු සභා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 40ක් වන අතර ඉන් දිනකට සභා අපද්‍රව්‍ය ටොන් 10ක් පමණ එකතු කරනු ලබයි. එමෙන්ම වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවේයැයි අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනයට අනුව ඔවුන් විසින් දෛනිකව බැහැර කරනු ලබන සභා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 9.9ක් වශයෙන්ද වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකචනය කරන ලද සංසරණ ජනගහනය මඟින් දිනකට ජනනය කරනු ලබන සභා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 6.7 ක් ලෙස පුරෝකචනය කර ඇත. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් ජනනය වේයැයි අපේක්ෂිත සම්පූර්ණ සභා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 56.6 කි.

ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් දෛනිකව එකතු කරනු ලබන ටොන් 6ක කසල වලින් ටොන් 2.25ක ප්‍රමාණයක් කාබනික පොහොර නිපදවීමටද, ටොන් 1 ක් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය සඳහා පෞද්ගලික ගැණුම් කරුවන් වෙතද ලබාදෙන අතර ඉතිරි ටොන් 2.75ක ප්‍රමාණය කදුරුගස් ආර සභා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය පිහිටි ඉඩමේ කපන ලද වලවල් වලට බැහැර කර පස් දමා වැසීමක් කරනු ලැබේ. එසේ වුවද එවැනි බැහැර කිරීම් ප්‍රායෝගිකව සිදුකළ නොහැකි අවස්ථාවල දීන ගණන් කසල විවෘත භූමිය තුළ තැබීමට සිදුවන අවස්ථාද හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ එකතුකරනු ලබන ටොන් 4ක් පමණ වන සභා අපද්‍රව්‍ය ඇන්හොඩගල නින්දගම නමැති ඉඩමට බැහැර කරනු ලැබේ. එම ස්ථානය වන්දිකා වැවට ඉතා ආසන්න ස්ථානයක් වන බැවින් එවැනි විවෘත බැහැර කිරීමක් සිදුකිරීම සුදුසු නොවන අතර එමඟින් පාරිසරික ගැටළු රාශියක්ද මතු වී ඇත.

වර්තමානය වනවිට නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජනනය වන සභා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් නොමැති බැවින් වර්ෂ 2030 වනවිට වර්ධනය වන ජනගහනයට සාපේක්ෂව උන්පාදනය වන සභා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයද ඇතුළත් වන පරිදි විධිමත් කසල කලමණාකරන වැඩපිළිවෙලක් සඳහා හඳුනාගත් උපායමාර්ග ඇතුළත් කරමින් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා වර්ෂ 2030 දක්වා වන සභා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත.

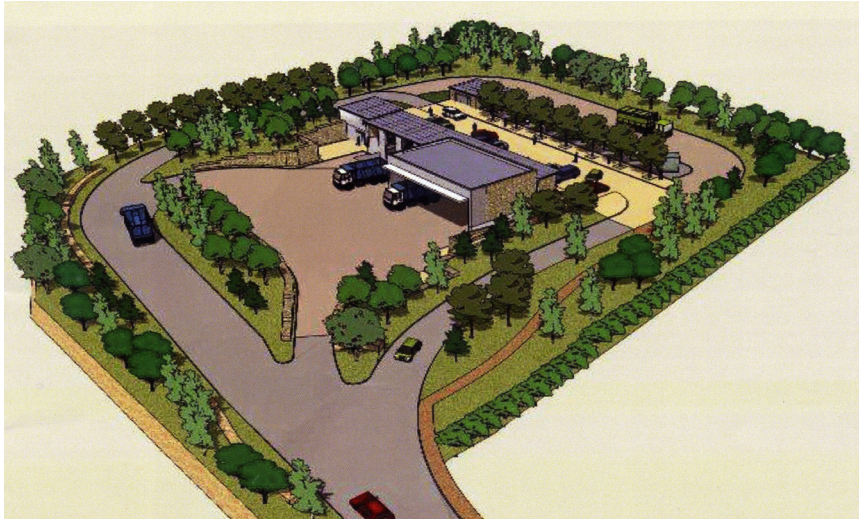
හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග

උපායමාර්ග 01 : ක්‍රමවත් ක්‍රමවේදයකට අනුකූලව කසළ එක්රැස් කිරීම හා බැහැර කිරීම

(අ). වෙන්කරන ලද කසළ එක්රැස් කිරීම

සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි ක්‍රමවත් ක්‍රමවේදයකට අනුව දිරන, නොදිරන, ඉලෙක්ට්‍රෝනික (E-waste) හා ආදී වර්ගීකරණයන් කිහිපයක් යටතේ වෙන් කිරීමක් සහිතව පවතින කසළ නේවාසික, වාණිජ, ආයතනික හා සියලු ස්ථාන තුළින් එක්රැස් කිරීම.

දිනපතා බැහැර කරනු ලබන කසළ බැහැර කිරීම අඩුකිරීම(Reduse), නැවත නැවත භාවිතය (Reuse) හා ප්‍රතිචක්‍රීකරණ (Recycle) ආදී කසළ කළමනාකරණ ක්‍රමවේද පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

රූප සටහන 6.31 : ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ප්‍රතිචක්‍රීකරණ හා නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය (ඇඹිලිපිටිය ආදර්ශ භරිත ගම්මානය)
මූලාශ්‍රය : යෝජිත ආදර්ශ භරිත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය, ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

(ආ). GPS තාක්ෂණය භාවිතය

නගර සභා ප්‍රදේශය තුළ GPS ඇතුළු නව තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් දැනට සිදුකරනු ලබන සේවා අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය නගර සභාවේ සියලු ප්‍රදේශ හා ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළද ක්‍රියාවට නැංවීම.

රූප සටහන 6.32 : ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් නවීන GPS තාක්ෂණය හා විශේෂිත APP භාවිතයෙන් කසළ එකතුකිරීම මූලාශ්‍රය : ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව

(ඇ). වෙන්කරන ලද කසළ එක්රැස් කිරීම

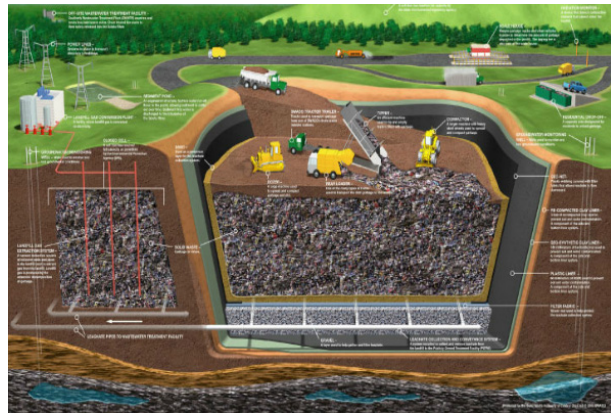
දැනට ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සේවා අපද්‍රව්‍ය තැන්පත් කිරීම සඳහා භාවිතයට ගැනෙන ඇන්හොඩගල නින්දගම ඉඩම පිහිටා ඇත්තේ, ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන පාර්ශ්වයේ පල මූලාශ්‍රය වන වන්දිකා වැවට මීටර් 500ක් වැනි ආසන්න දුරකින් වන අතර ඒ තුළින් ඉදිරියේදී පල මූලාශ්‍රයට වන හානිය වැළැක්වීම සඳහා නගර සභාව විසින් සේවා අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමට යෝජිත කසළ කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය සඳහා ලබාදීම.

**06 පරිවිජේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම**

භෞතික හා සාමාජීය
 අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

භෞතික අපරව්‍යුහ පහසුකම්
 සංවර්ධන උපක්‍රම

ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම

රූප සටහන 6.33 : ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම | **මූලාශ්‍රය :** යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය, ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව

ඇඹිලිපිටිය නගර සභාවෙන් එකතු කරනු ලබන මිශ්‍ර කසළ අතුරින් වෙන්කළ හැකි මට්ටමේ පවතිනුයේ 30% ක් පමණ වන අතර මිශ්‍ර කසළ සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුමකට යොමු කිරීමට හදුනාගෙන ඇත. මෙලෙස සකස් කරන ලද සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම පරිසරයට හානියක් නොවන පරිදි විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයකට සිදුකිරීමට හදුනාගෙන ඇත. ඒ සදහා භාරන ලද පාංශු ස්තරය, භූගත ජල මට්ටමේ සිට මීටර් 4ක් වන විට ස්ථාවර පස් තට්ටුවක් දමා එය හොදින් තලා

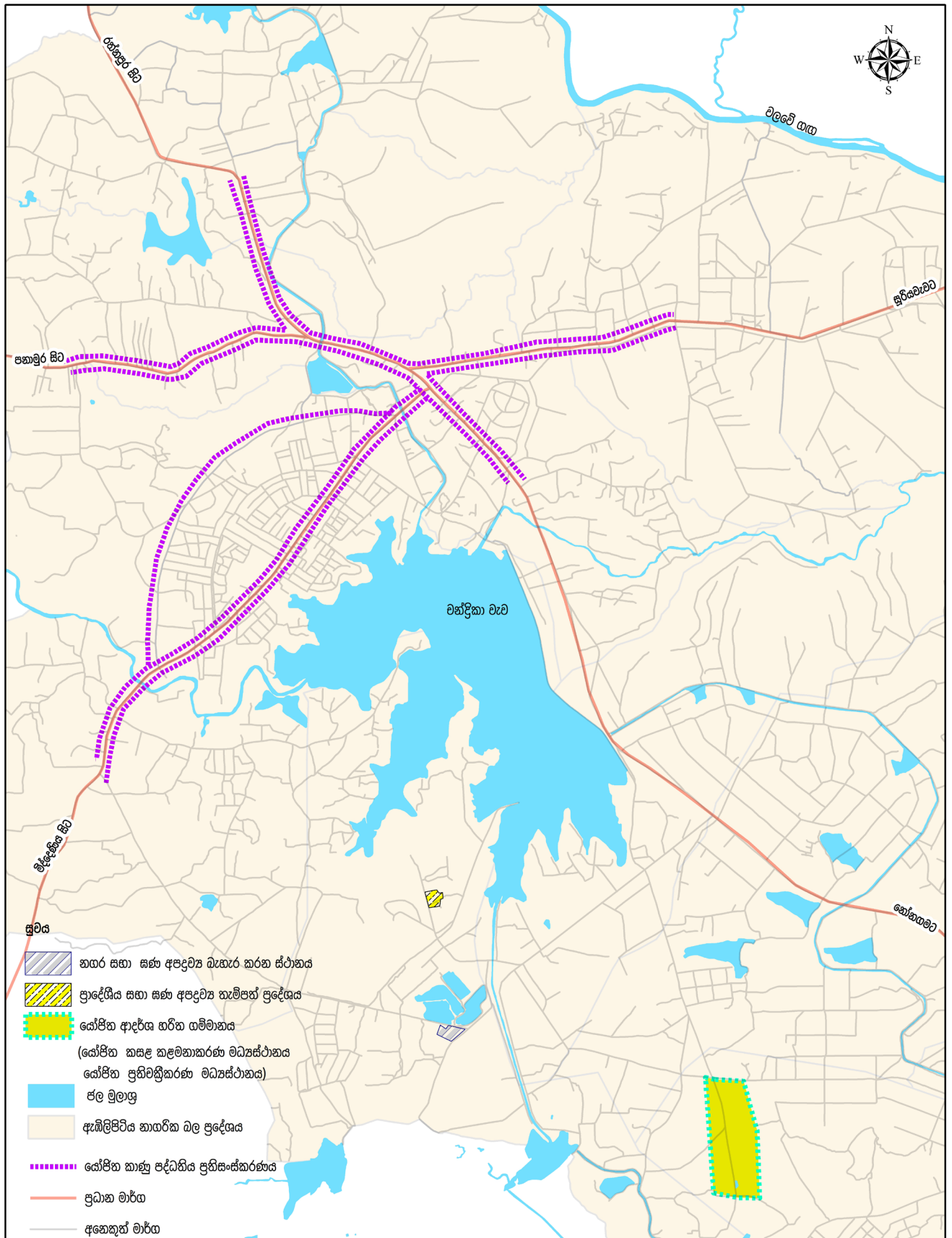
පරීක්ෂා කර ඊට ඉහතින් ක්‍රමානුකූලව කළුගල් තට්ටුවක් අතුරා, අනතුරුව පිලිවෙලින් ජියෝ ටෙක්ස්ටයීල් ආස්තරණයක් යොදා ඉන්පසුව පෙට්‍රොලයිට් ආස්තරණයක්, HDPE ආස්තරණයක්, නැවතත් ජියෝ ටෙක්ස්ටයීල් ආස්තරණයක්, කළුගල් ආස්තරණයක් සහ අවසාන වශයෙන් නැවතත් ජියෝ ටෙක්ස්ටයීල් ආස්තරණයක් යන ආකාරයට සකස් කිරීමට හදුනාගෙන ඇත.

උපායමාර්ග 02 : නගරයේ කසළ නගරයටම ආයෝජනයක් කරගැනීම

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් බැහැර කරන සේ අපද්‍රව්‍ය නිසි කළමනාකරණයකට ලක්කිරීම සඳහා නවීන තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් සහිත කසළ ප්‍රතිචක්‍රීකරණ පද්ධතියක් ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය හා ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මානය ආශ්‍රිතව ස්ථාපිත කිරීම.

රූප සටහන 6.34 : යෝජිත කදුරැහැස්ආර මිහිසාර කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය | **මූලාශ්‍රය :** යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය, ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව

යෝජිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලසුම (2030)
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.2250.45 0.9 1.35 1.8
 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ජනවාරි 2019

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලසුම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.7 : යෝජිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලසුම 2030

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම

6.4. ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කිරීම සඳහා නගරයේ ආර්ථික සංවර්ධනය පාදක කරගත් ප්‍රධාන අරමුණු වශයෙන් වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම පත්කිරීම හා වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම යන අරමුණු හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම ආර්ථික සංවර්ධනය තුළින් වර්ෂ 2030 දී අපේක්ෂිත නගර සංවර්ධන දැක්ම වෙත ළඟාවීම සඳහා කෘෂි ආර්ථික, කර්මාන්ත හා සංචාරක ප්‍රවර්ධනය වශයෙන් උපායමාර්ගික සැලසුම් තුනක් හඳුනාගෙන ඇත.

රූප සටහන 6.35 : ආර්ථික සංවර්ධන සැලැස්ම

6.4.1. යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම

සබරගමුව පළාතේ නාගරික ධුරාවලියට අනුව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ සංඛ්‍යාලේඛනයන්ට අනුව (වර්ෂ 2012) ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම බල ප්‍රදේශයේ සම්පූර්ණ ශ්‍රම බලකායෙන් 52% ක් ආර්ථිකමය වශයෙන් සක්‍රීය ක්‍රියාකරයි. මෙම සක්‍රීය ජනගහනයෙන් 92%ක තරම් වැඩි ප්‍රතිශතයක් සේවා නියුක්තිකයන් වන අතර ඉතිරි 8% ක් තරම්වන අඩු ප්‍රතිශතයක් සේවා නියුක්තිකයන් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

නාගරික ආර්ථික පදනමේ ප්‍රධානතම මූල්‍ය ප්‍රභවය වන කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා නාගරික භූමි භාවිතයෙන් 1/3 ක් එනම් 35%ක භූමි ප්‍රදේශයක් කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් සඳහා යොදා ගෙන ඇති අතර එම භූමි ප්‍රමාණයෙන් 59%ක් වැනි වැඩි භූමි ප්‍රතිශතයක් වී වගා කටයුතු සඳහා යොදාගෙන ඇත. රටේ සමස්ථ වී නිෂ්පාදනයට දක්වන දායකත්වය මත ශ්‍රී ලංකාව තුළ වී නිෂ්පාදනය සිදුකරන ප්‍රධාන කලාප 27 අතරින් උඩවලව කලාපය 15වන ස්ථානය හිමිකරගෙන ඇත. වලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය තුළට ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම වී නිෂ්පාදනය ද එක්වීම නගරයේ ආර්ථිකයට ශක්තියක් වී ඇත. මෙම කලාපය තුළ පසුගිය 2016 වර්ෂයේදී වී නිෂ්පාදනය යලි කන්නය තුළ මෙට්‍රික් ටොන් 11,378ක්ද මහා කන්නය තුළ මෙට්‍රික් ටොන් 9,935ක් ලෙස වාර්තා වී ඇත.

නාගරික බල ප්‍රදේශයේ භූමි භාවිතයන් අනුව වී වගාව වැඩිවශයෙන් පැවතුනද ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම වැඩි ප්‍රසිද්ධියක් ලබාගෙන ඇත්තේ කෙසෙල් වගාව සඳහාය. වර්තමානය වන විට ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම කෙසෙල් නිෂ්පාදනය ශ්‍රී ලංකාවම ආවරණය වන පරිදි බෙදාහැරීම් ලැබේ. නිෂ්පාදන අලෙවිය සඳහා කෙසෙල් වෙළඳපොළවල් සතියකට දින හතරක් ඇමුණුකම සහ සංවර්ධන සැලැස්ම, තුංකම, හා මොරකැටිය ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක වන අතර එම කෙසෙල් පොළවල් තුළ සතියකට කෙසෙල් කැන් 13,750ක් පමණ අලෙවි කෙරේ (හෙක්ටර් කොඩ්බැකඩුව කෘෂි පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය 2011)

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම

ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව පවතින සාරවත් පස බෝග වගාවන් බොහොමයක් සඳහා හිතකර බැවින් කෙසෙල් වගාවට අමතරව එළවළු, පළතුරු හා අතිරේක බෝග වගාවන් සඳහාද කෘෂිකාර්මික බිම් වලින් 21% ක භූමි ප්‍රදේශයක් භාවිතයට ගෙන ඇත. එමෙන්ම නගරයේ රැකියා ව්‍යාප්තියට අනුව වැඩිම ප්‍රතිශතයක් එනම් 27%ක ප්‍රමාණයක් කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ නියැලී සිටී.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධානතම ආර්ථික පදනම කෘෂි කර්මාන්තය මත ගොඩනැගී ඇත. නගරය තුළ ක්‍රියාත්මක කර්මාන්ත, සංචරක, නොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාම, බේන්පි සම්පත්, බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන ජාලය තුළින් සමස්ත ආර්ථිකය පිළිබිඹු කෙරේ.

විශේෂයෙන් නගරයේ පිහිටීම හා කෘෂිකාර්මික ලක්ෂණ මත අවට පවතින කුඩා නගර සඳහා සේවා සපයන වාණිජ සේවා මධ්‍යස්ථානයක් බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්ව ඇත. නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ මේවන විටත් විවිධ පරිමාණයේ ව්‍යාපාර 152ක් ස්ථාපිතව ඇති අතර විවිධ වර්ගයේ සංචාරක හෝටල් 64ක් ස්ථාපිතව ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය අවට ජනතාව නගරයට පැමිණෙන විශේෂ හේතුවක් ලෙස නගරය තුළ ස්ථාපිතව පවතින මූල්‍ය ආයතන පද්ධතියේ සේවා ලබාගැනීම සඳහා බව හඳුනාගෙන ඇත. නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග වන නෝනගම, මොරකැටිය හා මිද්දේණිය මාර්ගය ආශ්‍රිතව රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ බැංකු 17කුත්, මූල්‍ය ආයතන 25කුත් ස්ථාපිතව පැවතීම නගරයේ ආර්ථිකයට ශක්තියක් වී ඇත.

නගරයේ ආර්ථිකය ඉහත සඳහන් කළ පරිදි විවිධ අංශ යටතේ ව්‍යාප්තව පැවතියත් එම බෝහෝමයක් අංශ එකිනෙක අතර ඇති අන්තර් සබඳතාවන් මත ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම ආර්ථික ධාමයේ ප්‍රධාන පුරුක කෘෂි කර්මාන්තය වන අතර ඒ තුළ සිදුකෙරෙන ප්‍රවර්ධනයන් තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට හැකියාව ඇත.

කෘෂිකර්මාන්ත කටයුතු ශක්තිමත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි ප්‍රධාන ගැටළුවක් ලෙස වගාකිරීමට ප්‍රමාණවත් ජලය වාර්ෂිකව නොලැබියාම හඳුනාගෙන ඇත. එහිදී කාලගුණික හා දේශගුණික තත්ත්වයන් මත ඇතිවන වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හමුවේ වර්ෂයකට කන්න දෙකක් වගා කළ නොහැකි තත්ත්වයකට පත්වන අතර එක් කන්නයක් වගා නොකර අතහැර දැමීම හෝ වගාකරන සම්පූර්ණ භූමි ප්‍රදේශයෙන් අඩක් පමණ වගා කිරීමට සිදුවේ. මේ තත්ත්වය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු ප්‍රවර්ධනය උදෙසා අත්‍යවශ්‍ය සාධකය වන ජලය වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළදීද කළමනාකරණය කරගනිමින් කන්න දෙකම වගාකිරීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මකව සපයා අස්වනු වැඩිකර ගැනීම කළ යුතු වේ. එමඟින් කලාපීය කෘෂි ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමටත් හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01 : උපරිම නිෂ්පාදනයකට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම

(අ). වගාවට අවශ්‍ය ජලය ප්‍රමාණවත්ව ලබාගැනීම

උඩවලව ජලාශයේ සිට වන්දිකා වැව ඇතුළුව කෘෂිකාර්මික බිම් සඳහා ජලය සැපයෙන උඩවලව දකුණු ඇළ ආශ්‍රිත වාරි ඇළ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම.

(ආ). ජල ඉල්ලුමට ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය රඳවා තබා ගැනීම

කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන වාර්ෂික ජල ඉල්ලුමට ප්‍රමාණවත් ජල ධාරිතාවයක් රඳවාගැනීමට හැකි පරිදි ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශයේ පවතින හෙක්ටයාර් 3ත් 15ත් අතර හඳුනාගත් වැව් නවයක් තුළ ජල රැඳවුම් ධාරිතාවය වැඩිකිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සිදු කිරීම.

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම

(ඇ). ජල ඉල්ලුමට ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය රඳවා තබා ගැනීම

වාර්ෂික ජල ඉල්ලුම අඛණ්ඩව සැපයීම සඳහා ජල කළමනාකරණ සැලැස්මක් සමස්ථ කලාපයම ආවරණය වන පරිදි ක්‍රියාවට නැංවීම. (කෝටා ක්‍රමයට ජලය ලබාදීම)

උපායමාර්ග 02 : වගාවේ ආසන්නයෙන්ම නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීම

තුංකම, කුට්ටිගල හා මොරකැටිය ප්‍රදේශ තුළ කෘෂි නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කරමින් එම මධ්‍යස්ථාන ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය සමඟ සම්බන්ධ කිරීම හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවියේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය බවට පත්කරමින් කලාපීය ගොවියාගේ නිෂ්පාදන සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ ලබාගැනීම හා අනරමදි වෙළෙන්දන් මඟින් පිටතට යන කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය අවමකර නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට කටයුතු කිරීම.

උපායමාර්ග 03 : ගුණාත්මක නිෂ්පාදන ඉහළ නැංවීම

(අ). කලාපයේ දේශගුණික තත්ත්වයන්ට ගැළපෙන හා වැඩි අස්වනු සහිත බීජ වර්ග හඳුන්වාදීම හා නවීන තාක්ෂණය ගොවීන්ට හඳුන්වාදීම සඳහා ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් කෘෂිකාර්මික සේවා මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිතව ස්ථාපිත කරමින් කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදනය හා එහි ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නංවා ගැනීම.

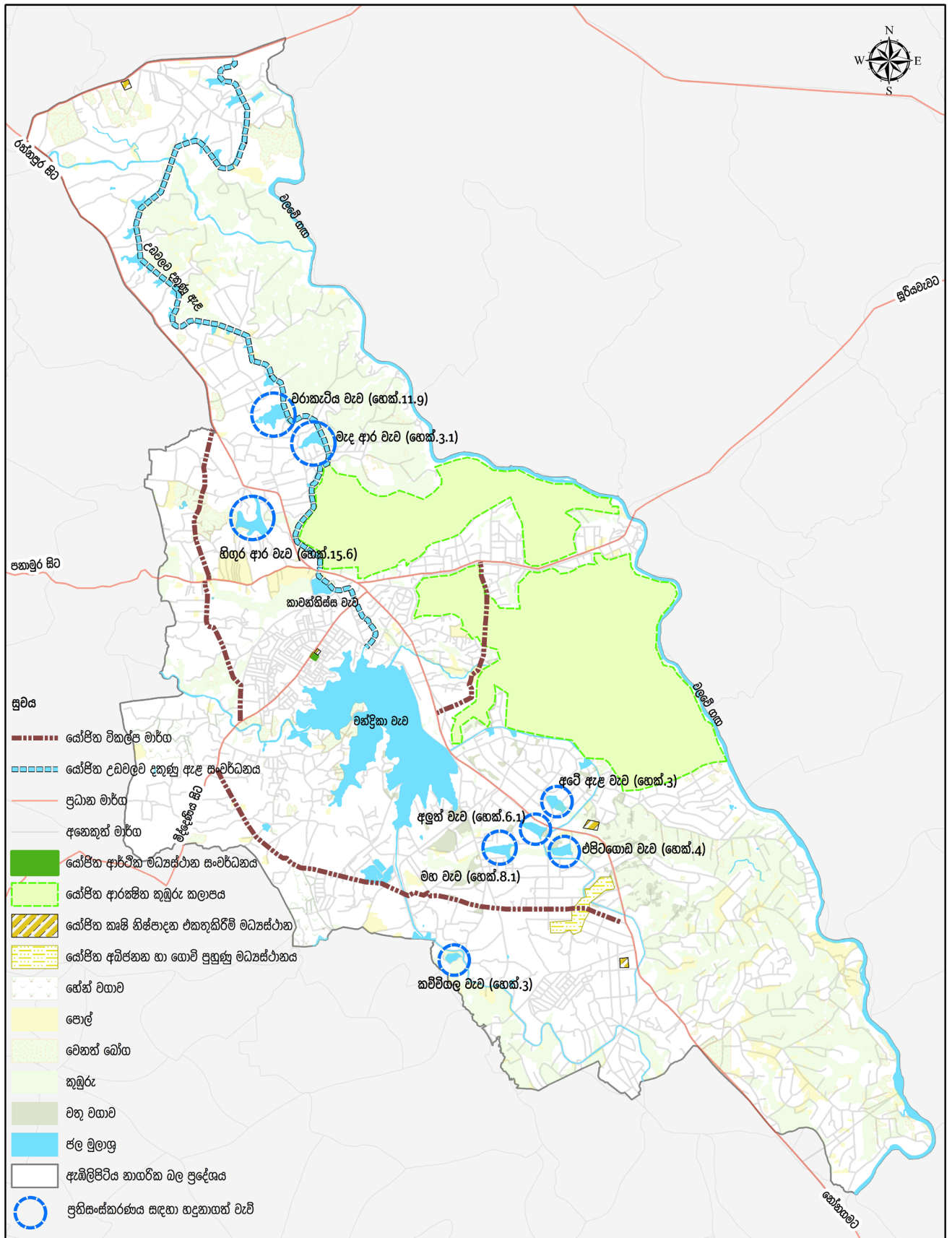

රූප සටහන 6.36 : යෝජිත බීජ අධීක්ෂණ නිෂ්පාදනය

(ආ). කෘෂි රසායන හා රසායනික පොහොර භාවිතය අවම කරමින් කාබනික පොහොර ආශ්‍රිත වගා කටයුතු සඳහා ගොවීන් නැඹුරු කරවීමට කලාපය තුළ මහා පරිමාණ හා කුඩා පරිමාණ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනාගාර ඇති කිරීම.

උපායමාර්ග 04 : වගාවේ සුරැකි කිරීම

හල්මිල්ලකැටිය හා මොරකැටිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය හරිත සංරක්ෂිත කලාපයක් ලෙස සංවර්ධනය කරමින් සංවේදී පරිසර පද්ධතියක් ලෙස පවතින කුඹුරු බිම් ආරක්ෂා කිරීම හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා පමණක් එම ප්‍රදේශය පවත්වා ගෙන යාම.

සෝපිත කෘෂි ආර්ථික සැලසුම (2030)
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 අගෝස්තු 2018

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලසුම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.8 : සෝපිත කෘෂි ආර්ථික සැලසුම 2030

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත කර්මාන්ත සැලැස්ම

6.4.2. යෝජිත කර්මාන්ත සැලැස්ම

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින ප්‍රධාන ආර්ථික ප්‍රභවය කෘෂි කර්මාන්තය වන අතර ඊට අමතරව විවිධ පරිමාණයේ කර්මාන්ත ගණනාවක් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. මේවන විට ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ කුඩා, මධ්‍යය හා මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත මෙන්ම සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත ඇතුළු කර්මාන්ත 287ක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. එමෙන්ම ස්වයං රැකියා වශයෙන් පවත්වාගෙන යන ඉතා කුඩා පරිමාණයේ කර්මාන්ත 630ක් මෙම ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මකව පවතී (වගු අංක 6.5).

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ මේවන විට ක්‍රියාත්මකව පවතින අක්කර 50කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය තුළ අක්කර 25ක භූමි ප්‍රමාණයක් කර්මාන්ත සඳහා යොදාගෙන ඇති අතර ඉතිරි අක්කර 25ක භූමි ප්‍රදේශය එහි දෙවන අදියර යටතේ කර්මාන්ත ඇතිකිරීම සඳහා වෙන්ව පවතී.

වර්ගීකරණය	ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය
කුඩා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සේවකයන් 1-10 සේවකයන් 10-50	191 18
මධ්‍යම පරිමාණයේ කර්මාන්ත සේවකයන් 50-200	32
මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සේවකයන් 650	01
සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත	45
එකතුව	287

වගුව 6.5 : ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින කර්මාන්ත
මූලාශ්‍රය : සමපත් පැතිකඩ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගෙන ඇති කර්මාන්ත කලාපය තුළ නව කර්මාන්ත ඇති කිරීමට පවතින ප්‍රවණතා හඳුනාගනිමින් එම ප්‍රදේශය කර්මාන්ත ආශ්‍රිත සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් සඳහා යොදාගෙන ඇත. මෙම කර්මාන්ත කලාපය තුළ මුළු භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 1200කි. එම භූමි ප්‍රමාණයෙන් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා යොදාගත හැකි භූමි ප්‍රමාණය (Developable area) අක්කර 823.8 ක ප්‍රමාණයකි. එම භූමි ප්‍රමාණයෙන් 20% ක භූමි ප්‍රමාණයක් චලිතවත් ප්‍රදේශ හා මාර්ග සඳහා වෙන්කරමින් ඉතිරි අක්කර 633.8ක භූමි ප්‍රමාණයක් යෝජිත නව කර්මාන්ත ඇතිකිරීම සඳහා වෙන්කර ඇත.

වර්ෂ 2030 වනවිට ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය පියවර දෙකක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කර ඒ තුළ කුඩා, මධ්‍යය හා මහා පරිමාණ කර්මාන්ත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත. ප්‍රදේශයේ කෘෂිකර්මාන්ත කටයුතු හා සමගාමීව ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනද යොදාගනිමින් මෙම කර්මාන්ත ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත අතර මෙම කර්මාන්ත කලාපය ඇතිකිරීම සඳහා හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01 : කලාපීය නිෂ්පාදන අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් භාවිතා කරන නිෂ්පාදන කර්මාන්ත කලාපයක් ස්ථාපනය

**06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම**

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත කර්මාන්ත සැලැස්ම

(අ). වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් කර්මාන්ත කලාපය තුළ අගය එක්කරන කෘෂි නිෂ්පාදන ඇතුළු පරිසර හානිය අවමව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි කර්මාන්ත කුඩා, මධ්‍යය හා මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත වශයෙන් කර්මාන්ත 100 කට අධික ප්‍රමාණයක් ස්ථාපනය කිරීම.

(ආ). ඇඹිලිපිටිය හිඟුර ප්‍රදේශයේ දැනට ක්‍රියාත්මකව පවතින කර්මාන්ත උද්‍යානය හා එහි දෙවන අදියර යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ප්‍රදේශය හා පැරණි කඩදාසි කම්හල ආශ්‍රිත භූමි ප්‍රදේශයද ඇතුළත්ව පළමු අදියර යටතේ කර්මාන්ත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අක්කර 280ක භූමි ප්‍රදේශයක් තුළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.

කර්මාන්ත කලාපයේ දෙවන අදියර වශයෙන්, පළමු අදියර යටතේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයට යාබදව පිහිටි අක්කර 580කට ආසන්න භූමි ප්‍රදේශයක යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.

(ඇ). යෝජිත කර්මාන්ත උද්‍යානය තුළ ජීවත්වන ජනතාව යටිතල පහසුකම් සහිත, ජීවත්වීමට හිතකර වෙනත් ප්‍රදේශයක නැවත පදිංචි කිරීම.

(ඈ). යෝජිත කර්මාන්ත තුළින් කලාපීය අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කරමින් අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ඇති කිරීම

රූප සටහන 6.37 : කෙසෙල් වලින් නිපදවිය හැකි අතුරු නිෂ්පාදන මූලාශ්‍රය : <https://bit.ly/2Y2lu>

උපායමාර්ග 02 : කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන පහසු ක්‍රමවේදයකට එක්රැස් කිරීම හා ප්‍රවාහනය

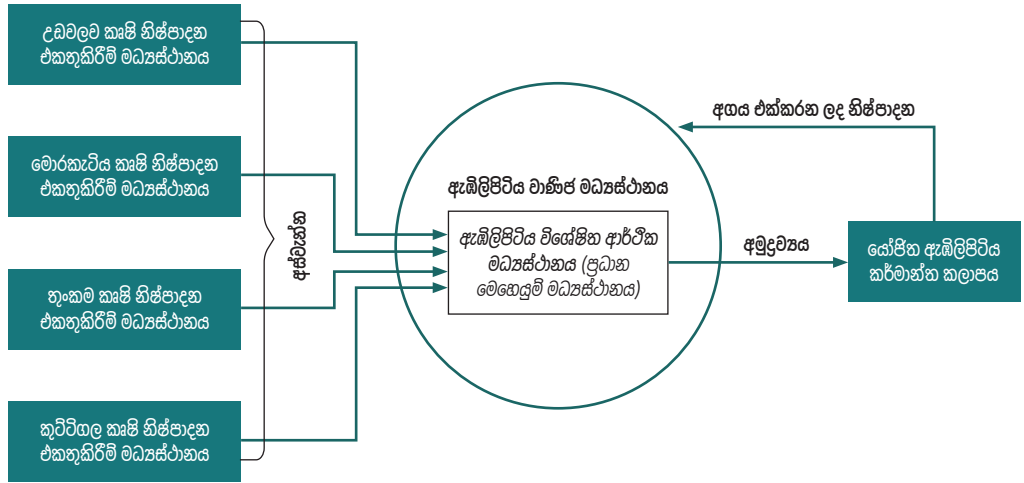
(අ). ඉතා පහසුවෙන් නාගරික අමුද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථාන හා සම්බන්ධ වීම

නගරයේ දැනට ක්‍රියාත්මකව පවතින කෙසෙල් හා අනෙකුත් කෘෂි නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත වෙළඳ පොළවල් වන තුංකම, මොරකැටිය, කුට්ටිගල හා උඩවලව යන මහජන වෙළඳ පොළවල්, ප්‍රධාන කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ලෙස සංවර්ධනය කරමින් අගය එක්කරන නිෂ්පාදන සහිත කර්මාන්ත ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය කලාපය තුළින් පහසුවෙන් එක්රැස් කර ගැනීම.

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

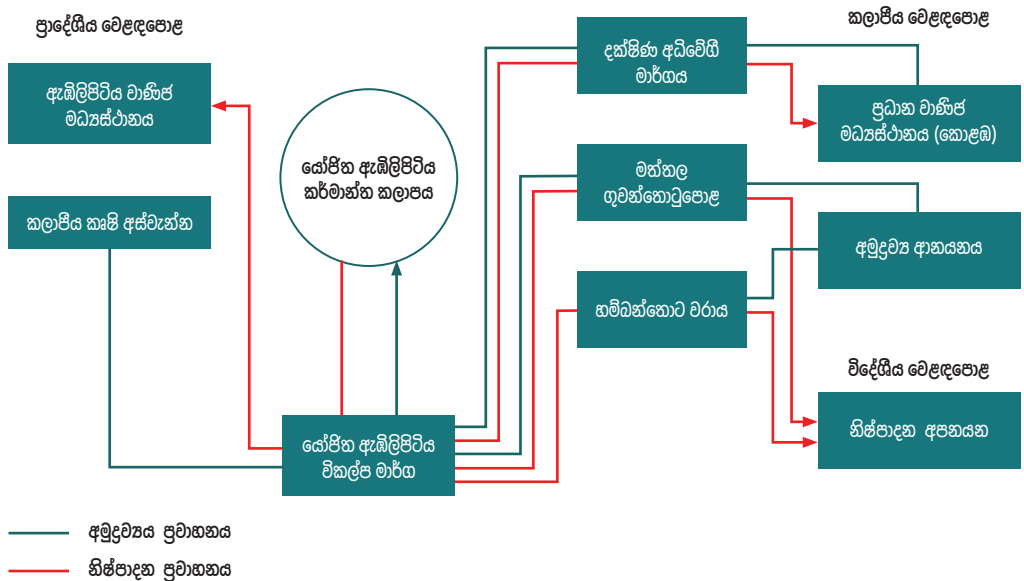
යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම

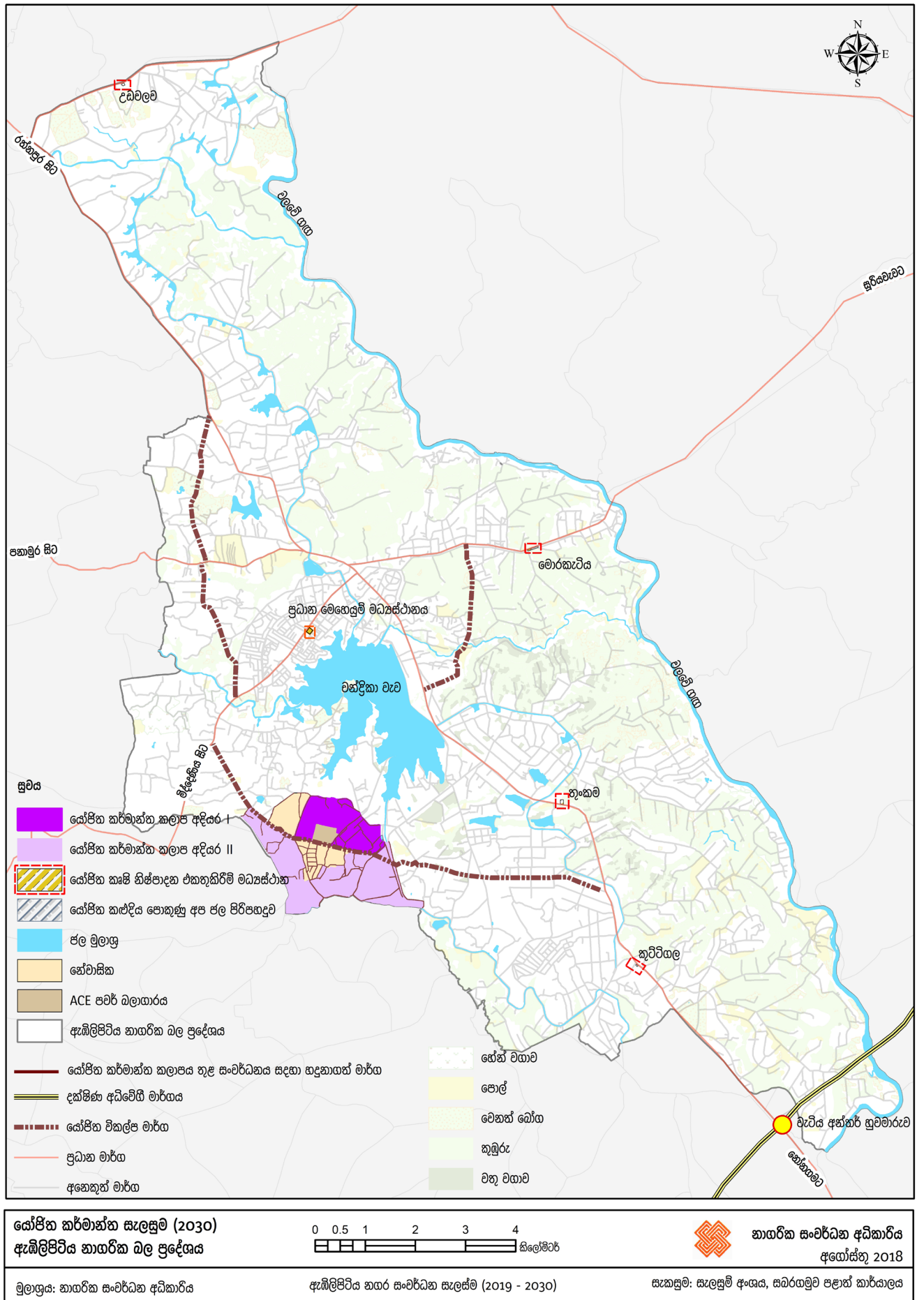
රූප සටහන 6.38 : ඇඹිලිපිටිය කෘෂි නිෂ්පාදන එකතුවකිරීම් මධ්‍යස්ථාන ජාලය

(ආ). නිෂ්පාදන හා අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහන වියදම හා නාස්තිය පිරිමැසීම

නිෂ්පාදන හා අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනයේදී දැරීමට සිදුවන පිරිවැය අවමකර ගැනීම සඳහා මත්තල ගුවන්තොටුපොළ හා හම්බන්තොට වරාය මෙන්ම දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය වෙත පහසුවෙන් සම්බන්ධ වීම සඳහා කඩදාසි කම්හල මාර්ගයේ සිට කදුරුගස් ආර හරහා කරවිල යාය මාර්ගය නෝනගම මාර්ගය දක්වා මංනිරු දෙකකින් යුතුව විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

රූප සටහන 6.39 : ඇඹිලිපිටිය යෝජිත කර්මාන්ත කලාප අමුද්‍රව්‍යය හා නිෂ්පාදන බෙදාහැරුම් ජාලය

සිතියම 6.9 : සෝපිත කර්මාන්ත සැලසුම

06 පරිච්ඡේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත සංචාරක සේවා සැලැස්ම

6.4.3. යෝජිත සංචාරක සේවා සැලැස්ම

සබරගමුව පළාතේ ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හත අතරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇමිලිපිටිය නගරය අයත් වේ. මෙම සංචාරක කලාපය තුළ දේශීය හා විදේශීය සංචාරක ආකර්ෂණය වැඩිවශයෙන් දිනාගත් ස්ථාන අතරට උඩවලව ඇත් අතුරු සෙවණ, උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය, සංඛපාල රජ මහා විහාරය, පනාමුර ඇන්ගාල, උඩවලව ජලාශය, චන්ද්‍රිකා වැව, ලියන්ගස්තොට වේල්ල හා මඩුවන්වෙල වලව්ව යන ස්ථාන සඳහන් කළ හැක. මෙම බොහොමයක් ස්ථාන ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයට අයත් නොවුනත් ඉහත සංචාරක ප්‍රදේශ වෙත පැමිණෙන සංචාරකයින්ගේ සේවා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයට පැමිණීම හඳුනාගෙන ඇත.

විශේෂයෙන් උඩවලව සංචාරක කලාපය ප්‍රසිද්ධියට පත්ව ඇත්තේ අලි ඇතුන් නැරඹීම සඳහාය. 2015 වර්ෂයේ ජනවාරි - ජූලි අතර කාලය තුළ උඩවලව ඇත් අතුරු සෙවණ හා උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානයට පැමිණ දේශීය සංචාරකයින් ප්‍රමාණය 134,116ක්ද විදේශීය සංචාරකයින්ගේ ප්‍රමාණය 62,145ක්ද වශයෙන් වාර්තා වේ. එමෙන්ම ජනවාරි- ජූලි හා අගෝස්තු - සැප්තැම්බර් කාල අතරතුර උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින් ප්‍රමාණය 100,000කට පමණ ආසන්න බව සංචාරක ප්‍රවේශ පත්‍ර ගණනය කිරීම තුළින් හඳුනාගෙන ඇත.

උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය නැරඹීමට පැමිණෙන සංචාරකයින්ගෙන් 50%කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් උඩවලව හා ඇමිලිපිටිය නගරයට පැමිණෙනුයේ සඟර, නවාතැන් හා අහාර යානාදී අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහාය. උඩවලවට පැමිණෙන සංචාරකයින් නාගරික බල ප්‍රදේශයේ රන්කරව්ව, උඩවලව යාය දෙක ප්‍රදේශ වල පමණක් ගනකර වෙනත් ප්‍රදේශ වෙත ගමන් කිරීම; හේතුවෙන් නගර මධ්‍යයේ හා නගරය හරහා ගොස් දැකබලා ගැනීමට තිබෙන ආකර්ෂණය ප්‍රදේශ බොහොමයක් සංචාරක ආකර්ෂණයෙන් හිලිහී යාමට හේතුවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

රූප සටහන 6.40 : ඇත් අතුරු සෙවණ හා චන්ද්‍රිකා වැව
 මූලාශ්‍රය : goo.gl/c1pqeE

රූප සටහන 6.41 : ලියන්ගස්තොට වේල්ල හා සංඛපාල විහාරය
 මූලාශ්‍රය : goo.gl/jDL1iY

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත සංචාරක සේවා සැලැස්ම

රූප සටහන 6.42 : උඩවලව ජලාශය හා මඩුවන්වල වලව්ව
මූලාශ්‍රය : goo.gl/fzpldy , goo.gl/fzpldy

මීට අමතරව මේ වනවිටත් උඩවලව සංචාරක කලාපයේ නවාතැන් හා ආහාර පහසුකම් සඳහා කඩානා කොටේජ්, ලොජ්, රෙස්ටුරන්ට්, විලා, හෝටල්, රිසෝර්ට් ආදී වශයෙන් විවිධ වර්ගීකරණයන් යටතේ පහසුකම් ව්‍යාප්තව ඇති අතර මෙවැනි පහසුකම් සහිත ස්ථාන 80ක් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පිහිටා ඇති අතර ඉන් 64ක්ම ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇත. නවද උඩවලව ප්‍රදේශය තුළ පවතින නේවාසික ඒකකයන් සංචාරක අවශ්‍යතා සඳහා පරිවර්තනය වීමක් හඳුනාගෙන ඇත.

මේ අනුව උඩවලව සංචාරක කලාපයේ පවතින සම්පත් වැඩිදියුණු කරමින් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන ආර්ථික ප්‍රභවයක් ලෙස සංචාරක කර්මාන්තය සංවර්ධනය ඇතිකිරීම සඳහා හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපක්‍රම කිහිපයකි.

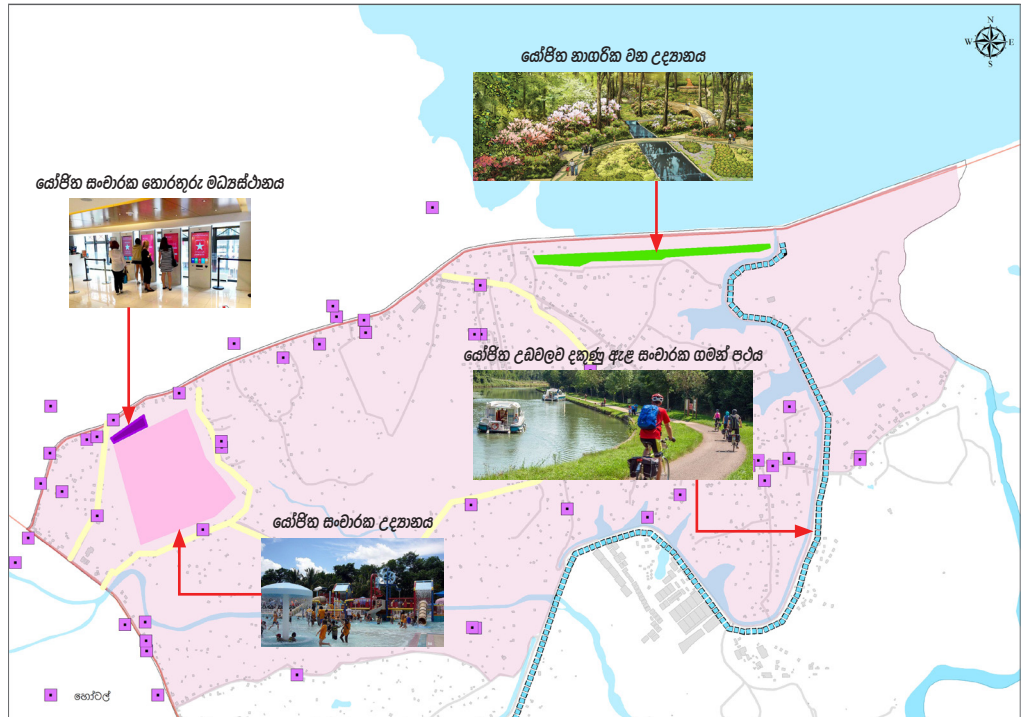
උපායමාර්ග 01 : උඩවලව සංචාරක කලාපයේ සංචාරක කටයුතු පුළුල් කිරීම

- (අ). සංචාරක ආකර්ශණත්වයක් පවතින උඩවලව ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය සංචාරක කටයුතු ප්‍රමුඛ කරගත් ප්‍රදේශයක් ලෙස සංචාරක සේවා කලාපය ලෙස නම් කිරීම
- (ආ). සංචාරක ආකර්ශණය පවත්වාගනිමින් ඒ සඳහා පවතින ඉල්ලුම ඉහළ ඉඩම් සංචාරක කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම .
- (ඇ). උඩවලව සංචාරක ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත සෝ මිල් මාර්ගය , ධර්මපාල මාර්ගය හා මුදුන්මන්කඩ මාර්ග සංවර්ධනය කරමින් සංචාරක සේවා ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙන්නන්ගේ ගමනා ගමන පහසුකම් විධිමත් කිරීම.
- (ඈ). උඩවලව සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා ගමන් ගන්නා උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංවර්ධනය කරමින් නගරයේ සංචාරක ආකර්ශණය ප්‍රදේශ වෙත සංචාරකයින් ආකර්ශණය කරගැනීම.

06 පරිච්ඡේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම

ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත සංචාරක සේවා සැලැස්ම

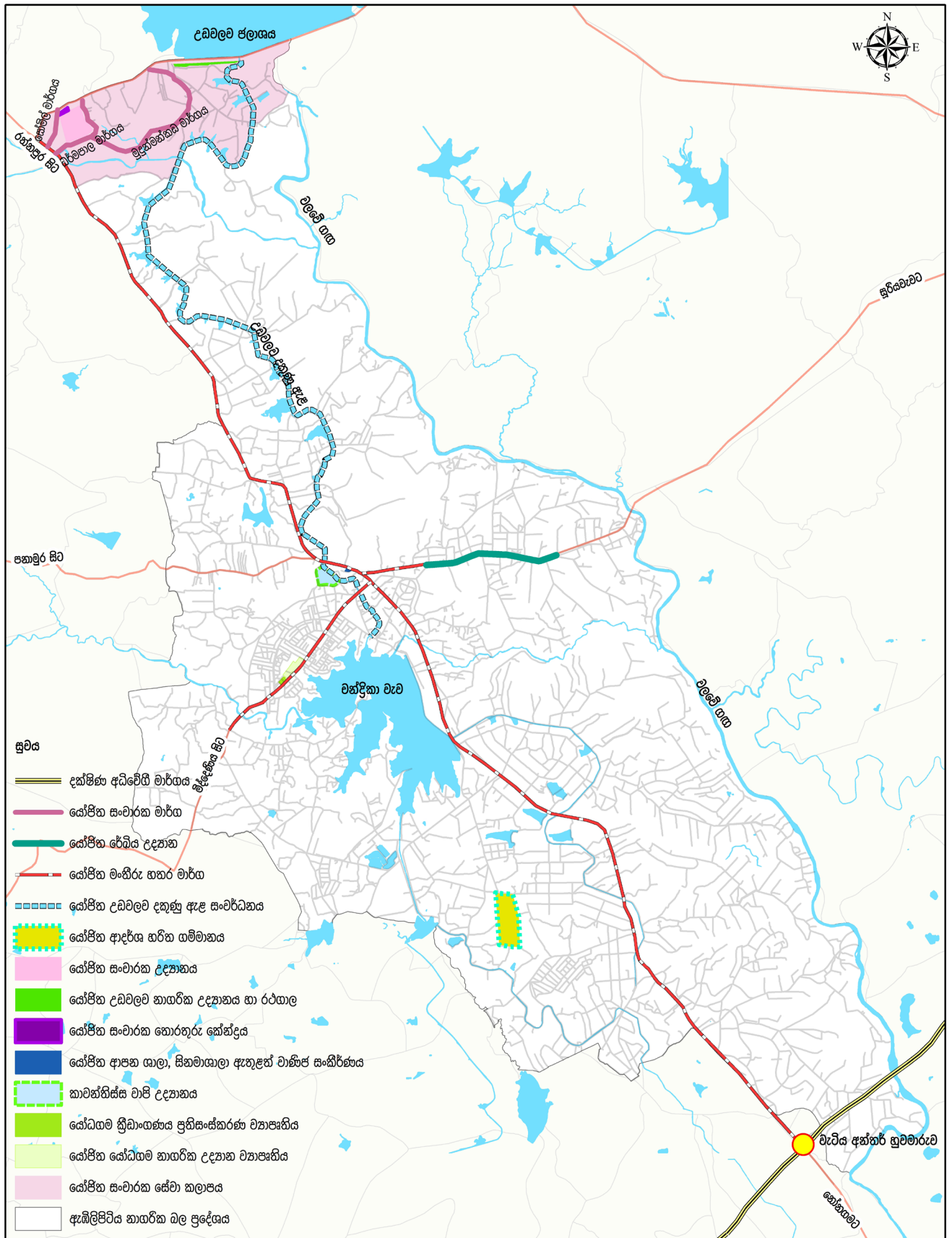
රූප සටහන 6.43 : යෝජිත උඩවලව සංචාරක කලාපය
 මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

උපායමාර්ග 02 : සංචාරකයින් ආකර්ෂණය වන නව අත්දැකීම් ලබාදීම

ඇම්ලිපිටිය නගර සභාව විසින් වර්ෂ 2020 දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ආදර්ශ හරිත ගම්මානය තුළ ඇතුළත්ව පවතින හරිත සංචාරක බංගලා හා සංචාරක ක්‍රියාදාම උද්‍යාන (Adventure Park) ආදී අවස්ථාවන් ලබාදීම තුළින්ද දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් නගරය තුළට ආකර්ෂණය කර ගැනීම.

රූප සටහන 6.44 : යෝජිත උඩවලව සංචාරක කලාපය
 මූලාශ්‍රය : goo.gl/fzpldy , goo.gl/fzpldy

යෝජිත සංචාරක සැලසුම (2030)
ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ඔක්තෝම්බර් 2018

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලසීම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.10 : යෝජිත සංචාරක සැලසීම 2030

06 පරිච්ඡේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම

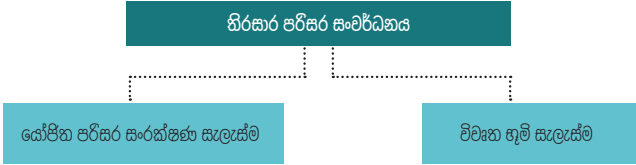
නිරසර පරිසර
 සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත පරිසර
 සංරක්ෂණ සැලැස්ම

6.5. නිරසර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන සංවර්ධන අරමුණක් වන පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් ජනාවාසයට හිතකර සංචාරයට ආකර්ශණීය නගරයක් ඇති කිරීම සඳහා නිරසර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම යටතේ ප්‍රධාන උපායමාර්ග ලෙස යෝජිත පරිසර සංරක්ෂණ සැලැස්ම, විවෘත භූමි සැලැස්ම හඳුනාගෙන ඇත.

නවද මෙම හඳුනාගත් උපායමාර්ගික සැලසුම් තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින වන්දිකා වැව, වලවේ ගඟ ආදී ජල මූලාශ්‍ර, කුඹුරු හා අනෙකුත් තෙත් බිම් ඇතුළු පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කරමින් සැමට සෞඳුරු පරිසරයක් සහිත නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම අපේක්ෂා කර ඇත.

රූප සටහන 6.45 : නිරසර පරිසර සංවර්ධන සැලසුම්

6.5.1. යෝජිත පරිසර සංරක්ෂණ සැලැස්ම

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ සම්පූර්ණ භූමි ප්‍රදේශයෙන් 27%ක භූමි ප්‍රතිශතයක් කුඹුරු වන අතර 6%ක් ජල මූලාශ්‍ර වේ. ඒ අනුව කුඹුරු හා වැව්, වාරි ඇළ, ගංගා යන ජල මූලාශ්‍ර වලින් හා 0.25% ක තෙත් බිම් වලින් සමන්විත සංවේදී පරිසර පද්ධතියක් සහිත ප්‍රදේශයක් ලෙස මෙම නගරය හඳුනාගෙන ඇත. නගරයේ සංවර්ධන කාර්යයන් තුළ අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් මඟින් පවතින පරිසර පද්ධතියට හානි පැමිණවී ඇත. විශේෂයෙන් නගරයේ ප්‍රධාන පානීය ජල සැපයුම වන වන්දිකා වැව සංරක්ෂිත ප්‍රදේශය ලෙස සැලකෙන මීටර් 100ක වැව රක්ෂිත ප්‍රදේශය තුළද ගොඩනැගිලි ඉදිකර ඇත. ඊට අමතරව නගරය මැදින් ගලා යන ඩි 23 ඇළ මාර්ගයට අපද්‍රව්‍ය මුදාහැරීම තුළින් කුඹුරු ඉඩම් වෙත අපජලය ගලා යාමත්, වලවේ ගඟ ආශ්‍රිතව ගොඩ වැලි හැරීම හා නැවත ඒ සඳහා පිළියම් නොකිරීම තුළින් පවතින පරිසර පද්ධතියේ සමබරතාවය බිඳවැටීමට හේතු වී ඇත.

මෙම ප්‍රදේශය තුළ දරුණු වශයෙන් බලපෑ ස්වභාවික ආපදා නොමැති අතර පසුගිය වසර 5ක කාලය තුළ නියඟය නිසා පවුල් 1710ක ප්‍රමාණයක් පිඩාවට පත්ව ඇත. මේ අනුව පවතින පරිසර පද්ධතිය සුරක්ෂිත කරමින් නගරයේ සංවර්ධන කාර්යයන් සිදුකිරීම සඳහා හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපක්‍රම කිහිපයකි.

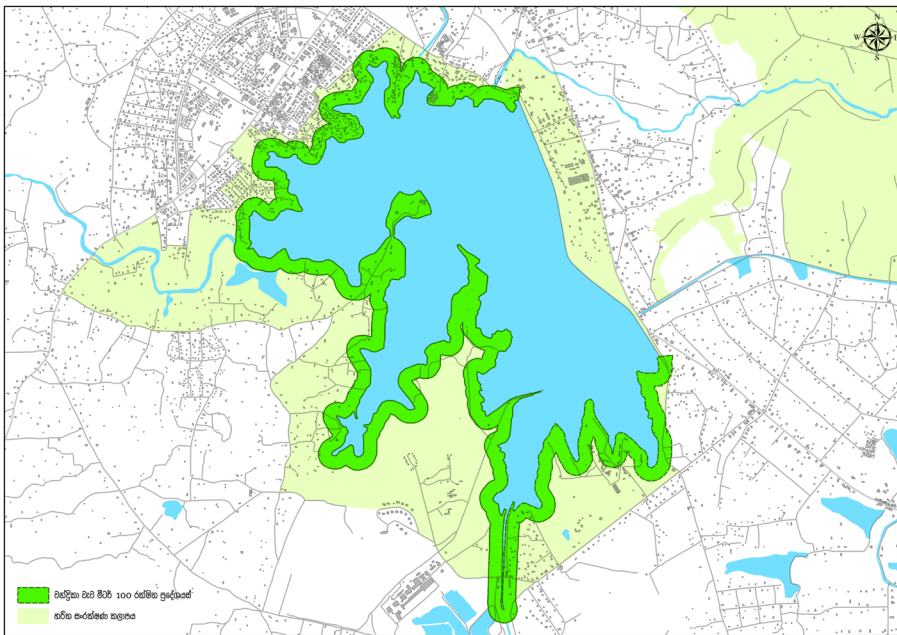
උපායමාර්ග 01 : හඳුනාගත් සුවිශේෂී ජල මූලාශ්‍ර හා සංවේදී පරිසර කලාප ආරක්ෂා කිරීම සඳහා නියමයන් පැනවීම

**06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම**

- (අ). වන්දිකා වැව සඳහා පවතින මීටර් 100ක වැව් රක්ෂිත ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කිරීම
- (ආ). වලවේ ගංගාව සඳහා මීටර් 40ක ගංගා රක්ෂිත ප්‍රදේශයක් ඇතිකිරීම තුළින් ගංගාව ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කිරීම
- (ඇ). වන්දිකා වැව ප්‍රදේශය අඩු ස්ථරව කලාපයක් ලෙස සංවර්ධනය කරමින් වැව ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කිරීම.

හිරසර පරිසර
සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත පරිසර
සංරක්ෂණ සැලැස්ම

රූප සටහන 6.46 : වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත සංරක්ෂිත ප්‍රදේශය හා හරිත සංරක්ෂණ කලාපය
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

උපායමාර්ග 02 : පවතින ජල මූලාශ්‍ර ප්‍රතිසංස්කරණය

උඩවලව ජලාශයේ සිට වන්දිකා වැව ඇතුළුව කෘෂිකාර්මික බිම් සඳහා ජලය සැපයෙන උඩවලව දකුණු ඇළ ආශ්‍රිත වාරි ඇළ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම.

උපායමාර්ග 03 : ගුණාත්මක නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම හා කලාපය තුළ ප්‍රචලිත කිරීම

කෘමිනාශක හා රසායනික පොහොර භාවිතය අවම කරමින් කාබනික පොහොර ආශ්‍රිත වගා කටයුතු සඳහා ගොවීන් නැඹුරු කරවීම හා මෙම කලාපය තුළ මහා පරිමාණ හා කුඩා පරිමාණ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනාගාර ඇති කිරීම.

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

නිරසර පරිසර
සංවර්ධන උපක්‍රම

යෝජිත පරිසර
සංරක්ෂණ සැලැස්ම

උපායමාර්ග 04 : පවතින තෙත්බිම් සංරක්ෂණය

ඇමුණුක 38 නාගරික බල ප්‍රදේශයෙහි තෙත්බිම් පහත අකාරයට වර්ගීකරණය කර දැක්විය හැකිය.

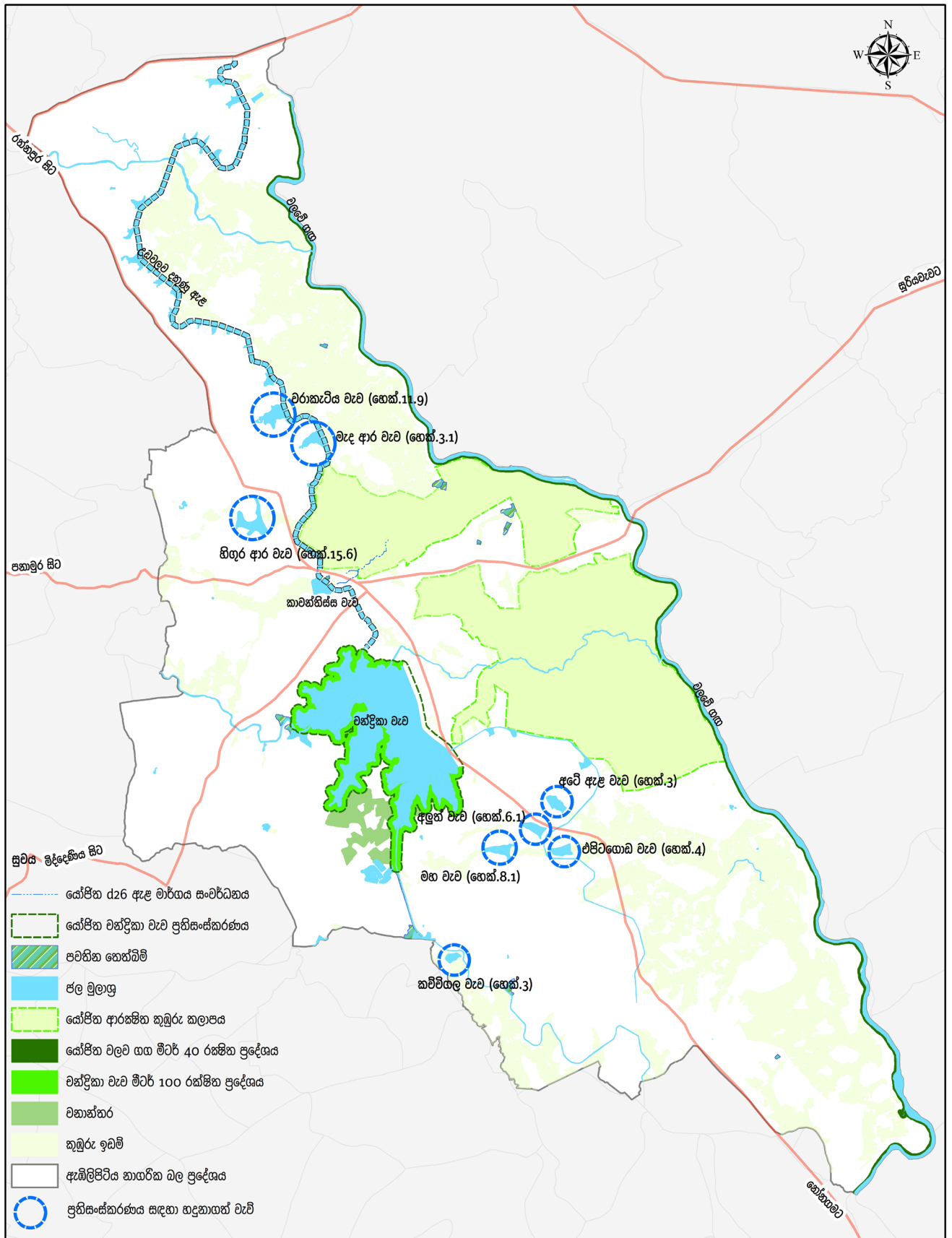
1. වගුරු බිම්
2. කුඹුරු බිම්

ඉහත තෙත් බිම් පහත අකාරයට කලාප 02 කට වෙන් කල හැකිය.

1. තෙත්බිම් ස්වභාවික සංරක්ෂණ කලාපය
2. විශේෂ කුඹුරු වගා කලාපය

මෙම තෙත්බිම් සංරක්ෂණය සඳහා හඳුනාගත් ප්‍රධාන ක්‍රමවේදයන්

- (අ). ඇමුණුක 38 නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින හෙක්ටයාර් 38ක තෙත්බිම්; ස්වභාවික සංරක්ෂණ කලාපයට අයත් තෙත්බිම් ප්‍රදේශ ලෙස සංරක්ෂණය සඳහා විශේෂිත භාවිතයන් හඳුන්වාදීම.
- (ආ). හල්මිල්ලකැටිය, මොරකැටිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය අඩු ස්ථරව කලාපයක් ලෙස නම් කරමින් සංවර්ධනය කරමින් සංවේදී පරිසර පද්ධතියක් ලෙස පවතින කුඹුරු ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීම.

සටහන 6.11 : යෝජිත පරිසර සංරක්ෂණ සැලැස්ම 2030

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

හිරසර පරිසර
සංවර්ධන උපක්‍රම

විවෘත භූමි සැලැස්ම

6.5.2. පොදු එළිමහන් විනෝද කටයුතු අවකාශීය සැලැස්ම

ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ මේවන විට (2016) 99,138ක ජනගහනයක් ජීවත්වන අතර දළ ජන සංඛ්‍යාවය වර්ග කිලෝමීටරයකට 660කි. වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත ජනගහනය 125,045ක් වශයෙන් පුරෝකචනය කර ඇත. නගරය තුළ පවතින ජනගහනයට අවශ්‍ය සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගැනීම සඳහා මේවන විට වෙන්ව පවතින ඉඩකඩ හෙක්ටයාර් 24.28කි (ඇමුණුම් වගු අංක 2.5, වගු අංක 6.6). මීට අමතරව වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සපුරා ගැනීම සඳහා මහජන පුස්තකාල 2ක්, සිනමාශාලා 01ක් හා ප්‍රජා ශාලා 68ක් පමණක් මෙම ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිතව ඇත.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් ප්‍රමිති මට්ටම් වලට අනුව ජනගහනය 1000කට හෙක්ටයාර් 1.4 ක භූමි ප්‍රදේශයක් සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සඳහා පැවතිය යුතුය. ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින කෘෂිකාර්මික භූමි භාවිතයන් සහ නේවාසික ඒකක සඳහා වන වැඩි බිම් ඉඩකඩක් පැවතීම නිසා සෘජු විනෝද පහසුකම් සඳහා භූමිය හිඟ නොවීම යන කරුණු මත එම තත්ත්වය ඉස්මතු වුවද වැඩිවන ජනගහනයට හා නගරයේ සංවර්ධනය සමඟ නගරයට පැමිණෙන සේවලාභීන්ට අවශ්‍ය සේවා මෙන්ම නගරය විඳීමට අවශ්‍ය ඉඩකඩ සපුරාදීම අත්‍යවශ්‍යතාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

අනු අංකය	උද්‍යාන වර්ගය	ප්‍රමාණය (ha)
1.	ඉතා කුඩා උද්‍යාන Pocket Parks (EPP)	0.72
2.	කුඩා උද්‍යාන Mini Park (EMP)	10.47
3.	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම Local Parks (ELP)	4.17
4.	මධ්‍යම උද්‍යාන ඉහළ මට්ටම Community Parks (ECP)	8.92
	එකතුව	24.28

වගුව 6.6 : ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන
මූලාශ්‍රය : භූ දර්ශන ඒකකය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

මෙහිදී වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකචනය කරන ලද ජනගහනය සඳහා අවශ්‍ය සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සඳහා ඉඩම් හෙක්ටයාර් 175ක් අවම වශයෙන් වෙන්කළ යුතුය. මේ අනුව නාගරික ජනතාවට හිතකර නගරයක් බිහිකිරීමට මෙන්ම ජනතාවට අවශ්‍ය ප්‍රධාන යටිතල පහසුකමක් ලෙස නගරය තුළ සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සපුරාලීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති උපායමාර්ග කිහිපයකි (ඇමුණුම් වගු අංක 2.6).

උපායමාර්ග 01 : අපේක්ෂිත ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් පරිදි සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සැපයීම

**06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම**

හිරසර පරිසර
සංවර්ධන උපක්‍රම

විවෘත භූමි සැලැස්ම

(අ). වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකචනය කරන ලද ජනගහනයට අවශ්‍ය පරිදි සෘජු විනෝද පහසුකම් සැලසීම සඳහා නාගරික ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන කුඩා, මධ්‍යම හා රේඛීය උද්‍යාන ඇති කිරීම සඳහා ඉඩකඩ වෙන්කිරීම.

අනු අංකය	උද්‍යාන වර්ගය	ප්‍රමාණය (ha)
1.	යෝජිත කුඩා උද්‍යාන Proposed Mini Park (PMP)	4.95
2.	යෝජිත මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම Proposed Local Parks (PLP)	19.7
3.	යෝජිත රේඛීය උද්‍යාන Proposed Linear Park (PLiP)	209.2
	එකතුව	233.9
4.	මධ්‍යම උද්‍යාන ඉහළ මට්ටම Community Parks (ECP)	24.28
	සමස්ථ එකතුව	258.1

වගුව 6.7 : පවතින පොදු එළිමහන් විවෘතභූමි ප්‍රමාණය
මූලාශ්‍රය : භූ දර්ශන ඒකකය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

(ආ). දැනට පවතින සියළුම ක්‍රීඩා බිම් සහ ක්‍රීඩා කලහැකි සහ පොදු විවෘත භූමි ලෙස පවතින නිස් ඉඩම් හැකිතාක් දුරට සෘජු විනෝද පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම, වර්ගීකරණය කිරීම හා ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම.

උපායමාර්ග 02 : විනෝද පහසුකම් තුළින් නාගරික ආර්ථිකය ප්‍රවර්ධනය

(අ). දැනට නගරයේ ප්‍රධාන ක්‍රීඩාංගණයක් වන මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කරමින් ජාතික හා කලාපීය ක්‍රීඩා අවශ්‍යතා වෙත ලබාදීමෙන් නාගරික ආර්ථිකයටද දායක කර ගැනීම.

(ආ). උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන්පවයක් ලෙස සංවර්ධනය කරමින් පාරිසරික හානි අවම බෝට්ටු පැදීම, ඔරු පැදීම, පාපැදි හා ස්කූට් පැදීම සඳහා ඉඩකඩ සැපයීම තුළින් ජනතාවට විනෝදාස්වාදයක් මෙන්ම නාගරික ආර්ථිකයට දායකත්වයක් ලබා ගැනීම.

(ඇ). මොරකැටිය ප්‍රධාන මාර්ගයට සමාන්තරව ගලා බසින ප්‍රධාන මාර්ගය ආශ්‍රිත පවතින ඇළ අසල ප්‍රධාන මාර්ගයට මුහුණලා ඉඳිකර ඇති අනවසර ඉඳිකිරීම් ඉවත්කිරීම සඳහා එම ප්‍රදේශය රේඛීය උද්‍යානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම.

මෙම මොරකැටිය රේඛීය උද්‍යානය ආශ්‍රිත කුඩා පරිමාණයේ හෙළ බොජුන් හල් ස්ථාපනයට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම තුළින් නාගරික ජනයාට නව රැකියා අවස්ථා සැපයීම හා නාගරික ආර්ථිකයට දායක කර ගැනීම

**06 පරිවිජේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම**

හිරසර පරිසර
 සංවර්ධන උපක්‍රම

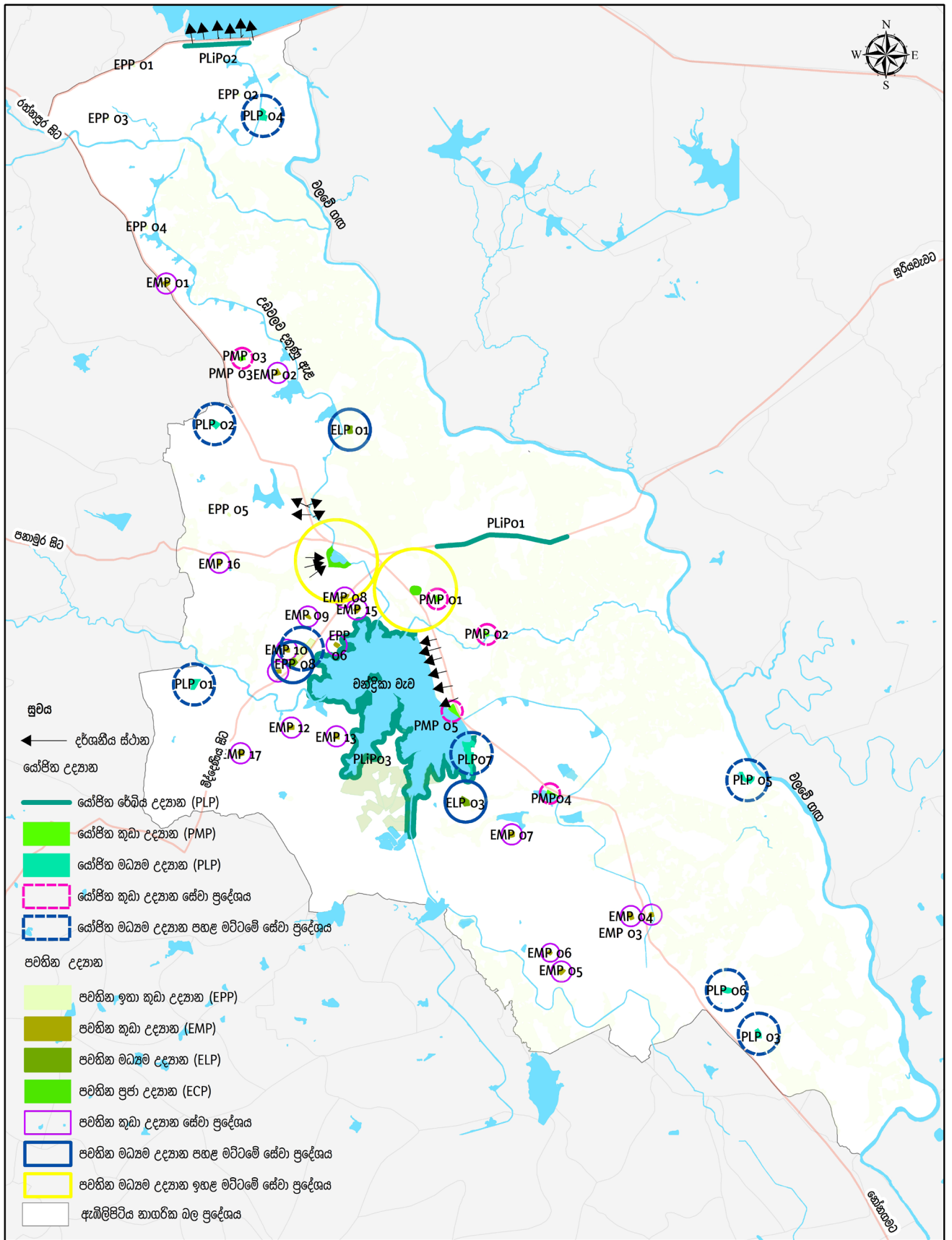
විවෘත භූමි සැලැස්ම

රූප සටහන 6.47 : විනෝද කටයුතු ආශ්‍රිත ආර්ථික ප්‍රවර්ධන අවස්ථා
 මූලාශ්‍රය : <https://www.ny.gov/2ZKOLke>, <https://bit.ly/2XOISjo>

උපායමාර්ග 03 : නාගරික උෂ්ණත්වය අවම ක්‍රම භාවිතයෙන් නාගරික ආකර්ෂණය වැඩි සුවදායී පරිසරයක් ඇති කිරීම

- (අ). සියළුම රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ගොඩනැගිලි නිල හරිත ශ්‍රී ලංකා ජාතික ගොඩනැගිලි හරිතකරණය අනුව සිදු කිරීම.
- (ආ). සියළුම කාර්යාල සහ නිවාස ඉදිකිරීමේදී වහල මත හරිත පියසි ඉඳිකිරීම සහ හරිත පියසි තුළ ජල විහිදුම් ක්‍රම (Water sprinkler) භාවිතයට යොමු කිරීම.
- (ඇ). ගොඩනැගිලි වර්ණ ගැන්වීමේදී ලා වර්ණ යෙදීම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම.
- (ඈ). බිම් ඇතුරුම් ක්‍රමය ජලය පොලවට උරාගන්නා ක්‍රම වේදයන්ට පමණක් සීමා කිරීම (interlocking) සහ එවා ද ලා වර්ණයන්ට පමණක් සීමාකිරීම.
- (ඉ). පවතින ක්‍රීඩාභූමි, උද්‍යාන සහ විවෘත භූමි නඩත්තු කිරීම සහ යෝජිත විවෘත භූමි හරිත සංකල්පයන් මූලික කොට සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.

පොදු එළිමහන් විනෝද කටයුතු අවකාශීය සැලැස්ම (2030) ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
ඔක්තෝම්බර් 2018

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)
සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

සිතියම 6.12 : පොදු එළිමහන් විනෝද කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම

06 පරිච්ඡේදය
 සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
 අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

6.6. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

6.6.1. උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් ව්‍යාපෘති, සමාජීය, ආර්ථික හා පාරිසරික බලපෑම, ව්‍යාපෘති කාලසීමාව, ව්‍යාපෘති පිරිවැය, අපේක්ෂිත නගර සංවර්ධන සංකල්පයට අනුකූල වීමේ ප්‍රමාණාත්මකතාවය යනාදී අංශ වලට පවතින අනුකූලත්වය මත සිදුකරන ලද දත්ත විශ්ලේෂණය තුළින් ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම සිදුකර ඇත (ඇමුණුම් වගු අංක :2.10).

ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම	ව්‍යාපෘතිය
1	1. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන ඛණ්ඩවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. ඇඹිලිපිටිය සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. කෘෂි අස්වනු එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය a. තුංකම මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය b. කුට්ටිගල මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය c. මොරකැටිය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. ඇඹිලිපිටිය මොරකැටිය මාර්ගයේ රේඛීය උද්‍යානය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. යෝජිත අතුරු මාර්ග සංවර්ධන කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 7. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 8. උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
2	1. ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. ඇඹිලිපිටිය නගරයේ යෝජිත සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 4. D26 ඇළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. උඩවලව මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
3	1. යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයේ කඩදාසි කම්හලට අයත් කලුදිය පොකුණු අපජල පිරිපහදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. ඇඹිලිපිටිය නාගරික වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. යෝජිත උඩවලව සංචාරක තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. යෝජිත උඩවලව නාගරික වන උද්‍යානය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත උද්‍යාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. ආපන ශාලා, සිනමා ශාලා ඇතුළත් වාණිජ සංකීර්ණය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම	ව්‍යාපෘතිය
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. යෝජිත විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. ඇඹිලිපිටිය නවනගරය කෙටි දුර සේවා ඛණ්ඩාංකවලට පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. බීජ අබිජනන මධ්‍යස්ථානය හා ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. ඇඹිලිපිටිය නවනගරය ජල ටැංකිය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංවර්ධන ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 7. උඩවලව සංවර්ධන සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 8. යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යානය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 9. හිඟුර ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත කලාපය අදියර I ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
5	<ol style="list-style-type: none"> 1. උඩවලව සංවර්ධන සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 2. මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. හිඟුර කර්මාන්ත කලාපයේ අදියර II ට අදාළ නැවත පදිංචි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. හිඟුර කර්මාන්ත කලාපයේ අදියර II ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. යෝජිත ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

වගුව 6.8 : ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම

ව්‍යාපෘතිය 01

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරයේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ප්‍රධාන බස් නැවතුම් ලෙස භාවිතා කෙරේ			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්. 1.7			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

දැනට ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවතින ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ තුළ පවතින ඉඩකඩ හා භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ප්‍රමාණවත්ව සපුරා නොමැත. ප්‍රධාන පළාත් තුනක් අතර කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට වෙනත් ප්‍රදේශ වෙත දුරසේවා බස් රථද ක්‍රියාත්මක වේ. දිනකට දුර හා කෙටිදුර සේවා බස් රථ ගමන්වාර 771 ක් ක්‍රියාත්මක වන අතර දැනට පවතින ඉඩකඩ තුළ දුර සේවා බස් රථ නතර කිරීමට පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවේ.

ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙන මඟි ජනතාවට රැඳී සිටීමට ප්‍රමාණවත් පහසුකම්ද විධිමත්ව නැත. මෙවැනි දුර්වලතා තුළ වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත සංසරණ ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් පහසුකම් ලබාදෙමින් නාගරික ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම තුළින් මූලික ප්‍රවාහන සේවා ආශ්‍රිත පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම හා ඒ තුළින් නාගරික ජනතාවට හා සංසරණ ජනගහනයට අවශ්‍ය පොදු පහසුකම් විධිමත් අයුරින් සපුරා දීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නගර මධ්‍යයේ ඇතිවන රථවාහන නදබදය අවම වීම.
- බස් රථ හැසිරවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩපහසුකම් ලැබීම.
- මඟි ජනතාවට අවශ්‍ය සනීපාරක්ෂක පහසුකම් ඇතුළු පොදු පහසුකම් සැපයීම.
- ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත හා දුර සේවා බස් රථ සේවා පහසු වීම.

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු. මිලියන
ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	350

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තු

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතිය 02

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	පරිපාලන කටයුතු ඒකරාශී කරමින් පරිපාලන සේවය විධිමත් කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිදිදෙණිය මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
	පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල 1		පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල 2	
දැනට පවතින භාවිතය	පැරණි තැපැල් කාර්යාලය හා හිස් ඉඩම		ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව		මහවැලි අධිකාරිය, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.1.8		අක්. 1	

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කලාපීයකරණ සැලැස්ම තුළින් පරිපාලන සේවා සඳහා නම් කර ඇති ආයතනික කලාපය තුළ මෙම ව්‍යාපෘතිය ස්ථාපනය කිරීම තුළින් සේවා ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවට පහසුවෙන් එක කලාපයක් තුළින් පරිපාලන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරගැනීමට පහසු වන පරිදි පරිපාලන සංකීර්ණ ස්ථාපනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- පරිපාලන ආයතනික සේවා ලබාගැනීම පහසු කිරීම
- පවතින හුම් භාවිතයන් විධිමත් කිරීම
- වාණිජ භාවිතයන් සඳහා යෝග්‍ය ප්‍රදේශ පරිපාලන කටයුතු වලින් බැහැර කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ජනතාවට තම පරිපාලන සේවා ලබා ගැනීම පහසු වීම
- අනවශ්‍ය රටවාහන නදබදයක් ඇති නොවීම
- ආයතන සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉඩකඩ සැලසීම
- රාජ්‍ය සේවකයන්ට පහසුකම් සම්පූර්ණ පරිසරයක සිට සේවාවන් ඉටුකිරීමේ පහසුව

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අදියර I	1800
යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අදියර II	1500

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම අදාළ විෂයභාර අමාත්‍යාංශ විසින් සිදුකෙරේ.

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතිය 03

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සාප්පු සංකීර්ණය හා රථාගල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික ජනතාවට අවශ්‍ය වාණිජමය සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා එකම ස්ථානයකින් සපුරාලීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ලංකා විදුලි බල මණ්ඩල කාර්යාලය, නිළ නිවාස හා විදුලි කණු, ගබඩා කිරීම			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.3			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින වාණිජ ව්‍යාපෘතිය හා සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය තුළ නගරයේ ජනතාවට අවශ්‍ය නවීන පහසුකම් සහිත සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ සපුරාදීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත. වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කලාපීකරණයට අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා යෝජිත භූමිය වාණිජ කලාපයට අයත්වන අතර වාණිජ භාවිතයන් සඳහා යොදා ගැනීමෙන් ඉඩම් වටිනාකම ඉහළ නැංවීමටද අවස්ථාව සැලසේ.

නවද සංචාරක ආකර්ශණය නගරයක් ලෙස සංවර්ධනයේදී නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයින්ගේ අවශ්‍යතා උපරිම ආකාරයෙන් සපයා දීමටද උපකාරී වන ව්‍යාපෘතියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. ඇමිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ගයක් වන නෝනගම මාර්ගයට මුහුණලා නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය තුළ පවතින භාවිතයන් සමඟ මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වඩාත් සුදුසු භූමියක් ලෙස ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් මෙම ඉඩම හඳුනාගෙන ඇත. ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් කාර්යාල; යෝජිත පරිපාලන කලාපය තුළ ස්ථාපනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත. මේ අනුව ජනතාවට අවශ්‍ය රෙදිපිළි, ගෘහ උපකරණ, විවිධ නවීන උපකරණ සපිරි වෙළඳසැල්, ඒ.ටී.ඒ.එම් යන්ත්‍ර, ආපන ශාලා ආදී බොහොමයකින් සමන්විත වාණිජ පහසුකම් එක් ස්ථානයකදී සපුරාදීමට අපේක්ෂා කර ඇත. මෙම සාප්පු සංකීර්ණය සමඟ යෝජිත රථගාල තුළින් නවදුරටත් ජනතාවගේ සේවා කටයුතු පහසු කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

නාගරික ජනතාවට අවශ්‍ය සියලු සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා එක් ස්ථානයකට ඒකරාශී කරමින් ලබාදීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ජනතාවගේ සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා බොහොමයක් එක් ස්ථානයක් තුළ පහසුවෙන් සපයාගත හැකි වීම
- මූල්‍ය සේවා ලබාගැනීමේ පහසුව
- සාප්පු සවාරි සමඟ විවේකිත කාලය ගත කිරීමේ පහසුව
- නාගරික ආකර්ෂණය ඉහළ යාම
- නාගරයේ වාණිජ සංවර්ධනය වර්ධනය වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අත්හර්ගතය	රු.මිලියන
යෝජිත සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	550

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

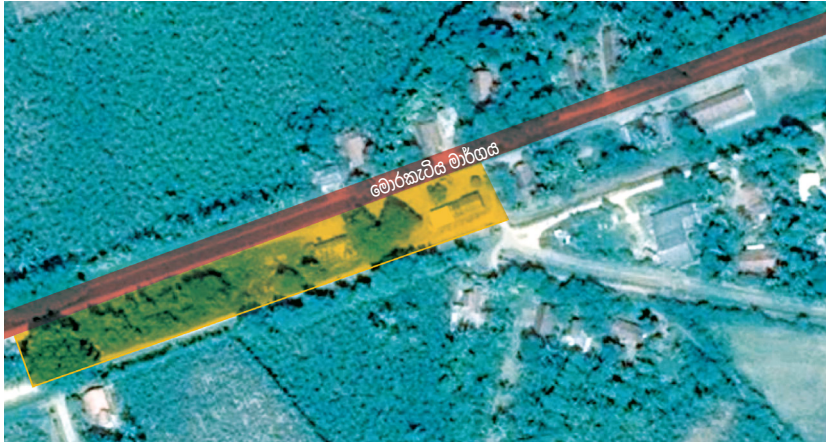

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතිය 04

<p>ව්‍යාපෘති මාතෘකාව</p>	<p>කෘෂි අස්වනු එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය</p>			
<p>ව්‍යාපෘති යෝජනාව</p>	<p>කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය නොගත වශයෙන් මිළදී ගැනීම සඳහා වගා කටයුතු සිදු කරන ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීම</p>			
<p>පිහිටීම</p>	<p>පළාත</p>	<p>දිස්ත්‍රික්කය</p>	<p>ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය</p>	<p>පළාත් පාලන ආයතනය</p>
	<p>සබරගමුව</p>	<p>රත්නපුර</p>	<p>ඇඹිලිපිටිය</p>	<p>ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව</p>
<p>ප්‍රවේශය</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරී මාර්ගය (රත්නපුර - නෝනගම මාර්ගය, මොරකැටිය මාර්ගය , උඩවලව තණමල්විල මාර්ගය)</p>			
<p>පිහිටීම් සිතියම</p> <p>යෝජිත භූකම මහජන පොළ හා කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය</p>				
<p>පිහිටීම් සිතියම</p> <p>යෝජිත කුට්ටිගල මහජන පොළ හා කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය</p>				

<p>පිහිටිම් සිතියම</p> <p>යෝජිත මොරකැට්ටිය කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය</p>		
<p>පිහිටිම් සිතියම</p> <p>යෝජිත උඩවලව කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය (මහජන පොළ ආශ්‍රිතව)</p>		
<p>දැනට පවතින භාවිතය</p>	<p>උඩවලව, තුංකම, පදලංගල මහජන පොළ ලෙස භාවිතා කෙරේ/ මොරකැට්ටිය කෙසෙල් පොළ ලෙස භාවිතා කෙරේ.</p>	
<p>ඉඩමේ අයිතිය</p>	<p>ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව / මහවැලි අධිකාරිය</p>	
<p>භූමි ප්‍රමාණය</p> <p>(යෝජිත කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය)</p>	<p>තුංකම</p>	<p>අක්. 1.2</p>
	<p>කුට්ටිගල</p>	<p>අක්. 0.7</p>
	<p>මොරකැට්ටිය</p>	<p>අක්. 1.2</p>
	<p>උඩවලව</p>	<p>අක්. 0.75</p>

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

කෘෂිකාර්මික නගරයක් වන වලව විශේෂිත බල ප්‍රදේශයට අයත් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සිදුකිරීමේදී ගොවියන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටළු ලෙස ඔවුන්ට නිෂ්පාදන සඳහා සාධාරණ මිලක් නොලැබීම හා අනරමැදියන් හරහා ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන අවම මිල ගණන් වලට විකිණීමට සිදුවීම ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ කෘෂිකාර්මික කලාප ආශ්‍රිතව

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

දැනට ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයේ පවතින මහජන පොළවල් පැවැත්වෙන ස්ථාන; කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථාන ලෙස ස්ථාපිත කරමින් සාධාරණ මිළ ගණන් යටතේ ගොවියාගේ නිෂ්පාදන මිළදී ගැනීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදුකිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

එමෙන්ම මෙම කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා ඒකාබද්ධ කරමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- කෘෂි නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇති කරමින් එක්රැස් කරන කෘෂි නිෂ්පාදන යෝජනා කර්මාන්ත කලාපයේ කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් සැපයීම.
- කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන මෙම කලාපයෙන් පිටතට යෑම වැළැක්වීම.
- කෘෂිකාර්මික කලාප ආශ්‍රිතව මෙම මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම තුළින් ගොවීන්ට සාධාරණ මිලක් යටතේ නම නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමට අවස්ථාව උදාකර දීම.
- අස්වනු ප්‍රවාහනයේදී සිදුවන හානිය අවම කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ගොවියාට කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනය සඳහා දැරීමට සිදුවන පිරිවැය අවම වීම.
- අවිධිමත් ප්‍රවාහනයේදී අස්වැන්නට සිදුවන හානිය අවම වීම
- කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන ආර්ථිකය ඉහළ නැඟීම
- ගොවියාට නම නිෂ්පාදන අලෙවිය පහසු වීම
- ගොවියාට නම නිෂ්පාදන සඳහා සාධාරණ මිලක් ලැබීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අත්හර්ගතය	රු. මිලියන
යෝජිත තුංකම මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා ඒ ආශ්‍රිතව කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75
යෝජිත කුට්ටිගල මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා ඒ ආශ්‍රිතව කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75
යෝජිත මොරකැටිය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75
යෝජිත උඩවලව කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

මොරකැටිය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යෑම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින්ද තුංකම හා කුට්ටිගල හා උඩවලව කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය නම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 05

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	මොරකැටිය රේඛීය උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	ඇඹිලිපිටිය මොරකැටිය මාර්ගයේ දකුණු පසින් පිහිටි හරිත බිම් තීරුව රේඛීය උද්‍යානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම.			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මොරකැටිය මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	මොරකැටිය මාර්ගය හා වාරි ඇළ අතර පිහිටි හරිත තීරුව තැනින් තැන අනවසර ඉඳිකිරීම් වෙළඳ කටයුතු පවතී			
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය			
රේඛීය උද්‍යානයේ දිග	කි.මී.2			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

මොරකැටිය මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයට ඇතුළුවන ප්‍රධාන මාර්ගයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර මොරකැටිය මාර්ගයට යාබදව ඇති ඇළ රක්ෂිතය තුළ මේවන විට අනවසර වෙළඳ කටයුතු සිදුකරමින් පවතී. ඒ අනුව එම අනවසර ඉඳිකිරීම් ඉවත් කරමින් ඇළ රක්ෂිතය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත. මොරකැටිය ප්‍රධාන මාර්ගයට සමාන්තරව පවතින මෙම ඇළ මාර්ගය ආශ්‍රිත රේඛීය උද්‍යානය හා ඒ ආශ්‍රිත දේශීය ආහාර නිෂ්පාදන අලෙවි කුටි ඇතුළත් කරමින් නාගරික ජනතාවට ජීවනෝපායක් ලබාදීමටද හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ ගමන්කරන ජනතාවට මෙම රේඛීය උද්‍යානය තුළ නතර වී විවේක ගැනීමට හා දේශීය ආහාර රසවිඳීමට අවස්ථාව සැලසේ.

මෙමගින් දැනට පවතින අනවසර ඉඳිකිරීම් ඉවත් කරමින් නාගරික ආකර්ෂණය ඉහළ නැංවීම හා ජනතාවට පහසුකම් රාශියක් සැලසෙන බැවින් මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදුකිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නාගරික ජනතාවට හා සංසරණ ජනගහනයට අවශ්‍ය විවේක හා විනෝද කටයුතු පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම
- මොරකැටිය මාර්ගය හා ඒ ආශ්‍රිත ඇළ මාර්ගයේ ඇති අනවසර ඉඳිකිරීම් ඇතිවීම වැළැක්වීම
- පවතින ඇළ මාර්ග භාවිතයට ගනිමින් නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිවීම
- අනවසර ඉඳිකිරීම් වැළැක්වීම
- ආර්ථිකමය ප්‍රතිලාභ අත්වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු. මිලියන
මොරකැටිය රේඛීය උද්‍යානය ඉඳිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	350

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 06

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ අතුරු මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික සේවා ව්‍යාප්ත කිරීම හා යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නාගරික අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	අතුරු මාර්ග			
මාර්ගයේ දිග	උඩගම මාර්ගය හා රෝහල් මාර්ගයේ කොටසක්	උඩගම හංදියේ සිට රෝහල් මාර්ගය ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල දක්වා		කි.මී.1.5
	කොන්ක්‍රීට් යාබ් මාර්ගය	ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල සිට කොන්ක්‍රීට් යාබ් මාර්ගය නෝනගම මාර්ගය දක්වා		කි.මී. 1.6
	ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය	මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය අසල මාර්ගය ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා		කි.මී.1.3
	බිම්බදු යාය මාර්ගය			මී.800

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

නගර මධ්‍යයේ ප්‍රධාන සේවා ස්ථාන ලෙස ජනගහනය වැඩි වශයෙන් ගැවසෙන ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළ, මහජනපොළ, ඇමුණුමේ දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල, හා ඇමුණුමේ ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත සේවාවන් රථවාහන නදබදය අවම කිරීම සඳහා මෙම අනුරූ මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය වන අතර එමඟින් නගර මධ්‍යයේ පවතින මාර්ග නදබදය අවම කළ හැකිවේ

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන නදබදය මඟ හරිමින් ප්‍රධාන මාර්ග වෙත පහසුවෙන් ළඟාවීමට හැකියාව පවතින මාර්ග පද්ධතියක් ඇති කිරීම
- නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන කටයුතු නගරයෙන් ඔබ්බට ව්‍යාප්ත කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- රථවාහන නදබදය අවම වීම
- නගර මධ්‍යයේ ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් වීම

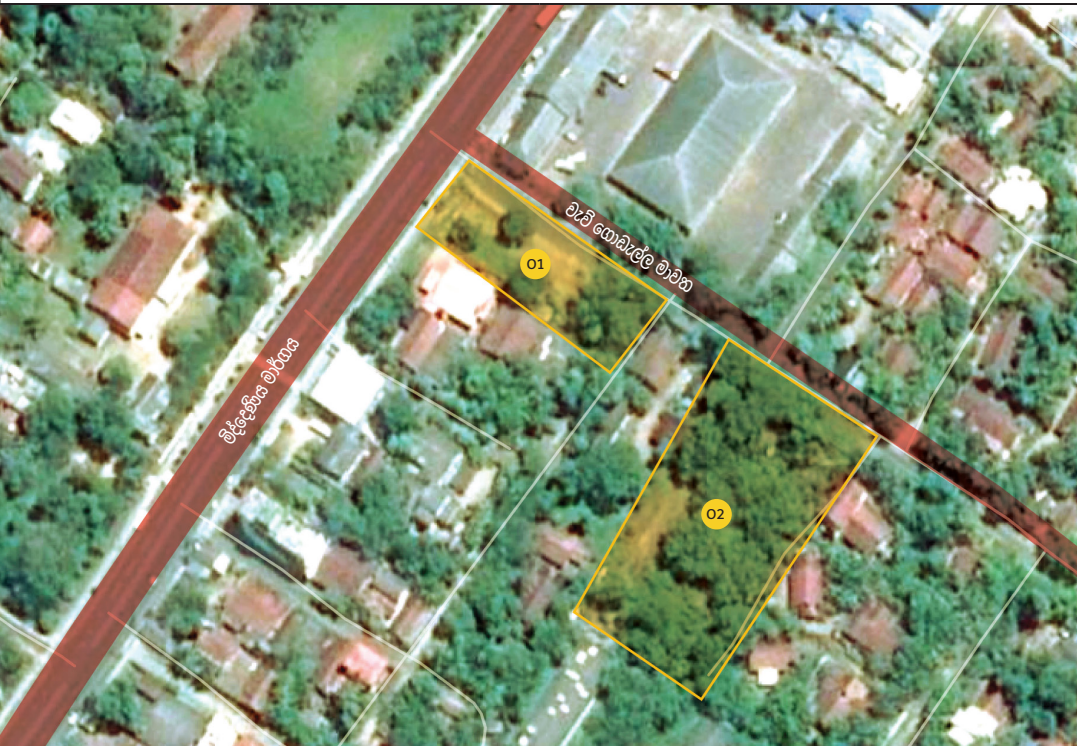
මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
උඩගම හංදියේ සිට රෝහල් මාර්ගය ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	60
කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	64
මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය අසල මාර්ගය ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	52
බිම්බදු යාය මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	32

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 07

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා මහජන පොළ ඇතුළු ස්ථානවල පොදු මහජන අවශ්‍යතා සඳහා රථඃාල් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙන්නන්ගේ රථවාහන ඃාල් කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් එම සේවා ස්ථාන ආසන්නයෙන් සපුරා දීම.			
ව්‍යාපෘති විස්තරය				
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරී මාර්ගය (මිද්දෙණිය මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	යෝජිත රථඃාල 1 - ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ රථඃාල සඳහා යෝජිත හිස් ඉඩම		යෝජිත රථඃාල 2 - පැරණි නිල නිවාස	
ඉඩමේ අයිතිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව / මහවැලි අධිකාරිය			
රේඛීය උද්‍යානයේ දිග	යෝජිත රථඃාල 1 - අක්.0.3 (පර්චි.48)		යෝජිත රථඃාල 2 - අක්. 01	

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමුණුකම නගරයේ මහජන පොළ පැවැත්වෙන දිනයන්හි හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ කටයුතු සඳහා පැමිණෙන්නන්ගේ රථවාහන සංඛ්‍යාව අධික වන බැවින් පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවන අතර රාජ්‍ය ආයතන ඇතුළු විවිධ සේවා ලබාගැනීම සඳහා නව නගරයට පැමිණෙන ජනතාවගේ රථවාහන නවකාලීන සඳහාද එම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව ප්‍රමාණාත්මක රථවාහන නැවතුම් ස්ථාන නොමැති හේතුවෙන් නව රථගාල් ඉදිකිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ඇමුණුකම මහජන පොළ හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත පැමිණෙන සේවලාභීන්ගේ රථවාහන හා නව නගරයට පැමිණෙන ජනතාවට අවශ්‍ය රථවාහන නතර කිරීමේ ඉඩපහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම
- නගරය අවට වෙළඳසැල් ඇතුළු අනෙකුත් ආයතන වලට අවහිර වන පරිදි රථවාහන නතර කිරීම වැළැක්වීම
- ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත්ව සැපයීම තුළින් නගරය ක්‍රමවත්ව හා ආකර්ෂණීයව පවත්වාගෙන යෑම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- රථවාහන නතර කිරීමේ ඉඩ පහසුකම් සැපයීම තුළින් රථවාහන තදබදය අවම වීම
- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අත්හැරගතය	රු.මිලියන
යෝජිත රථගාල I	10
යෝජිත රථගාල II	25

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමුණුකම නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 08

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	සංචාරක සේවා පහසුකම් විධිමත් කරමින් දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගැනීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරී මාර්ගය (තණමල්විල මාර්ගය)/ ප්‍රාදේශීය මාර්ග (සෝමිල් මාර්ගය, ධර්මපාල මාවත)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	තෝක්ක වගාව			
ඉඩමේ අයිතිය	වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව			
භූමියේ ප්‍රමාණය	අක්.100			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

සබරගමුව පළාත තුළ පවතින සංචාරක කලාප අතරින් උඩවලව සංචාරක කලාපය ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ගන්නා අතර දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයන් විශාල ප්‍රමාණයක් වාර්ෂිකව මෙම කලාපයට පැමිණේ. ජනවාරි-ජූලි හා අගෝස්තු- සැප්තැම්බර් කාලයන් තුළ සංචාරකයින්ගේ පැමිණීමේ වැඩිවීමක් හඳුනාගෙන ඇත. උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය නැරඹීම සඳහා සංචාරකයින් වාර්ෂිකව 100,000 ට පමණ ආසන්න හෝ ඊට නරමක් වැඩි පිරිසක් පැමිණෙන අතර ඔවුන් තණමල්විල මාර්ගය ඔස්සේ උඩවලව ජලාශය නරඹමින් උව ව හා දකුණු පළාත් සංචාරක කලාප වෙත පිවිසේ. උඩවලවට පැමිණෙන සංචාරකයින් විශාල ප්‍රමාණයක් පැමිණෙනුයේ අලි ඇතුන් නැරඹීම සඳහාය.

උඩවලව නගරය ආශ්‍රිතව සංචාරක හෝටල් රැසක් ස්ථාපිතව ඇති අතර සංචාරකයින්ට අවශ්‍ය විනෝදාස්වාද කටයුතු පහසුකම් සහිත ස්ථානයක් ස්ථාපිත වී නොමැතිවීම හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙවැනි සංචාරක උද්‍යානයක් ඉදිකිරීම තුළින් ජල ක්‍රීඩා හා නොයෙකුත් විනෝදාස්වාද ක්‍රියාකාරකම් මෙන්ම කලාපයට ආවේණික ස්වභාව සෞන්දර්යය විඳීමට සලස්වමින් තණමල්විල මාර්ගය හරහා ඇමිලිපිටිය නගරය පසුකරමින් යන සංචාරකයින් රඳවා ගැනීමත්, දේශීය විදේශීය සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගැනීමත් අපේක්ෂා කරයි.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- උඩවලව නගරයට සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගැනීම
- උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින් සඳහා නව විනෝදාස්වාද අවස්ථාවන් සලසා දීම
- සංචාරකයින්ට අත්‍යාවශ්‍ය සේවාවන් සැපයීම තුළින් සංචාරක කර්මාන්තය ඉහළ නංවා නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ජලාශ්‍රිත ක්‍රීඩා පහසුකම් සැපයීම
- දවස පුරා ගතකිරීමට හැකිවන විනෝදාත්මක ක්‍රියාකාරකම් වලින් සමන්විත වීම
- රථවාහන නතර කිරීමේ පහසුකම්
- අහාර ලබාගැනීමේ පහසුකම්
- නාගරික ආර්ථිකය සංවර්ධනය

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4500

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 09

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය තුළින් මාර්ග තදබදය අවම කිරීම හා ප්‍රවාහන කටයුතු විධිමත් කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව / ප්‍රාදේශීය සභාව
පිහිටීම් සිතියම				
මාර්ගයේ දිග	නෝනගම මාර්ගය	උඩවලව හංදියේ සිට දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගයේ වැටිය අන්තර් හුවමාරුව දක්වා	කි.මී.26.65	
	මිදිදෙනිය මාර්ගය	දැනට මංහීරු හතර දක්වා සංවර්ධනය කර අවසන් කර ඇති නායකත්ව පුහුණු මධ්‍යස්ථානය අසල සිට කුඹුගොඩ ආර හංදිය දක්වා	කි.මී. 2.5	
	මොරකැටිය මාර්ගය	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට යෝජිත රේඛය උද්‍යානය දක්වා	කි.මී.1.35	

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමුණුක පනවන නගරයට ප්‍රවේශ වීම සඳහා පවතින ප්‍රධාන මාර්ග තුන වන නෝනගම මාර්ගය, මොරකැටිය හා මිද්දේණිය මාර්ගය තුළින් නගරයට දෛනිකව විශාල වාහන ප්‍රමාණයක් ඇතුළු වීම හා පිටවීම සිදුවේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට අපේක්ෂිත සංවර්ධන ඉලක්කයන් සාර්ථක කරගැනීම සඳහා මෙම මාර්ග සංවර්ධනය හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම ප්‍රධාන මාර්ග, පළාත් තුනක් අතර අන්තර් සබඳතා පවත්වා ගැනීමට වැදගත්වන අතර නගරයේ අපේක්ෂිත අනාගත සංවර්ධනයන් සමඟ වැඩිවන රථ වාහන සංඛ්‍යාවට ප්‍රමාණවත් වන පරිදි මාර්ග පුළුල් කර නගර සංවර්ධන කාර්යයන් සිදුකිරීම සඳහා මෙම ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය වී ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

ඇමුණුක පනවන නගරයට පිවිසීමට වැඩි වශයෙන් භාවිතා වන ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය තුළින් රථවාහන ගමනාගමනය පහසු කරමින් ප්‍රවාහනය සඳහා අදාළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- රථවාහන ගමනා ගමනය පහසුවීම
- රථවාහන නදඹය අවම වීම
- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු වීම
- නව ආයෝජන අවස්ථා ලැබීම
- ඉඩම් වටිනාකම ඉහළ නැඟීම
- නගරයේ ඉදිරි අපේක්ෂිත සංවර්ධන කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පහසු වීම

මූලය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
නෝනගම මාර්ගය උඩවලව හංදියේ සිට පදලංගල වැටිය අන්තර් හුවමාරුව දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1350
මිද්දේණිය මාර්ගය දැනට මංහිරු හතර දක්වා සංවර්ධනය කර අවසන් කර ඇති, නායකත්ව පුහුණු මධ්‍යස්ථානය අසල සිට කුඹුගොඩ ආර හංදිය දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	125
මොරකැටිය මාර්ගය ඇමුණුක පනවන නගරයේ සිට යෝපිත රේඛය උද්‍යානය දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 10

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරය තුළ හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන සේවා සැපයුම් ස්ථාන ආශ්‍රිත කටයුතු පහසු කිරීම හා මාර්ග හදුනාදීම අවම කිරීම සඳහා සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම.			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
පිහිටීම් සිතියම				
මාර්ගයේ දිග	රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය		කි.මී.2.1	
	මෝදරවන වටරවුම් මාර්ගය		කි.මී. 3.5	
	අක්කර පන්සිය මාර්ගය		කි.මී.2	
	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අසලින් පොළ පිටුපස මාර්ගය (ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ සිට කොන්ක්‍රීට් යාබ් මාර්ගය දක්වා)		කි.මී.0.9	
	යෝජිත නව සේවා මාර්ගය (අක්කර පන්සිය මාර්ගයේ සිට ඇඹිලිපිටිය රාජකීය (ප්‍රාථමික) විද්‍යාලය පිටුපසින් මොරකැටිය මාර්ගයේ ලියනෑගම මාර්ගය දක්වා)		කි.මී. 1.3	

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
 අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට ඉතා ආසන්නව පිහිටි යෝධගම ප්‍රදේශයට ප්‍රධාන ප්‍රවේශ මාර්ගයක්ව පවතින මෝදරවාන මාර්ගය හා රෝහල් මාර්ගය නාගරික ජනතාව භාවිතා කරන ප්‍රධාන සේවා මාර්ග ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

නවද හිඟුර ආර සිට නෝනගම මාර්ගයෙන් ආරම්භ වන අක්කර පන්සිය මාර්ගය නගරයට ගමන් කිරීමට භාවිතා කරනු ලබන අතර එම මාර්ගයද සේවා මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කළ යුතුව ඇත.

එමෙන්ම ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ නෝනගම මාර්ගය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය රාජකීය විද්‍යාලය ආශ්‍රිතව ඇතිවන මාර්ග නදබදය අවම කිරීම සඳහා නව සේවා මාර්ගයක් මොරකැටිය මාර්ගයට සමාන්තරව ඉඳිකිරීම සඳහා යෝජනා කර ඇති අතර එමඟින් පාසල් වේලාවන් වලදී ප්‍රධාන මාර්ගයේ ඇතිවන දැඩි මාර්ග නදබදය අවමකර ගැනීමේ හැකියාව ඇතිවේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධානතම රෝහල වන ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය කටයුතු සඳහා දෛනිකව පැමිණෙන ජනතාවගේ හා උසාවිය ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන වෙත පරිපාලන අවශ්‍යතා සඳහා පැමිණෙන ජනතාවගේ කටයුතු පහසු කිරීම සඳහා පවතින රෝහල් මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීම.
- ප්‍රධාන මාර්ගයට ආසන්නව මඟි ජනතාව වැඩි වශයෙන් ගැවසෙන විවිධ සේවා ස්ථාන(මහජන පොළ, ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය, ඇඹිලිපිටිය රාජකීය විද්‍යාලය) ආශ්‍රිතව පවතින මාර්ග නදබදය අවම කිරීම සඳහා සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික සේවා පහසුකම් ලබාගැනීමට පහසුවෙන් ළඟාවිය හැකිවීම
- ඉඩම් වටිනාකම ඉහළ යාම
- නාගරික යටිතල පහසුම් විධිමත් වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	63
මෝදරවාන වටරවුම් මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	105
මෝදරවාන වටරවුම් මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	60
ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අසලින් පොළ පිටුපස මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	27
අක්කර පන්සිය මාර්ගයේ සිට ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාථමික විද්‍යාලය පිටුපසින් මොරකැටිය මාර්ගයේ ලියනැගම මාර්ගය දක්වා නව සේවා මාර්ගයක් ඉඳිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	52

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 11

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	වත්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික පානීය ජල හා කෘෂිකාර්මික ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරී මාර්ගය (පැල්මඩුල්ල - නොනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය			
රේඛීය උද්‍යානයේ දිග	අක්. 1082			

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

නාගරික ජනතාවගේ පානීය ජලය සැපයීමේ ප්‍රධානතම මූලාශ්‍රය වන්නේදී චූල මුලාශ්‍රය වැව වන අතර වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත තේවාසික ජනගහනයට හා කර්මාන්ත කලාපයට අවශ්‍ය පානීය ජල ඉල්ලුම දැනට පවතින ජල ඉල්ලුමට වඩා වැඩි ඉල්ලුමක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබාගැනීම සඳහාද වන්නේදී චූල ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් හඳුනාගෙන ඇත.

කෘෂිකාර්මික නගරයක් ලෙස ස්ථාපිත වී ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ජනතාවගේ මූලික ජීවනෝපාය කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිතව සිදුවන අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය ජලය යල හා මහ කන්න දෙක සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීම ගැටළුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. වී හා අනෙකුත් කෘෂිකාර්මික බෝග වගාකිරීම සඳහා ජලය සැපයෙන වැව් හා වාර් ඇළ වලට උඩවලව ජලාශයෙන් හා වන්නේදී චූල වැව කුළින් ජලය සැපයේ. මේ අනුව නගරය තුළ පවතින ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය ලෙසින් වැසි රහිත වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළදීද අවශ්‍ය වන ජලය රඳවා තබාගැනීම සඳහා වන්නේදී චූල ප්‍රතිසංවර්ධනය කරමින් එහි රැඳවුම් ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

නගරයේ ප්‍රධාන සම්පතක් ලෙස පවතින මෙම වැවේ වැව් රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉඳිකිරීම් හඳුනාගෙන ඇත. පානීය ජලය ලබාගන්නා ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය ලෙසින් ඉදිරි අවශ්‍යතා සඳහා ආරක්ෂා කරගැනීමට රෙගුලාසි යොදා රක්ෂිත ප්‍රදේශය තුළ හා ඒ ආශ්‍රිත සංවර්ධන කටයුතු සීමා කර ඇත.

ඊට අමතරව මෙම වැව ආශ්‍රිතව පරිසර හිතකාමී උද්‍යාන දෙකක් ඉඳි කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒ තුළින් වැවට හානියක් නොවන පරිදි සංචාරකයින් සඳහා වැව නැරඹීමේ අවස්ථාව සලසා දීමට අපේක්ෂා කර ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- වර්ෂ දී නාගරික බල ප්‍රදේශය 2030 සඳහා අපේක්ෂිත පානීය ජල ඉල්ලුම සපුරාලීම
- කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබාදෙමින් කෘෂි නිෂ්පාදනයන් ඉහළ නැංවීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- පානීය ජල සැපයුම විධිමත් වීම
- සංචාරක ආකර්ෂණය ඉහළ නැගීම
- වන්නේදී චූල හා ඒ ආශ්‍රිත පරිසරය ආරක්ෂා වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
වන්නේදී චූල ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1500
වන්නේදී චූල ආශ්‍රිත උද්‍යාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මහවැලි අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 12

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	කාබනික කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ඇතුළු සියලු කෘෂිකාර්මික බෝග එක්රැස් කිරීම හා බෙදාහැරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දෙනිය මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය			
ඉඩමේ අයිතිය	ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්. 2			

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ආරම්භ වී ඇති මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු අපේක්ෂිත මට්ටමින් සාර්ථක කරගත නොහැකි වී ඇත. මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ගොඩනැගිලි විවිධ භාවිතයන් සඳහාද, කිහිපයක් වසා දමාද පවතී. ඒ අනුව නගරයේ ගොවින් කෙසෙල් හා එළවළු අස්වනු ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ගෙන එනු ලබන අතර බොහොමයක් ගොවින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට නොපැමිණ අතරමැදි වෙළෙඳුන් හට තම නිෂ්පාදන විකුණනු ලැබේ.

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ මූලික පරමාර්ථය බවට පත්ව ඇත්තේ කලාපීය ගොවි ජනතාවගේ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ මිළදී ගනිමින් නගරයේ ආර්ථිකයට සෘජු දායකත්වයක් සැපයීමයි. මේවන විටත් ක්‍රියාකාරීත්වයේ පවතින, නගර මධ්‍යයේ ජනාකීර්ණ ප්‍රදේශයක පිහිටි මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය සියලු දිනයන්හි ජනතාවට විවෘතව පවතින කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන පවතී.

දෛනිකව වැඩිවන රසකාරක හා ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් පහළ නිෂ්පාදන වෙනුවට කාබනික නිෂ්පාදන සඳහා මූලික තැනක් ලබාදීම තුළින් ජනතා ඉල්ලුම වැඩි නිෂ්පාදන අලෙවිසැලක් බවට පත්කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත. නවද තුංකම, කුට්ටිගල, උඩවලව හා මොරකැටිය කෘෂි බෝග අස්වනු එකතුකිරීමේ මධ්‍යස්ථාන හා සම්බන්ධව ක්‍රියාකරන ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් කරමින් කලාපීය නිෂ්පාදන විධිමත් ක්‍රමවේදයකට වෙළෙඳපොළට නිකුත් කිරීමට මෙම මධ්‍යස්ථානය භාවිතා කෙරේ.

මේ අනුව කෘෂි කර්මාන්තය සඳහා මුල් තැනක් ලබාදෙමින් කලාපීය ගුණාත්මක කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනය ඉහළ නංවමින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නගරය පුරා ව්‍යාප්තව ඇති කෘෂි නිෂ්පාදන සම්බන්ධ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය බවට පත්කිරීම.
- ප්‍රදේශයේ පවතින ප්‍රධානතම කාබනික කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවිසැල බවට පත්කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- කාබනික නිෂ්පාදන අලෙවිය තුළින් වැඩි ප්‍රතිලාභ අත්වීම
- නගරයට පැමිණෙන සංසරණ ජනගහනය සඳහා නගරයට ආවේණික කාබනික නිෂ්පාදන මිළදී ගැනීමේ හැකියාව
- නගරය පුරා පවතින කෘෂිබෝග නිෂ්පාදන තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමේ පහසුව

මූලාසනය

අන්තර්ගතය	රු. මිලියන
ඇබ්ලිටිවිස ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	100

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකෙරේ.

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතිය 13

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ හඳුනාගත් කුඩා ප්‍රමාණයේ වැව් 9ක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ප්‍රමාණවත් පරිදි ලබාදීම සඳහා දැනට පවතින වැව් වල රැදවුම් ධාරිතාවය වැඩිකර ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව
පිහිටීම් සිතියම				

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

වැව	භූමි ප්‍රමාණය	ඉඩම් අයිතිය
වන්දිකා වැව	හෙක්.434	මහවැලි අධිකාරිය
වරාකැටිය ආර වැව	හෙක්. 11.9	මහවැලි අධිකාරිය
මැදආර වැව	හෙක්.3.1	මහවැලි අධිකාරිය
හිඟුර ආර වැව	හෙක්. 15.6	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
අටේ ඇළ වැව	හෙක්.3.1	මහවැලි අධිකාරිය
අලුත් වැව	හෙක්.6.1	මහවැලි අධිකාරිය
එපිටගොඩ වැව	හෙක්. 4	මහවැලි අධිකාරිය
මහ වැව	හෙක්. 8.1	මහවැලි අධිකාරිය
නෙලුම් වැව	හෙක්.6.1	මහවැලි අධිකාරිය
කන්විගල වැව	හෙක්. 3	මහවැලි අධිකාරිය

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමිලිපිටිය නගරයේ පානීය හා කෘෂිකාර්මික ජල අවශ්‍යතා සඳහා වන්දිකා වැව තුළින් ජලය ලබාගන්නා අතරම කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන ජලය රඳවා ගැනීමට නගරය පුරා ව්‍යාප්තව ඇති කුඩා පරිමාණයේ වැව් හා උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ග පද්ධතිය භාවිතා කෙරේ.

උඩවලව ජලාශයේ දකුණු ඇළ මඟින් වන්දිකා වැව ඇතුළු ඇළ මාර්ග පද්ධතියටම ජලය සැපයෙන අතර ඒ ආශ්‍රිත පවතින කුඩා වැව් තුළ ජලය රඳවා තබාගනිමින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මුදාහැරේ.

දැනට මෙම නගරය තුළ ව්‍යාප්තව පවතින හෙක්ටයාර් 3ට වැඩි බොහොමයක් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු තත්ත්වයක පවතින අතර සමහර වැව් වල රැඳවුම් ධාරිතාවය අඩුවෙමින් ගොඩවී යාමක් හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම තත්ත්වය තුළ නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට මූලික ශක්තිය සපයන ජල සම්පත ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන්දිකා වැව ඇතුළු අනෙකුත් කුඩා වැව් පද්ධතිය ආරක්ෂා කළ යුතු වේ. එමෙන්ම ඇමිලිපිටිය නගරයේ කෘෂිකාර්මික හා පානීය ජල අවශ්‍යතා සපුරාලනු ලබන වන්දිකා වැවෙහි පවතින රැඳවුම් ධාරිතාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වන්දිකා වැව ගැඹුරු කර ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු වේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- විසළි කාලගුණික නියං සහිත කාලවලදී වගා කටයුතු වලට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් තරම් ජල ධාරිතාවයක් රඳවා තබාගැනීම
- පවතින කුඩා වැව් පද්ධතිය ආරක්ෂා කරගැනීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලැබීම
- කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන කටයුතු ඉහළ නැඟීම
- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිවීම
- පරිසර පද්ධතිය සුරක්ෂිත වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

වැව	ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	ව්‍යාපෘති පිරිවැය
වරාකැටිය ආර වැව	අවු.1	මිලියන 297.5
මැදආර වැව	අවු.1	මිලියන 77.5
හිඟුර ආර වැව	අවු.1	මිලියන 390
අටේ ඇළ වැව	අවු.1	මිලියන 77.5
අලුත් වැව	අවු.1	මිලියන 152.5
එපිටගොඩ වැව	අවු.1	මිලියන 100
මහ වැව	අවු.1	මිලියන 202.5
හෙලුම් වැව	අවු.1	මිලියන 152.5
කන්විගල වැව	අවු.1	මිලියන 75

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මහවැලි අධිකාරියට අයත් වැව් මහවැලි අධිකාරිය විසින්ද අනෙක් වැව් වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ද නඩත්තු කෙරේ.

**06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම**

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතිය 14

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	උඩවලව නාගරික වන උද්‍යානය හා රථභාල ස්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	උඩවලවට පැමිණෙන සංචාරකයින්ට අවශ්‍ය විවේකීය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (තණමල්විල මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ලදකැලෑ ප්‍රදේශය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.10			
ඉඩම් අයිතිය	මහවැල අධිකාරිය			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත සංචාරක සේවා කලාපය යටතේ මෙම නාගරික උද්‍යානය යෝජනා කර ඇත. දැනට ලඳු කැලෑ ප්‍රදේශයක්ව පවතින මෙම ප්‍රදේශය තුළ පවතින කුරුලකා ආදිය ආරක්ෂා කරගනිමින් නාගරික උද්‍යානයක් ඇති කිරීමට අපේක්ෂිත වේ. තණමල්විල මාර්ගය හරහා උඩවලව ජලාශය නරඹා යන සංචාරකයින්ට මෙම උද්‍යානය තුළ රැඳී සිටීමට හා රථවාහන නතර කිරීමටද ඉඩ පහසුකම් සහිතව මෙම උද්‍යානය ඉදිකිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නණමල්විල මාර්ගය හරහා ගමන් ගන්නා සංචාරකයින්ට උඩවලව ජලාශය ආශ්‍රිත පරිසරය විඳිමින් ගිමන් හැරීමට ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ සැලසීම
- පවතින පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කරගැනීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- උඩවලව ජලාශය නැරඹීමට පැමිණෙන සංචාරකයින් හට ඒ ආශ්‍රිතව විවේකව ගත කිරීමේ අවස්ථාව උදාවීම
- වාහන නතර කිරීමේ පහසුකම්
- ස්වභාවික පරිසරය ආරක්ෂිත වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
උඩවලව නාගරික වන උද්‍යානය හා රථභාල ස්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	200

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සිදු කෙරේ.

**06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම**

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතිය 15

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරයේ මාර්ග තදබදය අවම කරමින් නාගරික සේවා විධිමත් කිරීම සඳහා විකල්ප මාර්ග ඇති කිරීම
ව්‍යාපෘති විස්තරය	

පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව / ප්‍රාදේශීය සභාව
පිහිටිම් සිතියම				

මාර්ගයේ දිග	යෝජිත පළමු විකල්ප මාර්ගය	කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට ඇරඹෙන කඩදාසි කම්හල මාර්ගය කදුරුගස් ආර හරහා කරවිල යාය මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා වන විකල්ප මාර්ගය	කි.මී.8.9
	යෝජිත දෙවන විකල්ප මාර්ගය	කොළඹ පාර 100 කණුව සිට පනාමුර මාර්ගය හරහා මෝදරවන මාර්ගය මිද්දෙණිය මාර්ගය දක්වා වන විකල්ප මාර්ගය	කි.මී. 5.9
	යෝජිත තෙවන විකල්ප මාර්ගය	හල්මිල්ලකැටිය පාසල් මාර්ගය හතර ඇළ මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ කරමින් වෙහෙරගම මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා වන විකල්ප මාර්ගය	කි.මී.3.7

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 වනවිට නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය සඳහා අපේක්ෂිත සංවර්ධනය සමඟ නෝනගම, මොරකැටිය හා මිද්දෙණිය ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව ඇතිවිය හැකි මාර්ග නදබදය අවම කරමින් නාගරික කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

එමෙන්ම හිඟුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත යෝජිතව පවතින කර්මාන්ත කලාපයේ ක්‍රියාකාරකම් සමඟ අමුද්‍රව්‍ය හා නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනය කෙරෙන බර වාහන ප්‍රමාණය වැඩි වන අතර එම බර වාහන ගමන් කිරීමේදී නගරයේ ඇතිවිය හැකි රට්ටුවාහන නදබදය අවම කිරීම සඳහා මෙම විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

මෙහිදී නගරයට ඇතුල්වීම සඳහා පවතින ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ග සම්බන්ධ කරමින් විකල්ප මාර්ග හඳුනාගෙන පැවතීම තුළින් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට ගමන් ගන්නා වාහන ප්‍රමාණය අඩුකර ගැනීමට අපේක්ෂා කර ඇත.

ඉදිරි සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ග සමඟ මොණරාගල කර්මාන්ත කලාප ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ප්‍රවාහන රට්ටු ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කර්මාන්ත කලාපය වෙත පැමිණෙන විට නගර මධ්‍යය හරහා ගමන් නොකර මොරකැටිය මාර්ගය හා සම්බන්ධ විය හැකි විකල්ප මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගයට සම්බන්ධ විය හැකි වීම, නෝනගම මාර්ගය හරහා නැවතත් කර්මාන්ත කලාපයට සම්බන්ධ වීමට කරවිල යාය හා කඩදාසි කම්හල මාර්ගය ආශ්‍රිත විකල්ප මාර්ගය තුළින් අවස්ථාවද දදාවේ.

විකල්ප මාර්ග සඳහා හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන විකල්ප මාර්ග දැනට පවතින පටු මාර්ග හා සම්බන්ධ කරමින් එම මාර්ග පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීම තුළින් ඒ ආශ්‍රිත කුඩා නගර වල සංවර්ධන කටයුතුද පහසු කරගැනීමේ අවස්ථාවද දදාවේ.

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ පදලංගල දෙසින් හම්බන්තොට වරායේ සිට කොළඹ හා වෙනත් ප්‍රදේශ වලට ගමන් කරන බර වාහන නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය මගහැර ගමන් කරවීම තුළින් රථවාහන තදබදය අවම කිරීම.
- හිඟුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශයේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය වෙත ගමන් ගන්නා බර වාහන නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයෙන් බැහැරව නෝනගම, මිද්දේණිය හා පනාමුර මාර්ග වෙත සම්බන්ධ කර ගමන්කරවීම
- නව ආයෝජන අවස්ථා ලබාගැනීම
- මොණරාගල දෙසින් මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ පැමිණෙන වාහන නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය මග හරිමින් කොළඹ දෙසට ගමන්කරවීම සඳහා දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය වෙත යොමුකරවීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- රථ වාහන තදබදයකින් තොරව නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයට අවස්ථාව සැලසීම
- නාගරික ඉඩම් වටිනාකම ඉහළ යාම
- කලාපීය කර්මාන්ත නිෂ්පාදන කටයුතු සාර්ථක වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු. මිලියන
කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට කඩදාසි කම්හල මාර්ගය කදුරුගස් ආර හරහා කරවීම යාය මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	311
කොළඹ පාර 100 කණුව සිට පනාමුර මාර්ගය හරහා මෝදරවාහ මාර්ගය මිද්දේණිය මාර්ගය දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	206
හල්මිල්ලකැටිය පාසල් මාර්ගය හතර ඇළ මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ කරමින් වෙහෙරගම මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	129.5

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 16

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ කෙටිදුර සේවා ඛණ්ඩයේ නැවතුවම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරය අභ්‍යන්තර ප්‍රවාහන පහසුකම් වැඩිමත් කිරීම හා ප්‍රධාන ඛණ්ඩයේ නැවතුවම්පොළෙහි නදබදය අවමකිරීම සඳහා කුඩා ප්‍රමාණයේ ඛණ්ඩයක් නව නගරයේ ඉදිකිරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දෙණිය මාර්ගය)			
පිහිටීමේ සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	මාර්ගස්ථ හා මඟ ප්‍රවාහන අධිකාරියේ කාර්යාලය හා හිස් බිම්			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්. 0.6 (පර්චි.96)			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ දැනට පවතින ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ තුළ පවතින සීමිත ඉඩකඩ බස් රථ හැසිරවීම හා නවතා තැබීමට ප්‍රමාණවත් නොවන අතර එමඟින් මඟින්ට සිදුවන පීඩාව අවම කරමින් නාගරික ප්‍රවාහන කටයුතු විධිමත් කිරීම සඳහා නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට ආසන්නව මඟි ජනතාවට පහසුවන පරිදි ළඟ ගමන් සේවා බස් රථ නැවතුමක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ප්‍රධාන බස් නැවතුම ආශ්‍රිත පවතින නදබදය අවම කිරීම.
- පොදු ප්‍රවාහන සේවා විධිමත් කිරීම
- නගර මධ්‍යයේ ඇතිවන රථවාහන නදබදය අවම කිරීම.
- පරිපාලන මධ්‍යස්ථානය නව නගරය සඳහා සේවා අවශ්‍යතා මත පැමිණෙන ජනතාවට හා කාර්යාල සේවකයන්ට අවශ්‍ය ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ප්‍රවාහන සේවා කටයුතු විධිමත් වීම
- පරිපාලන සේවා කටයුතු ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවගේ ප්‍රවාහන කටයුතු පහසු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අත්හැරිතය	රු. මිලියන
ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ ළඟසේවා බස් රථ නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	200

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 17

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ගොවි පුහුණු හා බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නවීන තාක්ෂණය සඳහා ගොවීන් පුහුණු කිරීම හා නවීන බීජවර්ග හඳුන්වාදීම තුළින් කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන කටයුතු ප්‍රවර්ධනය			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරී මාර්ගය (රත්නපුර - නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	කුඹුරු හා ලඳු කැලෑ			
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය බලපත්‍රලාභී ඉඩම්			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්. 100			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් වන ඇමිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව වී, එළවළු, පළතුරු හා අතිරේක බෝග ඇතුළු බොහෝ වගාවන් සිදුකරන අතර වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළ වගාකිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් ජලය නොලැබීම හා ගොවීන්ගේ කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා සාධාරණ මිලක් නොලැබීම යනාදී ගැටළු කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත පවතින ගැටළු ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

බිජු අභිජනන මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම තුළින් වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් සඳහා ඔරොත්තු දෙන බෝග වර්ග හඳුනාගැනීමත්, අඩුකාලිනව අස්වනු ලබාගත හැකි බිජු වර්ග ගොවීන්ට හඳුන්වාදීමත් අපේක්ෂා කර ඇත.

ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් ඇතිකිරීම තුළින් කලාපීය ගොවි ජනතාවට නව තාක්ෂණික ඥානය ලබාදීම හා රසායනික භාවිතය අවම කරමින් ගුණාත්මක බෝග වගාවන් සඳහා කාබනික පොහොර භාවිතය ඉහළ නැංවීම ආදී ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම ආදී කාර්යයන් සිදු කිරීම අපේක්ෂා කරයි.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නවීන තාක්ෂණය භාවිතය පිළිබඳ ගොවීන්ට අවශ්‍ය දැනුම ලබාදීම
- ප්‍රදේශයට ආවේණික නව බිජු වර්ග හඳුන්වාදීම
- කලාපීය කෘෂිකාර්මික කටයුතු ප්‍රවර්ධනය තුළින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- කලාපයට ආවේණික බිජු වර්ග ලබාගත හැකිවීම
- ගොවීන්ට කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත නවීන තාක්ෂණික දැනුම ලබාගත හැකිවීම
- කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත සේවා වැඩිදියුණු වීම
- අනෙකුත් ප්‍රදේශ තුළ ගොවි ජනතාවටද ගොවි පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සහභාගී විය හැකි වීම

මූලික සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1000
බිජු අභිජනන මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1500

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ගොවිජන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 18

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථයාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	පාසල් වේලාවන් තුළ පාසල් ළමුන් ප්‍රවාහන බස් රථ හා වෑන් රථ මෙන්ම පාසලට පැමිණෙන අනෙකුත් වාහන ගාල්කර හැකිම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	පළාත් සභා මාර්ග (කොන්ක්‍රීට් යාබ් මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	හිස් ඉඩම			
ඉඩමේ අයිතිය	ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය			
භූමි ප්‍රමාණය	අකී.1.5			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
 අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින ප්‍රධාන හා ජනප්‍රිය පාසලක් වන ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය සඳහා පැමිණෙන සිසුන් රැගත් බස්රථ හා අනෙකුත් වාහන පාසලට ආසන්නයෙන් නතර කර තැබීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත. මෙමඟින් අවට මාර්ගයන්හි පාසල් වේලාවන් වලදී සිදුවන දැඩි මාර්ග තදබදය අවම කිරීමක් සිදුකළ හැකිය. නවද පාසල් සිසුන්ට පාසල් භූමිය තුළදීම අදාළ රථවාහන තුළට ගොඩවීමට හා බැසීමට සැලැස්වීම තුළින් සිසුන්ගේ ආරක්ෂාවද සැලසීම සිදුකළ හැක. එබැවින් මෙම ව්‍යාපෘතිය කාලීන අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලයේ සිසුන් ප්‍රවාහන බස්රථ, වෑන් රථ හා පාසලට පැමිණෙන වාහන නතර කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ සැපයීම

කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය අවට පාසල් වේලාවන් වල ඇතිවන දැඩි මාර්ග තදබදය අවම කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- පාසල් බස්රථ හා අනෙකුත් සිසු ප්‍රවාහන රථ වාහන හැසිරවීමේ පහසුව
- පාසල් කාල වේලාවන්හිදී අපහසුවකින් තොරව සිසු ප්‍රවාහන රථවාහන නතර කර තැබීමේ පහසුව

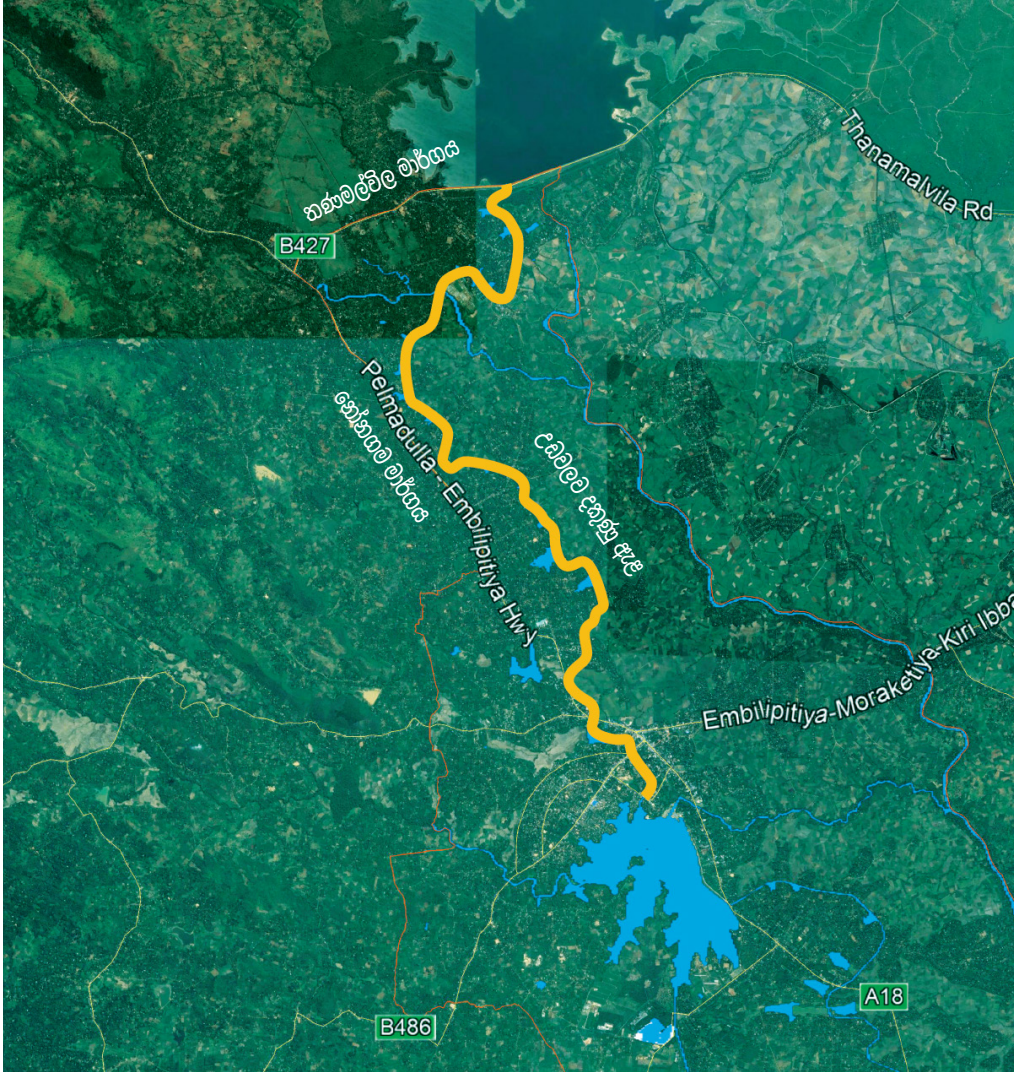
මූලික සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	25

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 19

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	සංචාරක ගමන් පථයක් ස්ථාපිත කරමින් නගරයේ ස්වභා සෞන්දර්යය භුක්ති විඳීමේ අවස්ථාව සලසා දීම හා නගරයට පවතින සංචාරක ආකර්ෂණය ඉහළ නැංවීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව / ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	ප්‍රාදේශීය මාර්ග (උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	මෙම මාර්ගය උඩවලව දකුණු ඇළේ වම් ඉවුර වන අතර එය සාමාන්‍යය ගමන් මාර්ගයක් වශයෙන් භාවිතයේ පවතී			
ඇළ මාර්ගයේ දිග	කි. මී. 17.3			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
 අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 දක්වා වන ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම මඟින් යෝජිත සංචාරක කලාපය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති උඩවලව ජලාශයේ සිට ආරම්භ වන උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය නගරයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මෙන්ම වන්දිකා වැව පෝෂණය කිරීම සඳහාද ජලය සපයාදෙන ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රයක් ලෙස පවතී. එම ඇළ මාර්ගය ඔස්සේ නගරයට ආවේණික පරිසර ලක්ෂණ නරඹමින් නගර මධ්‍යයට ප්‍රවේශ වීමට මෙම මාර්ගය යෝජනාකර ඇත.

එමෙන්ම යෝජිත සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින්ට ඒ ආශ්‍රිත සංචාරක අන්දැකීම් විඳගැනීමට අමතරව නගරයට ප්‍රවිෂ්ට වෙමින් කලාපයට ආවේණික ප්‍රණීන ආහාර රස විඳීමට හා වන්දිකා වැව, කාවන්තිස්ස වැව නාගරික උද්‍යානය නැරඹීමේ අවස්ථාවද උදාකරදීම සඳහා මෙම ගමන් පථය සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

මෙමඟින් නගරය තුළ පවතින සංචාරක ආකර්ශණය ප්‍රදේශ වෙත පහසුවෙන් යොමුකරවීමත්, නාගරික කෘෂි නිෂ්පාදන ජනප්‍රිය කිරීමත් ආදී ආර්ථිකමය ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමේ අපේක්ෂාව ඇතිව මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදුකිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින් සඳහා නව සංචාරක අන්දැකීම් ලබාදෙමින් නගරය තුළට ආකර්ෂණය කරගැනීම
- උඩවලවට පැමිණෙන සංචාරකයින් ඇඹිලිපිටිය වෙළඳ නගරය වෙතද යොමුකරවීම තුළින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නව සංචාරක අන්දැකීම් ලැබීම
- උඩවලව සිට නගරයේ ස්වභාවික සිරි නරඹමින් නගර මධ්‍යයට පිවිසීමේ පහසුව
- සංචාරක ආකර්ෂණය
- ඉඩම් වටිනාකම් ඉහළ යෑම
- ඇළ මාර්ගය ආරක්ෂා වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අත්හර්ගතය	රු.මිලියන
උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	200

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මහවැලි අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 20

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යානය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය තුළ පවතින ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කරමින් නාගරික ජනතාවට අවශ්‍ය ක්‍රීඩා, විවේක හා විනෝද කටයුතු පහසුකම් සැලසීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දේණිය මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා ලඳු කැලෑ ප්‍රදේශය			
ඉඩමේ අයිතිය	නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.18			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
 අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත කලාපිකරණ සැලැස්මේ ආයතනික කලාපය තුළට මෙම ව්‍යාපෘතිය ඇතුළත් වේ. ආයතනික කටයුතු සඳහා පැමිණෙන ජනතාව හා මිද්දේණිය මාර්ගය දෙසින් නගරයට ඇතුළුවන හා පිටවන ජනතාවට මෙන්ම නගරයේ ජීවත්වන ජනතාවට උණුසුම් ස්වභාවය මඟහරිමින් විවේකීව රැඳී සිටීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීමේ අවශ්‍යතාවයක් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදුකිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නගරාශ්‍රිත ජනතාවට අවශ්‍ය ක්‍රීඩා, විවේක හා විනෝද කටයුතු පහසුකම් සපුරාලීම
- පවතින ක්‍රීඩාංගනය තුළ පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම
- නගරයට ඇතුළුවන ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ගයක් වන මිද්දේණිය මාර්ගය ආශ්‍රිතව අලංකාරත්වය හා නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ජනතාවට ක්‍රීඩා හා විනෝද කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් පහසුවෙන් සලසාගත හැකිවීම
- නාගරික ආකර්ෂණය ඉහළ යාම
- නගරයට පරිපාලන සේවා ලබාගැනීමට හා විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා පැමිණෙන පුද්ගලයන්ට රැඳී සිටීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අත්හරිගතය	රු.මිලියන
යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික වන උද්‍යානය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	100

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 21

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	උඩවලව නගරයේ සංචාරක සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	සංචාරක සේවා සැපයුම් ස්ථාන ආශ්‍රිත කටයුතු පහසු කිරීම සඳහා හඳුනාගත් සේවා මාර්ග සංවර්ධනය			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරී මාර්ගය (මිද්දෙහිය මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
මාර්ගයේ දිග	සෝමිල් මාර්ගය	කි.මී.0.7		
	ධර්මපාල මාවත	කි.මී. 1.6		
	මුදුන්මත්කඩ මාර්ගය	කි.මී.3.6		

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කලාපීයකරණ සැලැස්මට අනුව සංචාරක සේවා කලාපය ලෙස නම්කර පවතින උඩවලව නගරය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය තුළ මේවන විටත් සංචාරක හෝටල් ස්ථාපිතව තිබෙන අතර යෝජිත සංචාරක උද්‍යානය සඳහා ධර්මපාල මාවත හා සෝමිල් මාර්ගය අතර තේක්ක ඉඩම යෝජනා කර ඇත.

06 පරිච්ඡේදය සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ඒ අනුව සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කරමින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ට අවශ්‍ය විනෝදාස්වාදයන් ඇතුළු අනෙකුත් පහසුකම් සපුරාලීම සඳහා සංචාරක උද්‍යානය හා නවාතැන් ස්ථාන වෙත පහසුවෙන් ළඟාවීමට මෙම මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍යාවශ්‍ය වී ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- සෝ මිල් මාර්ගය හා ධර්මපාල මාවත යෝජිත සංචාරක උද්‍යානයට ප්‍රවේශ වීම පහසු කිරීම සඳහා සංවර්ධනය කිරීම
- සංචාරක නවාතැන් හා සේවා පහසුකම් ලබාගැනීම පහසු කිරීම සඳහා විකල්පව පවතින ප්‍රවේශ මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- සංචාරක ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු වීම
- සංචාරක සේවා පහසුකම් ලබාගැනීම පහසු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු. මිලියන
සෝමිල් මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	24.5
ධර්මපාල මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	56
මුද්‍රාණ්ඩ මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	126

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමුණුමේ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 22

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	මොරකැටිය වී ගබඩාව ප්‍රතිසංස්කරණය භුද්‍රිත් කලාපීය වී නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍ය ගබඩා පහසුකම් සැලසීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරී මාර්ගය (මොරකැටිය මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	වසාදමන ලද මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය හා එහි හිස් බිම්			
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්. 18			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය 1970 වසරේ ආරම්භ වී වසර 10ක පමණ කාලයක් ක්‍රියාත්මක වී ඇති අතර දවසේ පැය 24 පුරාම වී නැමීම, වේලීම හා කෙටීම මෙන්ම ගබඩා කටයුතු සඳහා භාවිතා කර ඇත. මේවන විට වී ගබඩා කිරීම සඳහා පමණක් ගොඩනැගිලි කිහිපයක් භාවිතා කරන අතර යන්ත්‍ර සුලු ඇතුළු අනෙක් ගොඩනැගිලි භාවිතයෙන් තොරව පවතී. මෙම නන්ත්වය තුළ නැවතත් මෙම භූමිය හා ගොඩනැගිලි භාවිතයට ගැනීම කලාපයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු ප්‍රවර්ධනයට මෙන්ම කෘෂි ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීමට ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- කලාපීය වී නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය නවීන ගබඩා පහසුකම් ලබාදීම, ඒ ආශ්‍රිත සහල් හා සහල් පිටි නිෂ්පාදනය සිදුකිරීම.
- නාගරික කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත කාර්යයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- විශාල වටිනාකමක් සහිත දේපළක් විනාශ වී යාමට නොදී නැවත භාවිතයට ගැනීම තුළින් නාගරික ආර්ථිකයට ශක්තියක් ලබාදීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ගොවීන්ට නගරය තුළින්ම සහල් නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකර ගත හැකි වීම
- නාගරික නිෂ්පාදන වෙළඳපොළ වැඩිදියුණු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු. මිලියන
මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	200

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම වී අලෙවි මණ්ඩලය විසින් සිදුකෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය 23

ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික ජනතාවගේ ක්‍රීඩා කෞශල්‍ය කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	ප්‍රා. ලේ. කොට්ඨාසය	පළාත් පාලන ආයතනය
	සබරගමුව	රත්නපුර	ඇඹිලිපිටිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.9.9			

06 පරිච්ඡේදය
සංවර්ධන සැලැස්ම

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා
 අනෙකුත් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ දැනට පවතින ප්‍රධානතම ක්‍රීඩාංගණය මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය වන අතර දැනට පවතින අඩුපාඩු සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ප්‍රදේශයේ පවතින ප්‍රධානතම ක්‍රීඩාංගණය ලෙස ප්‍රතිසංවර්ධනය කරමින් ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ ක්‍රීඩා කටයුතු අවශ්‍යතා විධිමත් කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ජනතාවට පළාත් හා ජාතික මට්ටමේ ක්‍රීඩා තරග නියෝජනය කිරීම් සඳහා පුහුණු වීම් කටයුතු සිදුකිරීමේ පහසුව
- ක්‍රීඩා උත්සව සංවිධානය කිරීමේ පහසුව

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2000

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

6.6.2. වගකිවයුතු ආයතනික රාමු

සැලැස්ම	උප සැලසුම් සහ ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති	අදාළ ආයතනය	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආයතනයෙහි වගකීම්
භෞතික හා සමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපාය මාර්ග	ප්‍රවාහන සැලැස්ම		
	1. නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තු කිරීම
	2. යෝජිත විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	/ පළාත්බද මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	
	3. අතුරු මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	/ ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	
	4. යෝජිත සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය		
	5. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම
	6. ඇඹිලිපිටිය නවනගරය කෙටිදුර සේවා බස්නැවතුම්පොළ ඉඳි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	7. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත රථභාලේ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	8. උඩවලව සංචාරක සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය / ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
9. යෝජිත ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථභාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	
නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම			
10. යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	
	පරිපාලන සංකීර්ණ තුළ ස්ථාපිත රාජ්‍ය ආයතන හා විෂයානුබද්ධ අමාත්‍යාංශ	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	
පානීය ජල සැලැස්ම			
11. ඇඹිලිපිටිය නවනගරය ජල වැංකිය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලප්‍රවාහන මණ්ඩලය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	
12. වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	

සැලැස්ම	උප සැලැස්ම සහ ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති	අදාළ ආයතනය	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආයතනයෙහි වගකීම්
භෞතික හා සමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපාය මාර්ග	අප ජල හා මලාප්‍රවාහ සැලැස්ම		
	13. යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයේ කඩදාසි කම්හලට අයත් කලදිය පොකුණු අපජල පිරිපහදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
	කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම		
	14. වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මහවැලි අධිකාරිය / වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	15. බීජ අබ්ජනන මධ්‍යස්ථානය හා ගොවි ප්‍රභූණු මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	සංචාරක සැලැස්ම		
16. යෝජිත සංචාරක තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (උඩවලව)	සබරගමුව පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	
ආර්ථික සංවර්ධන උපාය මාර්ග	කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම		
	17. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	18. මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	වී අලෙවි මණ්ඩලය, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	19. D26 ඇළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මහවැලි අධිකාරිය, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	20. උඩවලව , මොරකැටිය භූකම, හා කුට්ටිගල මහජන පොළවල් සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉඳි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	සබරගමුව පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය / නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව / ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	කර්මාන්ත සැලැස්ම		
	21. ඇඹිලිපිටිය හිඟුර කර්මාන්ත කලාපය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	සංචාරක සැලැස්ම		
	22. උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	සබරගමුව පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය / නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව		ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	

සැලැස්ම	උප සැලසුම් සහ ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති	අදාළ ආයතනය	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආයතනයෙහි වගකීම්
නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම			
ආර්ථික සංවර්ධන උපාය මාර්ග	23. ඇඹිලිපිටිය සාප්පු සංකීර්ණය හා රටඟාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	24. ආපන ශාලා, සිනමා ශාලා ඇතුළත් වාණිජ සංකීර්ණය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
සංචාරක සැලැස්ම			
කිරසාර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම	25. යෝජිත උඩවලව නාගරික වන උද්‍යානය හා රටඟාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	26. වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත උද්‍යාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	27. උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / සබරගමුව පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
පොදු එළිමහන් කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම			
	28. ඇඹිලිපිටිය මොරකැටිය මාර්ගයේ රේඛීය උද්‍යානය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	29. යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යානය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව		ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	
30. මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම	

වගුව 6.9 : ව්‍යාපෘති හා ඊට අදාළ වගකිවයුතු ආයතන
 මූලාශ්‍රය : සැලසුම් කණ්ඩායම, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, 2017

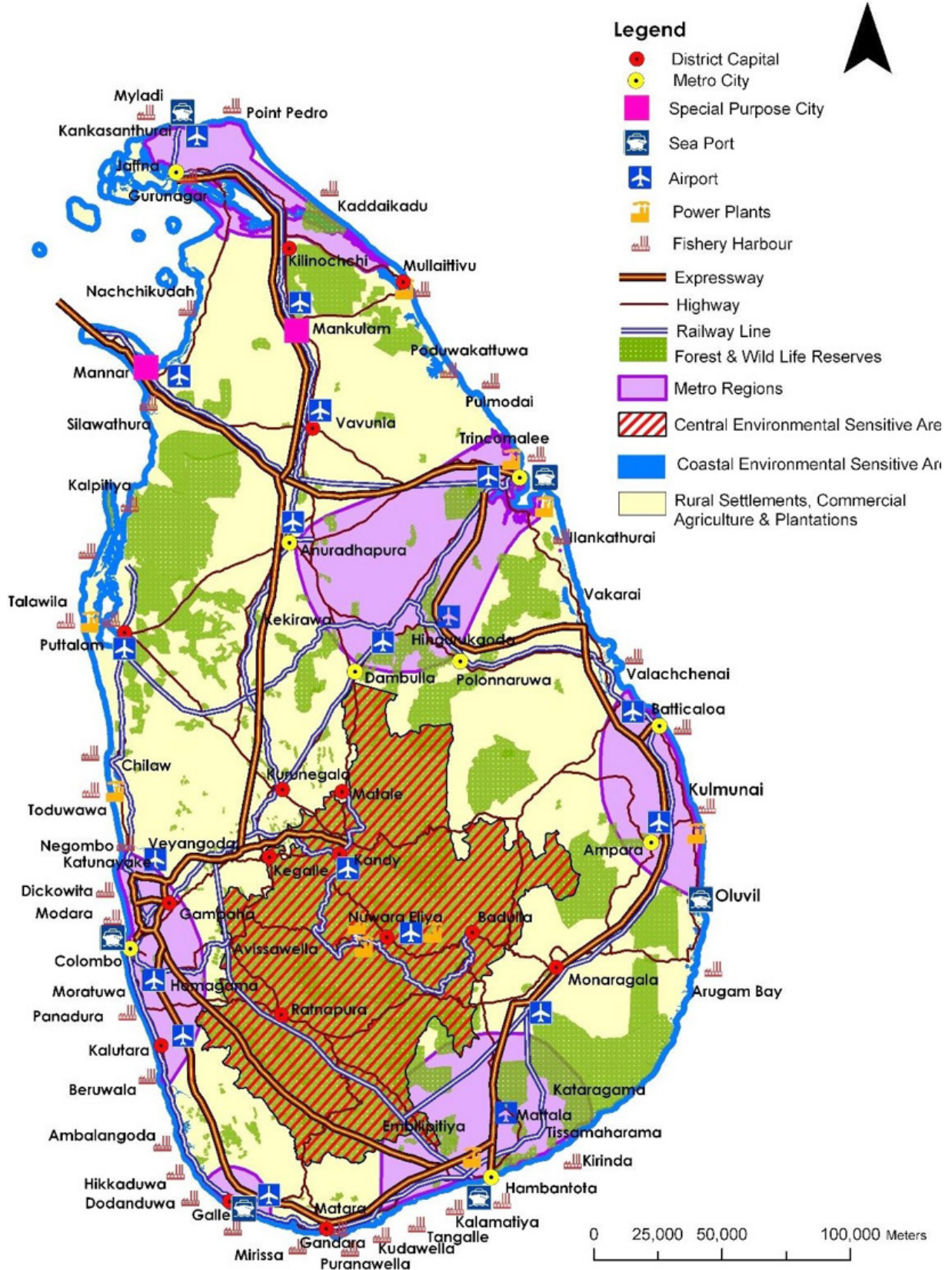

අනුමැතිය

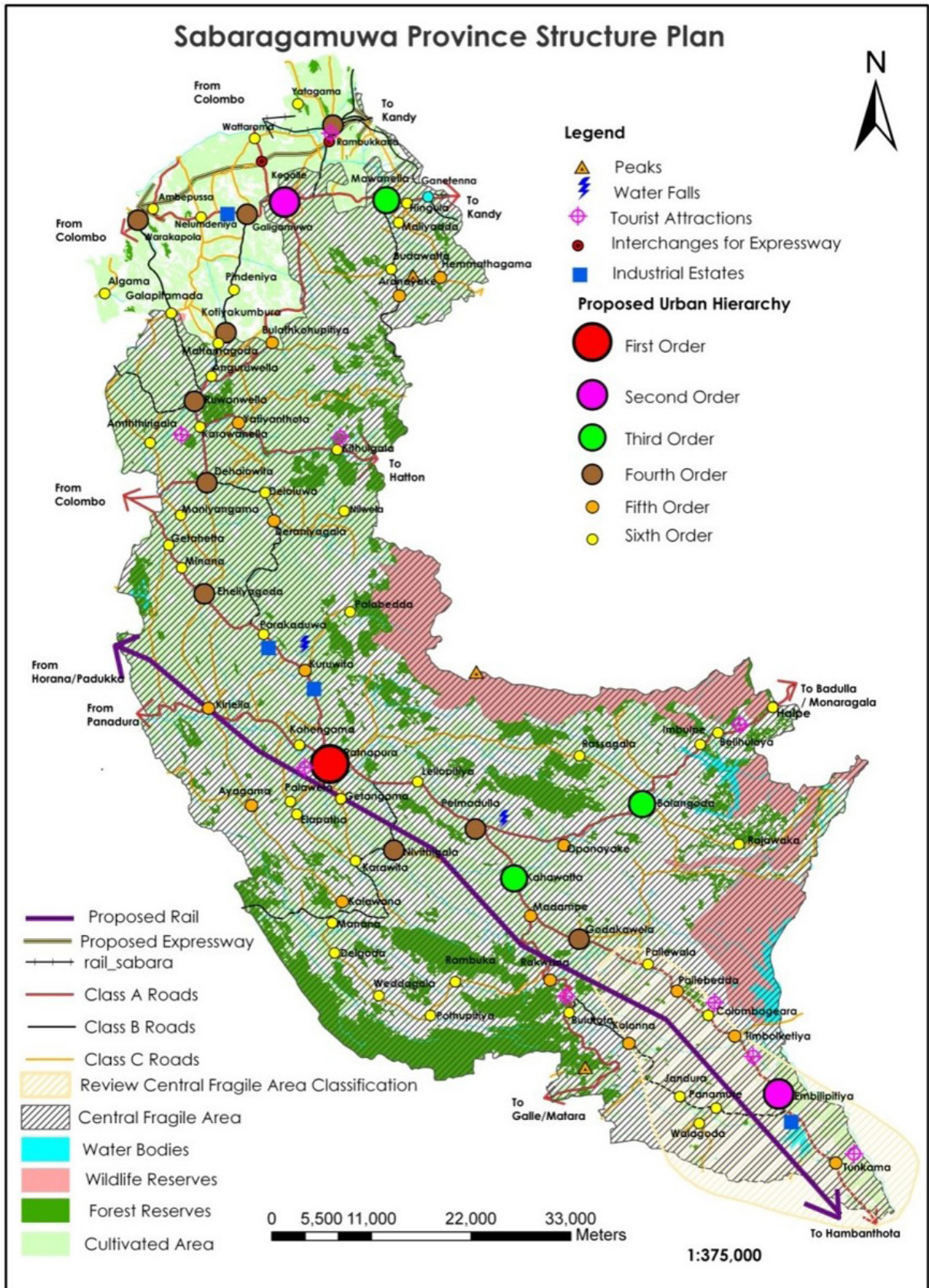
ඇමුණුම් 01 : සිතියම්

1.1 ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030

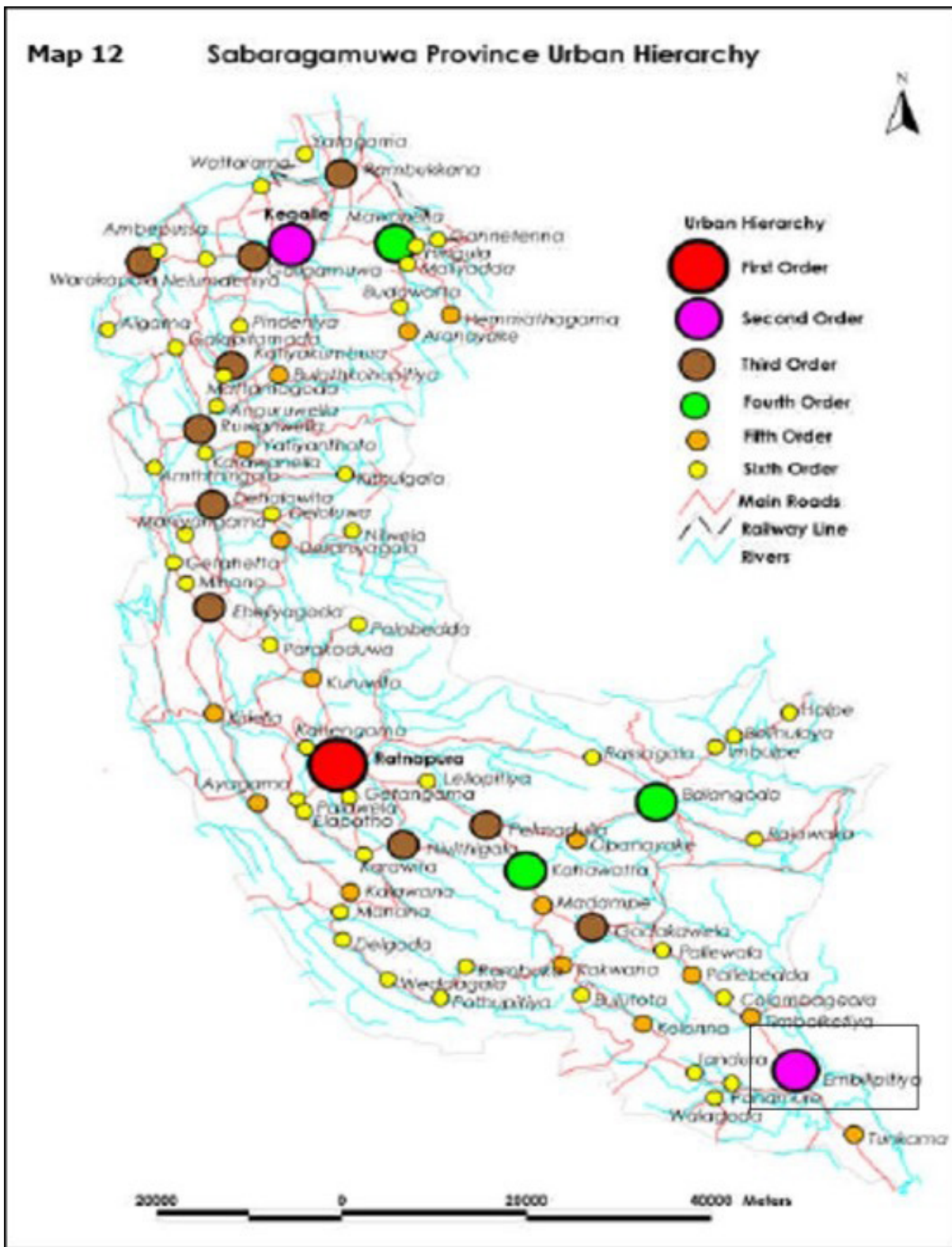

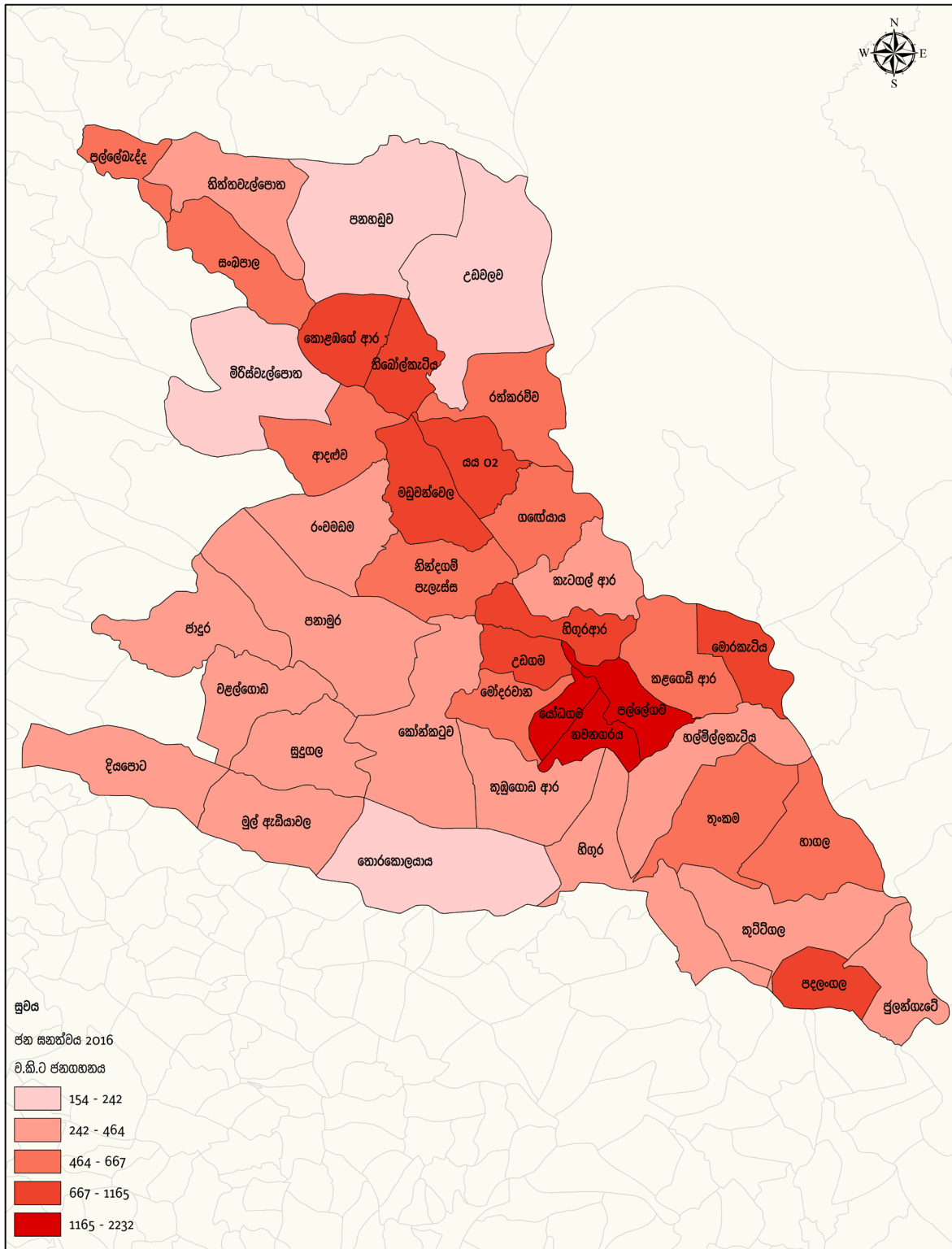
1.3 සබරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම

1.4 සබරගමුව නගර ධුරාවලිය

1.5 ජන ඝණත්වය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය

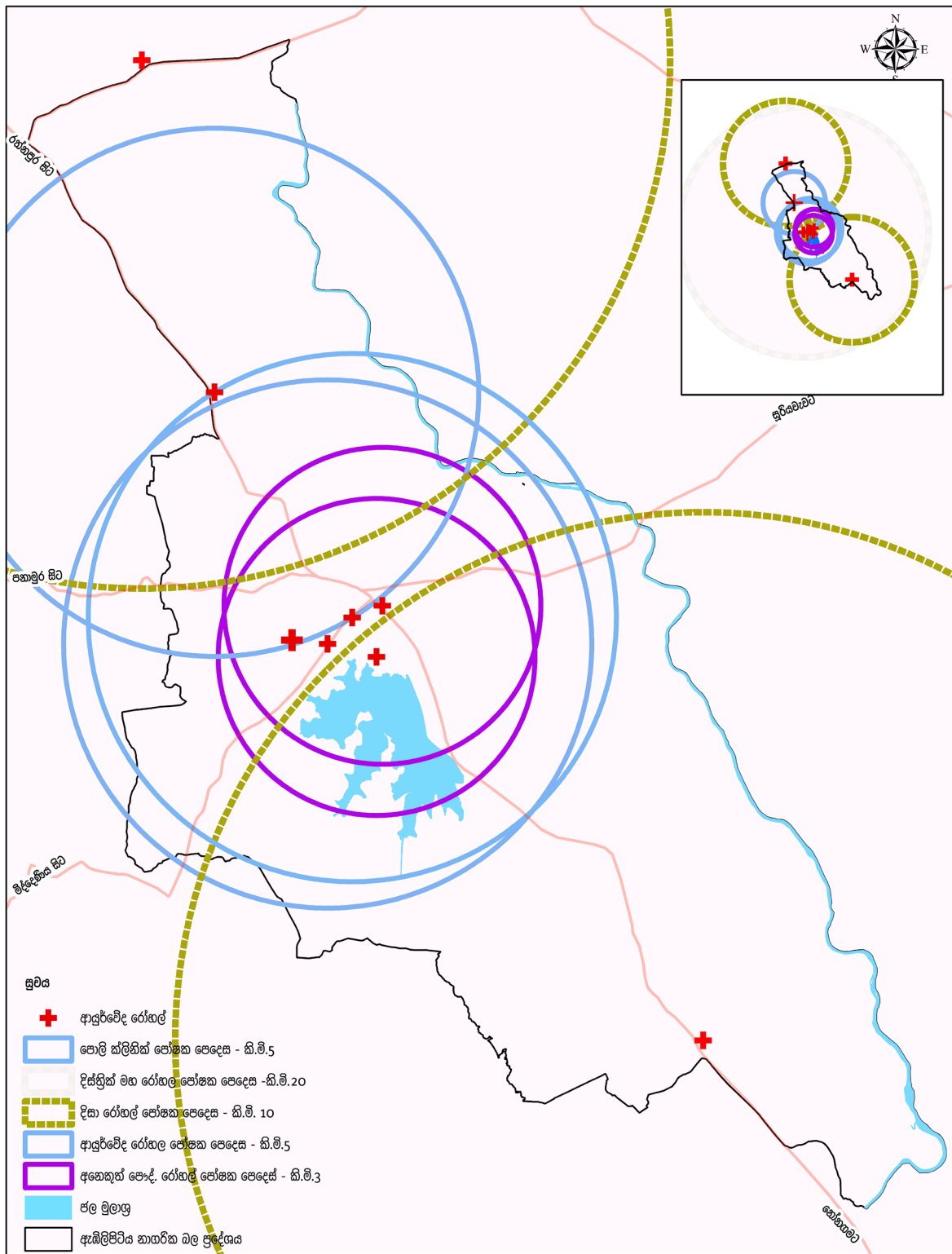
ජන ඝණත්වය
 ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය

0 0.75 1.5 3 4.5 6
 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 අප්‍රේල් 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)
 සැකසුම්: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

1.6 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටි රෝහල්

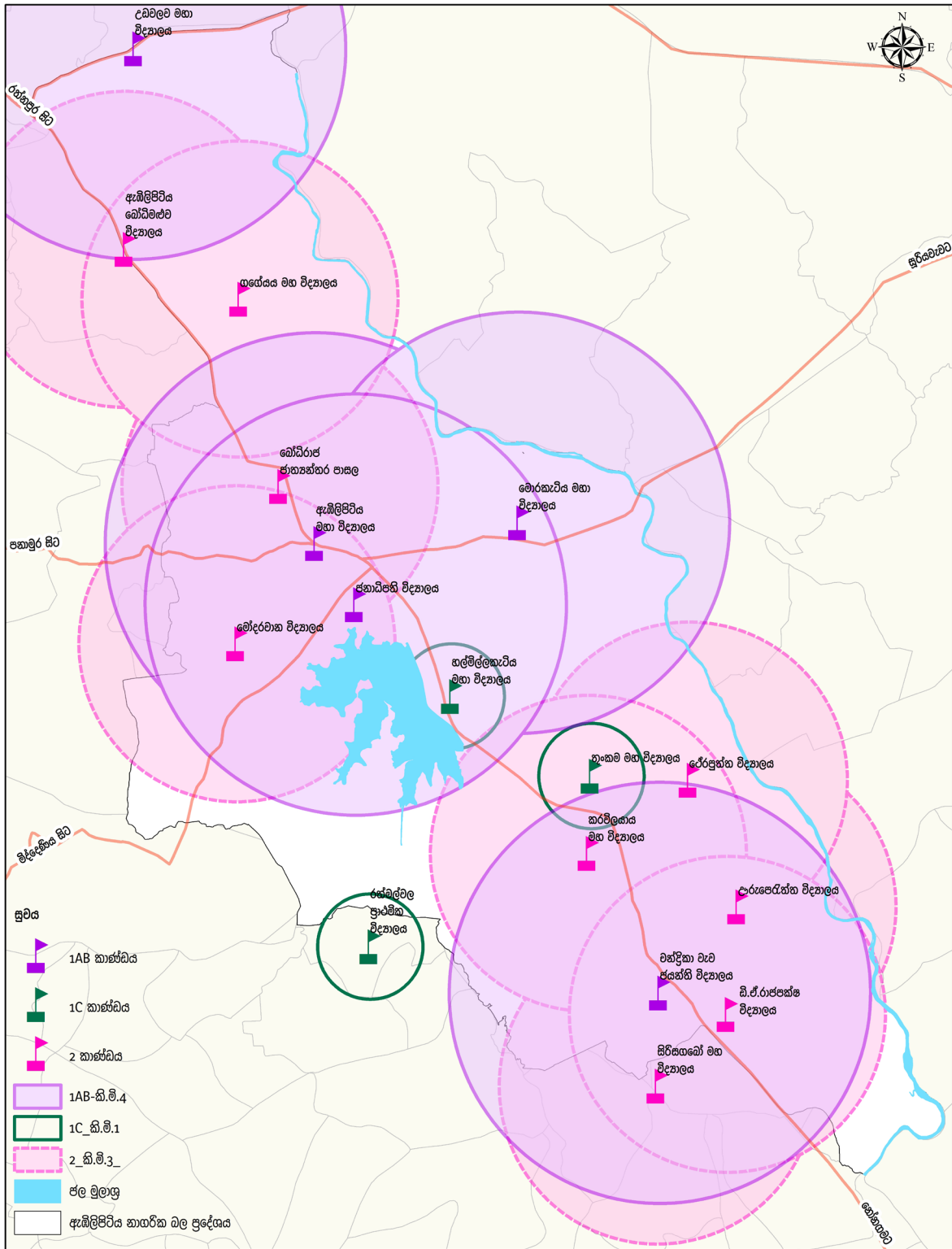
පවතින රෝහල් හා ආවරණික පෝෂක ප්‍රදේශ ඇඹිලිපිටිය නගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්

නගරික සංවර්ධන අධිකාරිය අප්‍රේල් 2017

මූලාශ්‍රය: නගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030) සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

1.7 පවතින පාසල් හා අවරණික පෝෂක ප්‍රදේශ

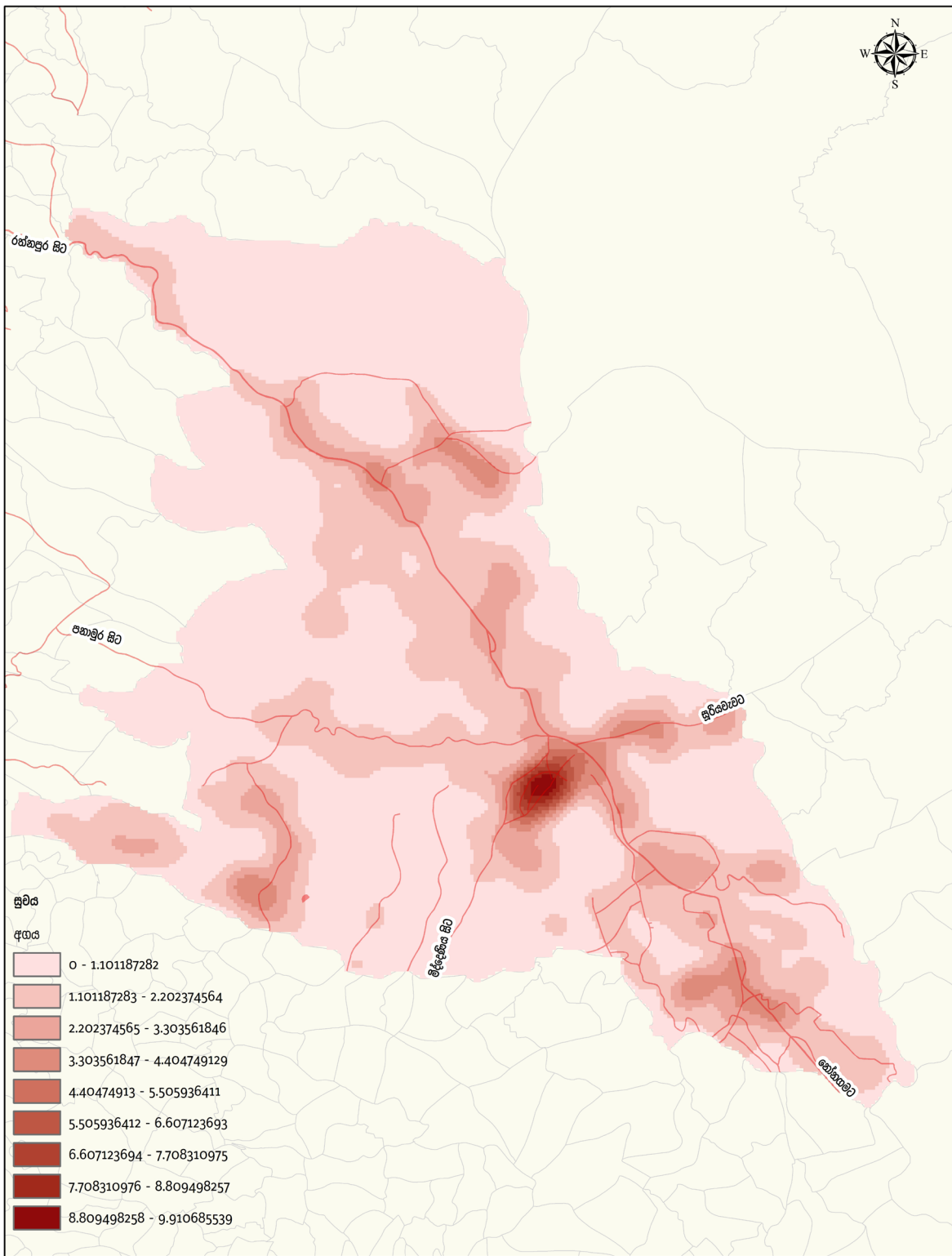
පවතින පාසල් හා අවරණික පෝෂක ප්‍රදේශ
 ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

0 0.5 1 2 3 4 කිලෝමීටර්

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය   ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 අප්‍රේල් 2017

1.8 මාර්ග ආශ්‍රිත රේඛීය සංවර්ධනය

ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිත රේඛීය ගොඩනැගිලි සන්තතිවය
 ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය

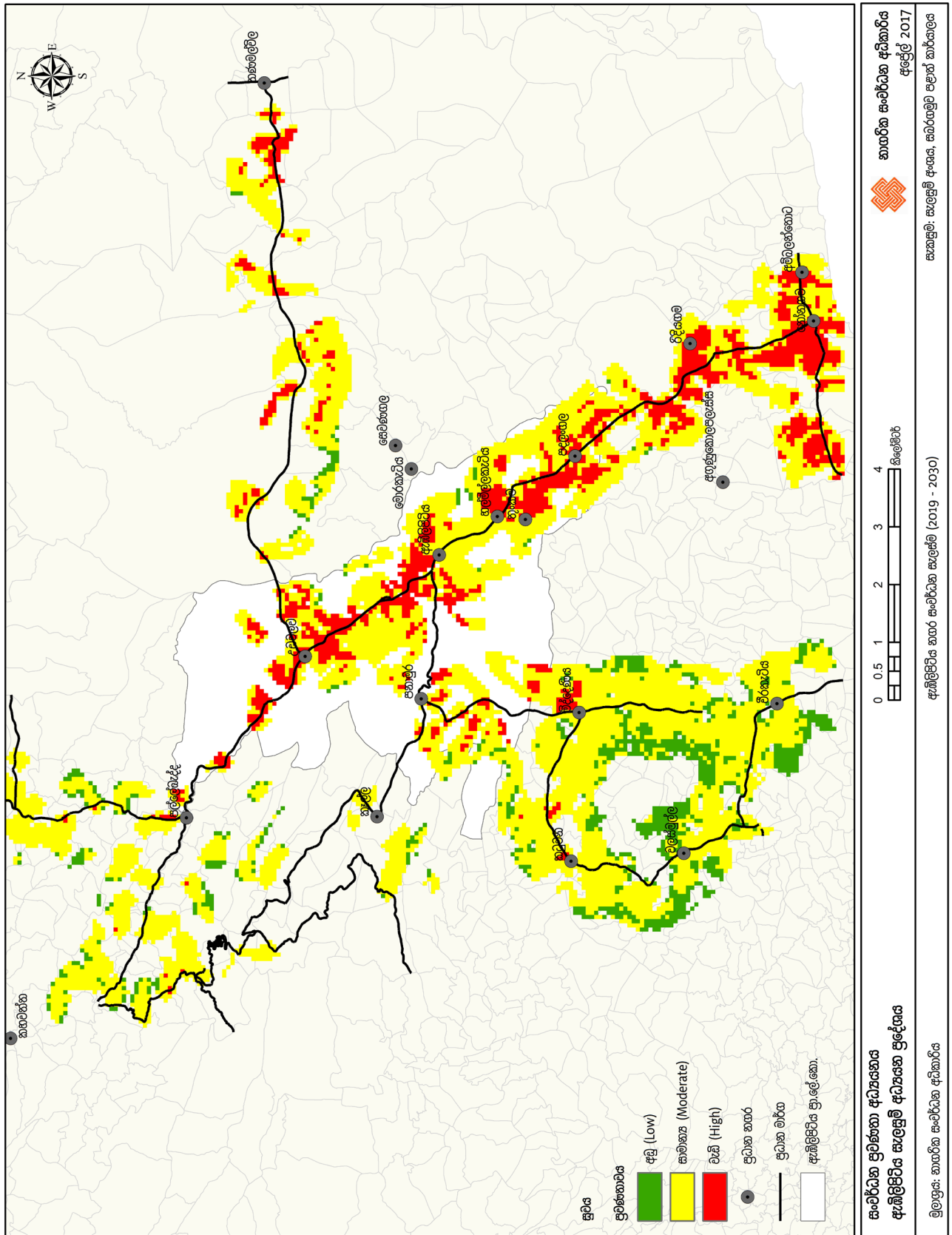
0 0.75 1.5 3 4.5 6
 කිලෝමීටර්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 මැයි 2017

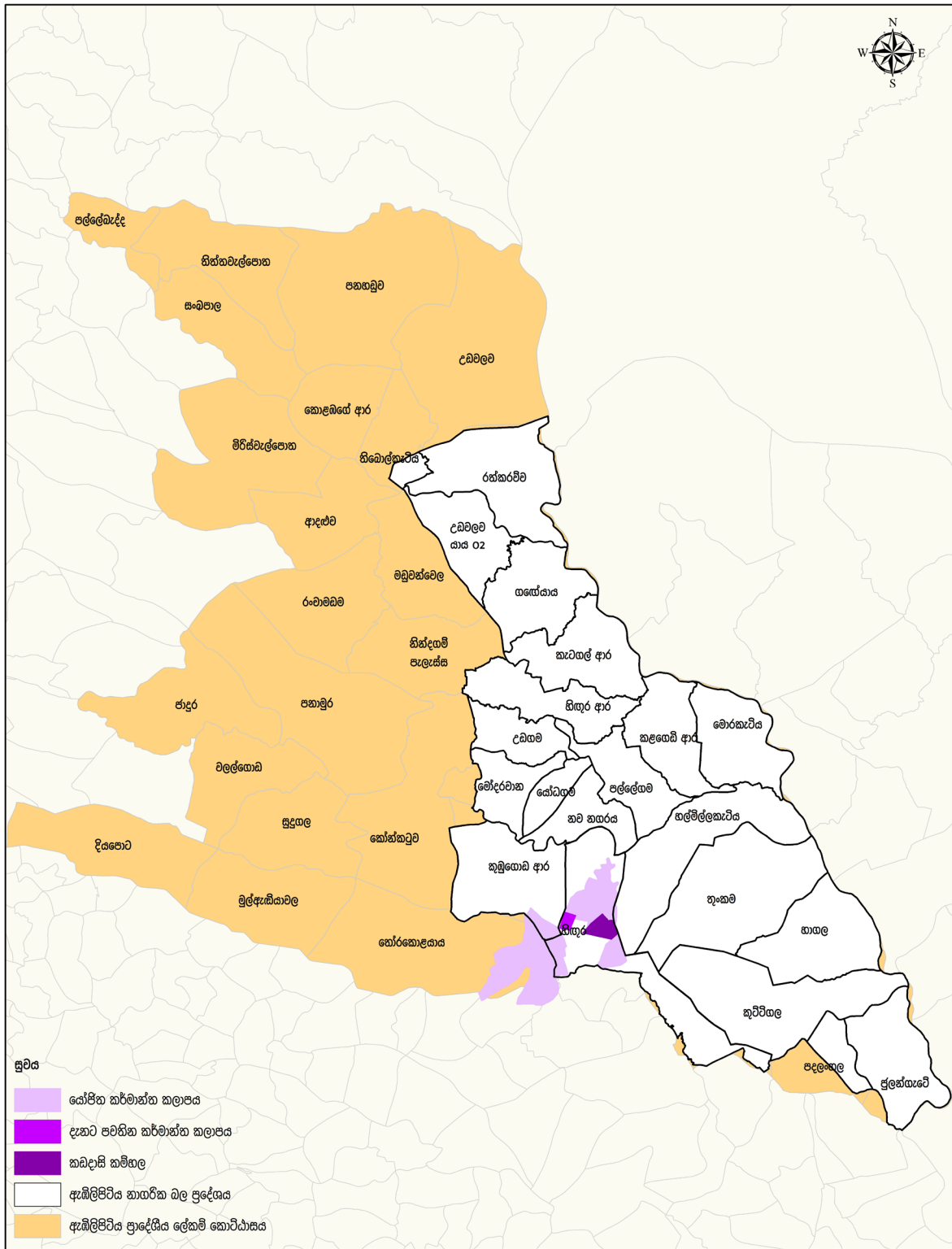
මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
 ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)
 සැකසුම: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය

1.10 සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය - ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

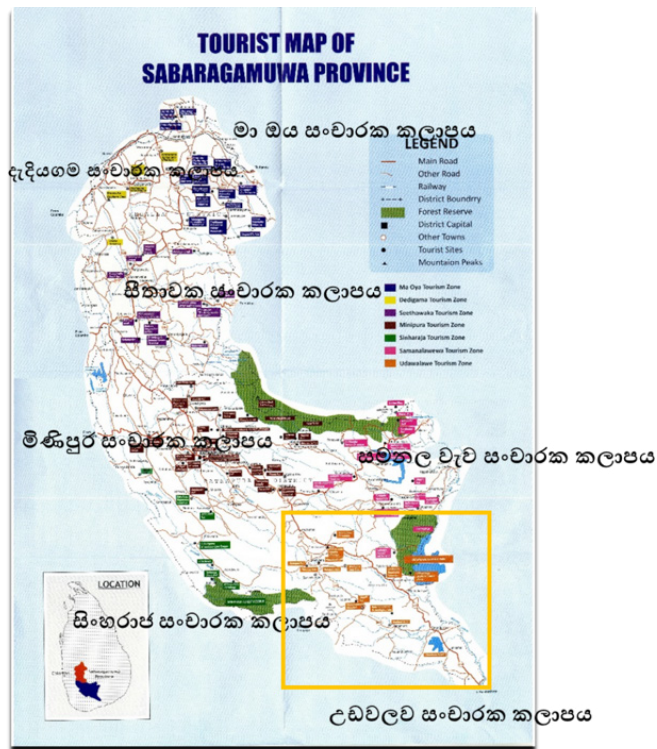

1.11 ඇඹිලිපිටිය යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය

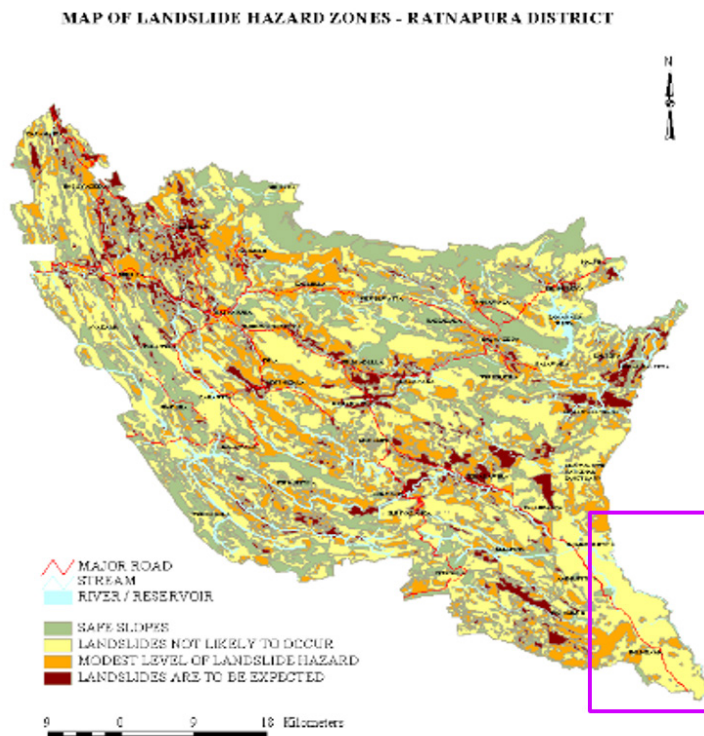

<p>යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය</p>	<p>0 0.75 1.5 3 4.5 6 කිලෝමීටර්</p>	<p> නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය කොළඹ 05 2017</p>
<p>මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය</p>	<p>ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)</p>	<p>සැකසුම්: සැලසුම් අංශය, සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය</p>

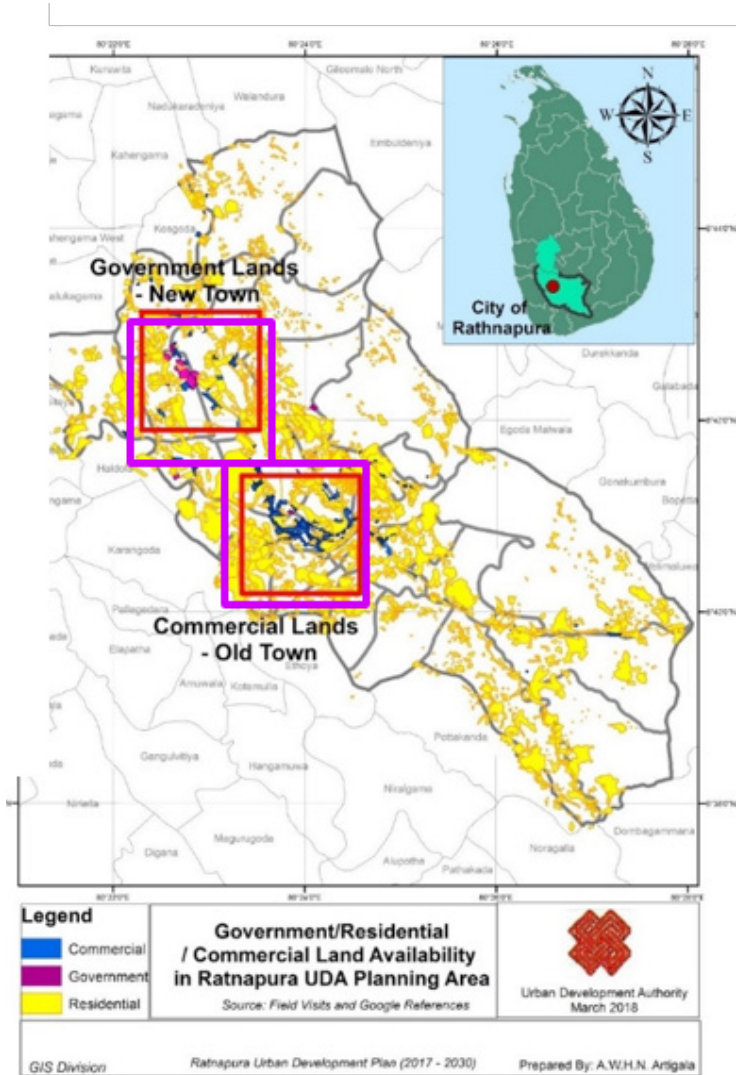
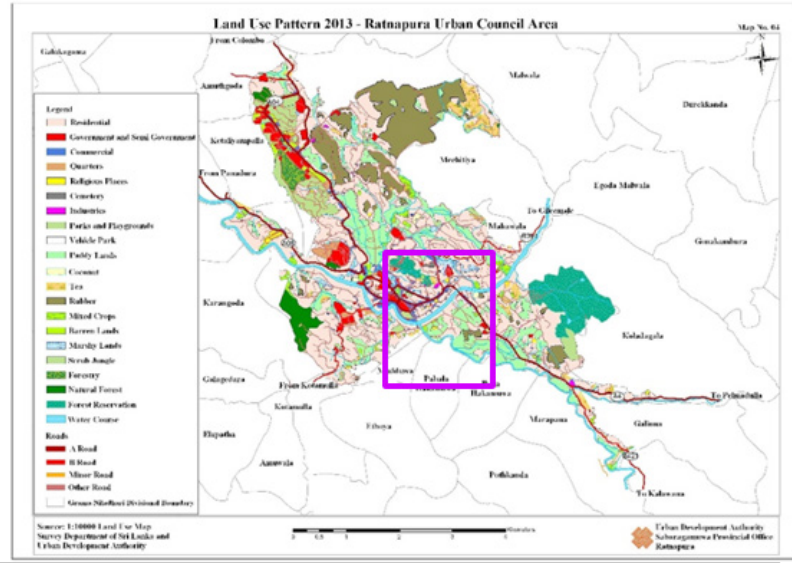
1.12 සංචාරක කලාප - සබරගමුව පළාත

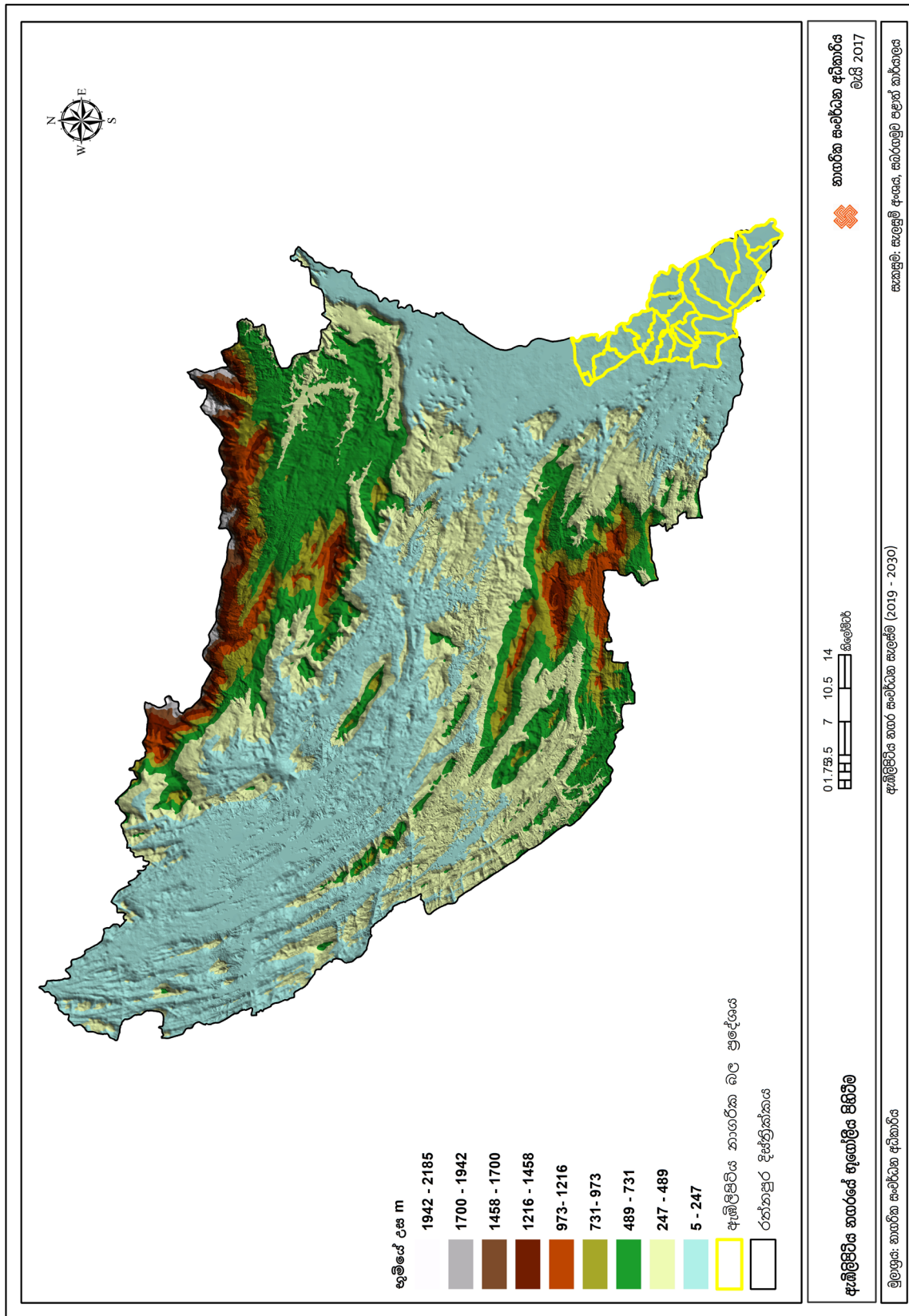
1.13 රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ නායයාම් ආපදා සහිත ප්‍රදේශ

1.14 රත්නපුර නගරයේ වාණිජ භාවිතයන්

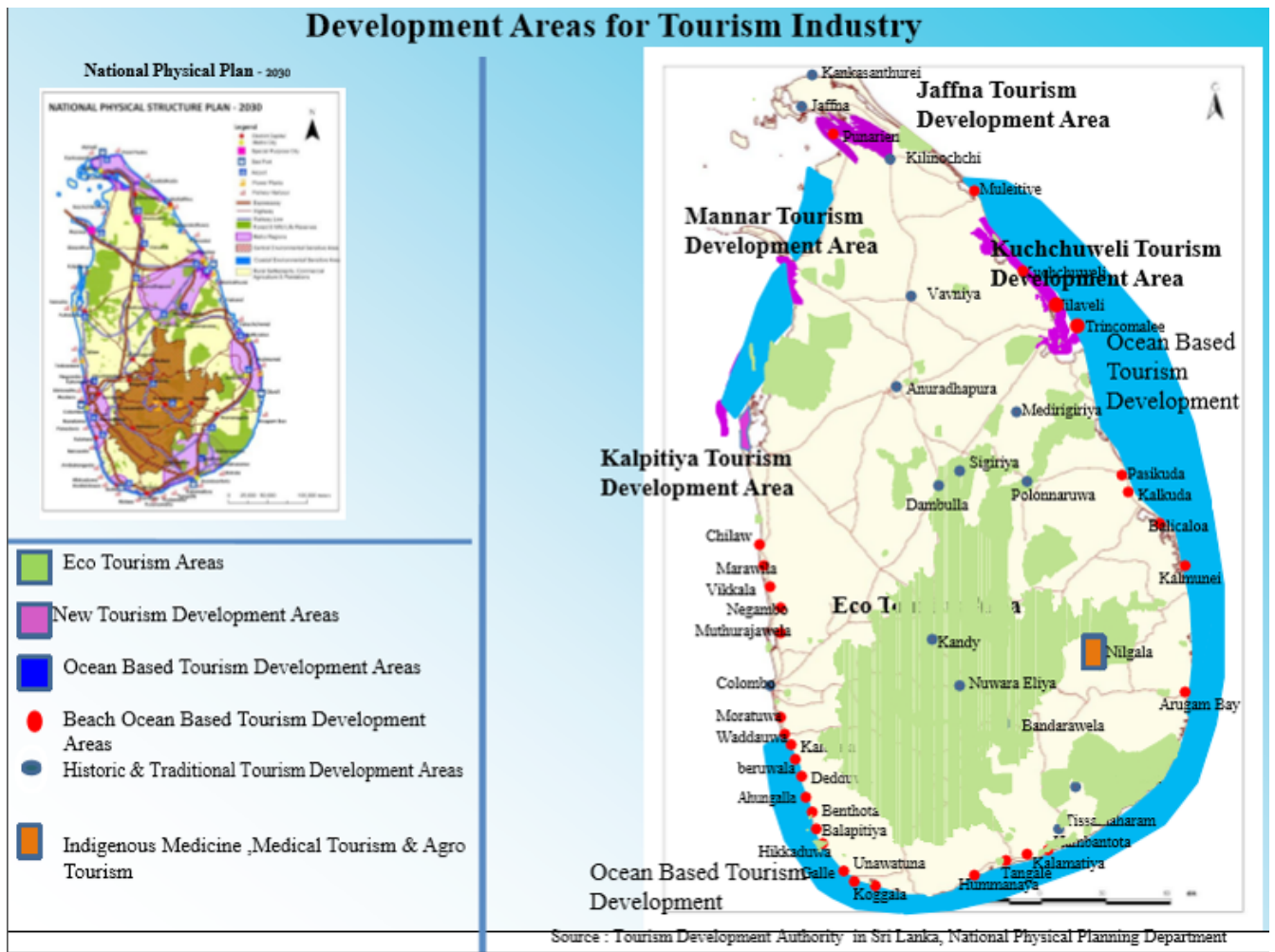
1.15 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම

1.16 ආඝිලිපිටිය නගරය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම් කර පැවතීම
 (ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030)

1.17 සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධන යෝජනා (ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030)

ඇමුණුම් 02 : වගු

2.1 බණිජ කැණීම් සඳහා නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර 2017

බණිජ වර්ගය	බලපත්‍ර සංඛ්‍යාව (2017)
ඩොලමයිට් Calcite, Dolomite	25
ගොඩ වැලි Inland Sand	10
මයිකා Mica	4
කළු ගල් Granite	32
වැලි Sand	31
පස් සහ බොරළු Soil and gravel soil	19
කෙඹුලින් Kaolin	1

මූලාශ්‍රය : භූ විද්‍යා හා පතල් සම්ප්‍රේෂණ කාර්යාංශය, 2017

2.2 සංවර්ධන ප්‍රවණතා අධ්‍යයනයට අදාළ අගයන්

CORE VALUES	WEIGHT	PARAMETER	VALUES	SCORE
Land use	20	Land use distribution	Built up Vegetation Hydro other	5 3 2 1
Accessibility	30	Tendency to accessibility of transport network	Major Roads (A Roads) Minor Roads (B Roads) Other Roads (C Roads, jeep/Cart track)	(0-1km) 5 (1-2km) 4 (2-3km) 3 (0-1km) 5 (1-2km) 4 (2-2.5km) 3 (0-200m) 5 (200-300m) 4 (300-500m) 3
Population density	10	Density	<218 294 497 1047 2515<	1 2 3 4 5
Population growth rate	10	Rate	<-0.003 0.006 0.014 0.029 0.07	1 2 3 4 5
Local connectivity	30	Hierarchical level of town centers	Level 1 town center Level 2 town center Level 3 town center	5 3 1

මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

2.3 ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන

අනු අංකය	වර්ගය	විවෘත භූමිය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය
01	EPP 01	සමඟි ක්‍රීඩා සමාජ ක්‍රීඩා පිටිය	0.14	රත්කැරැව්ව
	EPP 02	දකුණු ඇළ එක්සත් මරණාධාර සමිති ක්‍රීඩා පිටිය	0.12	රත්කැරැව්ව
	EPP 03	ක්‍රීඩා පිටිය	0.09	රත්කැරැව්ව
	EPP 04	ක්‍රීඩා පිටිය	0.16	යාය දෙක
	EPP 05	දර්ශනගම ක්‍රීඩා පිටිය	0.12	උඩගම
	EMP 01	ක්‍රීඩා පිටිය	0.78	යාය දෙක
	EMP 02	ක්‍රීඩාපිටිය	0.64	කැටගල්ලාර
	EMP 03	ප්‍රබුදු ක්‍රීඩා පිටිය	0.46	කුට්ටිගල
	EMP 04	ක්‍රීඩා පිටිය	0.90	කුට්ටිගල
	EMP 05	ක්‍රීඩා පිටිය	0.72	කුට්ටිගල
	EMP 06	ක්‍රීඩා පිටිය	0.72	භූකම
	EMP 08	ආලෝක ක්‍රීඩා පිටිය	0.34	යෝධගම
	EMP 09	ග්‍රාමීය නායක පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ක්‍රීඩා පිටිය	0.60	යෝධගම
	EMP 10	සිළුමිණගම ක්‍රීඩා පිටිය	0.52	යෝධගම
	EMP 11	වීරසිංහපුර ක්‍රීඩා පිටිය	0.47	කුඹුගොඩආර
	EMP 12	ක්‍රීඩා පිටිය	0.67	හිඟුර ආර
	EMP 13	වැව් අසිරිගම ක්‍රීඩා පිටිය	0.47	නව නගරය
	EMP 14	යුනයිටඩ් ක්‍රීඩා පිටිය	0.90	නව නගරය
	EMP 15	ක්‍රීඩා පිටිය	0.21	මෝදරවාන
	EMP 16	ක්‍රීඩා පිටිය	0.69	කුඹුගොඩආර
	EMP 17	ක්‍රීඩාපිටිය	0.34	කළුගෙඩිආර
	EMP 18	ක්‍රීඩා පිටිය	0.26	මොරකැටිය
	ELP 01	ක්‍රීඩා පිටිය	1.05	කැටගල්ලාර
	ELP 02	රණසිංහ ප්‍රේමදාස ක්‍රීඩාංගනය	1.42	යෝධගම
ELP 03	ක්‍රීඩා පිටිය	1.70	හල්මිල්ලකැටිය	
ECP 01	කාවන්තිස්ස වාපි උද්‍යානය	5.70	උඩගම	
ECP 02	මහවැලි ක්‍රීඩාංගනය	3.22	පල්ලේගම	
02 ළමා උද්‍යාන	EPP 06	වැව් අසිරිගම ක්‍රීඩා පිටියට අයත් ළමා උද්‍යානය	0.01	නව නගරය
	EPP 07	වීරසිංහපුර ක්‍රීඩා පිටියට අයත් ළමා උද්‍යානය	0.02	කුඹුගොඩආර
	EPP 08	රණසිංහ ප්‍රේමදාස ක්‍රීඩාංගනයට අයත් ළමා උද්‍යානය	0.06	යෝධගම
	EMP 07	අනගාරික ධර්මපාල ළමා උද්‍යානය	0.78	යෝධගම

2.4 ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ වර්ෂ 2019 – 2030 සඳහා යෝජිත උද්‍යාන

අනු අංකය	වර්ගය	වර්තමාන භාවිතය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	යෝජිත භාවිතය	ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය
01	යෝජිත කුඩා උද්‍යාන Proposed Mini Park (PMP)				
	PMP 01	ලඳු කැලෑව	0.97	කුඩා උද්‍යාන	පල්ලේගම
	PMP 02	ලඳු කැලෑව	0.43	කුඩා උද්‍යාන	පල්ලේගම
	PMP 03	ලඳු කැලෑව	0.95	කුඩා උද්‍යාන	ගගේසාය
	PMP 04	තුංකම වැව ආශ්‍රිත හිස් ඉඩම	0.7	කුඩා උද්‍යාන	තුංකම
	PMP 05	ලඳු කැලෑව	1.9	කුඩා උද්‍යාන	හල්මිල්ලකැටිය
02	යෝජිත මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම Proposed Local Parks (PLP)				
	PLP 01	ලඳු කැලෑව	2.52	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	කුඹුගොඩ ආර
	PLP 02	ලඳු කැලෑව	1.97	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	හිඟුර ආර
	PLP 03	ලඳු කැලෑව	1.52	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	පදලංගල
	PLP 04	ලඳු කැලෑව	2.26	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	රත්කැරැව්ව
	PLP 05	ලඳු කැලෑව	2.63	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	හාගල
	PLP 06	පසල් ක්‍රීඩාංගනය	1.77	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	පදලංගල
	PLP 07	වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත ලඳු කැලෑව	7.1	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	හල්මිල්ලකැටිය
03	යෝජිත රේඛීය උද්‍යාන Proposed Linear Parks (PLiP)				
	PLiP 01 (10m)	ඇළ රක්ෂිතය	2.61	රේඛීය උද්‍යාන	පල්ලේගම, කලගෙඩි ආර, මොරකැටිය
	PLiP 02	ලඳු කැලෑව	4	රේඛීය උද්‍යාන	රත්කැරැව්ව
	PLiP 02 (වන්දිකා වැව රක්ෂිත - 100m)	වැව රක්ෂිතය	202.61	රේඛීය උද්‍යාන	නව නගරය, හල්මිල්ලකැටිය, හිඟුර, කුඹුගොඩ ආර
එකතුව හෙක්ටයාර් - 233.93					

මූලාශ්‍රය : භූ දර්ශන ඒකකය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

2.5 වර්ෂ 2030 සඳහා පානීය ජල අවශ්‍යතාවය

දෛනික ජල පරිභෝජනය		
දැනට පවතින වැඩියේ ජල ධාරිතාවය	සහි මීටර් 18,000	
උඩවලව ජල රැඳවුම් වැඩියේ ධාරිතාවය	සහි මීටර් 7500	
එකතුව	25500	
වර්තමාන ජල පරිභෝජනය	(11000+6500) 17500	
අතිරික්තය	8000	
වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනය සඳහා අවශ්‍ය වන ජල ප්‍රමාණය	සහි මීටර් 3108	
සංසරණ ජනගහනය සඳහා අවශ්‍ය ජල පරිමාව(I)	(301100*20)	
	සහි මීටර් 6022	
වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය වන ජල ප්‍රමාණය		
උපකල්පන		
විශාල පරිමාණයේ කර්මාන්තයක් සඳහා දිනකට වැයවන ඒකක ප්‍රමාණය	සහි මීටර් 166.6	
මධ්‍යය පරිමාණයේ කර්මාන්තයක් සඳහා දිනකට වය වන ඒකක ප්‍රමාණය	සහි මීටර් 133.3	
කුඩා පරිමාණයේ කර්මාන්තයක් සඳහා දිනකට වැයවන ඒකක ප්‍රමාණය	සහි මීටර් 100	
වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා අවශ්‍ය වන පානීය ජලය		
විශාල පරිමාණයේ කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය වන ජල පරිමාව	15*166.6	සහි මීටර් 2499
මධ්‍යම පරිමාණයේ කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය වන ජල පරිමාව	35*133.3	සහි මීටර් 4665
කුඩා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය වන ජල පරිමාව	66*100	සහි මීටර් 6600
		එකතුව 13764
වර්ෂ 2030 සඳහා අවශ්‍ය සම්පූර්ණ ජල පරිමාව	සහි මීටර් 6022	
	සහි මීටර් 13764	
	සහි මීටර් 3108	
එකතුව	සහි මීටර් 22894	
දැනට පවතින අතිරික්ත ජලය	8000	
වර්ෂ 2030 සඳහා පවතින ජල හිඟය	සහි මීටර් 14894	

මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

2.6 වර්ෂ 2030 සඳහා විදුලි අවශ්‍යතාවය

	මෙ.වො.ඇමිපියර්	
පවතින විදුලි ධාරිතාවය	63	
දැනට පවතින විදුලි අතිරික්තය	31.5	
වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත භාවිතයන් සඳහා අදාළ විදුලි පරිභෝජනය		
ආයතන	(6/3)*21	42KVA
වාණිජ	(190/3) *21	1329KVA
සංචාරක	(60/3)*21	420KVA
නේවාසික	(6476/3)*21	45339KVA
එකතුව		47130KVA
උපකල්පන		
ආයතනික,වාණිජ, සංචාරක හා නේවාසික ඒකක 3ක් සඳහා අවශ්‍ය විදුලි අවශ්‍යතාවය කිලෝ වොට් ඇමිපියර් 21ක් ලෙස උපකල්පනය කර ඇත		
කර්මාන්ත		
කුඩා පරිමාණයේ කර්මාන්ත	(66/3)*42	924KVA
මධ්‍ය පරිමාණයේ කර්මාන්ත	(35/3)*42	504KVA
විශාල පරිමාණයේ කර්මාන්ත	(15/3)*160	800KVA
		2228KVA
වර්ෂ 2030 සඳහා අවශ්‍ය සම්පූර්ණ විදුලි අවශ්‍යතාවය	47130KVA	
	2228KVA	
	49358KVA	
වර්ෂ 2030 සඳහා පවතින විදුලි හිඟය	49.3-31.5	
	17.8MVA	
උපකල්පන		
කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණයේ කර්මාන්ත 3ක් සඳහා විදුලි අවශ්‍යතාවය කි.වො.ඇමිපියර් 42ක් ලෙස උපකල්පනය කර ඇත		

මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

2.7 බැංකු හා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන - ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

බැංකු ආයතන	අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන
1. සම්පත් බැංකුව	1. සමුපකාර රක්ෂණය සමාගම
2. සෙලාන් බැංකුව	2. සමරසිංහ ඉන්වෙස්ට්මන්
3. හැටන් නැෂනල් බැංකුව	3. ජනශක්ති රක්ෂණ සමාගම
4. කොමර්ෂල් බැංකුව	4. යුනියන් රක්ෂණ සමාගම
5. සණස සංවර්ධන බැංකුව	5. ද්‍ර ටිනැන්ස්
6. එන්.ඩී.බී.බැංකුව	6. ප්‍රයිම් ග්‍රාමික්
7. ග්‍රාමීය බැංකුව	7. එල් බී ටිනැන්ස්
8. ශ්‍රී ලංකා මර්චන්ඩ් බැංකුව	8. ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සමාගම
9. නේෂන් ට්‍රස්ට් බැංකුව	9. සෝල්ලොපික් ෆයිනැන්ස්
10. පෘන් එෂියා බැංකුව	10. කොමර්ෂල් ලිසිං ටිනැන්ස්
11. ඩී.එල්.සී.සී.බැංකුව	11. සෙක්කඩගල ටිනැන්ස්
12. මහජන බැංකුව	12. සෙක්ටල් ටිනැන්ස් සමාගම
13. සමෘද්ධි බැංකුව	13. බාවිලිට් ටිනැන්ස්
14. ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව	14. නේෂන් ලංකා රක්ෂණ සමාගම
15. ලංකා බැංකුව	15. සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම
16. එච්.ඩී.එල්.සී. බැංකුව	16. මර්කන්ටයිල් රක්ෂණ සමාගම
17. සී.ඩී.බී. බැංකුව	17. එලියන්ස් රක්ෂණ සමාගම
	18. වැලිබල් ටිනැන්ස්
	19. ඒ අයි ඒ රක්ෂණ සමාගම
	20. සිංගර් ටිනැන්ස්
	21. කොමර්ෂල් ලිසිං ඇන්ඩ් ටිනැන්ස්
	22. බිමපත් ටිනැන්ස්
	23. එල්.බී.එල් සී රක්ෂණ සමාගම
	24. අධ්‍යක්ෂ ටිනැන්ස්
	25. පීපල්ස් ලිසින් ඇන්ඩ් ෆයිනැන්ස් සමාගම

මූලාශ්‍රය : සම්පත් පැතිකඩ - ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2016

2.8 ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම

භෞතික හා සාමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපායමාර්ග							
ප්‍රවාහන සැලැස්ම							
Projects	Cost & Time period Variation	Value of Concept Achieving	Social Benefits	Environ-mental Benefits	Economic Benefits	Total	Priority Level
Proposed main road improvement	3	4	5	2	5	19	2
1. පැල්මඩුල්ල - නෝනගම (A18) මාර්ගය උඩවලව හංදියේ සිට පදලංගල වැටිය අන්තර් හුවමාරුව දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	5	1	4	18	3
2. මිද්දෙනිය මාර්ගය(B486) කි.මී. 2.5 ක් දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	4	5	2	5	20	1
3. මොරකැටිය මාර්ගය (B549) කි.මී. 1.3ක් දක්වා පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	5	4	5	2	4	20	1
Proposed bypass road	3	5	4	1	4	17	3
4. කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට කඩදාසි කම්හල මාර්ගය කදුරුගස් ආර හරහා කරවිල යාය මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	5	3	1	5	16	5
5. කොළඹ පාර 100 කඳුපුට (බෝසිරිගම මාර්ගය ආසන්නයෙන්) සිට පනාමුර මාර්ගය හරහා මෝදරවාන මාර්ගය මිද්දෙනිය මාර්ගය දක්වා පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	5	1	4	18	3
6. හල්මිල්ලකැටිය පාසල් මාර්ගය හතර ඇළ මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ කරමින් වෙහෙරගම මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	5	1	4	18	3
Proposed Alternative Road Improvement	4	4	5	3	4	20	1
7. උඩගම හංදියේ සිට රෝහල් මාර්ගය ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල දක්වා මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	4	5	1	4	17	4
8. ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල සිට කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය නෝනගම මාර්ගය දක්වා පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	5	5	1	4	19	2
9. මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය අසලින් මාර්ගය ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	4	5	1	4	16	5

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)
සරසවි පළාත - නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

Proposed service Road Improvement	3	4	5	2	4	18	3
Projects	Cost & Time period Variation	Value of Concept Achieving	Social Benefits	Environ-mental Benefits	Economic Benefits	Total	Priority Level
10. රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	4	5	1	4	18	3
11. මෝදරවාන වටරවුම් මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	4	5	1	4	16	5
12. අක්කර පන්සිය මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	3	4	1	3	15	6
13. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අසලින් පොළ පිටුපස මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	5	5	5	1	4	20	1
14. අක්කර පන්සිය මාර්ගයේ සිට ඇඹිලිපිටිය පුළුම්ක විද්‍යාලය පිටුපසින් මොරකැටිය මාර්ගයේ ලියනෑගම මාර්ගය දක්වා							4
Transport service & parking							
15. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	5	3	4	20	1
16. ඇඹිලිපිටිය නවනගරය ළඟසේවා බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	3	5	2	3	16	5
17. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත රථභාර ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	4	5	3	4	20	1
18. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත රථභාර / ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	5	3	4	3	3	18	3
19. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත රථභාර / / ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	3	4	3	3	17	4
සේවා සැලසුම්							
20. ඇඹිලිපිටිය නවනගරය ජල වැංකිය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	4	5	3	3	17	4
21. වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	3	5	5	4	3	20	1
22. යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයේ කඩදාසි කම්හලට අයත් කලදිය පොකුණු අපජල පිරිපහදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	4	4	5	3	18	3
23. යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	5	5	4	4	20	1
24. යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අදියර 1	1	5	5	3	4	18	3
25. යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අදියර 2	1	5	5	3	4	18	3
26. වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1	5	4	4	4	18	3
27. D26 ඇළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	4	5	5	3	19	2

ආර්ථික සංවර්ධන උපායමාර්ග							
කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම							
Projects	Cost & Time period Variation	Value of Concept Achieving	Social Benefits	Environ-mental Benefits	Economic Benefits	Total	Priority Level
1. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	4	3	4	19	2
2. මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	3	4	2	4	15	6
3. තුංකම මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	4	3	5	20	1
4. කුට්ටිගල මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	4	3	5	20	1
5. උඩවලව මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	4	3	4	19	2
6. මොරකැටිය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	5	4	3	5	20	1
7. වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	2	5	5	4	4	20	1
කර්මාන්ත සැලැස්ම							
8. හිගුර ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත කලාපය අදියර I ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	4	3	2	5	17	4
9. හිගුර කර්මාන්ත කලාපයේ අදියර II ට අදාළ නැවත පදිංචි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	4	5	1	3	15	6
10. හිගුර කර්මාන්ත කලාපයේ අදියර II ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	4	3	2	4	15	6
සංචාරක සැලැස්ම							
11. උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	5	5	3	5	20	1
12. උඩවලව සංචාරක කොරනුරු මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	4	4	2	4	18	3
නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම							
13. ඇඹිලිපිටිය සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	5	5	1	5	20	1
14. ආපන ශාලා, සිනමා ශාලා ඇතුළත් වාණිජ සංකීර්ණය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4	5	4	1	4	18	3

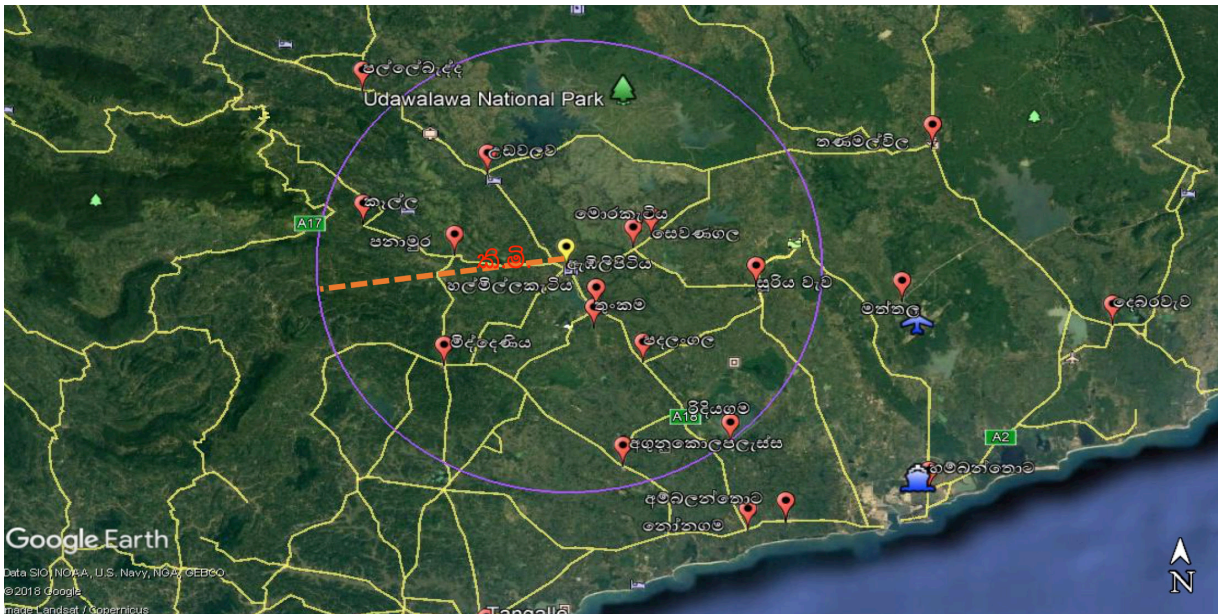
ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)
සබරගමුව පළාත – නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

කිරිසාර පරිසර සංවර්ධන උපාය මාර්ග							
Projects	Cost & Time period Variation	Value of Concept Achieving	Social Benefits	Environ-mental Benefits	Economic Benefits	Total	Priority Level
Tourist attraction & Landscape Improvement							
1. යෝජිත උඩවලව වන උද්‍යානය හා රථභාර	4	3	5	5	1	18	3
2. වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත උද්‍යාන සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	4	4	4	2	17	4
3. උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2	5	3	4	2	16	5
පොදු එළිමහන් කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම							
4. ඇඹිලිපිටිය මොරකැටිය මාර්ගයේ රේඛීය උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	3	4	4	5	4	20	1
5. යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	3	4	4	4	2	17	4
6. මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	3	4	4	2	3	16	5

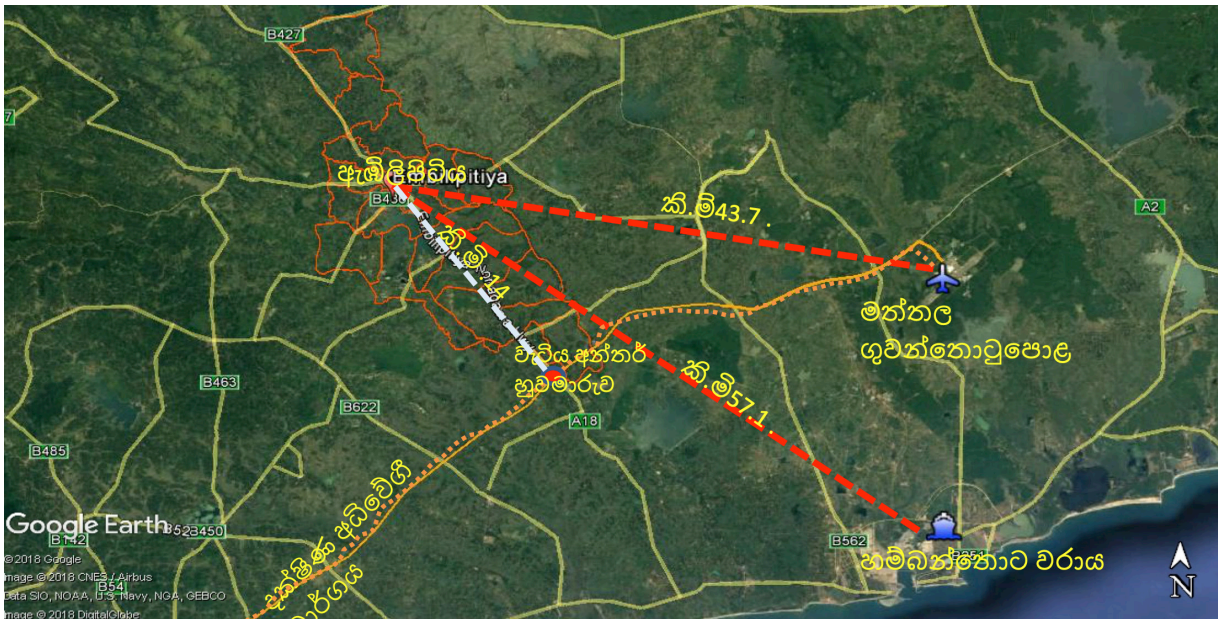
මූලාශ්‍රය : සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, 2017

ඇමුණුම් 03 : රූප සටහන්

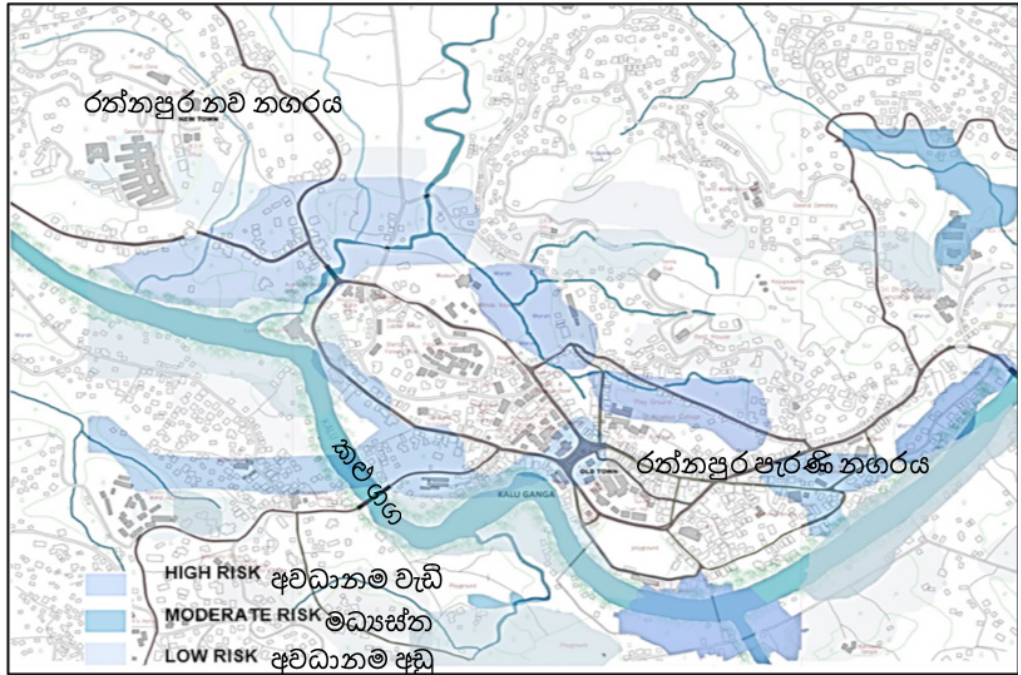
3.1 විවිධ සේවා ලබාගැනීම සඳහා ජනතාව ඇඹිලිපිටියට නගරයට පැමිණෙන උපනගර

3.2 මන්නල ගුවන්තොටුපොළ හා හම්බන්තොට වරාය පිහිටීම

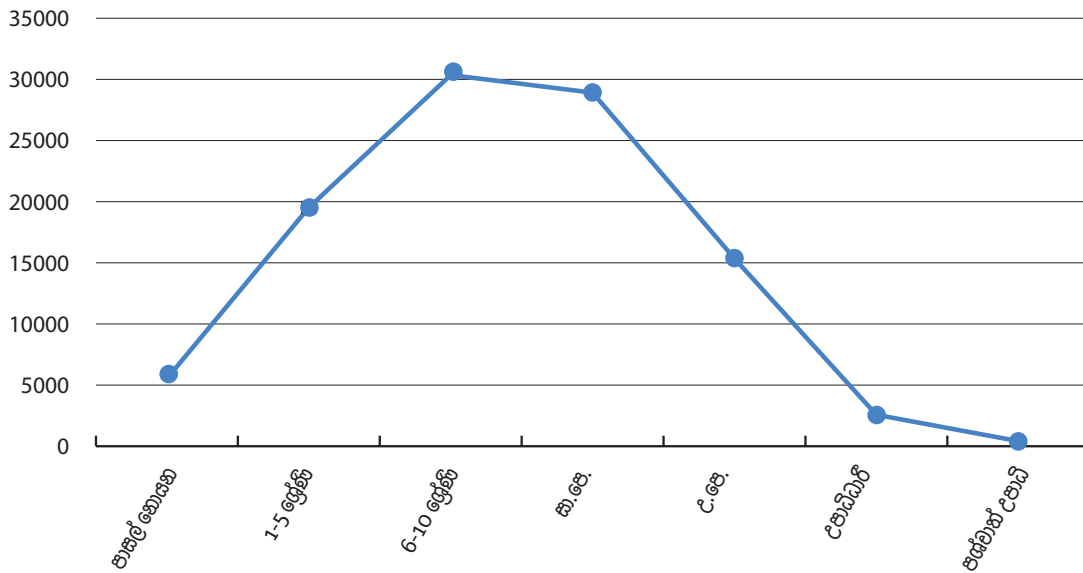

3.3 රත්නපුර නගරයට ගංවතුර අවධානම පවතින ප්‍රදේශ

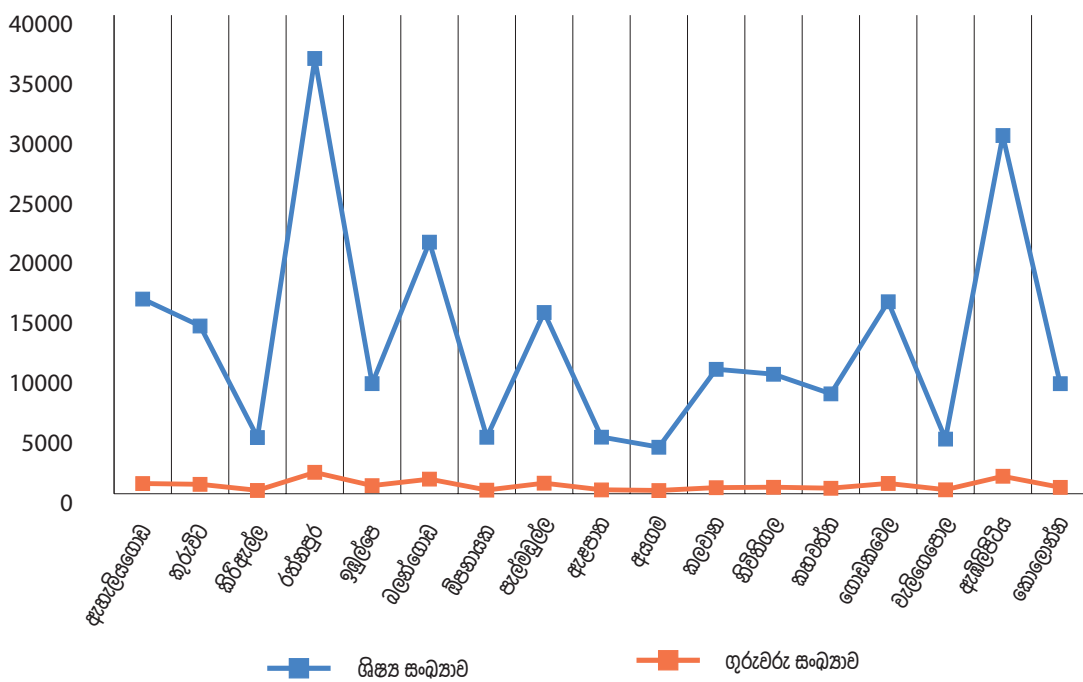
ඇමුණුම් 04 : ප්‍රස්ථාර

4.1 සිසු ජනගහනය අධ්‍යාපනික මට්ටම අනුව

මූලාශ්‍රය : ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2016

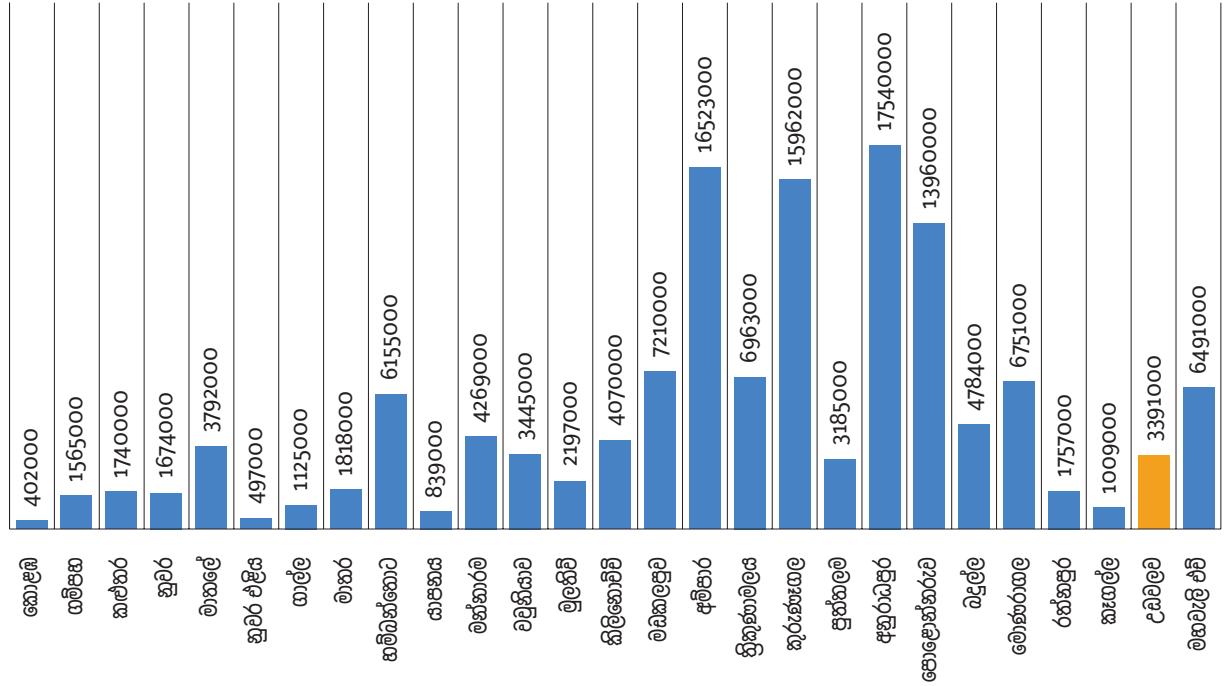
4.2 සිසු ගුරු ජනගහනය 2016

මූලාශ්‍රය : ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2016

4.3 උඩවලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය

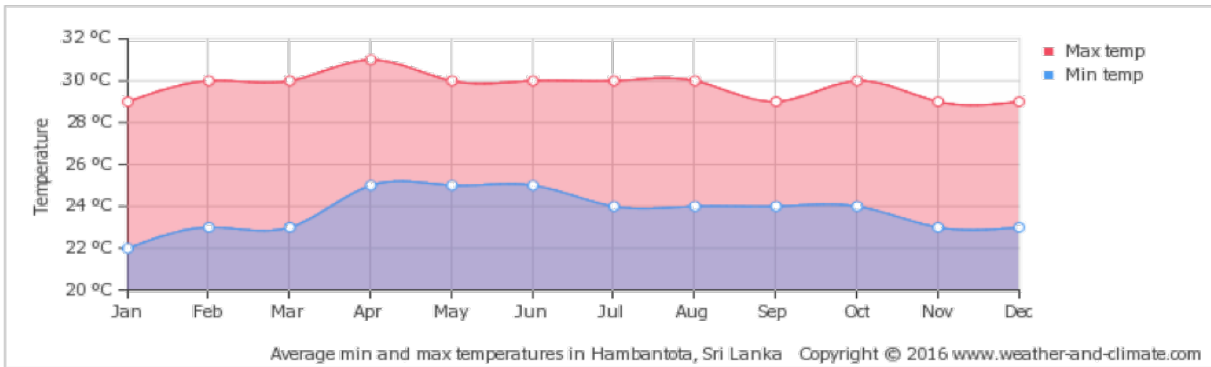
වාර්ෂික වී නිෂ්පාදනය ('000 බුසල්) 2015

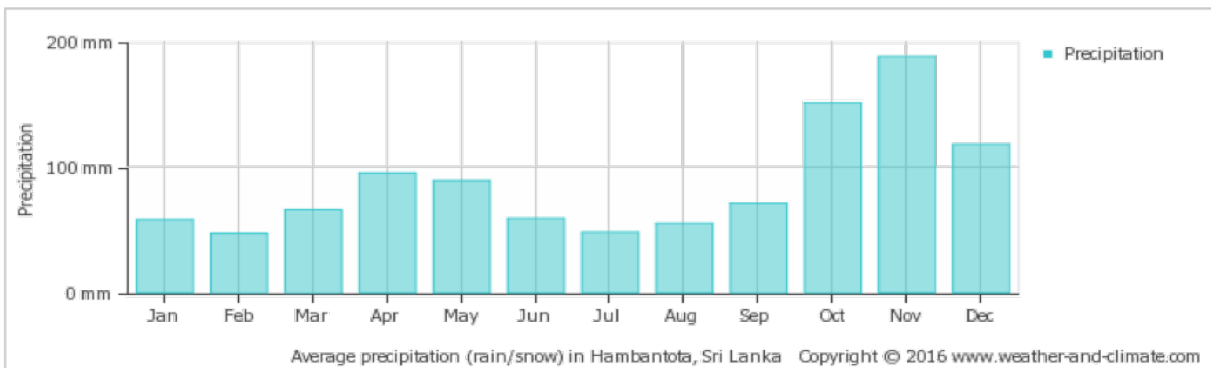
මූලාශ්‍රය : ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2016

4.4 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කාලගුණික විග්‍රහයන්

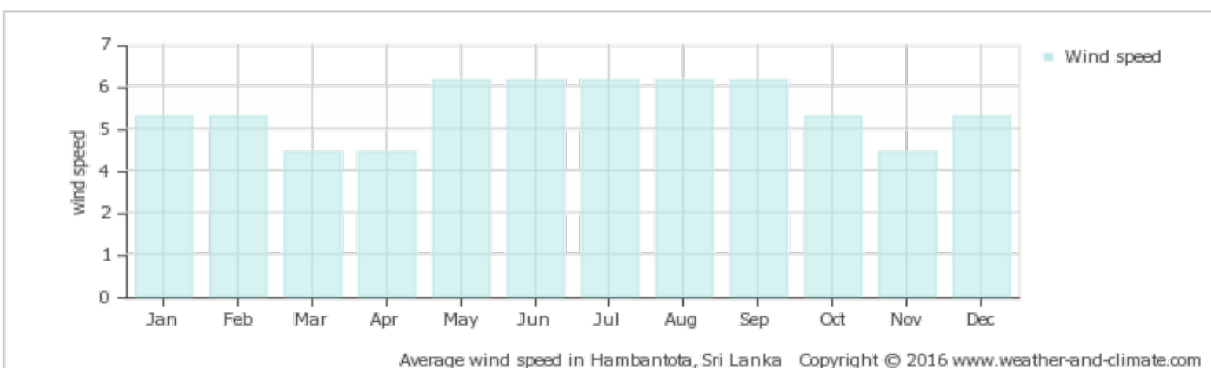
වාර්ෂික නාභරික උෂ්ණත්වය - ඇඹිලිපිටිය (2016)

වාර්ෂික වර්ෂාපතනය - ඇඹිලිපිටිය (2016)

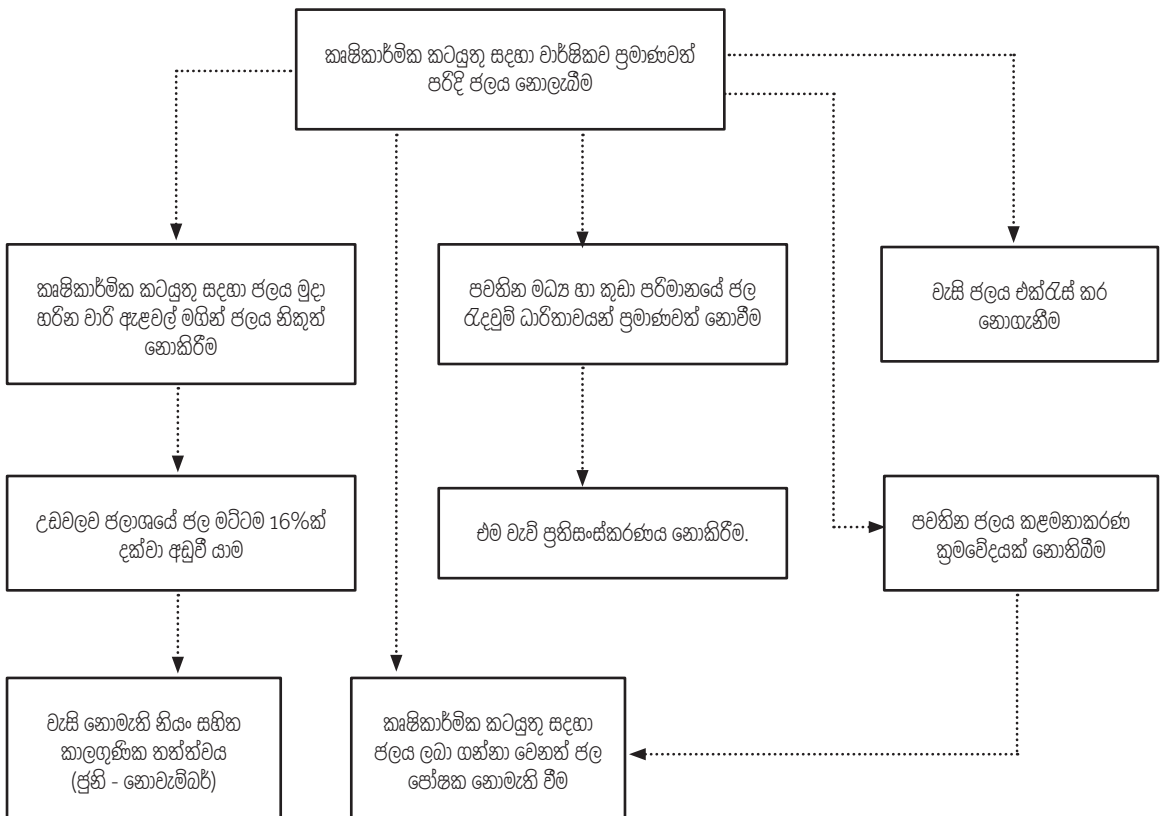
වාර්ෂික සුළං හමන වේගය - ඇඹිලිපිටිය (2016)

ඇමුණුම් 05 : ගැලීම් සටහන්

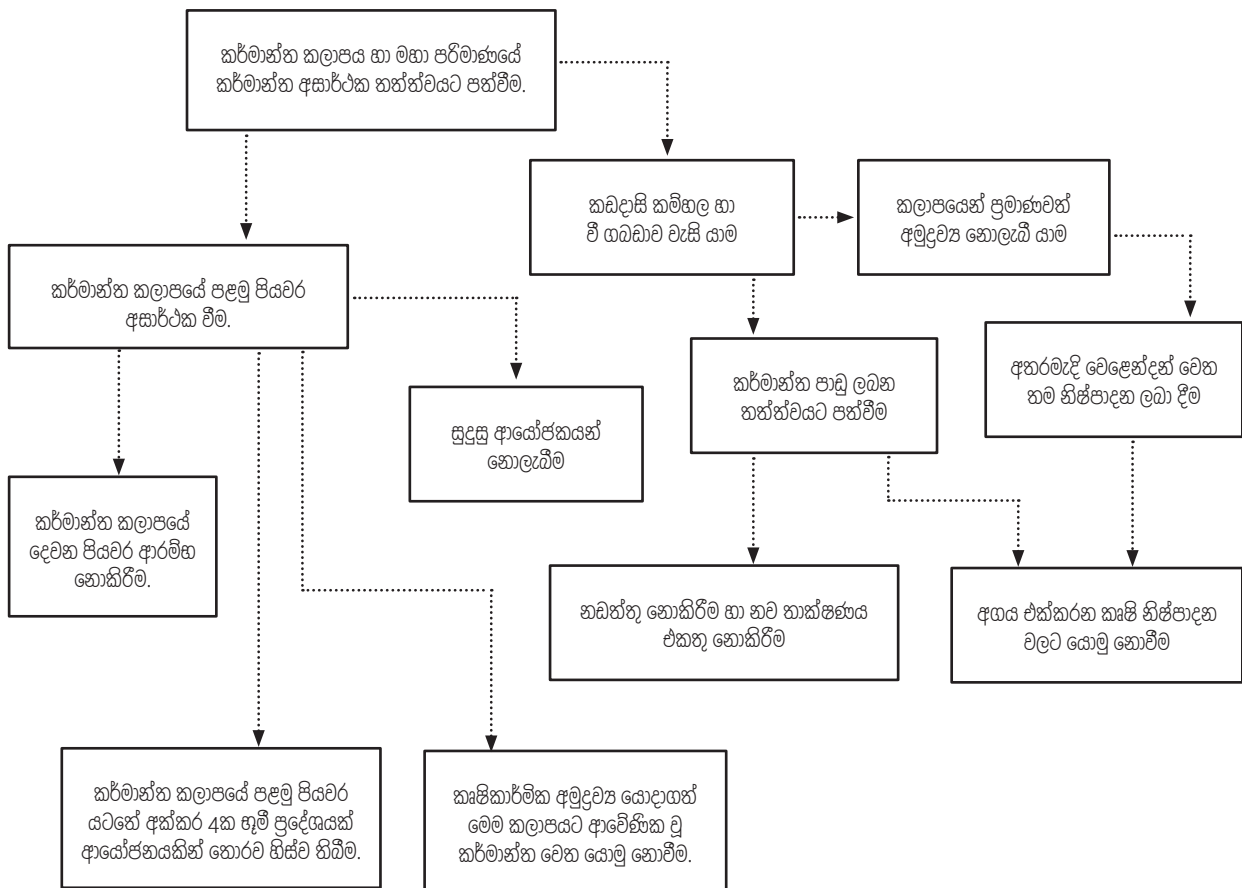
5.1 මූල හේතු විශ්ලේෂණය (Root Cause Analysis) 01

වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළ වසරේ ජනි- නොවැම්බර් කාලය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම සඳහා මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis).

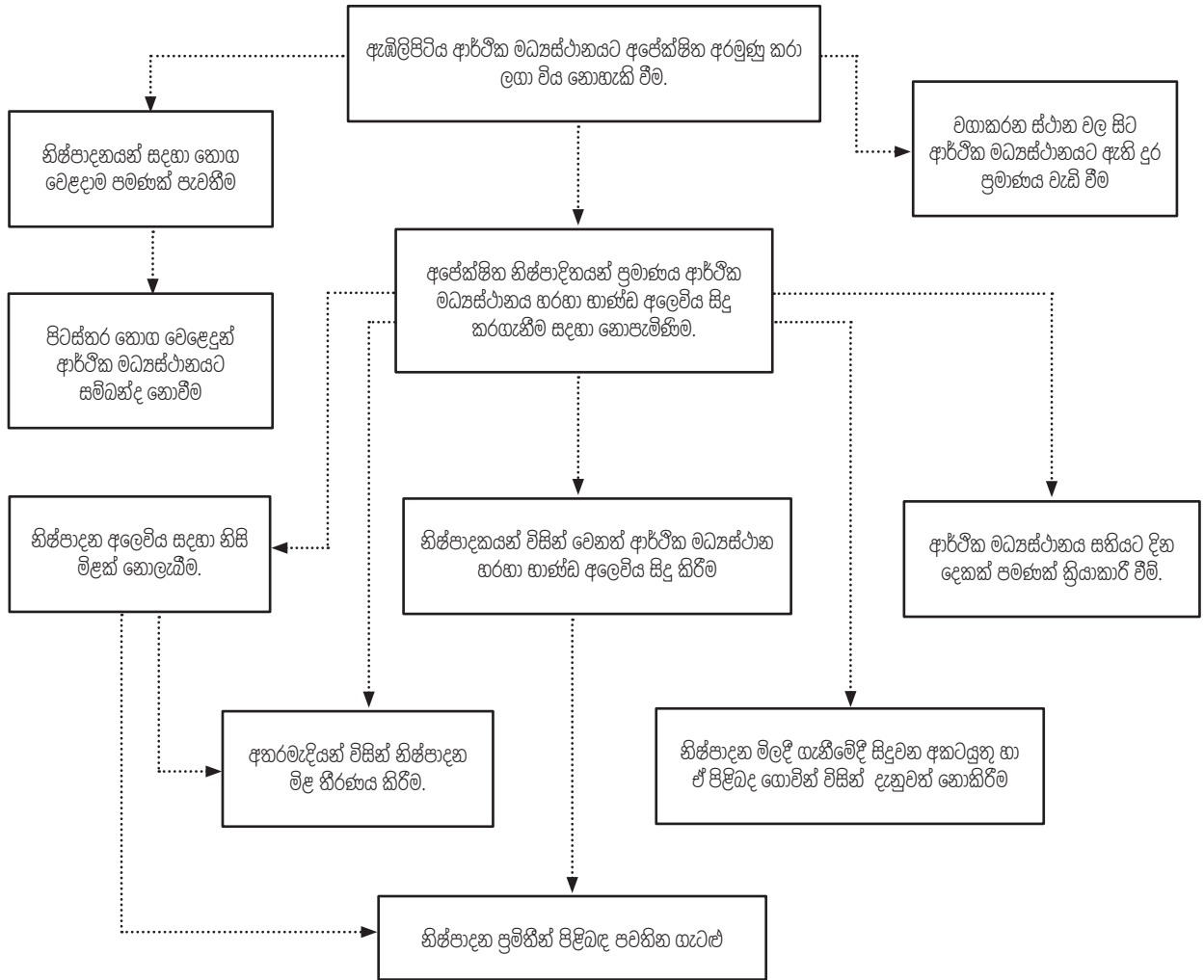

5.2 මූල හේතු විශ්ලේෂණය (Root Cause Analysis) 02

ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය ඇතුළු මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සක්‍රිය තත්ත්වයක පවත්වාගෙන යෑමට නොහැකි වීම සඳහා මූල හේතු විශ්ලේෂණය (Root Cause Analysis).

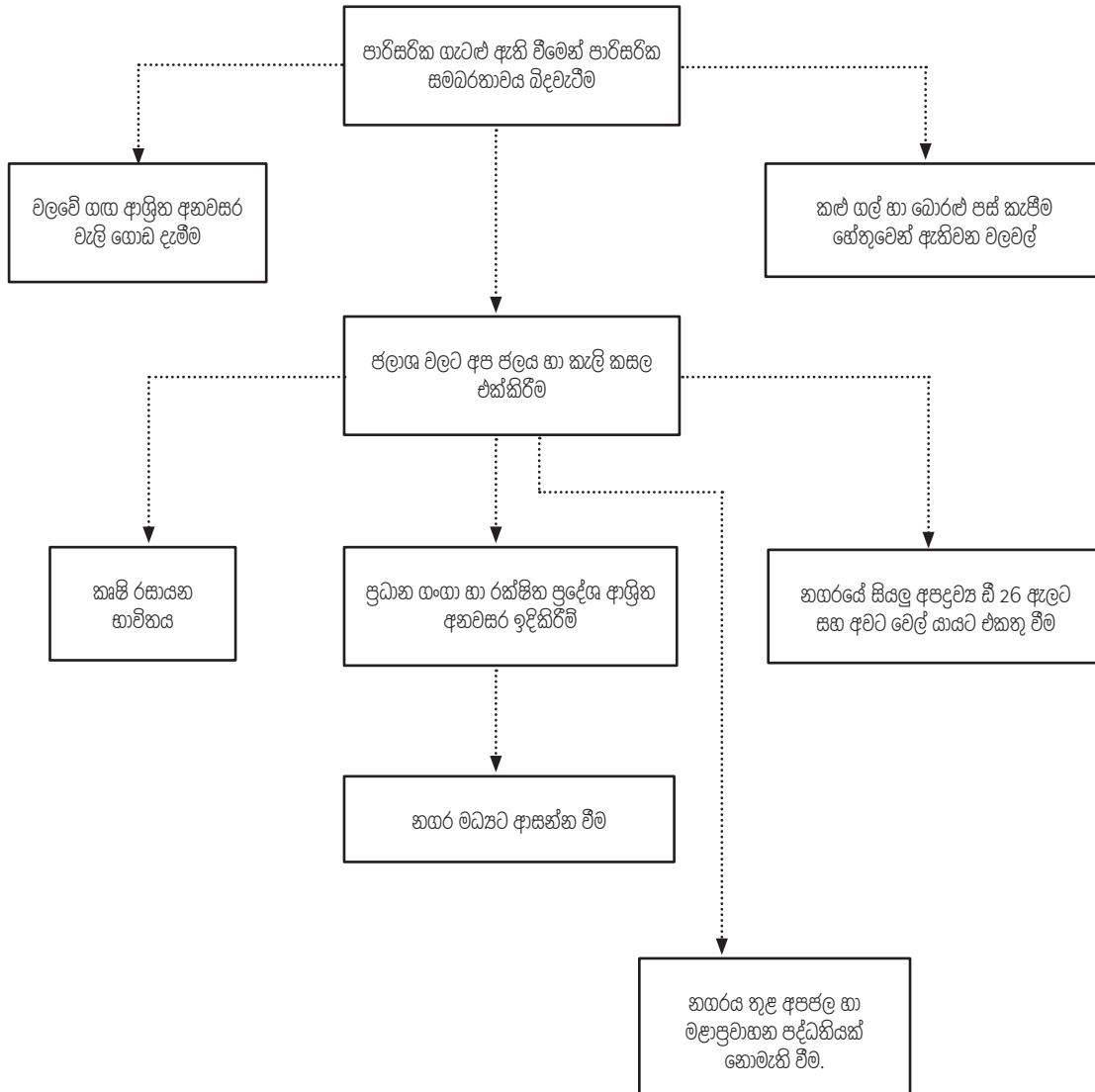

5.3 මූල හේතු විශ්ලේෂණය (Root Cause Analysis) 03

5.4 මූල හේතු විශ්ලේෂණය (Root Cause Analysis) 04

ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ළඟා වීමට නොහැකි වීම සඳහා මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis).

ඇමුණුම් 06 : පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අදහස් ආශ්‍රිත පරිඝණක වචන විශ්ලේෂණය (Word Cloud Analysis)

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමට අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ රැස්වීම් වර්ෂ 2017 සැප්තැම්බර් 12 වන දින පැවැත්වූ අතර මෙම නගරය නියෝජනය කරමින් රාජ්‍යය ආයතන, වෙනත් සංගම් නියෝජනය කරන නියෝජිතයින් 45කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් සහභාගී විය. පාර්ශ්වකරුවන් යටිතල පහසුකම්, කෘෂිකර්ම හා පරිසරය හා කර්මාන්ත හා වාණිජ ලෙස කණ්ඩායම් තුනකට වෙන් කිරීමෙන් රැස්වීම් පැවැත්වූ අතර සෑම කණ්ඩායම් සාකච්ඡාවක්ම ඔවුන්ගේ අදහස් අනුව විශ්ලේෂණය කරන ලදී. මෙහිදී විශේෂයෙන් නගරයේ පවතින විභවතාවයන් හා ගැටළු පිලිබඳ අදහස් හා යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරුණි. මෙහිදී සිදුකරණ ලද සියළු සාකච්ඡාවන් වෙන් වෙන් වශයෙන් පාදක කරගනිමින් පරිඝණක විශ්ලේෂණයන් (Word Cloud Analysis) භාවිතා කරමින් නිගමනයන්ට එළඹ ඇත.

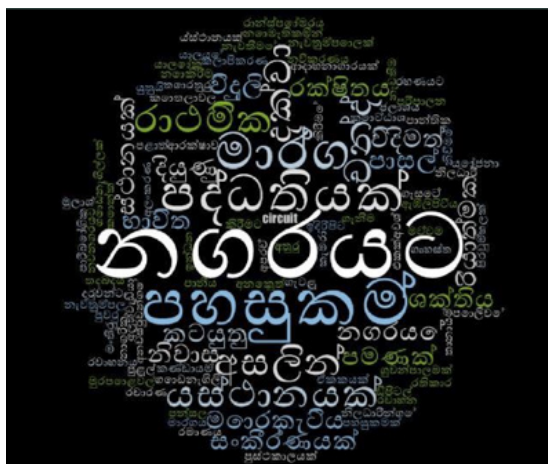
විශ්ලේෂණ ප්‍රථිපල

කණ්ඩායම 01 (යටිතල පහසුකම්)

කණ්ඩායම 01 සාකච්ඡා විශ්ලේෂණයට අනුව, වැඩිපුරම සාකච්ඡා කරන ලද ක්ෂේත්‍රය වූයේ පවතින යටිතල පහසුකම්ය. ඔවුන් ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කර ඇත්තේ නගර වැසියන්ට සහ මගීන්ට සේවය කිරීම සඳහා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි ය.

කණ්ඩායම 02- (කෘෂිකර්ම හා පරිසරය)

02 වන කණ්ඩායම වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කර ඇත්තේ වාසස්ථාන, නිෂ්පාදන, වී සහ පලතුරු පිළිබඳව ය.

හදුනාගන් විභවතා

- කෘෂිකාර්මාන්තය පදනම් කරගත් නිෂ්පාදන
- කෘෂිකාර්මික සේවා මූලික කරගත් වෙළඳපොල
- හොඳින් සම්බන්ධිත මාර්ග ජාලය
- වරාය හා ගුවන්තොටුපොළට සමීප වීම

විශ්ලේෂණය මත පදනම් වූ නිගමනය

පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම් ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණයට අනුව ප්‍රධාන අංශ තුනක් හදුනාගෙන ඇත. මෙහිදී ඇමිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු අංශ ලෙස නිෂ්පාදන පහසුකම්, ජනාවාස හා කාර්මාන්ත ලෙස හදුනාගෙන ඇත. මෙම සමස්ත විශ්ලේෂණය තුළින් ඇමිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම, අරමුණු සහ පරමාර්ථ ගොඩනැගීමට මෙම විශ්ලේෂණය උපකාරී වේ. හදුනාගෙන ඇති දැක්ම

1. කෘෂිකාර්මික කේන්ද්‍රස්ථානයක්
2. කෘෂිකාර්මික විප්ලවයේ පුරෝගාමියා

Vision Statement

වාණිජමය අගය එකතු කළ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන මත පදනම් වූ නගරයක් බිහිකිරීම.

Goals

- වර්ෂ 2030 වන විට කෘෂිකාර්මික සේවා පදනම් කරගත් නගර ආර්ථිකයක් ඇති කිරීම
- අගය එකතු කළ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයක් බිහි කිරීම

Objectives

- අගය එකතු කළ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයක් තුළින් නිරසාර ආර්ථිකයක් ඇතිකිරීම
- නගර වැසියන් සඳහා නිරසාර වාසස්ථාන නිර්මාණය කිරීම

කෙටි යෙදුම්

අ.පො.ස.	අධ්‍යාපන පොදු සහතිකපත්‍ර
අැ. ප්‍රා. ලේ.	අැඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම්
ක්‍රි.පු.	ක්‍රිස්තු පූර්ව
කි.මී.	කිලෝ මීටර්
නා.සං.අධි.	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
මෙටො.	මෙට්‍රික් ටොන්
ව.කි.මී.ට	වර්ග කිලෝ මීටරයට
ශ.දු.අ.න.	ශක්තීන්, දුබලතා, අවස්ථා, තර්ජන
E- waste	Electronic Waste
GPS	Global Positioning System
ha	hectares
SWOT	Strengths, Weakness, Opportunities, Threats

පරිශීලිත මූලාශ්‍ර

C. P. Hathurusinghe, Ruwini Vidanapathirana, Roshini Rambukwella, T.G. Somaratne. (2011). A Study on Value Chain of Pineapple and Banana in Sri Lanka . Colombo: Hector Kobbekaduwa Agrarian Research and Training Institute .

(2012). Census of Population and Housing. කොළඹ: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව.

Jayasekara , N. D. (2016 11 මස 22 වැනිදා). Local News. Divayina Online: <http://www.divaina.com/2016/11/22/provin04.html>

Maduwanwela Walawwa. (2017). Retrieved from Sri Lanka Finder: <https://srilankafinder.com/listing/maduwanwela-walawwa/>

Mahaweli Maps. (n.d.). Retrieved from Mahaweli Authority of Sri Lanka : <http://mahaweli.gov.lk/en/maps.html>

Perera, C. (2017, 11 8). Resurrecting Valachchenai, Embilipitiya Paper Mills. Retrieved from Daily News: http://www.dailynews.lk/sites/default/files/news/2017/11/07/z_p04-Resurrecting-01.jpg

Vidanapathirana, W. (2017, 06 26). Embilipitiya paper factory to be revived. Retrieved from Dailynews: http://www.dailynews.lk/sites/default/files/news/2017/06/25/z_p07-Embilipitiya.jpg

Wijesinghe, M. (2016, 12 1). Maduwanwela Walawwa: home of rebellious Black Prince. Retrieved from Sunday Observer: <http://www.sundayobserver.lk/2016/12/11/maduwanwela-walawwa-home-rebellious-black-prince>

(2016). ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන නිෂ්පාදනයන්. ඇඹිලිපිටිය: ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය.

(2014). ඇන් අතුරු සෙවණට පැමිණි සංචාරකයින් ප්‍රමාණය. සංචාරක අමාත්‍යාංශය සබරගමුව පළාත් සභාව.

(2017). ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපයේ පවතින කර්මාන්ත තොරතුරු. ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය.

(2016). ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවතින පාසල් වර්ගීකරණය. ඇඹිලිපිටිය: අධ්‍යාපන කලාප කාර්යාලය.

(2014). උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානයට පැමිණි සංචාරකයින්. සංචාරක අමාත්‍යාංශය සබරගමුව පළාත් සභාව.

(2017). බණ්ඨ සම්පත් සඳහා නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර. ඇඹිලිපිටිය: භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ සහ පනල් කාර්යාංශය.

(2030). ජාතික භෞතික සැලැස්ම. කොළඹ: ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව .

(2016). ටෙන්ඩර් කැඳවූ මිල ගණන්. ඇඹිලිපිටිය: ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය.

ම. ඇ. (2005/2015).

(2016). සම්පත් පැනිකඩ. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය.

(2017). ඇමරිකාවේ නගරය තුළ සංවර්ධනය කිරීම සඳහා හඳුනාගන්නා ඇති මාර්ග. ඇමරිකාවේ: විධායක ඉංජිනේරු කාර්යාලය, මා. ස. අ.

(2017). බස්ට්ට් සේවා තොරතුරු. ඇමරිකාවේ.ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලය.

(2015). අයවැය ලේඛනය . ඇමරිකාවේ: ඇමරිකාවේ නගර සභාව.

(2016). අයවැය ලේඛනය. ඇමරිකාවේ: ප්‍රාදේශීය සභාව.

(2017). ප්‍රජා ජල යෝජනා ක්‍රම. රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය. ජාතික ප්‍රජා ජල සැපයුම් දෙපාර්තමේන්තුව.

සෝනින නිමි, අ. (2016). ඇමරිකාවේ වෘත්තීයය. ඇමරිකාවේ: ශ්‍රී බෝධිරාජ පදනම.

සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය – නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
මහනගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය